Legea nr. 134/ 1 iulie 2010, Republicată
privind Codul de procedură civilă

- *ultima modificare s-a făcut prin Legea nr. 216/11.12.2025 pentru modificarea art. 150 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*

TITLUL PRELIMINAR
Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă şi principiile fundamentale ale procesului civil

CAPITOLUL I
Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă

ART. 1
Obiectul şi scopul Codului de procedură civilă
(1) Codul de procedură civilă, denumit în continuare codul, stabileşte regulile de competenţă şi de judecare a cauzelor civile, precum şi cele de executare a hotărârilor instanţelor şi a altor titluri executorii, în scopul înfăptuirii justiţiei în materie civilă.
(2) În înfăptuirea justiţiei, instanţele judecătoreşti îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăţilor fundamentale, a drepturilor şi intereselor legitime ale persoanelor fizice şi persoanelor juridice, aplicarea legii şi garantarea supremaţiei acesteia.
ART. 2
Aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă
(1) Dispoziţiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.
(2) De asemenea, dispoziţiile prezentului cod se aplică şi în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziţii contrare.
ART. 3
Aplicarea prioritară a tratatelor internaţionale privitoare la drepturile omului
(1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispoziţiile privind drepturile şi libertăţile persoanelor vor fi interpretate şi aplicate în concordanţă cu Constituţia, Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care România este parte.
(2) Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi prezentul cod, au prioritate reglementările internaţionale, cu excepţia cazului în care prezentul cod conţine dispoziţii mai favorabile.
ART. 4
Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene
În materiile reglementate de prezentul cod, normele obligatorii ale dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau de statutul părţilor.

CAPITOLUL II
Principiile fundamentale ale procesului civil

ART. 5

Îndatoriri privind primirea şi soluţionarea cererilor

(1) Judecătorii au îndatorirea să primească şi să soluţioneze orice cerere de competenţa instanţelor judecătoreşti, potrivit legii.

(2) Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

(3) În cazul în care o pricină nu poate fi soluţionată nici în baza legii, nici a uzanţelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispoziţiilor legale privitoare la situaţii asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanţele acesteia şi ţinând seama de cerinţele echităţii.

(4) Este interzis judecătorului să stabilească dispoziţii general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunţă în cauzele ce îi sunt supuse judecăţii.

ART. 6

Dreptul la un proces echitabil, în termen optim şi previzibil

(1) Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim şi previzibil, de către o instanţă independentă, imparţială şi stabilită de lege. În acest scop, instanţa este datoare să dispună toate măsurile permise de lege şi să asigure desfăşurarea cu celeritate a judecăţii.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi în faza executării silite.

ART. 7

Legalitatea

(1) Procesul civil se desfăşoară în conformitate cu dispoziţiile legii.

(2) Judecătorul are îndatorirea de a asigura respectarea dispoziţiilor legii privind realizarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor părţilor din proces.

ART. 8

Egalitatea

În procesul civil părţilor le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal şi fără discriminări.

ART. 9

Dreptul de dispoziţie al părţilor

(1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizaţii ori a unei autorităţi sau instituţii publice ori de interes public.

(2) Obiectul şi limitele procesului sunt stabilite prin cererile şi apărările părţilor.

(3) În condiţiile legii, partea poate, după caz, renunţa la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuşi dreptul pretins, poate recunoaşte pretenţiile părţii adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunţa la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege.

ART. 10

Obligaţiile părţilor în desfăşurarea procesului

(1) Părţile au obligaţia să îndeplinească actele de procedură în condiţiile, ordinea şi termenele stabilite de lege sau de judecător, să-şi probeze pretenţiile şi apărările, să contribuie la desfăşurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

(2) Dacă o parte deţine un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părţi sau din oficiu, să dispună înfăţişarea acestuia, sub sancţiunea plăţii unei amenzi judiciare.

ART. 11

Obligaţiile terţilor în desfăşurarea procesului

Orice persoană este obligată, în condiţiile legii, să sprijine realizarea justiţiei. Cel care, fără motiv legitim, se sustrage de la îndeplinirea acestei obligaţii poate fi constrâns să o execute sub sancţiunea plăţii unei amenzi judiciare şi, dacă este cazul, a unor daune-interese.

ART. 12

Buna-credinţă

(1) Drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună-credinţă, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege şi fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părţi.

(2) Partea care îşi exercită drepturile procesuale în mod abuziv răspunde pentru prejudiciile materiale şi morale cauzate. Ea va putea fi obligată, potrivit legii, şi la plata unei amenzi judiciare.

(3) De asemenea, partea care nu îşi îndeplineşte cu bună-credinţă obligaţiile procesuale răspunde potrivit alin. (2).

ART. 13

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Părţile au dreptul, în tot cursul procesului, de a fi reprezentate sau, după caz, asistate în condiţiile legii.

(3) Părţilor li se asigură posibilitatea de a participa la toate fazele de desfăşurare a procesului. Ele pot să ia cunoştinţă de cuprinsul dosarului, să propună probe, să îşi facă apărări, să îşi prezinte susţinerile în scris şi oral şi să exercite căile legale de atac, cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

(4) Instanţa poate dispune înfăţişarea în persoană a părţilor, chiar atunci când acestea sunt reprezentate.

ART. 14

Contradictorialitatea

(1) Instanţa nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfăţişarea părţilor, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Părţile trebuie să îşi facă cunoscute reciproc şi în timp util, direct sau prin intermediul instanţei, după caz, motivele de fapt şi de drept pe care îşi întemeiază pretenţiile şi apărările, precum şi mijloacele de probă de care înţeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să îşi poată organiza apărarea.

(3) Părţile au obligaţia de a expune situaţia de fapt la care se referă pretenţiile şi apărările lor în mod corect şi complet, fără a denatura sau omite faptele care le sunt cunoscute. Părţile au obligaţia de a expune un punct de vedere propriu faţă de afirmaţiile părţii adverse cu privire la împrejurări de fapt relevante în cauză.

(4) Părţile au dreptul de a discuta şi argumenta orice chestiune de fapt sau de drept invocată în cursul procesului de către orice participant la proces, inclusiv de către instanţă din oficiu.

(5) Instanţa este obligată, în orice proces, să supună discuţiei părţilor toate cererile, excepţiile şi împrejurările de fapt sau de drept invocate.

(6) Instanţa îşi va întemeia hotărârea numai pe motive de fapt şi de drept, pe explicaţii sau pe mijloace de probă care au fost supuse, în prealabil, dezbaterii contradictorii.

ART. 15

Oralitatea

Procesele se dezbat oral, cu excepţia cazului în care legea dispune altfel sau când părţile solicită expres instanţei ca judecata să se facă numai pe baza actelor depuse la dosar.

ART. 16

Nemijlocirea

Probele se administrează de către instanţa care judecă procesul, cu excepţia cazurilor în care legea stabileşte altfel.

ART. 17

Publicitatea

Şedinţele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege.

ART. 18

Limba desfăşurării procesului

(1) Procesul civil se desfăşoară în limba română.

(2) Cetăţenii români aparţinând minorităţilor naţionale au dreptul să se exprime în limba maternă în faţa instanţelor de judecată, în condiţiile legii.

(3) Cetăţenii străini şi apatrizii care nu înţeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoştinţă de toate actele şi lucrările dosarului, de a vorbi în instanţă şi de a pune concluzii, prin traducător autorizat, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Cererile şi actele procedurale se întocmesc numai în limba română.

ART. 19

Continuitatea

Judecătorul învestit cu soluţionarea cauzei nu poate fi înlocuit pe durata procesului decât pentru motive temeinice, în condiţiile legii.

ART. 20

Respectarea principiilor fundamentale

Judecătorul are îndatorirea să asigure respectarea şi să respecte el însuşi principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancţiunile prevăzute de lege.

ART. 21

Încercarea de împăcare a părţilor

(1) Judecătorul va recomanda părţilor soluţionarea amiabilă a litigiului prin mediere, potrivit legii speciale.

(2) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părţilor, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii.

ART. 22

Rolul judecătorului în aflarea adevărului

(1) Judecătorul soluţionează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.

(2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greşeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor şi prin aplicarea corectă a

legii, în scopul pronunţării unei hotărâri temeinice şi legale. În acest scop, cu privire la situaţia de fapt şi motivarea în drept pe care părţile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicaţii, oral sau în scris, să pună în dezbaterea acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menţionate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum şi alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părţile se împotrivesc.

(3) Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condiţiile legii. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea posibilitatea, după caz, de a renunţa la judecată sau la dreptul pretins, de a achiesa la pretenţiile reclamantului ori de a pune capăt procesului printr-o tranzacţie.

(4) Judecătorul dă sau restabileşte calificarea juridică a actelor şi faptelor deduse judecăţii, chiar dacă părţile le-au dat o altă denumire. În acest caz judecătorul este obligat să pună în discuţia părţilor calificarea juridică exactă.

(5) Cu toate acestea, judecătorul nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părţile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică şi motivele de drept asupra cărora au înţeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.

(6) Judecătorul trebuie să se pronunţe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăşi limitele învestirii, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel.

(7) Ori de câte ori legea îi rezervă judecătorului puterea de apreciere sau îi cere să ţină seama de toate circumstanţele cauzei, judecătorul va ţine seama, între altele, de principiile generale ale dreptului, de cerinţele echităţii şi de buna-credinţă.

ART. 23

Respectul cuvenit justiţiei

(1) Cei prezenţi la şedinţa de judecată sunt datori să manifeste respectul cuvenit faţă de instanţă şi să nu tulbure buna desfăşurare a şedinţei de judecată.

(2) Preşedintele veghează ca ordinea şi solemnitatea şedinţei să fie respectate, putând lua în acest scop orice măsură prevăzută de lege.

CAPITOLUL III
Aplicarea legii de procedură civilă

ART. 24

Legea aplicabilă proceselor noi

Dispoziţiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor şi executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare.

ART. 25

Legea aplicabilă proceselor în curs

(1) Procesele în curs de judecată, precum şi executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi.

(2) Procesele în curs de judecată la data schimbării competenţei instanţelor legal învestite vor continua să fie judecate de acele instanţe, potrivit legii sub care au început. În caz de trimitere spre

rejudecare, dispoziţiile legale privitoare la competenţă, în vigoare la data când a început procesul, rămân aplicabile.

(3) În cazul în care instanţa învestită este desfiinţată, dosarele se vor trimite din oficiu instanţei competente potrivit legii noi. Dispoziţiile alin. (1) rămân aplicabile.

ART. 26

Legea aplicabilă mijloacelor de probă

(1) Legea care guvernează condiţiile de admisibilitate şi puterea doveditoare a probelor preconstituite şi a prezumţiilor legale este cea în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârşirii faptelor juridice care fac obiectul probaţiunii.

(2) Administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor.

ART. 27

Legea aplicabilă hotărârilor

Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor şi termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

ART. 28

Teritorialitatea legii de procedură

(1) Dispoziţiile legii de procedură se aplică tuturor proceselor care se judecă de către instanţele române, sub rezerva unor dispoziţii legale contrare.

(2) În cazul raporturilor procesuale cu element de extraneitate, determinarea legii de procedură aplicabile se face potrivit normelor cuprinse în cartea a VII-a.

CARTEA I
Dispoziţii generale

TITLUL I
Acţiunea civilă

ART. 29

Noţiune

Acţiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecţia dreptului subiectiv pretins de către una dintre părţi sau a unei alte situaţii juridice, precum şi pentru asigurarea apărării părţilor în proces.

ART. 30

Cereri în justiţie

(1) Oricine are o pretenţie împotriva unei alte persoane ori urmăreşte soluţionarea în justiţie a unei situaţii juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanţei competente.

(2) Cererile în justiţie sunt principale, accesorii, adiţionale şi incidentale.

(3) Cererea principală este cererea introductivă de instanţă. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât şi capete de cerere accesorii.

(4) Cererile accesorii sunt acele cereri a căror soluţionare depinde de soluţia dată unui capăt de cerere principal.

(5) Constituie cerere adiţională acea cerere prin care o parte modifică pretenţiile sale anterioare.

(6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfăşurare.

ART. 31

Apărări

Apărările formulate în justiţie pot fi de fond sau procedurale.

ART. 32

Condiţii de exercitare a acţiunii civile

(1) Orice cerere poate fi formulată şi susţinută numai dacă autorul acesteia:

a) are capacitate procesuală, în condiţiile legii;

b) are calitate procesuală;

c) formulează o pretenţie;

d) justifică un interes.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, şi în cazul apărărilor.

ART. 33

Interesul de a acţiona

Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut şi actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut şi actual, se poate formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv ameninţat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente şi care nu s-ar putea repara.

ART. 34

Realizarea drepturilor afectate de un termen

(1) Cererea pentru predarea unui bun la împlinirea termenului contractual poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

(2) Se poate, de asemenea, cere, înainte de termen, executarea la termen a obligaţiei de întreţinere sau a altei prestaţii periodice.

(3) Pot fi încuviinţate, înainte de împlinirea termenului, şi alte cereri pentru executarea la termen a unor obligaţii, ori de câte ori se va constata că acestea pot preîntâmpina o pagubă însemnată pe care reclamantul ar încerca-o dacă ar aştepta împlinirea termenului.

ART. 35

Constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept

Cel care are interes poate să ceară constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului pe orice altă cale prevăzută de lege.

ART. 36

Calitatea procesuală

Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părţi şi subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecăţii. Existenţa sau inexistenţa drepturilor şi a obligaţiilor afirmate constituie o chestiune de fond.

ART. 37

Legitimarea procesuală a altor persoane

În cazurile şi condiţiile prevăzute exclusiv prin lege, se pot introduce cereri sau se pot formula apărări şi de persoane, organizaţii, instituţii sau autorităţi, care, fără a justifica un interes personal, acţionează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale unor persoane aflate în situaţii speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

ART. 38

Transmiterea calităţii procesuale

Calitatea de parte se poate transmite legal sau convenţional, ca urmare a transmisiunii, în condiţiile legii, a drepturilor ori situaţiilor juridice deduse judecăţii.

ART. 39

Situaţia procesuală a înstrăinătorului şi a succesorilor săi

(1) Dacă în cursul procesului dreptul litigios este transmis prin acte între vii cu titlu particular, judecata va continua între părţile iniţiale. Dacă însă transferul este făcut, în condiţiile legii, prin acte cu titlu particular pentru cauză de moarte, judecata va continua cu succesorul universal ori cu titlu universal al autorului, după caz.

(2) În toate cazurile, succesorul cu titlu particular este obligat să intervină în cauză, dacă are cunoştinţă de existenţa procesului, sau poate să fie introdus în cauză, la cerere ori din oficiu. În acest caz, instanţa va decide, după împrejurări şi ţinând seama de poziţia celorlalte părţi, dacă înstrăinătorul sau succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia va rămâne sau, după caz, va fi scos din proces. Dacă înstrăinătorul sau, după caz, succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia este scos din proces, judecata va continua numai cu succesorul cu titlu particular care va lua procedura în starea în care se află la momentul la care acesta a intervenit sau a fost introdus în cauză.

(3) Hotărârea pronunţată contra înstrăinătorului sau succesorului universal ori cu titlu universal al acestuia, după caz, va produce de drept efecte şi contra succesorului cu titlu particular şi va fi întotdeauna opozabilă acestuia din urmă, cu excepţia cazurilor în care a dobândit dreptul cu bună-credinţă şi nu mai poate fi evins, potrivit legii, de către adevăratul titular.

ART. 40

Sancţiunea încălcării condiţiilor de exercitare a acţiunii civile

(1) Cererile făcute de o persoană care nu are capacitate procesuală sunt nule sau, după caz, anulabile. De asemenea, în cazul lipsei calităţii procesuale sau a interesului, instanţa va respinge cererea ori apărarea formulată ca fiind făcută de o persoană sau împotriva unei persoane fără calitate ori ca lipsită de interes, după caz.

(2) Încălcarea dispoziţiilor prezentului titlu poate, de asemenea, atrage aplicarea şi a altor sancţiuni prevăzute de lege, iar cel care a suferit un prejudiciu are dreptul de a fi despăgubit, potrivit dreptului comun.

TITLUL II
Participanţii la procesul civil

CAPITOLUL I
Judecătorul. Incompatibilitatea

ART. 41

Cazuri de incompatibilitate absolută

(1) Judecătorul care a pronunţat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluţionat cauza nu poate judeca aceeaşi pricină în apel, recurs, contestaţie în anulare sau revizuire şi nici după trimiterea spre rejudecare, cu excepţia cazului în care este chemat să se pronunţe asupra altor chestiuni decât cele dezlegate de instanţa de apel sau, după caz, de recurs.

(2) De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeaşi cauză.

ART. 42

Alte cazuri de incompatibilitate

(1) Judecătorul este, de asemenea, incompatibil de a judeca în următoarele situaţii:

1. când şi-a exprimat anterior părerea cu privire la soluţie în cauza pe care a fost desemnat să o judece. Punerea în discuţia părţilor, din oficiu, a unor chestiuni de fapt sau de drept, potrivit art. 14 alin. (4) şi (5), nu îl face pe judecător incompatibil;

2. când există împrejurări care fac justificată temerea că el, soţul său, ascendenţii ori descendenţii lor sau afinii lor, după caz, au un interes în legătură cu pricina care se judecă;

3. când este soţ, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv cu avocatul ori reprezentantul unei părţi sau dacă este căsătorit cu fratele ori cu sora soţului uneia dintre aceste persoane;

4. când soţul sau fostul său soţ este rudă ori afin până la gradul al patrulea inclusiv cu vreuna dintre părţi;

5. dacă el, soţul sau rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv ori afinii lor, după caz, sunt părţi într-un proces care se judecă la instanţa la care una dintre părţi este judecător;

6. dacă între el, soţul său ori rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afinii lor, după caz, şi una dintre părţi a existat un proces penal cu cel mult 5 ani înainte de a fi desemnat să judece pricina. În cazul plângerilor penale formulate de părţi în cursul procesului, judecătorul devine incompatibil numai în situaţia punerii în mişcare a acţiunii penale împotriva sa;

7. dacă este tutore sau curator al uneia dintre părţi;

8. dacă el, soţul său, ascendenţii ori descendenţii lor au primit daruri sau promisiuni de daruri ori alte avantaje de la una dintre părţi;

9. dacă el, soţul său ori una dintre rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afinii lor, după caz, se află în relaţii de duşmănie cu una dintre părţi, soţul ori rudele acesteia până la gradul al patrulea inclusiv;

10. dacă, atunci când este învestit cu soluţionarea unei căi de atac, soţul sau o rudă a sa până la gradul al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiaşi pricini înaintea altei instanţe;

11. dacă este soţ sau rudă până la gradul al patrulea inclusiv sau afin, după caz, cu un alt membru al completului de judecată;

12. dacă soţul, o rudă ori un afin al său până la gradul al patrulea inclusiv a reprezentat sau a asistat partea în aceeaşi pricină înaintea altei instanţe;

13. atunci când există alte elemente care nasc în mod întemeiat îndoieli cu privire la imparţialitatea sa.

(2) Dispoziţiile alin. (1) privitoare la soţ se aplică şi în cazul concubinilor.

ART. 43

Abţinerea

(1) Înainte de primul termen de judecată grefierul de şedinţă va verifica, pe baza dosarului cauzei, dacă judecătorul acesteia se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 41 şi, când este cazul, va întocmi un referat corespunzător.

(2) Judecătorul care ştie că există un motiv de incompatibilitate în privinţa sa este obligat să se abţină de la judecarea pricinii.

(3) Declaraţia de abţinere se face în scris de îndată ce judecătorul a cunoscut existenţa cazului de incompatibilitate sau verbal în şedinţă, fiind consemnată în încheiere.

ART. 44

Recuzarea

(1) Judecătorul aflat într-o situaţie de incompatibilitate poate fi recuzat de oricare dintre părţi înainte de începerea oricărei dezbateri.

(2) Când motivele de incompatibilitate s-au ivit ori au fost cunoscute de parte doar după începerea dezbaterilor, aceasta trebuie să solicite recuzarea de îndată ce acestea îi sunt cunoscute.

ART. 45

Invocarea incompatibilităţii absolute

În cazurile prevăzute la art. 41, judecătorul nu poate participa la judecată, chiar dacă nu s-a abţinut ori nu a fost recuzat. Neregularitatea poate fi invocată în orice stare a pricinii.

ART. 46

Judecătorii care pot fi recuzaţi

Pot fi recuzaţi numai judecătorii care fac parte din completul de judecată căruia pricina i-a fost repartizată pentru soluţionare.

ART. 47

Cererea de recuzare. Condiţii

(1) Cererea de recuzare se poate face verbal în şedinţă sau în scris pentru fiecare judecător în parte, arătându-se cazul de incompatibilitate şi probele de care partea înţelege să se folosească.

(2) Este inadmisibilă cererea în care se invocă alte motive decât cele prevăzute la art. 41 şi 42.

(3) Sunt, de asemenea, inadmisibile cererea de recuzare privitoare la alţi judecători decât cei prevăzuţi la art. 46, precum şi cererea îndreptată împotriva aceluiaşi judecător pentru acelaşi motiv de incompatibilitate.

(4) Nerespectarea condiţiilor prezentului articol atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. În acest caz, inadmisibilitatea se constată chiar de completul în faţa căruia s-a formulat cererea de recuzare, cu participarea judecătorului recuzat.

ART. 48

Abţinerea judecătorului recuzat

(1) Judecătorul împotriva căruia este formulată o cerere de recuzare poate declara că se abţine.

(2) Declaraţia de abţinere se soluţionează cu prioritate.

(3) În caz de admitere a declaraţiei de abţinere, cererea de recuzare, indiferent de motivul acesteia, va fi respinsă, prin aceeaşi încheiere, ca rămasă fără obiect.

(4) În cazul în care declaraţia de abţinere se respinge, prin aceeaşi încheiere instanţa se va pronunţa şi asupra cererii de recuzare.

ART. 49

Starea cauzei până la soluţionarea cererii

(1) Până la soluţionarea declaraţiei de abţinere nu se va face niciun act de procedură în cauză.

(2) Formularea unei cereri de recuzare nu determină suspendarea judecăţii. Cu toate acestea, pronunţarea soluţiei în cauză nu poate avea loc decât după soluţionarea cererii de recuzare.

ART. 50

Compunerea completului de judecată

(1) Abţinerea sau recuzarea se soluţionează de un alt complet al instanţei respective, în compunerea căruia nu poate intra judecătorul recuzat sau care a declarat că se abţine. Dispoziţiile art. 47 alin. (4) rămân aplicabile.

(2) Când, din pricina abţinerii sau recuzării, nu se poate alcătui completul de judecată, cererea se judecă de instanţa ierarhic superioară.

ART. 51

Procedura de soluţionare a abţinerii sau a recuzării

(1) Instanţa hotărăşte de îndată, în camera de consiliu, fără prezenţa părţilor şi ascultându-l pe judecătorul recuzat sau care a declarat că se abţine, numai dacă apreciază că este necesar. În aceleaşi condiţii, instanţa va putea asculta şi părţile.

(2) În cazul în care la acelaşi termen s-au formulat cereri de recuzare şi de abţinere pentru motive diferite, acestea vor fi judecate împreună.

(3) Nu se admite interogatoriul ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.

(4) În cazul admiterii abţinerii sau recuzării întemeiate pe dispoziţiile art. 42 alin. (1) pct. 11, instanţa va stabili care dintre judecători nu va lua parte la judecarea pricinii.

(5) Abţinerea sau recuzarea se soluţionează printr-o încheiere care se pronunţă în şedinţă publică.

(6) Dacă abţinerea sau, după caz, recuzarea a fost admisă, judecătorul se va retrage de la judecarea pricinii. În acest caz, încheierea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de judecător urmează să fie păstrate.

ART. 52

Procedura de soluţionare de către instanţa superioară

(1) Instanţa superioară învestită cu judecarea abţinerii sau recuzării în situaţia prevăzută la art. 50 alin. (2) va dispune, în caz de admitere a cererii, trimiterea pricinii la o altă instanţă de acelaşi grad din circumscripţia sa.

(2) Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază instanţei inferioare.

ART. 53

Căi de atac

(1) Încheierea prin care s-a respins recuzarea poate fi atacată numai de părţi, odată cu hotărârea prin care s-a soluţionat cauza. Când această din urmă hotărâre este definitivă, încheierea va putea fi atacată cu recurs, la instanţa ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la comunicarea acestei hotărâri.

(2) Încheierea prin care s-a încuviinţat sau s-a respins abţinerea, cea prin care s-a încuviinţat recuzarea, precum şi încheierea prin care s-a respins recuzarea în cazul prevăzut la art. 48 alin. (3) nu sunt supuse niciunei căi de atac.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă instanţa de apel constată că recuzarea a fost în mod greşit respinsă, reface toate actele de procedură şi, dacă apreciază că este necesar, dovezile administrate la prima instanţă. Când instanţa de recurs constată că recuzarea a fost greşit respinsă, ea va casa hotărârea, dispunând trimiterea cauzei spre rejudecare la instanţa de apel sau, atunci când calea de atac a apelului este suprimată, la prima instanţă.

ART. 54

Incompatibilitatea altor participanţi

Dispoziţiile prezentului capitol se aplică în mod corespunzător şi procurorilor, magistraţilor-asistenţi, asistenţilor judiciari şi grefierilor.

CAPITOLUL II
Părţile

ART. 55
Enumerare
Sunt părţi reclamantul şi pârâtul, precum şi, în condiţiile legii, terţele persoane care intervin voluntar sau forţat în proces.

SECŢIUNEA 1
Folosinţa şi exerciţiul drepturilor procedurale

ART. 56
Capacitatea procesuală de folosinţă
(1) Poate fi parte în judecată orice persoană care are folosinţa drepturilor civile.
(2) Cu toate acestea, pot sta în judecată asociaţiile, societăţile sau alte entităţi fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii.
(3) Lipsa capacităţii procesuale de folosinţă poate fi invocată în orice stare a procesului. Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are capacitate de folosinţă sunt lovite de nulitate absolută.
ART. 57
Capacitatea procesuală de exerciţiu
(1) Cel care are calitatea de parte îşi poate exercita drepturile procedurale în nume propriu sau prin reprezentant, cu excepţia cazurilor în care legea prevede altfel.
(2) Partea care nu are exerciţiul drepturilor procedurale nu poate sta în judecată decât dacă este reprezentată, asistată ori autorizată în condiţiile prevăzute de legile sau, după caz, de statutele care îi reglementează capacitatea ori modul de organizare.
(3) Lipsa capacităţii de exerciţiu a drepturilor procedurale poate fi invocată în orice stare a procesului.
(4) Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are exerciţiul drepturilor procedurale sunt anulabile. Reprezentantul sau ocrotitorul legal al acestuia va putea însă confirma toate sau numai o parte din aceste acte.
(5) Când instanţa constată că actul de procedură a fost îndeplinit de o parte lipsită de capacitate de exerciţiu va acorda un termen pentru confirmarea lui. Dacă actul nu este confirmat, se va dispune anularea lui.
(6) Dispoziţiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător şi persoanelor cu capacitate de exerciţiu restrânsă.
ART. 58
Curatela specială
(1) În caz de urgenţă, dacă persoana fizică lipsită de capacitatea de exerciţiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal, instanţa, la cererea părţii interesate, va numi un curator special, care să o reprezinte până la numirea reprezentantului legal, potrivit legii. De asemenea, instanţa va numi

un curator special în caz de conflict de interese între reprezentantul legal şi cel reprezentat sau când o persoană juridică ori o entitate dintre cele prevăzute la art. 56 alin. (2), chemată să stea în judecată, nu are reprezentant.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi persoanelor cu capacitate de exerciţiu restrânsă.

(3) Numirea acestor curatori se va face de instanţa care judecă procesul, dintre avocaţii anume desemnaţi în acest scop de barou pentru fiecare instanţă judecătorească. Curatorul special are toate drepturile şi obligaţiile prevăzute de lege pentru reprezentantul legal.

(4) Remunerarea provizorie a curatorului astfel numit se fixează de instanţă, prin încheiere, stabilindu-se totodată şi modalitatea de plată. La cererea curatorului, odată cu încetarea calităţii sale, ţinându-se seama de activitatea desfăşurată, remuneraţia va putea fi majorată.

SECŢIUNEA a 2-a
Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte

ART. 59
Condiţii de existenţă

Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau pârâte dacă obiectul procesului este un drept ori o obligaţie comună, dacă drepturile sau obligaţiile lor au aceeaşi cauză ori dacă între ele există o strânsă legătură.

ART. 60
Regimul juridic al coparticipării procesuale

(1) Actele de procedură, apărările şi concluziile unuia dintre reclamanţi sau pârâţi nu le pot profita celorlalţi şi nici nu îi pot prejudicia.

(2) Cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispoziţii a legii, efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanţilor ori pârâţilor, actele de procedură îndeplinite numai de unii dintre ei sau termenele încuviinţate numai unora dintre ei pentru îndeplinirea actelor de procedură profită şi celorlalţi. Când actele de procedură ale unora sunt potrivnice celor făcute de ceilalţi, se va ţine seama de actele cele mai favorabile.

(3) Reclamanţii sau pârâţii care nu s-au înfăţişat ori nu au îndeplinit un act de procedură în termen vor continua totuşi să fie citaţi, dacă, potrivit legii, nu au termenul în cunoştinţă. Dispoziţiile art. 202 sunt aplicabile.

SECŢIUNEA a 3-a
Alte persoane care pot lua parte la judecată

§1. Intervenţia voluntară

ART. 61
Forme

(1) Oricine are interes poate interveni într-un proces care se judecă între părţile originare.

(2) Intervenţia este principală, când intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, dreptul dedus judecăţii sau un drept strâns legat de acesta.

(3) Intervenţia este accesorie, când sprijină numai apărarea uneia dintre părţi.

ART. 62

Intervenţia principală

(1) Cererea de intervenţie principală va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

(2) Cererea poate fi făcută numai în faţa primei instanţe, înainte de închiderea dezbaterilor în fond.

(3) Cu acordul expres al părţilor, intervenţia principală se poate face şi în instanţa de apel.

ART. 63

Intervenţia accesorie

(1) Cererea de intervenţie accesorie va fi făcută în scris şi va cuprinde elementele prevăzute la art. 148 alin. (1), care se va aplica în mod corespunzător.

(2) Intervenţia accesorie poate fi făcută până la închiderea dezbaterilor, în tot cursul judecăţii, chiar şi în căile extraordinare de atac.

ART. 64

Procedura de judecată. Căi de atac

(1) Instanţa va comunica părţilor cererea de intervenţie şi copii de pe înscrisurile care o însoţesc.

(2) După ascultarea intervenientului şi a părţilor, instanţa se va pronunţa asupra admisibilităţii în principiu a intervenţiei, printr-o încheiere motivată.

(3) Încheierea nu se poate ataca decât odată cu fondul.

(4) În cazul admiterii căii de atac exercitate împotriva încheierii prin care instanţa a respins ca inadmisibilă cererea de intervenţie, hotărârea pronunţată este desfiinţată de drept, iar cauza se va rejudeca de instanţa în faţa căreia s-a formulat cererea de intervenţie de la momentul discutării admisibilităţii în principiu a acesteia.

ART. 65

Situaţia intervenientului

(1) Intervenientul devine parte în proces numai după admiterea în principiu a cererii sale.

(2) Intervenientul va prelua procedura în starea în care se află în momentul admiterii intervenţiei, dar va putea solicita administrarea de probe prin cererea de intervenţie sau cel mai târziu până la primul termen de judecată ulterior admiterii cererii de intervenţie. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite şi faţă de el.

(3) În cazul intervenţiei principale, după admiterea în principiu, instanţa va stabili un termen în care trebuie depusă întâmpinarea.

ART. 66

Judecarea cererii de intervenţie principală

(1) Intervenţia principală se judecă odată cu cererea principală.

(2) Când judecarea cererii principale ar fi întârziată prin cererea de intervenţie, instanţa poate dispune disjungerea ei pentru a fi judecată separat, în afară de cazul în care intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, însuşi dreptul dedus judecăţii. În caz de disjungere, instanţa rămâne în toate cazurile competentă să soluţioneze cererea de intervenţie.

(3) Nu se va dispune disjungerea nici atunci când judecarea cererii de intervenţie ar fi întârziată de cererea principală.

(4) Intervenţia principală va fi judecată chiar dacă judecarea cererii principale s-a stins prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

ART. 67

Judecarea cererii de intervenţie accesorie

(1) Judecarea cererii de intervenţie accesorie nu poate fi disjunsă de judecarea cererii principale, iar instanţa este obligată să se pronunţe asupra acesteia prin aceeaşi hotărâre, odată cu fondul.

(2) Intervenientul accesoriu poate să săvârşească numai actele de procedură care nu contravin interesului părţii în favoarea căreia a intervenit.

(3) După admiterea în principiu, intervenientul accesoriu poate să renunţe la judecarea cererii de intervenţie doar cu acordul părţii pentru care a intervenit.

(4) Calea de atac exercitată de intervenientul accesoriu se socoteşte neavenită dacă partea pentru care a intervenit nu a exercitat calea de atac, a renunţat la calea de atac exercitată ori aceasta a fost anulată, perimată sau respinsă fără a fi cercetată în fond.

§2. Intervenţia forţată

I. Chemarea în judecată a altei persoane

ART. 68

Formularea cererii. Termene

(1) Oricare dintre părţi poate să cheme în judecată o altă persoană care ar putea să pretindă, pe calea unei cereri separate, aceleaşi drepturi ca şi reclamantul.

(2) Cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanţe.

(3) Cererea făcută de pârât se va depune în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanţe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

ART. 69

Comunicarea cererii

(1) Cererea va fi motivată şi, împreună cu înscrisurile care o însoţesc, se va comunica atât celui chemat în judecată, cât şi părţii potrivnice.

(2) La exemplarul cererii destinat terţului se vor alătura copii de pe cererea de chemare în judecată, întâmpinare şi de pe înscrisurile de la dosar.

(3) Dispoziţiile art. 64 şi 65 se aplică în mod corespunzător.

ART. 70

Poziţia terţului în proces

Cel chemat în judecată dobândeşte poziţia procesuală de reclamant, iar hotărârea îşi produce efectele şi în privinţa sa.

ART. 71

Scoaterea pârâtului din proces

(1) În cazul prevăzut la art. 70, când pârâtul, chemat în judecată pentru o datorie bănească, recunoaşte datoria şi declară că vrea să o execute faţă de cel căruia îi va fi stabilit dreptul pe cale judecătorească, el va fi scos din proces, dacă a consemnat la dispoziţia instanţei suma datorată.

(2) Tot astfel, pârâtul, chemat în judecată pentru predarea unui bun sau a folosinţei acestuia, va fi scos din proces dacă declară că va preda bunul celui al cărui drept va fi stabilit prin hotărâre judecătorească. Bunul în litigiu va fi pus sub sechestru judiciar de către instanţa învestită cu judecarea cauzei, dispoziţiile art. 972 şi următoarele fiind aplicabile.

(3) În aceste cazuri, judecata va continua numai între reclamant şi terţul chemat în judecată. Hotărârea se va comunica şi pârâtului, căruia îi este opozabilă.

II. Chemarea în garanţie

ART. 72

Condiţii

(1) Partea interesată poate să cheme în garanţie o terţă persoană, împotriva căreia ar putea să se îndrepte cu o cerere separată în garanţie sau în despăgubiri.

(2) În aceleaşi condiţii, cel chemat în garanţie poate să cheme în garanţie o altă persoană.

ART. 73

Formularea cererii. Termene

(1) Cererea va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

(2) Cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanţe.

(3) Cererea făcută de pârât se va depune în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanţe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

ART. 74

Procedura de judecată

(1) Instanţa va comunica celui chemat în garanţie cererea şi copii de pe înscrisurile ce o însoţesc, precum şi copii de pe cererea de chemare în judecată, întâmpinare şi de pe înscrisurile de la dosar.

(2) Dispoziţiile art. 64 şi art. 65 alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) În termenul stabilit potrivit art. 65 alin. (3), cel chemat în garanţie trebuie să depună întâmpinare şi poate să formuleze cererea prevăzută la art. 72 alin. (2).

(4) Cererea de chemare în garanţie se judecă odată cu cererea principală. Cu toate acestea, dacă judecarea cererii principale ar fi întârziată prin cererea de chemare în garanţie, instanţa poate dispune disjungerea ei pentru a o judeca separat. În acest din urmă caz, judecarea cererii de chemare în garanţie va fi suspendată până la soluţionarea cererii principale.

III. Arătarea titularului dreptului

ART. 75

Condiţii

Pârâtul care deţine un bun pentru altul sau care exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru va putea arăta pe acela în numele căruia deţine lucrul sau exercită dreptul, dacă a fost chemat în judecată de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului.

ART. 76

Formularea cererii. Termen

Cererea va fi motivată şi se va depune înaintea primei instanţe în termenul prevăzut de lege pentru depunerea întâmpinării. Dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se poate face cel mai târziu la primul termen de judecată.

ART. 77

Procedura de judecată

(1) Cererea, împreună cu înscrisurile care o însoţesc şi o copie de pe cererea de chemare în judecată, de pe întâmpinare şi de pe înscrisurile de la dosar, va fi comunicată celui arătat ca titular al dreptului.

(2) Dispoziţiile art. 64 şi 65 se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă acela arătat ca titular al dreptului recunoaşte susţinerile pârâtului şi reclamantul consimte, el va lua locul pârâtului, care va fi scos din proces.

(4) Dacă reclamantul nu este de acord cu înlocuirea sau când cel arătat ca titular nu se înfăţişează sau contestă cele susţinute de pârât, terţul dobândeşte calitatea de intervenient principal, dispoziţiile art. 62 şi art. 64 - 66 aplicându-se în mod corespunzător.

IV. Introducerea forţată în cauză, din oficiu, a altor persoane

ART. 78

Condiţii. Termen

(1) În cazurile expres prevăzute de lege, precum şi în procedura necontencioasă, judecătorul va dispune din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părţile se împotrivesc.

(2) În materie contencioasă, când raportul juridic dedus judecăţii o impune, judecătorul va pune în discuţia părţilor necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Dacă niciuna dintre părţi nu solicită introducerea în cauză a terţului, iar judecătorul apreciază că pricina nu poate fi soluţionată fără participarea terţului, va respinge cererea, fără a se pronunţa pe fond.

(3) Introducerea în cauză va fi dispusă, prin încheiere, până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanţe.

(4) Când necesitatea introducerii în cauză a altor persoane este constatată cu ocazia deliberării, instanţa va repune cauza pe rol, dispunând citarea părţilor.

(5) Hotărârea prin care cererea a fost respinsă în condiţiile alin. (2) este supusă numai apelului.

ART. 79

Procedura de judecată

(1) Cel introdus în proces va fi citat, odată cu citaţia comunicându-i-se, în copie, şi încheierea prevăzută la art. 78 alin. (3), cererea de chemare în judecată, întâmpinarea, precum şi înscrisurile anexate acestora. Prin citaţie i se va comunica şi termenul până la care va putea să arate excepţiile, dovezile şi celelalte mijloace de apărare de care înţelege să se folosească; termenul nu va putea fi mai lung decât termenul de judecată acordat în cauză.

(2) El va lua procedura în starea în care se află în momentul introducerii în proces. Instanţa, la cererea celui introdus în proces, va putea dispune readministrarea probelor sau administrarea de noi probe. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite şi faţă de acesta.

SECŢIUNEA a 4-a

Reprezentarea părţilor în judecată

§1. Dispoziţii generale

ART. 80

Formele reprezentării

(1) Părţile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin reprezentant. Reprezentarea poate fi legală, convenţională sau judiciară.

(2) Persoanele fizice lipsite de capacitate de exerciţiu vor sta în judecată prin reprezentant legal.

(3) Părţile pot să stea în judecată printr-un reprezentant ales, în condiţiile legii, cu excepţia cazului în care legea impune prezenţa lor personală în faţa instanţei.

(4) Când legea prevede sau când circumstanţele cauzei o impun pentru a se asigura dreptul la un proces echitabil, judecătorul poate numi pentru oricare parte din proces un reprezentant în condiţiile art. 58 alin. (3), arătând în încheiere limitele şi durata reprezentării.

(5) Când dreptul de reprezentare izvorăşte din lege sau dintr-o hotărâre judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.

ART. 81

Limitele reprezentării. Continuarea judecării procesului

(1) Renunţarea la judecată sau la dreptul dedus judecăţii, achiesarea la hotărârea pronunţată, încheierea unei tranzacţii, precum şi orice alte acte procedurale de dispoziţie nu se pot face de reprezentant decât în baza unui mandat special ori cu încuviinţarea prealabilă a instanţei sau a autorităţii administrative competente.

(2) Actele procedurale de dispoziţie prevăzute la alin. (1), făcute în orice proces de reprezentanţii minorilor, ai persoanelor care beneficiază de tutelă specială şi ai dispăruţilor, nu vor împiedica judecarea cauzei, dacă instanţa apreciază că ele nu sunt în interesul acestor persoane.

ART. 82

Lipsa dovezii calităţii de reprezentant

(1) Când instanţa constată lipsa dovezii calităţii de reprezentant a celui care a acţionat în numele părţii, va da un termen scurt pentru acoperirea lipsurilor. Dacă acestea nu se acoperă, cererea va fi anulată.

(2) Excepţia lipsei dovezii calităţii de reprezentant înaintea primei instanţe nu poate fi invocată pentru prima oară în calea de atac.

§2. Dispoziţii speciale privind reprezentarea convenţională

ART. 83

Reprezentarea convenţională a persoanelor fizice

(1) În faţa primei instanţe, în apel, precum şi în recurs, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepţiilor procesuale şi asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât şi în etapa dezbaterilor.

(2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soţ sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în faţa oricărei instanţe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licenţiat în drept.

(3) În cazul contestaţiei în anulare şi al revizuirii, dispoziţiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

ART. 84

Reprezentarea convenţională a persoanelor juridice

(1) Persoanele juridice pot fi reprezentate convenţional în faţa instanţelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condiţiile legii.

(2) Abrogat

(3) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi entităţilor arătate la art. 56 alin. (2).

ART. 85

Forma mandatului

(1) Împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică dată mandatarului care nu are calitatea de avocat se dovedeşte prin înscris autentic.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), dreptul de reprezentare mai poate fi dat şi prin declaraţie verbală, făcută în instanţă şi consemnată în încheierea de şedinţă, cu arătarea limitelor şi a duratei reprezentării.

(3) Împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică sau persoană juridică dată unui avocat ori consilier juridic se dovedeşte prin înscris, potrivit legilor de organizare şi exercitare a profesiei.

ART. 86

Mandatul general

Mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în judecată pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume. Dacă cel care a dat procură generală nu are domiciliu şi nici reşedinţă în ţară sau dacă procura este dată unui prepus, dreptul de reprezentare în judecată se presupune dat.

ART. 87

Conţinutul mandatului

(1) Mandatul este presupus dat pentru toate actele procesuale îndeplinite în faţa aceleiaşi instanţe; el poate fi însă restrâns, în mod expres, la anumite acte.

(2) Avocatul care a reprezentat sau asistat partea la judecarea procesului poate face, chiar fără mandat, orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen şi care s-ar pierde prin neexercitarea lor la timp şi poate, de asemenea, să introducă orice cale de atac împotriva hotărârii pronunţate. În aceste cazuri, toate actele de procedură se vor îndeplini numai faţă de parte. Susţinerea căii de atac se poate face numai în temeiul unei noi împuterniciri.

ART. 88

Încetarea mandatului

(1) Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat şi nici în cazul în care cu privire la acesta a fost instituită consilierea judiciară sau tutela specială. Mandatul dăinuieşte până la retragerea lui de către moştenitori sau, în cazul celui cu privire la care a fost instituită tutela specială, de către reprezentantul legal al acestuia.

(2) În cazul mandantului care beneficiază de consiliere judiciară, mandatul poate fi retras de către persoana ocrotită, cu încuviinţarea tutorelui acesteia.

ART. 89

Renunţarea la mandat şi revocarea mandatului

(1) Renunţarea la mandat sau revocarea acestuia nu poate fi opusă celeilalte părţi decât de la comunicare, afară numai dacă a fost făcută în şedinţa de judecată şi în prezenţa ei.

(2) Mandatarul care renunţă la împuternicire este ţinut să înştiinţeze atât pe cel care i-a dat mandatul, cât şi instanţa, cu cel puţin 15 zile înainte de termenul imediat următor renunţării. Mandatarul nu poate renunţa la mandat în cursul termenului de exercitare a căilor de atac.

SECŢIUNEA a 5-a
Asistenţa judiciară

ART. 90
Condiţii de acordare

(1) Cel care nu este în stare să facă faţă cheltuielilor pe care le presupune declanşarea şi susţinerea unui proces civil, fără a primejdui propria sa întreţinere sau a familiei sale, poate beneficia de asistenţă judiciară, în condiţiile legii speciale privind ajutorul public judiciar.

(2) Asistenţa judiciară cuprinde:

a) acordarea de scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare prevăzute de lege;

b) apărarea şi asistenţa gratuită printr-un avocat desemnat de barou;

c) orice alte modalităţi prevăzute de lege.

(3) Asistenţa judiciară poate fi acordată oricând în cursul procesului, în tot sau numai în parte.

(4) Persoanele juridice pot beneficia de facilităţi sub formă de reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru datorate pentru acţiuni şi cereri introduse la instanţele judecătoreşti, în condiţiile legii speciale.

ART. 91
Dispoziţii speciale

Dispoziţiile cuprinse în legi speciale privind scutirea de taxe, tarife, comisioane sau cauţiuni pentru cererile, acţiunile şi orice alte măsuri luate în vederea administrării creanţelor fiscale rămân aplicabile.

CAPITOLUL III
Participarea Ministerului Public în procesul civil

ART. 92
Modalităţi de participare

(1) Procurorul poate porni orice acţiune civilă, ori de câte ori este necesar, pentru apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială şi ale dispăruţilor, precum şi în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Procurorul poate să pună concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor şi intereselor cetăţenilor.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, participarea şi punerea concluziilor de către procuror sunt obligatorii, sub sancţiunea nulităţii absolute a hotărârii.

(4) Procurorul poate să exercite căile de atac împotriva hotărârilor pronunţate în cazurile prevăzute la alin. (1), chiar dacă nu a pornit acţiunea civilă, precum şi atunci când a participat la judecată, în condiţiile legii.

(5) Procurorul poate să ceară punerea în executare a oricăror titluri executorii emise în favoarea persoanelor prevăzute la alin. (1).

(6) În toate cazurile, Ministerul Public nu datorează taxe de timbru şi nici cauţiune.

ART. 93

Efecte faţă de titularul dreptului

În cazurile prevăzute la art. 92 alin. (1), titularul dreptului va fi introdus în proces şi se va putea prevala de dispoziţiile art. 406, 408, 409 şi art. 438 - 440, iar dacă procurorul îşi va retrage cererea, va putea cere continuarea judecăţii sau a executării silite.

TITLUL III
Competenţa instanţelor judecătoreşti

CAPITOLUL I
Competenţa materială

SECŢIUNEA 1
Competenţa după materie şi valoare

ART. 94

Judecătoria

Judecătoriile judecă:

1. în primă instanţă, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani:

a) cererile date de Codul civil în competenţa instanţei de tutelă şi de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel;

b) cererile referitoare la înregistrările în registrele de stare civilă, date de lege în competenţa instanţelor judecătoreşti;

c) cererile având ca obiect administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spaţii aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, precum şi cele privind raporturile juridice stabilite de asociaţiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz;

d) cererile de evacuare;

e) cererile referitoare la zidurile şi şanţurile comune, distanţa construcţiilor şi plantaţiilor, dreptul de trecere, precum şi la orice servituţi sau alte limitări ale dreptului de proprietate prevăzute de lege, stabilite de părţi ori instituite pe cale judecătorească;

f) cererile privitoare la strămutarea de hotare şi cererile în grăniţuire;

g) cererile posesorii;

h) cererile privind obligaţiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepţia celor date de lege în competenţa altor instanţe;

i) cererile de declarare judecătorească a morţii unei persoane;

j) cererile de împărţeală judiciară, indiferent de valoare;

j^1) cererile în materie de moştenire, indiferent de valoare;

j^2) cererile privind uzucapiunea, indiferent de valoare;

j^3) cererile în materia fondului funciar, cu excepţia celor date prin lege specială în competenţa altor instanţe;

k) orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti;

2. căile de atac împotriva hotărârilor autorităţilor administraţiei publice cu activitate jurisdicţională şi ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege;

3. orice alte cereri date prin lege în competenţa lor.

ART. 95

Tribunalul

Tribunalele judecă:

1. în primă instanţă, toate cererile care nu sunt date prin lege în competenţa altor instanţe;

2. ca instanţe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de judecătorii în primă instanţă;

3. ca instanţe de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de judecătorii, care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului şi în orice alte cazuri expres prevăzute de lege;

4. orice alte cereri date prin lege în competenţa lor.

ART. 96

Curtea de apel

Curţile de apel judecă:

1. în primă instanţă, cererile în materie de contencios administrativ şi fiscal, potrivit legii speciale;

2. ca instanţe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de tribunale în primă instanţă;

3. ca instanţe de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de tribunale în apel sau împotriva hotărârilor pronunţate în primă instanţă de tribunale, care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului, precum şi în orice alte cazuri expres prevăzute de lege;

4. orice alte cereri date prin lege în competenţa lor.

ART. 97

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie judecă:

1. recursurile declarate împotriva hotărârilor curţilor de apel, precum şi a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;

2. recursurile în interesul legii;

3. cererile în vederea pronunţării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept;

4. orice alte cereri date prin lege în competenţa sa.

SECŢIUNEA a 2-a

Determinarea competenţei după valoarea obiectului cererii introductive de instanţă

ART. 98

Reguli generale

(1) Competenţa se determină după valoarea obiectului cererii arătată în capătul principal de cerere.

(2) Pentru stabilirea valorii, nu se vor avea în vedere accesoriile pretenţiei principale, precum dobânzile, penalităţile, fructele, cheltuielile sau altele asemenea, indiferent de data scadenţei, şi nici prestaţiile periodice ajunse la scadenţă în cursul judecăţii.

(3) În caz de contestaţie, valoarea se stabileşte după înscrisurile prezentate şi explicaţiile date de părţi.

ART. 99

Cazul mai multor capete principale de cerere

(1) Când reclamantul a sesizat instanţa cu mai multe capete principale de cerere întemeiate pe fapte ori cauze diferite, competenţa se stabileşte în raport cu valoarea sau, după caz, cu natura ori obiectul fiecărei pretenţii în parte. Dacă unul dintre capetele de cerere este de competenţa altei instanţe, instanţa sesizată va dispune disjungerea şi îşi va declina în mod corespunzător competenţa.

(2) În cazul în care mai multe capete principale de cerere întemeiate pe un titlu comun ori având aceeaşi cauză sau chiar cauze diferite, dar aflate în strânsă legătură, au fost deduse judecăţii printr-o unică cerere de chemare în judecată, instanţa competentă să le soluţioneze se determină ţinându-se seama de acea pretenţie care atrage competenţa unei instanţe de grad mai înalt.

ART. 100

Cererea formulată de mai mulţi reclamanţi

(1) Dacă mai mulţi reclamanţi, prin aceeaşi cerere de chemare în judecată, formulează pretenţii proprii împotriva aceluiaşi pârât, invocând raporturi juridice distincte şi neaflate într-o legătură care să facă necesară judecarea lor împreună, determinarea instanţei competente se face cu observarea valorii sau, după caz, a naturii ori obiectului fiecărei pretenţii în parte.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile şi atunci când unul sau mai mulţi reclamanţi formulează, prin aceeaşi cerere de chemare în judecată, pretenţii împotriva mai multor pârâţi, invocând raporturi juridice distincte şi fără legătură între ele.

ART. 101

Valoarea cererii în cazuri speciale

(1) În cererile privitoare la executarea unui contract ori a unui alt act juridic, pentru stabilirea competenţei instanţei se va ţine seama de valoarea obiectului acestuia sau, după caz, de aceea a părţii din obiectul dedus judecăţii.

(2) Aceeaşi valoare va fi avută în vedere şi în cererile privind constatarea nulităţii absolute, anularea, rezoluţiunea sau rezilierea actului juridic, chiar dacă nu se solicită şi repunerea părţilor în situaţia anterioară, precum şi în cererile privind constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept.

(3) În cererile de aceeaşi natură, privitoare la contracte de locaţiune ori de leasing, precum şi în acelea privitoare la predarea sau restituirea bunului închiriat ori arendat, valoarea cererii se socoteşte după chiria sau arenda anuală.

ART. 102

Cererea de plată parţială

Când prin acţiune se cere plata unei părţi dintr-o creanţă, valoarea cererii se socoteşte după partea pretinsă de reclamant ca fiind exigibilă.

ART. 103

Cererea privind prestaţii succesive

În cererile care au ca obiect un drept la prestaţii succesive, dacă durata existenţei dreptului este nedeterminată, valoarea lor se socoteşte după valoarea prestaţiei anuale datorate.

ART. 104

Cererile în materie imobiliară

(1) În cererile având ca obiect un drept de proprietate sau alte drepturi reale asupra unui imobil, valoarea lor se determină în funcţie de valoarea impozabilă, stabilită potrivit legislaţiei fiscale.

(2) În cazul în care valoarea impozabilă nu este stabilită sunt aplicabile dispoziţiile art. 98.

ART. 105 Abrogat

ART. 106

Dispoziţii speciale

(1) Instanţa legal învestită potrivit dispoziţiilor referitoare la competenţă după valoarea obiectului cererii rămâne competentă să judece chiar dacă, ulterior învestirii, intervin modificări în ceea ce priveşte cuantumul valorii aceluiaşi obiect.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile şi la judecarea căilor de atac.

CAPITOLUL II

Competenţa teritorială

ART. 107

Regula generală

(1) Cererea de chemare în judecată se introduce la instanţa în a cărei circumscripţie domiciliază sau îşi are sediul pârâtul, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul.

ART. 108

Cazul pârâtului cu domiciliul sau sediul necunoscut

Dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, cererea se introduce la instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, la instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz.

ART. 109

Cazul persoanei juridice care are dezmembrăminte

Cererea de chemare în judecată împotriva unei persoane juridice de drept privat se poate face şi la instanţa locului unde ea are un dezmembrământ fără personalitate juridică, pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului ori din fapte săvârşite de acesta.

ART. 110

Cererile îndreptate împotriva unei entităţi fără personalitate juridică

Cererea de chemare în judecată împotriva unei asociaţii, societăţi sau altei entităţi fără personalitate juridică, constituită potrivit legii, se poate introduce la instanţa competentă pentru persoana căreia, potrivit înţelegerii dintre membri, i s-a încredinţat conducerea sau administrarea

acesteia. În cazul lipsei unei asemenea persoane, cererea se va putea introduce la instanţa competentă pentru oricare dintre membrii entităţii respective.

ART. 111

Cereri îndreptate împotriva persoanelor juridice de drept public

Cererile îndreptate împotriva statului, autorităţilor şi instituţiilor centrale sau locale, precum şi a altor persoane juridice de drept public pot fi introduse la instanţa de la domiciliul sau sediul reclamantului ori la instanţa de la sediul pârâtului.

ART. 112

Pluralitatea de pârâţi

(1) Cererea de chemare în judecată a mai multor pârâţi poate fi introdusă la instanţa competentă pentru oricare dintre aceştia; în cazul în care printre pârâţi sunt şi obligaţi accesoriu, cererea se introduce la instanţa competentă pentru oricare dintre debitorii principali.

(2) Dacă un pârât a fost chemat în judecată numai în scopul sesizării instanţei competente pentru el, oricare dintre pârâţi poate invoca necompetenţa la primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate în faţa primei instanţe.

ART. 113

Competenţa teritorială alternativă

(1) În afară de instanţele prevăzute la art. 107 - 112, mai sunt competente:

1. instanţa domiciliului reclamantului, în cererile privitoare la stabilirea filiaţiei;

2. instanţa în a cărei circumscripţie domiciliază creditorul reclamant, în cererile referitoare la obligaţia de întreţinere, inclusiv cele privind alocaţiile de stat pentru copii;

3. instanţa locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligaţiei, în cazul cererilor privind executarea, anularea, rezoluţiunea sau rezilierea unui contract;

4. instanţa locului unde se află imobilul, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locaţiune a imobilului;

5. instanţa locului unde se află imobilul, pentru cererile în prestaţie tabulară, în justificare tabulară sau în rectificare tabulară;

6. instanţa locului de plecare sau de sosire, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport;

7. instanţa locului de plată, în cererile privitoare la obligaţiile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec, bilet la ordin sau dintr-un alt titlu de valoare;

8. instanţa domiciliului consumatorului, în cererile având ca obiect executarea, constatarea nulităţii absolute, anularea, rezoluţiunea, rezilierea sau denunţarea unilaterală a contractului încheiat cu un profesionist sau în cererile având ca obiect repararea pagubelor produse consumatorilor;

9. instanţa în a cărei circumscripţie s-a săvârşit fapta ilicită sau s-a produs prejudiciul, pentru cererile privind obligaţiile izvorâte dintr-o asemenea faptă.

(2) Când pârâtul exercită în mod statornic, în afara domiciliului său, o activitate profesională ori o activitate agricolă, comercială, industrială sau altele asemenea, cererea de chemare în judecată se poate introduce şi la instanţa în circumscripţia căreia se află locul activităţii respective, pentru obligaţiile patrimoniale născute sau care urmează să se execute în acel loc.

ART. 114

Cereri în materie de tutelă şi familie

(1) Dacă legea nu prevede altfel, cererile privind ocrotirea persoanei fizice date de Codul civil în competenţa instanţei de tutelă şi de familie se soluţionează de instanţa în a cărei circumscripţie teritorială îşi are domiciliul sau reşedinţa persoana ocrotită.

(2) În cazul cererilor privind autorizarea de către instanţa de tutelă şi de familie a încheierii unor acte juridice, când actul juridic a cărui autorizare se solicită priveşte un imobil, este, de asemenea, competentă şi instanţa în a cărei circumscripţie teritorială este situat imobilul. În acest caz, instanţa de tutelă şi de familie care a pronunţat hotărârea va comunica de îndată o copie a acesteia instanţei de tutelă şi de familie în a cărei circumscripţie teritorială îşi are domiciliul sau reşedinţa cel ocrotit.

ART. 115

Cererile în materie de asigurări

(1) În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri se va putea face şi la instanţa în circumscripţia căreia se află:

1. domiciliul sau sediul asiguratului;

2. bunurile asigurate;

3. locul unde s-a produs riscul asigurat.

(2) Alegerea competenţei prin convenţie este considerată ca nescrisă dacă a fost făcută înainte de naşterea dreptului la despăgubire.

(3) În materia asigurării obligatorii de răspundere civilă, terţul prejudiciat poate introduce acţiune directă şi la instanţa domiciliului sau, după caz, a sediului său.

(4) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) nu se aplică însă în materie de asigurări maritime, fluviale şi aeriene.

ART. 116

Alegerea instanţei

Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente.

ART. 117

Cererile privitoare la imobile

(1) Cererile privitoare la drepturile reale imobiliare se introduc numai la instanţa în a cărei circumscripţie este situat imobilul.

(2) Când imobilul este situat în circumscripţiile mai multor instanţe, cererea se va face la instanţa domiciliului sau reşedinţei pârâtului, dacă aceasta se află în vreuna dintre aceste circumscripţii, iar în caz contrar, la oricare dintre instanţele în circumscripţiile cărora se află imobilul.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică, prin asemănare, şi în cazul acţiunilor posesorii, acţiunilor în grănişuire, acţiunilor privitoare la îngrădirile dreptului de proprietate imobiliară, precum şi în cazul celor de împărţeală judiciară a unui imobil, când indiviziunea nu rezultă din succesiune.

ART. 118

Cererile privitoare la moştenire

(1) În materie de moştenire, până la ieşirea din indiviziune, sunt de competenţa exclusivă a instanţei celui din urmă domiciliu al defunctului:

1. cererile privitoare la validitatea sau executarea dispoziţiilor testamentare;

2. cererile privitoare la moştenire şi la sarcinile acesteia, precum şi cele privitoare la pretenţiile pe care moştenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;

3. cererile legatarilor sau ale creditorilor defunctului împotriva vreunuia dintre moştenitori sau împotriva executorului testamentar.

(2) Cererile formulate potrivit alin. (1) care privesc mai multe moşteniri deschise succesiv sunt de competenţa exclusivă a instanţei ultimului domiciliu al oricăruia dintre defuncţi.

ART. 119

Cereri privitoare la societăţi

Cererile în materie de societate, până la sfârşitul lichidării sau, după caz, până la radierea societăţii, sunt de competenţa exclusivă a instanţei în circumscripţia căreia societatea îşi are sediul principal.

ART. 120

Cereri privitoare la insolvenţă sau concordatul preventiv

Cererile în materia insolvenţei sau concordatului preventiv sunt de competenţa exclusivă a tribunalului în a cărui circumscripţie îşi are sediul debitorul.

ART. 121

Cererile împotriva unui consumator

Cererile formulate de un profesionist împotriva unui consumator pot fi introduse numai la instanţa domiciliului consumatorului. Dispoziţiile art. 126 alin. (2) rămân aplicabile.

CAPITOLUL III

Dispoziţii speciale

ART. 122

Regimul regulilor de competenţă

Reguli noi de competenţă pot fi stabilite numai prin modificarea normelor prezentului cod.

ART. 123

Cereri accesorii, adiţionale şi incidentale

(1) Cererile accesorii, adiţionale, precum şi cele incidentale se judecă de instanţa competentă pentru cererea principală, chiar dacă ar fi de competenţa materială sau teritorială a altei instanţe judecătoreşti, cu excepţia cererilor prevăzute la art. 120.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică şi atunci când competenţa de soluţionare a cererii principale este stabilită de lege în favoarea unei secţii specializate sau a unui complet specializat.

(3) Când instanţa este exclusiv competentă pentru una dintre părţi, ea va fi exclusiv competentă pentru toate părţile.

ART. 124

Apărări şi incidente procedurale

(1) Instanţa competentă să judece cererea principală se va pronunţa şi asupra apărărilor şi excepţiilor, în afara celor care constituie chestiuni prejudiciale şi care, potrivit legii, sunt de competenţa exclusivă a altei instanţe.

(2) Incidentele procedurale sunt soluţionate de instanţa în faţa căreia se invocă, în afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

ART. 125

Cererea în constatare

În cererile pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept, competenţa instanţei se determină după regulile prevăzute pentru cererile având ca obiect realizarea dreptului.

ART. 126

Alegerea de competenţă

(1) Părţile pot conveni în scris sau, în cazul litigiilor născute, şi prin declaraţie verbală în faţa instanţei ca procesele privitoare la bunuri şi la alte drepturi de care acestea pot să dispună să fie judecate de alte instanţe decât acelea care, potrivit legii, ar fi competente teritorial să le judece, în afară de cazul când această competenţă este exclusivă.

(2) În litigiile din materia protecţiei drepturilor consumatorilor, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, părţile pot conveni alegerea instanţei competente, în condiţiile prevăzute la alin. (1), numai după naşterea dreptului la despăgubire. Orice convenţie contrară este considerată ca nescrisă.

ART. 127

Competenţa facultativă

(1) Dacă un judecător are calitatea de reclamant într-o cauză de competenţa instanţei la care îşi desfăşoară activitatea sau a unei instanţe inferioare acesteia, va sesiza una dintre instanţele judecătoreşti de acelaşi grad aflate în circumscripţia oricăreia dintre curţile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripţie se află instanţa la care îşi desfăşoară activitatea.

(2) În cazul cererii introduse împotriva unui judecător care ar fi de competenţa instanţei la care acesta îşi desfăşoară activitatea sau a unei instanţe inferioare acesteia, reclamantul poate sesiza una dintre instanţele judecătoreşti de acelaşi grad aflate în circumscripţia oricăreia dintre curţile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripţie se află instanţa care ar fi fost competentă, potrivit legii.

(2^1) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi în ipoteza în care o instanţă de judecată are calitatea de reclamant sau de pârât, după caz.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul procurorilor, asistenţilor judiciari şi grefierilor.

ART. 128

Incidente privind arbitrajul

Competenţa ce revine instanţelor judecătoreşti în legătură cu incidentele privind arbitrajul reglementat de prezentul cod aparţine în toate cazurile tribunalului în circumscripţia căruia are loc arbitrajul.

CAPITOLUL IV

Incidente procedurale privitoare la competenţa instanţei

SECŢIUNEA 1

Necompetenţa şi conflictele de competenţă

ART. 129

Excepţia de necompetenţă

(1) Necompetenţa este de ordine publică sau privată.

(2) Necompetenţa este de ordine publică:

1. în cazul încălcării competenţei generale, când procesul nu este de competenţa instanţelor judecătoreşti;

2. în cazul încălcării competenţei materiale, când procesul este de competenţa unei instanţe de alt grad sau de competenţa unei alte secţii sau altui complet specializat;

3. în cazul încălcării competenţei teritoriale exclusive, când procesul este de competenţa unei alte instanţe de acelaşi grad şi părţile nu o pot înlătura.

(3) În toate celelalte cazuri, necompetenţa este de ordine privată.

ART. 130

Invocarea excepţiei

(1) Necompetenţa generală a instanţelor judecătoreşti poate fi invocată de părţi ori de către judecător în orice stare a pricinii.

(2) Necompetenţa materială şi teritorială de ordine publică trebuie invocată de părţi ori de către judecător la primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate în faţa primei instanţe şi pot pune concluzii.

(3) Necompetenţa de ordine privată poate fi invocată doar de către pârât prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate în faţa primei instanţe şi pot pune concluzii.

(4) Dacă necompetenţa nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanţă necompetentă nu va putea cere declararea necompetenţei.

ART. 131

Verificarea competenţei

(1) La primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate în faţa primei instanţe şi pot pune concluzii, judecătorul este obligat, din oficiu, să verifice şi să stabilească dacă instanţa sesizată este competentă general, material şi teritorial să judece pricina, consemnând în cuprinsul încheierii de şedinţă temeiurile de drept pentru care constată competenţa instanţei sesizate. Încheierea are caracter interlocutoriu.

(2) În mod excepţional, în cazul în care pentru stabilirea competenţei sunt necesare lămuriri ori probe suplimentare, judecătorul va pune această chestiune în discuţia părţilor şi va acorda un singur termen în acest scop.

ART. 132

Soluţionarea excepţiei

(1) Când în faţa instanţei de judecată se pune în discuţie competenţa acesteia, din oficiu sau la cererea părţilor, ea este obligată să stabilească instanţa judecătorească competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicţională competent.

(2) Dacă instanţa se declară competentă, va trece la judecarea pricinii. Încheierea poate fi atacată numai odată cu hotărârea pronunţată în cauză.

(3) Dacă instanţa se declară necompetentă, hotărârea nu este supusă niciunei căi de atac, dosarul fiind trimis de îndată instanţei judecătoreşti competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicţională competent.

(4) Dacă instanţa se declară necompetentă şi respinge cererea ca inadmisibilă întrucât este de competenţa unui organ fără activitate jurisdicţională sau ca nefiind de competenţa instanţelor române, hotărârea este supusă numai recursului la instanţa ierarhic superioară.

ART. 133

Conflictul de competenţă. Cazuri

Există conflict de competenţă:

1. când două sau mai multe instanţe se declară deopotrivă competente să judece acelaşi proces;

2. când două sau mai multe instanţe şi-au declinat reciproc competenţa de a judeca acelaşi proces sau, în cazul declinărilor succesive, dacă ultima instanţă învestită îşi declină la rândul său competenţa în favoarea uneia dintre instanţele care anterior s-au declarat necompetente.

ART. 134

Suspendarea procesului

Instanţa înaintea căreia s-a ivit conflictul de competenţă va suspenda din oficiu judecata cauzei şi va înainta dosarul instanţei competente să soluţioneze conflictul.

ART. 135

Soluţionarea conflictului de competenţă

(1) Conflictul de competenţă ivit între două instanţe judecătoreşti se soluţionează de instanţa imediat superioară şi comună instanţelor aflate în conflict.

(2) Nu se poate crea conflict de competenţă cu Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Hotărârea de declinare a competenţei sau de stabilire a competenţei pronunţată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este obligatorie pentru instanţa de trimitere.

(3) Conflictul de competenţă ivit între o instanţă judecătorească şi un alt organ cu activitate jurisdicţională se rezolvă de instanţa judecătorească ierarhic superioară instanţei în conflict.

(4) Instanţa competentă să judece conflictul va hotărî, în camera de consiliu, fără citarea părţilor, printr-o hotărâre definitivă.

ART. 136

Dispoziţii speciale

(1) Dispoziţiile prezentei secţiuni privitoare la excepţia de necompetenţă şi la conflictul de competenţă se aplică prin asemănare şi în cazul secţiilor specializate ale aceleiaşi instanţe judecătoreşti, care se pronunţă prin încheiere.

(2) Conflictul se va soluţiona de secţia instanţei stabilite potrivit art. 135 corespunzătoare secţiei înaintea căreia s-a ivit conflictul.

(3) Conflictul dintre două secţii ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se soluţionează de Completul de 5 judecători.

(4) Dispoziţiile alin. (1) - (3) se aplică în mod corespunzător şi în cazul completelor specializate.

ART. 137

Probele administrate în faţa instanţei necompetente

În cazul declarării necompetenţei, dovezile administrate în faţa instanţei necompetente rămân câştigate judecăţii şi instanţa competentă învestită cu soluţionarea cauzei nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice.

SECŢIUNEA a 2-a

Litispendenţa şi conexitatea

ART. 138

Excepţia litispendenţei

(1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeaşi cauză, acelaşi obiect şi de aceeaşi parte, înaintea mai multor instanţe competente sau chiar înaintea aceleiaşi instanţe, prin cereri distincte.

(2) Excepţia litispendenţei poate fi invocată de părţi sau de instanţă din oficiu în orice stare a procesului în faţa instanţelor de fond.

(3) Când instanţele sunt de acelaşi grad, excepţia se invocă înaintea instanţei sesizate ulterior. Dacă excepţia se admite, dosarul va fi trimis de îndată primei instanţe învestite.

(4) Când instanţele sunt de grad diferit, excepţia se invocă înaintea instanţei de grad inferior. Dacă excepţia se admite, dosarul va fi trimis de îndată instanţei de fond mai înalte în grad.

(5) Încheierea prin care s-a soluţionat excepţia poate fi atacată numai odată cu fondul.

(6) Când unul dintre procese se judecă în recurs, iar celălalt înaintea instanţelor de fond, acestea din urmă sunt obligate să suspende judecata până la soluţionarea recursului.

(7) Dispoziţiile alin. (2), (3) şi (5) se aplică în mod corespunzător şi atunci când procesele identice se află pe rolul aceleiaşi instanţe.

ART. 139

Excepţia conexităţii

(1) Pentru asigurarea unei bune judecăţi, în primă instanţă este posibilă conexarea mai multor procese în care sunt aceleaşi părţi sau chiar împreună cu alte părţi şi al căror obiect şi cauză au între ele o strânsă legătură.

(2) Excepţia conexităţii poate fi invocată de părţi sau din oficiu cel mai târziu la primul termen de judecată înaintea instanţei ulterior sesizate, care, prin încheiere, se va pronunţa asupra excepţiei. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul.

(3) Dosarul va fi trimis instanţei mai întâi învestite, în afară de cazul în care reclamantul şi pârâtul cer trimiterea lui la una dintre celelalte instanţe. Dacă instanţele sunt de grad diferit, conexarea dosarelor se va face la instanţa superioară în grad.

(4) Când una dintre cereri este de competenţa exclusivă a unei instanţe, conexarea se face la acea instanţă. Dispoziţiile art. 99 alin. (2) sunt aplicabile.

(5) În orice stare a judecăţii procesele conexate pot fi disjunse şi judecate separat, dacă numai unul dintre ele este în stare de judecată.

SECŢIUNEA a 3-a

Strămutarea proceselor. Delegarea instanţei

ART. 140

Temeiul strămutării

(1) Strămutarea procesului poate fi cerută pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranţă publică.

(2) Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparţialitatea judecătorilor din cauza circumstanţelor procesului, calităţii părţilor ori unor relaţii conflictuale locale.

(3) Constituie motiv de siguranţă publică împrejurările excepţionale care presupun că judecata procesului la instanţa competentă ar putea conduce la tulburarea ordinii publice.

ART. 141

Cererea de strămutare

(1) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă sau de siguranţă publică se poate cere în orice fază a procesului.

(2) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă poate fi cerută de către partea interesată, iar cea întemeiată pe motiv de siguranţă publică, numai de către procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

ART. 142

Instanţa competentă

(1) Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă este de competenţa curţii de apel, dacă instanţa de la care se cere strămutarea este o judecătorie sau un tribunal din circumscripţia acesteia. Dacă strămutarea se cere de la curtea de apel, competenţa de soluţionare revine Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. În cazul cererilor de strămutare întemeiate pe motivul de bănuială legitimă vizând calitatea părţii de judecător la o instanţă din circumscripţia curţii de apel competente, precum şi a celor vizând calitatea de parte a unei instanţe din circumscripţia aceleiaşi curţi, competenţa de soluţionare revine Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. Cererea de strămutare se depune la instanţa competentă să o soluţioneze, care va înştiinţa de îndată instanţa de la care s-a cerut strămutarea despre formularea cererii de strămutare.

(2) Cererea de strămutare întemeiată pe motive de siguranţă publică este de competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care va înştiinţa, de îndată, despre depunerea cererii instanţa de la care se cere strămutarea.

(3) La primirea cererii de strămutare, instanţa competentă să o soluţioneze va putea să solicite dosarul cauzei.

ART. 143

Suspendarea judecării procesului

(1) La solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauţiuni în cuantum de 1.000 lei. Pentru motive temeinice, suspendarea poate fi dispusă în aceleaşi condiţii, fără citarea părţilor, chiar înainte de primul termen de judecată.

(2) Încheierea asupra suspendării nu se motivează şi nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Măsura suspendării judecării procesului va fi comunicată de urgenţă instanţei de la care s-a cerut strămutarea.

ART. 144

Judecarea cererii

(1) Cererea de strămutare se judecă de urgenţă, în camera de consiliu, cu citarea părţilor din proces.

(2) Încheierea asupra strămutării se dă fără motivare şi este definitivă.

(3) Instanţa de la care s-a cerut strămutarea va fi încunoştinţată, de îndată, despre admiterea sau respingerea cererii de strămutare.

ART. 145

Efectele admiterii cererii

(1) În caz de admitere a cererii de strămutare, curtea de apel trimite procesul spre judecată unei alte instanţe de acelaşi grad din circumscripţia sa. Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie va strămuta judecarea cauzei la una dintre instanţele judecătoreşti de acelaşi grad aflate în circumscripţia

oricăreia dintre curţile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripţie se află instanţa de la care se cere strămutarea.

(2) Hotărârea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de instanţă înainte de strămutare urmează să fie păstrate. În cazul în care instanţa de la care s-a dispus strămutarea a procedat între timp la judecarea procesului, hotărârea pronunţată este desfiinţată de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(3) Apelul sau, după caz, recursul împotriva hotărârii date de instanţa la care s-a strămutat procesul sunt de competenţa instanţelor ierarhic superioare acesteia. În caz de admitere a apelului sau recursului, trimiterea spre rejudecare, atunci când legea o prevede, se va face la o instanţă din circumscripţia celei care a soluţionat calea de atac.

ART. 146

Formularea unei noi cereri de strămutare

(1) Strămutarea procesului nu poate fi cerută din nou, în afară de cazul în care noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute la data soluţionării cererii anterioare sau ivite după soluţionarea acesteia.

(2) Cererea de strămutare a cauzei introdusă cu nerespectarea prevederilor alin. (1) este inadmisibilă dacă pricina se află pe rolul aceleiaşi instanţe.

ART. 147

Delegarea instanţei

Când, din cauza unor împrejurări excepţionale, instanţa competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcţioneze, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, la cererea părţii interesate, va desemna o altă instanţă de acelaşi grad care să judece procesul.

TITLUL IV
Actele de procedură

CAPITOLUL I
Forma cererilor

ART. 148

Condiţiile generale

(1) Orice cerere adresată instanţelor judecătoreşti trebuie să fie formulată în scris şi să cuprindă indicarea instanţei căreia îi este adresată, numele, prenumele, domiciliul sau reşedinţa părţilor ori, după caz, denumirea şi sediul lor, numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa reprezentanţilor lor, dacă este cazul, obiectul, valoarea pretenţiei, dacă este cazul, motivele cererii, precum şi semnătura. De asemenea, cererea va cuprinde, dacă este cazul, şi adresa electronică sau coordonatele care au fost indicate în acest scop de părţi, precum numărul de telefon, numărul de fax ori altele asemenea.

(2) Cererile adresate, personal sau prin reprezentant, instanţelor judecătoreşti pot fi formulate şi prin înscris în formă electronică, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege.

(3) Dispoziţiile alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul în care prezentul cod prevede condiţia formei scrise a susţinerilor, apărărilor sau a concluziilor părţilor ori a altor acte de procedură adresate instanţelor judecătoreşti.

(4) În cazurile anume prevăzute de lege, cererile făcute în şedinţă, la orice instanţă, se pot formula şi oral, făcându-se menţiune despre aceasta în încheiere.

(5) Dacă din orice motive, cererea nu poate fi semnată la termenul când a fost depusă sau, după caz, la primul termen ce urmează, judecătorul va stabili identitatea părţii prin unul dintre mijloacele prevăzute de lege, îi va citi conţinutul cererii şi îi va lua consimţământul cu privire la aceasta. Despre toate acestea se va face menţiune în încheiere.

(6) Cererile adresate instanţelor judecătoreşti se timbrează, dacă legea nu prevede altfel.

ART. 149

Numărul de exemplare

(1) Când cererea urmează a fi comunicată, ea se va face în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru comunicare, în afară de cazurile în care părţile au un reprezentant comun sau partea figurează în mai multe calităţi juridice, când se va face într-un singur exemplar. În toate cazurile este necesar şi un exemplar pentru instanţă.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul prevăzut la art. 148 alin. (4), grefierul de şedinţă fiind ţinut să întocmească din oficiu copiile de pe încheiere necesare pentru comunicare.

(3) Dacă obligaţia prevăzută la alin. (1) nu este îndeplinită, instanţa va putea îndeplini din oficiu sau va putea pune în sarcina oricăreia dintre părţi îndeplinirea acestei obligaţii, pe cheltuiala părţii care avea această obligaţie.

(4) În cazul în care cererea a fost comunicată, potrivit legii, prin fax sau prin poştă electronică, grefierul de şedinţă este ţinut să întocmească din oficiu copii de pe cerere, pe cheltuiala părţii care avea această obligaţie. Dispoziţiile art. 154 alin. (6) rămân aplicabile.

ART. 150

Înscrisurile anexate

(1) La fiecare exemplar al cererii se vor alătura copii de pe înscrisurile de care partea înţelege a se folosi în proces.

(2) Copiile vor fi certificate de parte pentru conformitate cu originalul. Dacă copiile sunt transmise în format electronic, partea le va putea conforma cu originalul prin aplicarea semnăturii electronice.

(3) Se vor putea depune în copie numai părţile din înscris referitoare la proces, urmând ca instanţa să ordone, dacă va fi nevoie, înfăţişarea înscrisului în întregime.

(4) Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoţite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat. În cazul în care nu există un traducător autorizat pentru limba în care sunt redactate înscrisurile în cauză, se pot folosi traducerile realizate de persoane de încredere cunoscătoare ale respectivei limbi, în condiţiile legii speciale.

(5) Dispoziţiile art. 149 se aplică în mod corespunzător.

ART. 151

Cererea formulată prin reprezentant

(1) Când cererea este făcută prin mandatar, se va alătura procura în original sau în copie legalizată.

(2) Avocatul şi consilierul juridic vor depune împuternicirea lor, potrivit legii.

(3) Reprezentantul legal va alătura o copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calităţii sale.

(4) Reprezentanţii persoanelor juridice de drept privat vor depune, în copie, un extras din registrul public în care este menţionată împuternicirea lor.

(5) Organul de conducere sau, după caz, reprezentantul desemnat al unei asociaţii, societăţi ori alte entităţi fără personalitate juridică, înfiinţată potrivit legii, va anexa, în copie legalizată, extrasul din actul care atestă dreptul său de reprezentare în justiţie.

ART. 152

Cererea greşit denumită

Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire greşită.

CAPITOLUL II

Citarea şi comunicarea actelor de procedură

ART. 153

Obligaţia de a cita părţile

(1) Instanţa poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părţile au fost citate ori s-au prezentat, personal sau prin reprezentant, în afară de cazurile în care prin lege se dispune altfel.

(2) Instanţa va amâna judecarea şi va dispune să se facă citarea ori de câte ori constată că partea care lipseşte nu a fost citată cu respectarea cerinţelor prevăzute de lege, sub sancţiunea nulităţii.

ART. 154

Organe competente şi modalităţi de comunicare

(1) Comunicarea citaţiilor şi a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenţii procedurali ai instanţei sau prin orice alt salariat al acesteia, precum şi prin agenţi ori salariaţi ai altor instanţe, în ale căror circumscripţii se află cel căruia i se comunică actul.

(2) Comunicarea se face în plic închis, la care se alătură dovada de înmânare/procesul-verbal şi înştiinţarea prevăzute la art. 163. Plicul va purta menţiunea "PENTRU JUSTIŢIE. A SE ÎNMÂNA CU PRIORITATE".

(3) Instanţa solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanţă, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, şi să trimită instanţei solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii.

(4) În cazul în care comunicarea potrivit alin. (1) nu este posibilă, aceasta se va face prin poştă, cu scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, în plic închis, la care se ataşează dovada de primire/procesul-verbal şi înştiinţarea prevăzute la art. 163.

(5) La cererea părţii interesate şi pe cheltuiala sa, comunicarea actelor de procedură se va putea face în mod nemijlocit prin executori judecătoreşti, care vor fi ţinuţi să îndeplinească formalităţile procedurale prevăzute în prezentul capitol, sau prin servicii de curierat rapid, în acest din urmă caz dispoziţiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

(6) Comunicarea citaţiilor şi a altor acte de procedură se poate face de grefa instanţei şi prin telefax, poştă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului şi confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanţei datele corespunzătoare în acest scop. Comunicarea actelor de procedură va fi însoţită de semnătura electronică extinsă a instanţei care va înlocui ştampila instanţei şi semnătura grefierului de şedinţă din menţiunile obligatorii ale

citaţiei. Fiecare instanţă va avea o singură semnătură electronică extinsă pentru citaţii şi acte de procedură.

(6^1) Citaţiile şi celelalte acte de procedură menţionate la alin. (6) se consideră comunicate la momentul la care au primit mesaj din partea sistemului folosit că au ajuns la destinatar potrivit datelor furnizate de acesta.

(7) Instanţa va verifica efectuarea procedurilor de citare şi comunicare dispuse pentru fiecare termen şi, când este cazul, va lua măsuri de refacere a acestor proceduri, precum şi pentru folosirea altor mijloace ce pot asigura înştiinţarea părţilor pentru înfăţişarea la termen.

(8) În scopul obţinerii datelor şi informaţiilor necesare realizării procedurii de comunicare a citaţiilor, a altor acte de procedură, precum şi îndeplinirii oricărei atribuţii proprii activităţii de judecată, instanţele au drept de acces direct la bazele de date electronice sau la alte sisteme de informare deţinute de autorităţi şi instituţii publice. Acestea au obligaţia de a lua măsurile necesare în vederea asigurării accesului direct al instanţelor la bazele de date electronice şi sistemele de informare deţinute.

ART. 154^1

Comunicarea hotărârilor judecătoreşti

(1) Comunicarea hotărârilor judecătoreşti se va face, din oficiu, prin poştă electronică dacă partea a indicat instanţei datele corespunzătoare în acest scop direct sau la solicitarea expresă a instanţei în timpul procesului. Comunicarea va fi însoţită de semnătura electronică extinsă a instanţei, care va înlocui ştampila instanţei şi semnătura grefierului de şedinţă.

(2) Hotărârile judecătoreşti se consideră comunicate la momentul la care au primit mesaj din partea sistemului folosit că au ajuns la destinatar potrivit datelor furnizate de acesta.

(3) Dacă comunicarea prin poştă electronică nu este posibilă din pricina lipsei datelor în acest sens sau sistemul folosit indică eroare în transmiterea prin poştă electronică, comunicarea hotărârilor judecătoreşti se va face potrivit art. 154.

ART. 155

Locul citării

(1) Vor fi citaţi:

1. statul, prin Ministerul Finanţelor Publice sau alte organe anume desemnate în acest scop de lege, la sediul acestora;

2. unităţile administrativ-teritoriale şi celelalte persoane juridice de drept public, prin cei însărcinaţi să le reprezinte în justiţie, la sediul acestora;

3. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanţii lor, la sediul principal sau, atunci când este cazul, la sediul dezmembrământului lor;

4. asociaţiile, societăţile şi alte entităţi fără personalitate juridică constituite potrivit legii, prin reprezentantul desemnat, la sediul sau domiciliul acestuia;

5. cei supuşi procedurii insolvenţei, precum şi creditorii acestora, la domiciliul sau, după caz, la sediul acestora; după deschiderea procedurii, citarea va fi efectuată potrivit legii speciale;

6. persoanele fizice, la domiciliul lor; în cazul în care nu locuiesc la domiciliu, citarea se va face la reşedinţa cunoscută ori la locul ales de ele; în lipsa acestora, citarea poate fi făcută la locul cunoscut unde îşi desfăşoară permanent activitatea curentă;

7. persoanele fără capacitate de exerciţiu, prin reprezentanţii lor legali, la domiciliul, reşedinţa ori sediul acestora, după caz; în caz de numire a unui curator special, potrivit art. 58, citarea se va face prin acest curator, la sediul său profesional;

7^1. persoanele cu capacitate de exerciţiu restrânsă, personal şi prin ocrotitorii lor legali, la domiciliul, reşedinţa ori sediul acestora, după caz; în caz de numire a unui curator special, potrivit art. 58, citarea se va face şi prin acest curator, la sediul său profesional;

8. bolnavii internaţi în unităţi sanitare, la administraţia acestora;

9. militarii încazarmaţi, la unitatea din care fac parte, prin comandamentul acesteia;

10. cei care fac parte din echipajul unei nave maritime sau fluviale, alta decât militară, dacă nu au domiciliul cunoscut, la căpitănia portului unde este înregistrată nava;

11. deţinuţii, la administraţia locului de deţinere;

12. personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare şi cetăţenii români trimişi să lucreze în cadrul personalului organizaţiilor internaţionale, precum şi membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe; alţi cetăţeni români, aflaţi în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii familiilor care îi însoţesc, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află unitatea care i-a trimis în străinătate;

13. persoanele care se află în străinătate, altele decât cele prevăzute la pct. 12, dacă au domiciliul sau reşedinţa cunoscută, printr-o citaţie scrisă trimisă cu scrisoare recomandată cu conţinut declarat şi confirmare de primire, recipisa de predare a scrisorii la poşta română, în cuprinsul căreia vor fi menţionate actele ce se expediază, ţinând loc de dovadă a îndeplinirii procedurii, dacă prin tratate sau convenţii internaţionale la care este parte România ori prin acte normative speciale nu se prevede altfel. Dacă domiciliul sau reşedinţa celor aflaţi în străinătate nu este cunoscut/cunoscută, citarea se face potrivit art. 167. În toate cazurile, dacă cei aflaţi în străinătate au mandatar cunoscut în ţară, va fi citat numai acesta din urmă;

14. cei cu domiciliul sau reşedinţa necunoscută, potrivit art. 167;

15. moştenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special numit de instanţă, la domiciliul acestuia.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) pct. 1 şi 2, statul, prin Ministerul Finanţelor Publice, unităţile administrativ-teritoriale, precum şi celelalte persoane juridice de drept public îşi pot alege un sediu procesual la care vor fi comunicate toate actele de procedură.

ART. 156

Obligaţia alegerii locului citării

Persoanele care se află în străinătate, citate potrivit art. 155 alin. (1) pct. 12 şi 13, pentru primul termen de judecată, vor fi înştiinţate prin citaţie că au obligaţia de a-şi alege un domiciliu în România unde urmează să li se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care acestea nu se conformează, comunicările li se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poşta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menţionate actele ce se expediază, ţinând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

ART. 157

Cuprinsul citaţiei

(1) Citaţia va cuprinde:

a) denumirea instanţei, sediul ei şi, când este cazul, alt loc decât sediul instanţei unde urmează să se desfăşoare judecarea procesului;

b) data emiterii citaţiei;

c) numărul dosarului;

d) anul, luna, ziua şi ora înfăţişării;

e) numele şi prenumele sau denumirea, după caz, ale/a celui citat, precum şi locul unde se citează;

f) calitatea celui citat;

g) numele şi prenumele sau denumirea, după caz, ale/a părţii potrivnice şi obiectul cererii;

h) indicarea, dacă este cazul, a taxei judiciare de timbru şi a timbrului judiciar datorate de cel citat;

i) menţiunea că, prin înmânarea citaţiei, sub semnătură de primire, personal ori prin reprezentant legal sau convenţional ori prin funcţionarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenţei pentru un termen de judecată, cel citat este considerat că are în cunoştinţă şi termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citaţia i-a fost înmânată;

j) alte menţiuni prevăzute de lege sau stabilite de instanţă;

k) ştampila instanţei şi semnătura grefierului.

(2) În citaţie se menţionează, când este cazul, orice date necesare pentru stabilirea adresei celui citat, precum şi dacă citarea se face cu chemarea la interogatoriu sau dacă cel citat este obligat să prezinte anumite înscrisuri ori dacă i se comunică odată cu citaţia alte acte de procedură. În cazurile în care întâmpinarea nu este obligatorie, în citaţie se va menţiona obligaţia pârâtului de a-şi pregăti apărarea pentru primul termen de judecată, propunând probele de care înţelege să se folosească, sub sancţiunea prevăzută de lege, care va fi indicată expres.

(3) Cerinţele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) şi k) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

ART. 158

Alegerea locului citării şi al comunicării altor acte de procedură

(1) În caz de alegere de domiciliu sau, după caz, de sediu, dacă partea a arătat şi persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea menţiuni, comunicarea se va face, după caz, potrivit art. 155 sau 156.

(2) Partea poate alege ca toate actele de procedură să îi fie comunicate la căsuţa poştală.

ART. 159

Termenul pentru înmânarea citaţiei

Citaţia şi celelalte acte de procedură, sub sancţiunea nulităţii, vor fi înmânate părţii cu cel puţin 5 zile înaintea termenului de judecată. În cazuri urgente sau atunci când legea prevede în mod expres, judecătorul poate dispune scurtarea termenului de înmânare a citaţiei ori actului de procedură, despre aceasta făcându-se menţiune în citaţie sau în actul de procedură.

ART. 160

Invocarea şi înlăturarea neregularităţilor privind citarea

(1) Dacă partea prezentă în instanţă, personal sau prin reprezentant, nu a primit citaţia sau a primit-o într-un termen mai scurt decât cel prevăzut la art. 159 ori există o altă cauză de nulitate privind citaţia sau procedura de înmânare a acesteia, procesul se amână, la cererea părţii interesate.

(2) Orice neregularitate cu privire la citare nu va mai fi luată în considerare în cazul în care, potrivit alin. (1), nu s-a cerut amânarea procesului, precum şi în cazul în care partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea nu a invocat-o la termenul următor producerii ei, dacă la acest termen ea a fost prezentă sau legal citată.

(3) În lipsa părţii nelegal citate, neregularitatea privind procedura de citare a acesteia poate fi invocată şi de celelalte părţi ori din oficiu, însă numai la termenul la care ea s-a produs.

ART. 161

Înmânarea făcută personal celui citat

(1) Înmânarea citaţiei şi a tuturor actelor de procedură se face personal celui citat, la locul citării stabilit potrivit art. 155 alin. (1) pct. 6.

(2) Înmânarea se poate face oriunde se află cel citat.

(3) Pentru cei care locuiesc în hotel sau cămin, citaţia se predă, în lipsa lor, administratorului hotelului ori aşezământului, iar, în lipsa acestuia, portarului ori celui care în mod obişnuit îl înlocuieşte.

(4) Pentru cei care se găsesc sub arme, citaţia se înmânează la unitatea din care fac parte.

(5) Celor care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, în lipsa unui domiciliu cunoscut, înmânarea se face la căpitănia portului unde se găseşte înregistrată nava.

(6) Pentru deţinuţi, înmânarea se face la administraţia închisorii.

(7) Pentru bolnavii aflaţi în spitale, sanatorii sau alte asemenea aşezăminte de asistenţă medicală ori socială, înmânarea se face la administraţia acestora.

ART. 162

Înmânarea făcută altor persoane

(1) Înmânarea citaţiilor şi a tuturor actelor de procedură în cazurile prevăzute la art. 155 alin. (1) pct. 1 - 5 şi pct. 12 sau atunci când actul urmează să fie înmânat unui avocat, notar public ori executor judecătoresc se poate face funcţionarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenţei, care va semna dovada. În lipsa acestora, înmânarea citaţiei sau a actelor de procedură se va face administratorului clădirii, iar, în lipsă, paznicului sau agentului de pază, care va semna procesul-verbal întocmit în acest scop de către agent, după ce acesta din urmă a certificat în prealabil identitatea şi calitatea sa.

(2) În cazurile prevăzute la art. 161 alin. (4) - (7), unitatea unde se află cel citat îi va înmâna de îndată acestuia citaţia ori, după caz, actul de procedură comunicat sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obţine semnătura lui. În acest din urmă caz se va proceda potrivit alin. (1). Dovada se va preda agentului ori va fi trimisă direct instanţei, dacă înmânarea citaţiei nu s-a putut face de îndată.

ART. 163

Procedura de comunicare

(1) Comunicarea citaţiei se va face persoanei în drept să o primească, care va semna dovada de înmânare certificată de agentul însărcinat cu înmânarea.

(2) Dacă destinatarul primeşte citaţia, dar refuză să semneze dovada de înmânare ori, din motive întemeiate, nu o poate semna, agentul va întocmi un proces-verbal în care va arăta aceste împrejurări.

(3) Dacă destinatarul refuză să primească citaţia, agentul o va depune în cutia poştală. În lipsa cutiei poştale, va afişa pe uşa locuinţei destinatarului o înştiinţare care trebuie să cuprindă:

a) anul, luna, ziua şi ora când depunerea sau, după caz, afişarea a fost făcută;

b) numele şi prenumele celui care a făcut depunerea sau, după caz, afişarea şi funcţia acestuia;

c) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, reşedinţa, respectiv sediul celui înştiinţat;

d) numărul dosarului în legătură cu care se face înştiinţarea şi denumirea instanţei pe rolul căreia se află dosarul, cu indicarea sediului acesteia;

e) arătarea actelor de procedură despre a căror comunicare este vorba;

f) menţiunea că după o zi, dar nu mai târziu de 7 zile de la afişarea înştiinţării ori, când există urgenţă, nu mai târziu de 3 zile, destinatarul este în drept să se prezinte la sediul instanţei de judecată pentru a i se comunica citaţia. Când domiciliul sau reşedinţa ori, după caz, sediul acestuia nu se află în localitatea unde instanţa de judecată îşi are sediul, înştiinţarea va cuprinde menţiunea că pentru a i se comunica citaţia destinatarul este în drept să se prezinte la sediul primăriei în a cărei rază teritorială locuieşte sau îşi are sediul;

g) menţiunea că, în cazul în care, fără motive temeinice, destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citaţiei în interiorul termenului de 7 zile sau, după caz, al termenului de 3 zile prevăzut la lit. f), citaţia se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a depus sau afişat înştiinţarea.

(4) Menţiunile de la alin. (3) lit. c) - g) se completează de către grefa instanţei. Termenele prevăzute la alin. (3) lit. f) şi g) se calculează zi cu zi.

(5) Despre împrejurările arătate la alin. (3) agentul va întocmi un proces-verbal, care va cuprinde menţiunile arătate la art. 164, acesta făcând dovada până la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.

(6) Dacă destinatarul nu este găsit la domiciliu ori reşedinţă sau, după caz, sediu, agentul îi va înmâna citaţia unei persoane majore din familie sau, în lipsă, oricărei alte persoane majore care locuieşte cu destinatarul ori care, în mod obişnuit, îi primeşte corespondenţa.

(7) Când destinatarul locuieşte într-un hotel sau într-o clădire compusă din mai multe apartamente şi nu este găsit la această locuinţă a sa, agentul îi va comunica citaţia administratorului, portarului sau celui care, în mod obişnuit, îl înlocuieşte. În aceste cazuri, persoana care primeşte citaţia va semna dovada de primire, agentul certificându-i identitatea şi semnătura şi încheind un proces-verbal cu privire la aceste împrejurări. Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(8) În cazul în care lipsesc persoanele prevăzute la alin. (6) şi (7), precum şi atunci când acestea, deşi prezente, refuză să primească actul, sunt aplicabile dispoziţiile alin. (3) - (5).

(9) În cazurile prevăzute la alin. (3) şi (8), agentul are obligaţia ca, în termen de cel mult 24 de ore de la depunerea sau afişarea înştiinţării, să depună citaţia, precum şi procesul-verbal prevăzut la alin. (5), la sediul instanţei de judecată care a emis citaţia ori, după caz, la cel al primăriei în raza căreia destinatarul locuieşte sau îşi are sediul, urmând ca acestea să comunice citaţia.

(10) Când părţii sau reprezentantului ei i s-a înmânat citaţia de către funcţionarul anume desemnat în cadrul primăriei, acesta are obligaţia ca, în termen de cel mult 24 de ore de la înmânare, să înainteze instanţei de judecată dovada de înmânare prevăzută la alin. (1), precum şi procesul-verbal prevăzut la alin. (5).

(11) Când termenul prevăzut la alin. (3) lit. f) s-a împlinit fără ca partea sau un reprezentant al ei să se prezinte la primărie pentru a i se înmâna citaţia, funcţionarul anume însărcinat din cadrul primăriei va înainta instanţei de judecată, de îndată, citaţia ce trebuia comunicată, precum şi procesul-verbal prevăzut la alin. (5).

(11^1) Atunci când comunicarea actelor s-a realizat potrivit prevederilor art. 154 alin. (6) mesajul de comunicare către destinatar primit de la sistem constituie dovada de comunicare. Acesta se va lista şi se va ataşa la dosarul cauzei.

(12) Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi la comunicarea sau notificarea oricărui alt act de procedură.

ART. 164

Cuprinsul dovezii de înmânare şi al procesului-verbal

(1) Dovada de înmânare a citaţiei sau a altui act de procedură ori, după caz, procesul-verbal va cuprinde:

a) anul, luna, ziua şi ora când dovada a fost luată sau procesul-verbal a fost întocmit;

b) numele, prenumele şi funcţia agentului, precum şi, dacă este cazul, ale funcţionarului de la primărie;

c) numele şi prenumele sau denumirea, după caz, şi domiciliul ori sediul destinatarului, cu arătarea numărului etajului, apartamentului sau camerei, dacă cel citat locuieşte într-o clădire cu mai multe etaje ori apartamente sau în hotel, precum şi dacă actul de procedură a fost înmânat la locuinţa sa, depus în cutia poştală ori afişat pe uşa locuinţei. Dacă actul de procedură a fost înmânat în alt loc, se va face menţiune despre aceasta;

d) numele, prenumele şi calitatea celui căruia i s-a făcut înmânarea, în cazul în care actul de procedură a fost înmânat altei persoane decât destinatarului;

e) denumirea instanţei de la care emană citaţia ori alt act de procedură şi numărul dosarului;

f) semnătura celui care a primit citaţia sau alt act de procedură, precum şi semnătura agentului sau, după caz, funcţionarului de la primărie care o certifică, iar în cazul în care se întocmeşte proces-verbal, semnătura agentului, respectiv a funcţionarului primăriei.

(2) Procesul-verbal va cuprinde, de asemenea, şi arătarea motivelor pentru care a fost întocmit.

(3) Cerinţele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) şi f) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

(4) Menţiunile din procesul-verbal privitoare la faptele constatate personal de cel care l-a întocmit nu pot fi combătute decât prin procedura înscrierii în fals.

ART. 165

Data îndeplinirii procedurii

Procedura se socoteşte îndeplinită:

1. la data semnării dovezii de înmânare ori, după caz, a încheierii procesului-verbal prevăzut la art. 164, indiferent dacă partea a primit sau nu citaţia ori alt act de procedură personal;

2. în cazul citării ori comunicării altui act de procedură efectuate prin poştă sau curierat rapid, potrivit art. 154 alin. (4) şi (5), procedura se socoteşte îndeplinită la data semnării de către parte a confirmării de primire ori a consemnării, potrivit art. 163, de către funcţionarul poştal sau de către curier a refuzului acesteia de a primi corespondenţa;

3. în cazul citării sau comunicării altui act de procedură efectuate potrivit prevederilor art. 154 alin. (6), procedura se socoteşte îndeplinită la data arătată pe copia imprimată a expedierii, certificată de grefierul care a făcut transmisiunea.

ART. 166

Imposibilitatea de a comunica actul de procedură

Când comunicarea actelor de procedură nu se poate face deoarece imobilul a fost demolat, a devenit nelocuibil sau de neîntrebuinţat ori destinatarul actului nu mai locuieşte în imobilul

respectiv sau atunci când comunicarea nu poate fi făcută din alte motive asemănătoare, agentul va raporta cazul grefei instanţei spre a înştiinţa din timp partea care a cerut comunicarea despre această împrejurare şi a-i pune în vedere să facă demersuri pentru a obţine noua adresă unde urmează a se face comunicarea.

ART. 167

Citarea prin publicitate

(1) Când reclamantul învederează, motivat, că, deşi a făcut tot ce i-a stat în putinţă, nu a reuşit să afle domiciliul pârâtului sau un alt loc unde ar putea fi citat potrivit legii, instanţa va putea încuviinţa citarea acestuia prin publicitate.

(2) Citarea prin publicitate se face afişându-se citaţia la uşa instanţei, pe portalul instanţei de judecată competente şi la ultimul domiciliu cunoscut al celui citat. În cazurile în care apreciază că este necesar, instanţa va dispune şi publicarea citaţiei în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar central de largă răspândire.

(3) Odată cu încuviinţarea citării prin publicitate, instanţa va numi un curator dintre avocaţii baroului, potrivit art. 58, care va fi citat la dezbateri pentru reprezentarea intereselor pârâtului.

(4) Procedura se socoteşte îndeplinită în a 15-a zi de la publicarea citaţiei, potrivit dispoziţiilor alin. (2).

(5) Dacă cel citat se înfăţişează şi dovedeşte că a fost citat prin publicitate cu rea-credinţă, toate actele de procedură ce au urmat încuviinţării acestei citări vor fi anulate, iar reclamantul care a cerut citarea prin publicitate va fi sancţionat potrivit dispoziţiilor art. 187 alin. (1) pct. 1 lit. c).

ART. 168

Afişarea

Când legea sau instanţa dispune ca citarea părţilor sau comunicarea anumitor acte de procedură să se facă prin afişare, această afişare se va face la instanţă de către grefier, iar în afara instanţei, de agenţii însărcinaţi cu comunicarea actelor de procedură, încheindu-se un proces-verbal, potrivit art. 164, ce se va depune la dosar.

ART. 169

Comunicarea între avocaţi sau consilieri juridici

După sesizarea instanţei, dacă părţile au avocat sau consilier juridic, cererile, întâmpinările ori alte acte se pot comunica direct între aceştia. În acest caz, cel care primeşte cererea va atesta primirea pe însuşi exemplarul care urmează a fi depus la instanţă sau, după caz, prin orice alte mijloace care asigură îndeplinirea acestei proceduri.

ART. 170

Comunicarea în instanţă

(1) Partea prezentă în instanţă personal, prin avocat sau prin alt reprezentant este obligată să primească actele de procedură şi orice înscris folosit în proces, care i se comunică în şedinţă. Dacă se refuză primirea, actele şi înscrisurile se consideră comunicate prin depunerea lor la dosar, de unde, la cerere, partea le poate primi sub semnătură.

(2) Partea are dreptul să ridice şi între termene, sub semnătură, actele de procedură şi înscrisurile prevăzute la alin. (1).

ART. 171

Zilele de comunicare

Când comunicarea actelor de procedură se face prin agenţi procedurali, ei nu vor putea instrumenta decât în zilele lucrătoare între orele 7,00 - 20,00, iar în cazuri urgente, şi în zilele nelucrătoare sau de sărbători legale, dar numai cu încuviinţarea preşedintelui instanţei.

ART. 172

Schimbarea locului citării

Dacă în cursul procesului una dintre părţi şi-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoştinţeze instanţa, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum şi partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înştiinţează instanţa despre schimbarea locului citării. În cazul în care partea nu face această încunoştinţare, procedura de citare pentru aceeaşi instanţă este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare.

ART. 173

Comunicarea către alţi participanţi

Citarea martorilor, experţilor, traducătorilor, interpreţilor ori a altor participanţi în proces, precum şi, când este cazul, comunicarea actelor de procedură adresate acestora sunt supuse dispoziţiilor prezentului capitol, care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL III
Nulitatea actelor de procedură

ART. 174

Noţiune şi clasificare

(1) Nulitatea este sancţiunea care lipseşte total sau parţial de efecte actul de procedură efectuat cu nerespectarea cerinţelor legale, de fond sau de formă.

(2) Nulitatea este absolută atunci când cerinţa nerespectată este instituită printr-o normă care ocroteşte un interes public.

(3) Nulitatea este relativă în cazul în care cerinţa nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes privat.

ART. 175

Nulitatea condiţionată

(1) Actul de procedură este lovit de nulitate dacă prin nerespectarea cerinţei legale s-a adus părţii o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin desfiinţarea acestuia.

(2) În cazul nulităţilor expres prevăzute de lege, vătămarea este prezumată, partea interesată putând face dovada contrară.

ART. 176

Nulitatea necondiţionată

Nulitatea nu este condiţionată de existenţa unei vătămări în cazul încălcării dispoziţiilor legale referitoare la:

1. capacitatea procesuală;
2. reprezentarea procesuală;
3. competenţa instanţei;
4. compunerea sau constituirea instanţei;
5. publicitatea şedinţei de judecată;

6. alte cerinţe legale extrinseci actului de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

ART. 177

Îndreptarea neregularităţilor actului de procedură

(1) Ori de câte ori este posibilă înlăturarea vătămării fără anularea actului, judecătorul va dispune îndreptarea neregularităţilor actului de procedură.

(2) Cu toate acestea, nulitatea nu poate fi acoperită dacă a intervenit decăderea ori o altă sancţiune procedurală sau dacă se produce ori subzistă o vătămare.

(3) Actul de procedură nu va fi anulat dacă până la momentul pronunţării asupra excepţiei de nulitate a dispărut cauza acesteia.

ART. 178

Invocarea nulităţii

(1) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice parte din proces, de judecător sau, după caz, de procuror, în orice stare a judecăţii cauzei, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de partea interesată şi numai dacă neregularitatea nu a fost cauzată prin propria faptă.

(3) Dacă legea nu prevede altfel, nulitatea relativă trebuie invocată:

a) pentru neregularităţile săvârşite până la începerea judecăţii, prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, la primul termen de judecată;

b) pentru neregularităţile săvârşite în cursul judecăţii, la termenul la care s-a săvârşit neregularitatea sau, dacă partea nu este prezentă, la termenul de judecată imediat următor şi înainte de a pune concluzii pe fond.

(4) Partea interesată poate renunţa, expres sau tacit, la dreptul de a invoca nulitatea relativă.

(5) Toate cauzele de nulitate a actelor de procedură deja efectuate trebuie invocate deodată, sub sancţiunea decăderii părţii din dreptul de a le mai invoca.

ART. 179

Efectele nulităţii

(1) Actul de procedură nul sau anulabil este desfiinţat, în tot sau în parte, de la data îndeplinirii lui.

(2) Dacă este cazul, instanţa dispune refacerea actului de procedură, cu respectarea tuturor condiţiilor de validitate.

(3) Desfiinţarea unui act de procedură atrage şi desfiinţarea actelor de procedură următoare, dacă acestea nu pot avea o existenţă de sine stătătoare.

(4) Nulitatea unui act de procedură nu împiedică faptul ca acesta să producă alte efecte juridice decât cele care decurg din natura lui proprie.

TITLUL V

Termenele procedurale

ART. 180

Stabilirea termenelor

(1) Termenele procedurale sunt stabilite de lege ori de instanţă şi reprezintă intervalul de timp în care poate fi îndeplinit un act de procedură sau în care este interzis să se îndeplinească un act de procedură.

(2) În cazurile prevăzute de lege, termenul este reprezentat de data la care se îndeplineşte un anumit act de procedură.

(3) În cazurile în care legea nu stabileşte ea însăşi termenele pentru îndeplinirea unor acte de procedură, fixarea lor se face de instanţă. La fixarea termenului, aceasta va ţine seama şi de natura urgentă a procesului.

ART. 181

Calculul termenelor

(1) Termenele, în afară de cazul în care legea dispune altfel, se calculează după cum urmează:

1. când termenul se socoteşte pe ore, acesta începe să curgă de la ora zero a zilei următoare;

2. când termenul se socoteşte pe zile, nu intră în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua când acesta se împlineşte;

3. când termenul se socoteşte pe săptămâni, luni sau ani, el se împlineşte în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an. Dacă ultima lună nu are zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlineşte în ultima zi a acestei luni.

(2) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul se prelungeşte până în prima zi lucrătoare care urmează.

ART. 182

Împlinirea termenului

(1) Termenul care se socoteşte pe zile, săptămâni, luni sau ani se împlineşte la ora 24,00 a ultimei zile în care se poate îndeplini actul de procedură.

(2) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie depus la instanţă sau într-un alt loc, termenul se va împlini la ora la care activitatea încetează în acel loc în mod legal, dispoziţiile art. 183 fiind aplicabile.

ART. 183

Actele depuse la poştă, servicii specializate de curierat, unităţi militare sau locuri de deţinere

(1) Actul de procedură, depus înăuntrul termenului prevăzut de lege prin scrisoare recomandată la oficiul poştal sau depus la un serviciu de curierat rapid ori la un serviciu specializat de comunicare ori trimis prin fax sau e-mail, este socotit a fi făcut în termen.

(2) Actul depus de partea interesată înăuntrul termenului prevăzut de lege la unitatea militară ori la administraţia locului de deţinere unde se află această parte este, de asemenea, considerat ca făcut în termen.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) şi (2), recipisa oficiului poştal, precum şi înregistrarea ori atestarea făcută, după caz, de serviciul de curierat rapid, de serviciul specializat de comunicare, de unitatea militară sau de administraţia locului de deţinere, pe actul depus, precum şi menţiunea datei şi orei primirii faxului sau a e-mail-ului, astfel cum acestea sunt atestate de către calculatorul sau faxul de primire al instanţei, servesc ca dovadă a datei depunerii actului de către partea interesată.

ART. 184

Curgerea termenului. Prelungirea acestuia

(1) Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Se consideră că actul a fost comunicat părţii şi în cazul în care aceasta a primit sub semnătură copie de pe act, precum şi în cazul în care ea a cerut comunicarea actului unei alte părţi.

(3) Termenul procedural nu începe să curgă, iar dacă a început să curgă mai înainte, se întrerupe faţă de cel lipsit de capacitate de exerciţiu ori cu capacitate de exerciţiu restrânsă, cât timp nu a fost desemnată o persoană care, după caz, să îl reprezinte sau să îl asiste.

(4) Termenul procedural se întrerupe şi un nou termen începe să curgă de la data noii comunicări în următoarele cazuri:

1. când a intervenit moartea uneia dintre părţi; în acest caz, se face din nou o singură comunicare la ultimul domiciliu al părţii decedate, pe numele moştenirii, fără să se arate numele şi calitatea fiecărui moştenitor;

2. când a intervenit moartea reprezentantului părţii; în acest caz, se face din nou o singură comunicare părţii.

ART. 185

Nerespectarea termenului. Sancţiuni

(1) Când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, în afară de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.

(2) În cazul în care legea opreşte îndeplinirea unui act de procedură înăuntrul unui termen, actul făcut înaintea împlinirii termenului poate fi anulat la cererea celui interesat.

ART. 186

Repunerea în termen

(1) Partea care a pierdut un termen procedural va fi repusă în termen numai dacă dovedeşte că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate.

(2) În acest scop, partea va îndeplini actul de procedură în cel mult 15 zile de la încetarea împiedicării, cerând totodată repunerea sa în termen. În cazul exercitării căilor de atac, această durată este aceeaşi cu cea prevăzută pentru exercitarea căii de atac.

(3) Cererea de repunere în termen va fi rezolvată de instanţa competentă să soluţioneze cererea privitoare la dreptul neexercitat în termen.

TITLUL VI

Amenzi judiciare şi despăgubiri

ART. 187

Încălcarea obligaţiilor privind desfăşurarea procesului. Sancţiuni

(1) Dacă legea nu prevede altfel, instanţa, potrivit dispoziţiilor prezentului articol, va putea sancţiona următoarele fapte săvârşite în legătură cu procesul, astfel:

1. cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) introducerea, cu rea-credinţă, a unor cereri principale, accesorii, adiţionale sau incidentale, precum şi pentru exercitarea unei căi de atac, vădit netemeinice;

b) formularea, cu rea-credinţă, a unei cereri de recuzare sau de strămutare;

c) obţinerea, cu rea-credinţă, a citării prin publicitate a oricărei părţi;

d) obţinerea, cu rea-credinţă, de către reclamantul căruia i s-a respins cererea a unor măsuri asigurătorii prin care pârâtul a fost păgubit;

e) contestarea, cu rea-credinţă, de către autorul ei a scrierii sau semnăturii unui înscris ori a autenticităţii unei înregistrări audio sau video;

f) refuzul părţii de a se prezenta la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în situaţiile în care a acceptat, potrivit legii;

2. cu amendă judiciară de la 50 lei la 700 lei:

a) neprezentarea martorului legal citat sau refuzul acestuia de a depune mărturie când este prezent în instanţă, în afară de cazul în care acesta este minor sau beneficiază de consiliere judiciară;

b) neaducerea, la termenul fixat de instanţă, a martorului încuviinţat, de către partea care, din motive imputabile, nu şi-a îndeplinit această obligaţie;

c) neprezentarea avocatului, care nu şi-a asigurat substituirea sa de către un alt avocat, a reprezentantului sau a celui care asistă partea ori nerespectarea de către aceştia a îndatoririlor stabilite de lege sau de către instanţă, dacă în acest mod s-a cauzat amânarea judecării procesului;

d) refuzul expertului de a primi lucrarea sau nedepunerea lucrării în mod nejustificat la termenul fixat ori refuzul de a da lămuririle cerute;

e) neluarea de către conducătorul unităţii în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum şi împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condiţiile legii;

f) neprezentarea unui înscris sau a unui bun de către cel care îl deţine, la termenul fixat în acest scop de instanţă;

g) refuzul sau omisiunea unei autorităţi ori a altei persoane de a comunica, din motive imputabile ei, la cererea instanţei şi la termenul fixat în acest scop, datele care rezultă din actele şi evidenţele ei;

h) cauzarea amânării judecării sau executării silite de către cel însărcinat cu îndeplinirea actelor de procedură;

i) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuţiilor ce revin judecătorilor, experţilor desemnaţi de instanţă în condiţiile legii, agenţilor procedurali, precum şi altor salariaţi ai instanţei.

(2) Amenda nu se va aplica persoanelor la care se referă alin. (1) pct. 2, dacă motive temeinice le-au împiedicat să aducă la îndeplinire obligaţiile ce le revin.

ART. 188

Alte cazuri de sancţionare

(1) Nerespectarea de către oricare dintre părţi sau de către alte persoane a măsurilor luate de către instanţă pentru asigurarea ordinii şi solemnităţii şedinţei de judecată se sancţionează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei.

(2) Nerespectarea de către orice persoană a dispoziţiilor privind desfăşurarea normală a executării silite se sancţionează de către preşedintele instanţei de executare, la cererea executorului, cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei.

ART. 189

Despăgubiri pentru amânarea procesului

Cel care, cu intenţie sau din culpă, a pricinuit amânarea judecării sau a executării silite, prin una dintre faptele prevăzute la art. 187 sau 188, la cererea părţii interesate, va putea fi obligat de către instanţa de judecată ori, după caz, de către preşedintele instanţei de executare la plata unei despăgubiri pentru prejudiciul material sau moral cauzat prin amânare.

ART. 190

Stabilirea amenzii şi despăgubirii

Abaterea săvârşită, amenda şi despăgubirea se stabilesc de către instanţa în faţa căreia s-a săvârşit fapta sau, după caz, de către preşedintele instanţei de executare, prin încheiere executorie, care se comunică celui obligat, dacă măsura a fost luată în lipsa acestuia. Atunci când obligaţia încălcată incumbă unei autorităţi sau instituţii publice sau oricărei alte persoane juridice, amenda şi despăgubirile pentru fapta ilicită vor fi stabilite în sarcina acesteia. Atunci când fapta constă în formularea unei cereri cu rea-credinţă, amenda şi despăgubirea pot fi stabilite fie de instanţa în faţa căreia cererea a fost formulată, fie de către instanţa care a soluţionat-o, atunci când acestea sunt diferite.

ART. 191

Cererea de reexaminare

(1) Împotriva încheierii prevăzute la art. 190, cel obligat la amendă sau despăgubire va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând, motivat, să se revină asupra amenzii ori despăgubirii sau să se dispună reducerea acesteia.

(2) Cererea se face în termen de 15 zile, după caz, de la data la care a fost luată măsura sau de la data comunicării încheierii.

(3) În toate cazurile, cererea se soluţionează, cu citarea părţilor, prin încheiere, dată în camera de consiliu, de către un alt complet decât cel care a stabilit amenda sau despăgubirea.

(4) Încheierea prevăzută la alin. (3) este definitivă.

CARTEA a II-a

Procedura contencioasă

TITLUL I

Procedura în faţa primei instanţe

CAPITOLUL I

Sesizarea instanţei de judecată

SECŢIUNEA 1

Dispoziţii generale

ART. 192

Dreptul de a sesiza instanţa

(1) Pentru apărarea drepturilor şi intereselor sale legitime, orice persoană se poate adresa justiţiei prin sesizarea instanţei competente cu o cerere de chemare în judecată. În cazurile anume prevăzute de lege, sesizarea instanţei poate fi făcută şi de alte persoane sau organe.

(2) Procesul începe prin înregistrarea cererii la instanţă, în condiţiile legii.

(3) Cel care formulează cererea de chemare în judecată se numeşte reclamant, iar cel chemat în judecată se numeşte pârât.

ART. 193

Procedura prealabilă

(1) Sesizarea instanţei se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, dacă legea prevede în mod expres aceasta. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată.

(2) Neîndeplinirea procedurii prealabile nu poate fi invocată decât de către pârât prin întâmpinare, sub sancţiunea decăderii.

(3) La sesizarea instanţei cu dezbaterea procedurii succesorale, reclamantul va depune o încheiere emisă de notarul public cu privire la verificarea evidenţelor succesorale prevăzute de Codul civil. În acest caz, neîndeplinirea procedurii prealabile va fi invocată de către instanţă, din oficiu, sau de către pârât.

SECŢIUNEA a 2-a
Cererea de chemare în judecată

ART. 194
Cuprinsul cererii de chemare în judecată

Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa părţilor ori, pentru persoane juridice, denumirea şi sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde şi codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, precum şi ale pârâtului, dacă părţile posedă ori li s-au atribuit aceste elemente de identificare potrivit legii, în măsura în care acestea sunt cunoscute de reclamant. Dispoziţiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile. Dacă reclamantul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele şi calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele, prenumele acestuia şi sediul profesional. Dispoziţiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile în mod corespunzător. Dovada calităţii de reprezentant, în forma prevăzută la art. 151, se va alătura cererii;

c) obiectul cererii şi valoarea lui, după preţuirea reclamantului, atunci când acesta este evaluabil în bani, precum şi modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare. Pentru imobile se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 104. Pentru identificarea imobilelor se vor arăta localitatea şi judeţul, strada şi numărul, iar în lipsă, vecinătăţile, etajul şi apartamentul, precum şi, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară şi numărul cadastral sau topografic, după caz. La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru şi publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară, se va anexa un certificat emis de acelaşi birou, care atestă acest fapt;

d) arătarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază cererea;

e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 150. Când reclamantul doreşte să îşi dovedească cererea sau vreunul dintre capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului, va cere înfăţişarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea

prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi ataşat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele şi adresa martorilor, dispoziţiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător;

f) semnătura.

ART. 195

Numărul de exemplare

Cererea de chemare în judecată se va face în numărul de exemplare stabilit la art. 149 alin. (1).

ART. 196

Nulitatea cererii

(1) Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele şi prenumele sau, după caz, denumirea oricăreia dintre părţi, obiectul cererii, motivele de fapt ale acesteia ori semnătura părţii sau a reprezentantului acesteia este nulă. Dispoziţiile art. 200 sunt aplicabile.

(2) Cu toate acestea, lipsa semnăturii se poate acoperi în tot cursul judecăţii în faţa primei instanţe. Dacă se invocă lipsa de semnătură, reclamantul care lipseşte la acel termen va trebui să semneze cererea cel mai târziu la primul termen următor, fiind înştiinţat în acest sens prin citaţie. În cazul în care reclamantul este prezent în instanţă, acesta va semna chiar în şedinţa în care a fost invocată nulitatea.

(3) Orice altă neregularitate în legătură cu semnarea cererii de chemare în judecată va fi îndreptată de reclamant în condiţiile prevăzute la alin. (2).

ART. 197

Timbrarea cererii

În cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se ataşează cererii. Netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrage anularea cererii de chemare în judecată, în condiţiile legii.

ART. 198

Cumulul de cereri

Prin aceeaşi cerere de chemare în judecată, reclamantul poate formula mai multe capete principale de cerere împotriva aceleiaşi persoane, în condiţiile art. 99 alin. (2).

ART. 199

Înregistrarea cererii

(1) Cererea de chemare în judecată, depusă personal sau prin reprezentant, sosită prin poştă, curier, fax sau scanată şi transmisă prin poştă electronică ori prin înscris în formă electronică, se înregistrează şi primeşte dată certă prin aplicarea ştampilei de intrare.

(2) După înregistrare, cererea şi înscrisurile care o însoţesc, la care sunt ataşate, când este cazul, dovezile privind modul în care acestea au fost transmise către instanţă, se predau preşedintelui instanţei sau persoanei desemnate de acesta, care va lua de îndată măsuri în vederea stabilirii în mod aleatoriu a completului de judecată, potrivit legii.

ART. 200

Verificarea cererii şi regularizarea acesteia

(1) Completul căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza verifică, de îndată, dacă cererea de chemare în judecată este de competenţa sa şi dacă aceasta îndeplineşte cerinţele prevăzute la art. 194 - 197.

(2) În cazul în care cauza nu este de competenţa sa, completul căruia i-a fost repartizată cererea dispune, prin încheiere dată fără citarea părţilor, trimiterea dosarului completului specializat

competent sau, după caz, secţiei specializate competente din cadrul instanţei sesizate. Dispoziţiile privitoare la necompetenţă şi conflictele de competenţă se aplică prin asemănare.

(3) Când cererea nu îndeplineşte cerinţele prevăzute la art. 194 - 197, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, cu menţiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, trebuie să facă completările sau modificările dispuse, sub sancţiunea anulării cererii. Se exceptează de la această sancţiune obligaţia de a se desemna un reprezentant comun, caz în care sunt aplicabile dispoziţiile art. 202 alin. (3).

(4) Dacă obligaţiile privind completarea sau modificarea cererii prevăzute la art. 194 lit. a) - c), d) numai în cazul motivării în fapt şi f), precum şi art. 195 - 197 nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. (3), prin încheiere se dispune anularea cererii.

(4^1) Reclamantului nu i se poate cere să completeze sau să modifice cererea de chemare în judecată cu date sau informaţii de care acesta nu dispune personal şi pentru obţinerea cărora este necesară intervenţia instanţei.

(5) Împotriva încheierii de anulare, reclamantul va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând motivat să se revină asupra măsurii anulării.

(6) Cererea de reexaminare se face în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

(7) Cererea se soluţionează prin încheiere definitivă dată în camera de consiliu, cu citarea reclamantului, de către un alt complet al instanţei respective, desemnat prin repartizare aleatorie, care va putea reveni asupra măsurii anulării dacă aceasta a fost dispusă eronat sau dacă neregularităţile au fost înlăturate în termenul acordat potrivit alin. (3).

(8) În caz de admitere, cauza se retrimite completului iniţial învestit.

ART. 201

Fixarea primului termen de judecată

(1) Judecătorul, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, dispune, prin rezoluţie, comunicarea acesteia către pârât, punându-i-se în vedere că are obligaţia de a depune întâmpinare, sub sancţiunea prevăzută de lege, care va fi indicată expres, în termen de 25 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condiţiile art. 165.

(2) Întâmpinarea se comunică de îndată reclamantului, care poate depune răspuns la întâmpinare în termen de 10 zile de la comunicare. Pârâtul va lua cunoştinţă de răspunsul la întâmpinare de la dosarul cauzei.

(3) În termen de 3 zile de la data depunerii întâmpinării, judecătorul fixează prin rezoluţie primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluţiei, dispunând citarea părţilor.

(4) În cazul în care pârâtul nu a depus întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (1), la data expirării termenului respectiv, judecătorul fixează prin rezoluţie primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluţiei, dispunând citarea părţilor.

(5) În procesele urgente, termenele prevăzute la alin. (1) - (4) pot fi reduse de judecător în funcţie de circumstanţele cauzei.

(6) În cazul în care pârâtul domiciliază în străinătate, judecătorul va fixa un termen mai îndelungat, rezonabil, în raport cu împrejurările cauzei. Citarea se va face cu respectarea dispoziţiilor art. 156.

ART. 202

Reprezentarea judiciară a părţilor în caz de coparticipare procesuală

(1) În procesele în care, în condiţiile art. 59, sunt mai mulţi reclamanţi sau pârâţi, judecătorul, ţinând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfăşurarea normală a activităţii de judecată, cu respectarea drepturilor şi intereselor legitime ale părţilor, va putea dispune, prin rezoluţie, reprezentarea lor prin mandatar şi îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia.

(2) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulţi mandatari, persoane fizice ori persoane juridice, cu respectarea dispoziţiilor privind reprezentarea judiciară.

(3) Dovada mandatului va fi depusă de către reclamanţi în termenul prevăzut la art. 200 alin. (3), iar de către pârâţi, odată cu întâmpinarea. Dacă părţile nu îşi aleg un mandatar sau nu se înţeleg asupra persoanei mandatarului, judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condiţiile art. 58 alin. (3), care va asigura reprezentarea reclamanţilor sau, după caz, a pârâţilor şi căruia i se vor comunica actele de procedură. Măsura numirii curatorului se comunică părţilor, care vor suporta cheltuielile privind remunerarea acestuia.

ART. 203

Măsuri pentru pregătirea judecăţii

(1) Judecătorul, sub rezerva dezbaterii la primul termen de judecată, dacă s-a solicitat prin cererea de chemare în judecată, va putea dispune citarea pârâtului la interogatoriu, alte măsuri pentru administrarea probelor, precum şi orice alte măsuri necesare pentru desfăşurarea procesului potrivit legii.

(2) În condiţiile legii se vor putea încuviinţa, prin încheiere executorie, măsuri asigurătorii, precum şi măsuri pentru asigurarea probelor.

ART. 204

Modificarea cererii de chemare în judecată

(1) Reclamantul poate să îşi modifice cererea şi să propună noi dovezi, sub sancţiunea decăderii, numai până la primul termen la care acesta este legal citat. În acest caz, instanţa dispune amânarea pricinii şi comunicarea cererii modificate pârâtului, în vederea formulării întâmpinării, care, sub sancţiunea decăderii, va fi depusă cu cel puţin 10 zile înaintea termenului fixat, urmând a fi cercetată de reclamant la dosarul cauzei.

(2) Cu toate acestea, nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de şedinţă declaraţiile verbale făcute în instanţă când:

1. se îndreaptă greşelile materiale din cuprinsul cererii;

2. reclamantul măreşte sau micşorează cuantumul obiectului cererii;

3. se solicită contravaloarea obiectului cererii, pierdut sau pierit în cursul procesului;

4. se înlocuieşte o cerere în constatare printr-o cerere în realizarea dreptului sau invers, atunci când cererea în constatare este admisibilă.

(3) Modificarea cererii de chemare în judecată peste termenul prevăzut la alin. (1) poate avea loc numai cu acordul expres al tuturor părţilor.

SECŢIUNEA a 3-a

Întâmpinarea

ART. 205

Scopul şi cuprinsul întâmpinării

(1) Întâmpinarea este actul de procedură prin care pârâtul se apără, în fapt şi în drept, faţă de cererea de chemare în judecată.

(2) Întâmpinarea va cuprinde:

a) numele şi prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reşedinţa pârâtului ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul, precum şi, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar, dacă reclamantul nu le-a menţionat în cererea de chemare în judecată. Dispoziţiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile în mod corespunzător. Dacă pârâtul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) excepţiile procesuale pe care pârâtul le invocă faţă de cererea reclamantului;

c) răspunsul la toate pretenţiile şi motivele de fapt şi de drept ale cererii;

d) dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt din cerere, dispoziţiile art. 194 lit. e) fiind aplicabile în mod corespunzător;

e) semnătura.

ART. 206

Comunicarea întâmpinării

(1) Întâmpinarea se comunică reclamantului, dacă legea nu prevede altfel.

(2) La întâmpinare se va alătura acelaşi număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, precum şi un rând de copii pentru instanţă. Dispoziţiile art. 149 alin. (1), (3) şi (4) şi ale art. 150 sunt aplicabile.

ART. 207

Întâmpinarea comună

Când sunt mai mulţi pârâţi, aceştia pot răspunde împreună, toţi sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare.

ART. 208

Sancţiunea nedepunerii întâmpinării

(1) Întâmpinarea este obligatorie, în afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

(2) Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe şi de a invoca excepţii, în afara celor de ordine publică, dacă legea nu prevede altfel.

SECŢIUNEA a 4-a

Cererea reconvenţională

ART. 209

Noţiune şi condiţii

(1) Dacă pârâtul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenţii derivând din acelaşi raport juridic sau strâns legate de aceasta, poate să formuleze cerere reconvenţională.

(2) În cazul în care pretenţiile formulate prin cerere reconvenţională privesc şi alte persoane decât reclamantul, acestea vor putea fi chemate în judecată ca pârâţi.

(3) Cererea trebuie să îndeplinească condiţiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

(4) Cererea reconvenţională se depune, sub sancţiunea decăderii, odată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la primul termen de judecată.

(5) Cererea reconvenţională se comunică reclamantului şi, după caz, persoanelor prevăzute la alin. (2) pentru a formula întâmpinare. Dispoziţiile art. 201 se aplică în mod corespunzător.

(6) Când reclamantul şi-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvenţională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviinţa pârâtului în acest scop, dispoziţiile alin. (5) fiind aplicabile.

(7) Reclamantul nu poate formula cerere reconvenţională la cererea reconvenţională a pârâtului iniţial.

ART. 210

Disjungerea cererii reconvenţionale

(1) Cererea reconvenţională se judecă odată cu cererea principală.

(2) Dacă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanţa poate dispune judecarea separată a cererii reconvenţionale. Cu toate acestea, disjungerea nu poate fi dispusă în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă judecarea ambelor cereri se impune pentru soluţionarea unitară a procesului.

CAPITOLUL II
Judecata

SECŢIUNEA 1
Dispoziţii generale

ART. 211

Scopul judecării procesului

Completul de judecată, constituit potrivit legii, efectuează activitatea de cercetare şi dezbaterea fondului procesului, cu respectarea tuturor principiilor şi garanţiilor procesuale, în vederea soluţionării legale şi temeinice a acestuia.

ART. 212

Locul judecării procesului

Judecarea procesului are loc la sediul instanţei, dacă prin lege nu se dispune altfel.

ART. 213

Desfăşurarea procesului fără prezenţa publicului

(1) În cazurile în care cercetarea procesului sau dezbaterea fondului în şedinţă publică ar aduce atingere moralităţii, ordinii publice, intereselor minorilor, vieţii private a părţilor ori intereselor justiţiei, după caz, instanţa, la cerere sau din oficiu, poate dispune ca acestea să se desfăşoare în întregime sau în parte fără prezenţa publicului.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), au acces în sala de şedinţă părţile, reprezentanţii lor, cei care îi asistă pe minori, apărătorii părţilor, martorii, experţii, traducătorii, interpreţii, precum şi alte persoane cărora instanţa, pentru motive temeinice, le admite să asiste la proces.

ART. 214

Continuitatea instanţei

(1) Membrii completului care judecă procesul trebuie să rămână aceiaşi în tot cursul judecăţii.

(2) În cazurile în care, pentru motive temeinice, un judecător este împiedicat să participe la soluţionarea cauzei, acesta va fi înlocuit în condiţiile legii.

(3) Dacă înlocuirea prevăzută la alin. (2) a avut loc după ce s-a dat cuvântul în fond părţilor, cauza se repune pe rol.

ART. 215

Ordinea judecării proceselor

(1) Pentru fiecare şedinţă de judecată se va întocmi o listă cu procesele ce se dezbat în acea zi, care va fi afişată pe portalul instanţei şi la uşa sălii de şedinţă cu cel puţin o oră înainte de începerea acesteia. Lista va cuprinde şi intervalele orare orientative fixate pentru strigarea cauzelor. Dispoziţiile art. 220 sunt aplicabile.

(2) Procesele declarate urgente, cele rămase în divergenţă şi cele care au primit termen în continuare se vor dezbate înaintea celorlalte.

(3) Procesele în care partea sau părţile sunt reprezentate ori asistate de avocat, respectiv consilier juridic se vor dezbate cu prioritate.

(4) La cererea părţii interesate, pentru motive temeinice, judecătorul poate schimba ordinea de pe listă.

ART. 216

Atribuţiile preşedintelui completului de judecată

(1) Preşedintele completului conduce şedinţa de judecată. El deschide, suspendă şi ridică şedinţa.

(2) Preşedintele dă cuvântul mai întâi reclamantului, apoi pârâtului, precum şi celorlalte părţi din proces, în funcţie de poziţia lor procesuală. Reprezentantul Ministerului Public va vorbi cel din urmă, în afară de cazul când a pornit acţiunea. Altor persoane sau organe care participă la proces li se va da cuvântul în limita drepturilor pe care le au în proces.

(3) În cazul în care este necesar, preşedintele poate da cuvântul părţilor şi celorlalţi participanţi, în aceeaşi ordine, de mai multe ori.

(4) Preşedintele poate să limiteze în timp intervenţia fiecărei părţi. În acest caz, el trebuie să pună în vedere părţii, înainte de a-i da cuvântul, timpul pe care îl are la dispoziţie.

(5) Judecătorii sau părţile pot pune întrebări celorlalţi participanţi la proces numai prin mijlocirea preşedintelui, care poate însă încuviinţa ca aceştia să pună întrebările direct. Ordinea în care se pun întrebările se stabileşte de către preşedinte.

ART. 217

Poliţia şedinţei de judecată

(1) Preşedintele completului de judecată exercită poliţia şedinţei, putând lua măsuri pentru păstrarea ordinii şi a bunei-cuviinţe, precum şi a solemnităţii şedinţei de judecată.

(2) Dacă nu mai este loc în sala de şedinţă, preşedintele le poate cere celor care ar veni mai târziu sau care depăşesc numărul locurilor existente să părăsească sala.

(3) Nimeni nu poate fi lăsat să intre cu arme în sala de şedinţă, cu excepţia cazului în care le poartă în exercitarea serviciului pe care îl îndeplineşte în faţa instanţei.

(4) Persoanele care iau parte la şedinţă sunt obligate să aibă o purtare şi o ţinută cuviincioase.

(5) Cei care se adresează instanţei în şedinţă publică trebuie să stea în picioare, însă preşedintele poate încuviinţa, atunci când apreciază că este necesar, excepţii de la această îndatorire.

(6) Preşedintele atrage atenţia părţii sau oricărei alte persoane care tulbură şedinţa ori nesocoteşte măsurile luate să respecte ordinea şi buna-cuviinţă, iar în caz de nevoie dispune îndepărtarea ei.

(7) Pot fi, de asemenea, îndepărtaţi din sală minorii, precum şi persoanele care s-ar înfăţişa într-o ţinută necuviincioasă.

(8) Dacă înainte de închiderea dezbaterilor una dintre părţi a fost îndepărtată din sală, aceasta va fi chemată în sală pentru a i se pune în vedere actele esenţiale efectuate în lipsa ei. Aceste dispoziţii nu se aplică în cazul în care partea îndepărtată este asistată de un apărător care a rămas în sală.

(9) Când cel care tulbură liniştea şedinţei este însuşi apărătorul părţii, preşedintele îl va chema la ordine şi, dacă, din cauza atitudinii lui, continuarea dezbaterilor nu mai este cu putinţă, procesul se va amâna, aplicându-se amenda judiciară prevăzută la art. 187 alin. (1) pct. 2, iar cheltuielile ocazionate de amânare vor fi trecute în sarcina sa, prin încheiere executorie, dispoziţiile art. 191 fiind aplicabile.

ART. 218

Infracţiuni de audienţă

(1) Dacă în cursul şedinţei se săvârşeşte o infracţiune, preşedintele o constată şi îl identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului.

(2) Instanţa poate, în condiţiile legii penale, să dispună şi reţinerea făptuitorului.

ART. 219

Verificări privind prezentarea părţilor

(1) Instanţa verifică identitatea părţilor, iar dacă ele sunt reprezentate ori asistate, verifică şi împuternicirea sau calitatea celor care le reprezintă ori le asistă.

(2) În cazul în care părţile nu răspund la apel, instanţa va verifica dacă procedura de citare a fost îndeplinită şi, după caz, va proceda, în condiţiile legii, la amânarea, suspendarea ori la judecarea procesului.

ART. 220

Amânarea cauzei când nu este în stare de judecată

Părţile pot cere instanţei, la începutul şedinţei, amânarea cauzelor care nu sunt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă dezbateri. Când completul de judecată este alcătuit din mai mulţi judecători, această amânare se poate face şi de un singur judecător.

ART. 221

Amânarea judecăţii prin învoiala părţilor

(1) Amânarea judecăţii în temeiul învoielii părţilor nu se poate încuviinţa decât o singură dată în cursul procesului.

(2) După o asemenea amânare, dacă părţile nu stăruiesc în judecată, aceasta va fi suspendată şi cauza va fi repusă pe rol numai după plata taxelor de timbru, potrivit legii.

(3) Instanţa este obligată să cerceteze dacă amânarea cerută de părţi pentru un motiv anumit nu tinde la o amânare prin învoiala părţilor; este socotită ca atare cererea de amânare la care cealaltă parte s-ar putea împotrivi.

ART. 222

Amânarea judecăţii pentru lipsă de apărare

(1) Amânarea judecăţii pentru lipsă de apărare poate fi dispusă, la cererea părţii interesate, numai în mod excepţional, pentru motive temeinice şi care nu sunt imputabile părţii sau reprezentantului ei.

(2) Când instanţa refuză amânarea judecăţii pentru acest motiv, va amâna, la cererea părţii, pronunţarea în vederea depunerii de concluzii scrise.

ART. 223

Judecarea cauzei în lipsa părţii legal citate

(1) Lipsa părţii legal citate nu poate împiedica judecarea cauzei, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dacă la orice termen fixat pentru judecată se înfăţişează numai una dintre părţi, instanţa, după ce va cerceta toate lucrările din dosar şi va asculta susţinerile părţii prezente, se va pronunţa pe temeiul dovezilor administrate, examinând şi excepţiile şi apărările părţii care lipseşte.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care lipsesc ambele părţi, deşi au fost legal citate, dacă cel puţin una dintre ele a cerut în scris judecarea cauzei în lipsă.

ART. 224

Discutarea cererilor şi excepţiilor

Instanţa este obligată, în orice proces, să pună în discuţia părţilor toate cererile, excepţiile, împrejurările de fapt sau temeiurile de drept prezentate de ele, potrivit legii, sau invocate din oficiu.

ART. 225

Folosirea traducătorului şi interpretului

(1) Când una dintre părţi sau dintre persoanele care urmează să fie ascultate nu cunoaşte limba română, instanţa va folosi un traducător autorizat. Dacă părţile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul de traducător. În situaţia în care nu poate fi asigurată prezenţa unui traducător autorizat, se vor aplica prevederile art. 150 alin. (4).

(2) În cazul în care una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) este mută, surdă sau surdo-mută ori, din orice altă cauză, nu se poate exprima, comunicarea cu ea se va face în scris, iar dacă nu poate citi sau scrie, se va folosi un interpret.

(3) Dispoziţiile privitoare la experţi se aplică în mod corespunzător şi traducătorilor şi interpreţilor.

ART. 226

Ascultarea minorilor şi a majorilor puşi sub ocrotire

(1) În cazul în care, potrivit legii, urmează să fie ascultat un minor, ascultarea se va face în camera de consiliu.

(2) În procesele în care urmează să fie ascultată o persoană care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială, ascultarea se va face în camera de consiliu, dacă instanţa apreciază că este în interesul acesteia.

(3) Ţinând seama de împrejurările procesului, instanţa hotărăşte dacă, după caz, părinţii, tutorele sau alte persoane vor fi de faţă la ascultarea celor prevăzuţi la alin. (1) şi (2).

ART. 227

Prezenţa personală a părţilor în vederea soluţionării amiabile a litigiului

(1) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părţilor, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii. În acest scop, el va solicita înfăţişarea personală a părţilor, chiar dacă acestea sunt reprezentate. Dispoziţiile art. 241 alin. (3) sunt aplicabile.

(2) În litigiile care, potrivit legii, pot face obiectul procedurii de mediere, judecătorul poate invita părţile să participe la o şedinţă de informare cu privire la avantajele folosirii acestei proceduri. Când consideră necesar, ţinând seama de circumstanţele cauzei, judecătorul va recomanda părţilor să recurgă la mediere, în vederea soluţionării litigiului pe cale amiabilă, în orice fază a judecăţii. Medierea nu este obligatorie pentru părţi.

(3) În cazul în care judecătorul recomandă medierea, părţile se vor prezenta la mediator, în vederea informării lor cu privire la avantajele medierii. După informare, părţile decid dacă acceptă sau nu soluţionarea litigiului prin mediere. Până la termenul fixat de instanţă, care nu poate fi mai scurt de 15 zile, părţile depun procesul-verbal întocmit de mediator cu privire la rezultatul şedinţei de informare.

(4) Prevederile alin. (3) nu sunt aplicabile în cazul în care părţile au încercat soluţionarea litigiului prin mediere anterior introducerii acţiunii.

(5) Dacă, în condiţiile alin. (1) sau (2), părţile se împacă, judecătorul va constata învoiala lor în cuprinsul hotărârii pe care o va da. Dispoziţiile art. 440 sunt aplicabile.

ART. 228

Imposibilitatea şi refuzul de a semna

Când cel obligat să semneze un act de procedură nu poate sau refuză să semneze, se face menţiunea corespunzătoare în acel act, sub semnătura preşedintelui şi a grefierului.

ART. 229

Termen în cunoştinţă

(1) Partea care a depus cererea personal sau prin mandatar şi a luat termenul în cunoştinţă, precum şi partea care a fost prezentă la un termen de judecată, personal sau printr-un reprezentant legal ori convenţional, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaşte termenul, nu va fi citată în tot cursul judecării la acea instanţă, considerându-se că ea cunoaşte termenele de judecată ulterioare. Aceste dispoziţii îi sunt aplicabile şi părţii căreia, personal ori prin reprezentant legal sau convenţional ori prin funcţionarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenţei, i s-a înmânat citaţia pentru un termen de judecată, considerându-se că, în acest caz, ea cunoaşte şi termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citaţia i-a fost înmânată.

(2) Dispoziţiile alin. (1) nu se aplică:

1. în cazul reluării judecăţii, după ce a fost suspendată;

2. în cazul când procesul se repune pe rol;

3. când partea este chemată la interogatoriu, în afară de cazul în care a fost prezentă la încuviinţarea lui, când s-a stabilit şi termenul pentru luarea acestuia;

4. când, pentru motive temeinice, instanţa a dispus ca partea să fie citată la fiecare termen;

5. în cazul în care instanţa de apel sau de recurs fixează termen pentru rejudecarea fondului procesului după anularea hotărârii primei instanţe sau după casarea cu reţinere.

(3) Militarii încazarmaţi sunt citaţi la fiecare termen.

(4) Deţinuţii sunt citaţi, de asemenea, la fiecare termen.

ART. 230

Preschimbarea termenului

Termenul de judecată nu poate fi preschimbat decât pentru motive temeinice, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părţi. Completul de judecată învestit cu judecarea cauzei hotărăşte în

camera de consiliu, fără citarea părţilor. Părţile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat. Dispoziţiile art. 241 alin. (3) sunt aplicabile.

ART. 231

Notele de şedinţă. Înregistrarea şedinţei

(1) Grefierul care participă la şedinţă este obligat să ia note în legătură cu desfăşurarea procesului. Părţile pot cere citirea notelor şi, dacă este cazul, corectarea lor.

(2) După terminarea şedinţei de judecată, participanţii la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului.

(3) Notele grefierului pot fi contestate cel mai târziu la termenul următor.

(4) Instanţa va înregistra şedinţele de judecată.

(5) Instanţa va elibera, la cerere, o copie electronică a înregistrării şedinţei de judecată:

a) părţilor, pe cheltuiala acestora, în ceea ce priveşte cauza lor;

b) procurorului, pentru cauza în care participă.

(6) Înregistrările din şedinţa de judecată vor putea fi solicitate şi de către instanţele de control judiciar.

ART. 232

Redactarea încheierii de şedinţă

(1) Pe baza notelor de şedinţă, iar dacă este cazul şi a înregistrărilor efectuate, grefierul redactează încheierea de şedinţă.

(2) Încheierea se redactează de grefier în cel mult 3 zile de la data şedinţei de judecată.

ART. 233

Cuprinsul încheierii de şedinţă

(1) Pentru fiecare şedinţă a instanţei se întocmeşte o încheiere care va cuprinde următoarele:

a) denumirea instanţei şi numărul dosarului;

b) data şedinţei de judecată;

c) numele, prenumele şi calitatea membrilor completului de judecată, precum şi numele şi prenumele grefierului;

d) numele şi prenumele sau, după caz, denumirea părţilor, numele şi prenumele persoanelor care le reprezintă sau le asistă, ale apărătorilor şi celorlalte persoane chemate la proces, cu arătarea calităţii lor, precum şi dacă au fost prezente ori au lipsit;

e) numele, prenumele procurorului şi parchetul de care aparţine, dacă a participat la şedinţă;

f) dacă procedura de citare a fost legal îndeplinită;

g) obiectul procesului;

h) probele care au fost administrate;

i) cererile, declaraţiile şi prezentarea pe scurt a susţinerilor părţilor, precum şi a concluziilor procurorului, dacă acesta a participat la şedinţă;

j) soluţia dată şi măsurile luate de instanţă, cu arătarea motivelor, în fapt şi în drept;

k) calea de atac şi termenul de exercitare a acesteia, atunci când, potrivit legii, încheierea poate fi atacată separat;

l) dacă judecarea a avut loc în şedinţă publică, fără prezenţa publicului ori în camera de consiliu;

m) semnătura membrilor completului şi a grefierului.

(2) Încheierea trebuie să arate cum s-a desfăşurat şedinţa, cuprinzând, dacă este cazul, menţiuni despre ceea ce s-a consemnat în procese-verbale separate.

(3) În cazul în care hotărârea se pronunţă în ziua în care au avut loc dezbaterile, nu se întocmeşte încheierea de şedinţă, menţiunile prevăzute la alin. (1) şi (2) făcându-se în partea introductivă a hotărârii.

ART. 234

Reguli aplicabile

(1) Dispoziţiile privitoare la deliberare, opinie separată, precum şi orice alte dispoziţii referitoare la hotărârile prin care instanţa se dezînvesteşte de judecarea fondului cererii se aplică în mod corespunzător şi încheierilor.

(2) În cazul în care încheierile pronunţate de instanţă pe parcursul judecăţii sunt supuse apelului sau, după caz, recursului separat de hotărârea de fond, dosarul se înaintează instanţei superioare în copie certificată de grefa instanţei a cărei încheiere se atacă.

(3) În cazul în care se declară apel sau, după caz, recurs împotriva unei încheieri cu privire la care există o chestiune litigioasă asupra admisibilităţii atacării pe cale separată a încheierii, cererea de exercitare a căii de atac se înaintează instanţei superioare împreună cu o copie de pe încheierea atacată, certificată de grefa instanţei. Dacă instanţa de control judiciar constată admisibilitatea căii de atac, va cere instanţei care a pronunţat încheierea atacată să înainteze dosarul cauzei, în condiţiile alin. (2).

ART. 235

Încheieri preparatorii şi interlocutorii

Instanţa nu este legată de încheierile premergătoare cu caracter preparatoriu, ci numai de cele interlocutorii. Sunt încheieri interlocutorii acelea prin care, fără a se hotărî în totul asupra procesului, se soluţionează excepţii procesuale, incidente procedurale ori alte chestiuni litigioase.

ART. 236

Domeniu de aplicare

Dispoziţiile prezentei secţiuni se aplică atât la cercetarea procesului, cât şi la dezbaterea în fond a cauzei.

SECŢIUNEA a 2-a

Cercetarea procesului

SUBSECŢIUNEA 1

Dispoziţii comune

ART. 237

Scopul şi conţinutul cercetării procesului

(1) În etapa de cercetare a procesului se îndeplinesc, în condiţiile legii, acte de procedură la cererea părţilor ori din oficiu, pentru pregătirea dezbaterii în fond a procesului, dacă este cazul.

(2) În vederea realizării scopului prevăzut la alin. (1), instanţa:

1. va rezolva excepţiile ce se invocă ori pe care le poate ridica din oficiu;

2. va examina cererile de intervenţie formulate de părţi sau de terţe persoane, în condiţiile legii;

3. va examina fiecare pretenţie şi apărare în parte, pe baza cererii de chemare în judecată, a întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare şi a explicaţiilor părţilor, dacă este cazul;

4. va constata care dintre pretenţii sunt recunoscute şi care sunt contestate;

5. la cerere, va dispune, în condiţiile legii, măsuri asigurătorii, măsuri pentru asigurarea dovezilor ori pentru constatarea unei situaţii de fapt, în cazul în care aceste măsuri nu au fost luate, în tot sau în parte, potrivit art. 203;

6. va lua act de renunţarea reclamantului, de achiesarea pârâtului sau de tranzacţia părţilor;

7. va încuviinţa probele solicitate de părţi, pe care le găseşte concludente, precum şi pe cele pe care, din oficiu, le consideră necesare pentru judecarea procesului şi le va administra în condiţiile legii;

8. va decide în legătură cu orice alte cereri care se pot formula la primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate;

9. va dispune ca părţile să prezinte dovada efectuării verificărilor în registrele de evidenţă ori publicitate prevăzute de Codul civil sau de legi speciale;

10. va îndeplini orice alt act de procedură necesar soluţionării cauzei, inclusiv verificări în registrele prevăzute de legi speciale.

ART. 238

Estimarea duratei cercetării procesului

(1) La primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate, judecătorul, după ascultarea părţilor, va estima durata necesară pentru cercetarea procesului, ţinând cont de împrejurările cauzei, astfel încât procesul să fie soluţionat într-un termen optim şi previzibil. Durata astfel estimată va fi consemnată în încheiere.

(2) Pentru motive temeinice, ascultând părţile, judecătorul va putea reconsidera durata prevăzută la alin. (1).

ART. 239

Alegerea procedurii de administrare a probelor

Judecătorul, la primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate, pune în vedere acestora, dacă sunt reprezentate sau asistate de avocat, că pot să convină ca probele să fie administrate de către avocaţii lor, în condiţiile art. 366 - 388. Dispoziţiile art. 238 sunt aplicabile.

ART. 240

Locul cercetării procesului

Cercetarea procesului se desfăşoară în şedinţă publică, cu citarea părţilor, dacă legea nu prevede altfel. Dispoziţiile art. 154 sunt aplicabile.

ART. 241

Asigurarea celerităţii

(1) Pentru cercetarea procesului, judecătorul fixează termene scurte, chiar de la o zi la alta. Dispoziţiile art. 229 sunt aplicabile.

(2) Dacă există motive temeinice, se pot acorda şi termene mai îndelungate decât cele prevăzute la alin. (1).

(3) Judecătorii vor dispune verificarea efectuării procedurilor de citare şi comunicare dispuse pentru fiecare termen. Când este cazul, instanţa va ordona luarea măsurilor de refacere a acestor proceduri. În afară de aceste măsuri, instanţa va putea dispune ca încunoştinţarea părţilor să se facă şi telefonic, telegrafic, prin fax, poştă electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură, după caz, transmiterea textului actului supus comunicării ori înştiinţarea pentru prezentarea la termen, precum şi confirmarea primirii actului, respectiv a înştiinţării, dacă părţile

au indicat instanţei datele corespunzătoare în acest scop. Dacă încunoştinţarea s-a făcut telefonic, grefierul va întocmi un referat în care va arăta modalitatea de încunoştinţare şi obiectul acesteia.

(4) Judecătorul poate stabili pentru părţi, precum şi pentru alţi participanţi în proces îndatoriri în ceea ce priveşte prezentarea dovezilor cu înscrisuri, relaţii scrise, răspunsul scris la interogatoriul comunicat potrivit art. 355, asistarea şi concursul la efectuarea în termen a expertizelor, precum şi orice alte demersuri necesare soluţionării cauzei.

(5) Când este necesar pentru îndeplinirea îndatoririlor prevăzute la alin. (4), părţile, experţii, traducătorii, interpreţii, martorii şi orice alţi participanţi în proces pot fi încunoştinţaţi potrivit alin. (3).

ART. 242

Suspendarea judecăţii cauzei

(1) Când constată că desfăşurarea normală a procesului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligaţiilor stabilite în cursul judecăţii, potrivit legii, judecătorul poate suspenda judecata, arătând în încheiere care anume obligaţii nu au fost respectate. Dispoziţiile art. 189 sunt aplicabile.

(2) La cererea părţii, judecata va fi reluată dacă obligaţiile la care se referă alin. (1) au fost îndeplinite şi, potrivit legii, aceasta poate continua.

ART. 243

Împrejurări care pun capăt procesului

În cazul în care, în cursul cercetării procesului, reclamantul renunţă la judecarea cererii de chemare în judecată ori la dreptul pretins, intervine învoiala părţilor sau sunt admise cereri ori excepţii care pun capăt în întregime procesului, fără a mai fi necesară dezbaterea asupra fondului în camera de consiliu sau în şedinţă publică, judecătorul se va pronunţa asupra cauzei prin hotărâre.

ART. 244

Terminarea cercetării procesului

(1) Când judecătorul se socoteşte lămurit, declară cercetarea procesului încheiată şi poate fixa un alt termen pentru dezbaterea fondului, din oficiu sau la cererea părţilor.

(2) În cazul în care s-a dispus dezbaterea fondului la un alt termen, judecătorul poate pune în vedere părţilor să redacteze note privind susţinerile lor şi să le depună la dosar cu cel puţin 5 zile înainte de termenul stabilit potrivit alin. (1), fără a aduce atingere dreptului acestora de a formula concluzii orale.

SUBSECŢIUNEA a 2-a

Excepţiile procesuale

ART. 245

Noţiune

Excepţia procesuală este mijlocul prin care, în condiţiile legii, partea interesată, procurorul sau instanţa invocă, fără să pună în discuţie fondul dreptului, neregularităţi procedurale privitoare la compunerea completului sau constituirea instanţei, competenţa instanţei ori la procedura de judecată sau lipsuri referitoare la dreptul la acţiune urmărind, după caz, declinarea competenţei, amânarea judecăţii, refacerea unor acte ori anularea, respingerea sau perimarea cererii.

ART. 246

Excepţii absolute şi relative

(1) Excepţiile absolute sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme de ordine publică.

(2) Excepţiile relative sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme care ocrotesc cu precădere interesele părţilor.

ART. 247

Invocare

(1) Excepţiile absolute pot fi invocate de parte sau de instanţă în orice stare a procesului, dacă prin lege nu se prevede altfel. Ele pot fi ridicate înaintea instanţei de recurs numai dacă, pentru soluţionare, nu este necesară administrarea altor dovezi în afara înscrisurilor noi.

(2) Excepţiile relative pot fi invocate de partea care justifică un interes, cel mai târziu la primul termen de judecată după săvârşirea neregularităţii procedurale, în etapa cercetării procesului şi înainte de a se pune concluzii în fond.

(3) Cu toate acestea, părţile sunt obligate să invoce toate mijloacele de apărare şi toate excepţiile procesuale de îndată ce le sunt cunoscute. În caz contrar, ele vor răspunde pentru pagubele pricinuite părţii adverse, dispoziţiile art. 189 - 191 fiind aplicabile.

ART. 248

Procedura de soluţionare

(1) Instanţa se va pronunţa mai întâi asupra excepţiilor de procedură, precum şi asupra celor de fond care fac inutilă, în tot sau în parte, administrarea de probe ori, după caz, cercetarea în fond a cauzei.

(2) În cazul în care s-au invocat simultan mai multe excepţii, instanţa va determina ordinea de soluţionare în funcţie de efectele pe care acestea le produc.

(3) Dacă instanţa nu se poate pronunţa de îndată asupra excepţiei invocate, va amâna judecata şi va stabili un termen scurt în vederea soluţionării excepţiei.

(4) Excepţiile vor putea fi unite cu administrarea probelor, respectiv cu fondul cauzei numai dacă pentru judecarea lor este necesar să se administreze aceleaşi dovezi ca şi pentru finalizarea etapei cercetării procesului sau, după caz, pentru soluţionarea fondului.

(5) Încheierea prin care s-a respins excepţia, precum şi cea prin care, după admiterea excepţiei, instanţa a rămas în continuare învestită pot fi atacate numai odată cu fondul, dacă legea nu dispune altfel.

SUBSECŢIUNEA a 3-a

Probele

§1. Dispoziţii generale

ART. 249

Sarcina probei

Cel care face o susţinere în cursul procesului trebuie să o dovedească, în afară de cazurile anume prevăzute de lege.

ART. 250

Obiectul probei şi mijloacele de probă

Dovada unui act juridic sau a unui fapt se poate face prin înscrisuri, martori, prezumţii, mărturisirea uneia dintre părţi, făcută din proprie iniţiativă sau obţinută la interogatoriu, prin expertiză, prin mijloacele materiale de probă, prin cercetarea la faţa locului sau prin orice alte mijloace prevăzute de lege.

ART. 251

Lipsa îndatoririi de a proba

Nimeni nu este ţinut de a proba ceea ce instanţa este ţinută să ia cunoştinţă din oficiu.

ART. 252

Obligativitatea cunoaşterii din oficiu

(1) Instanţa de judecată trebuie să ia cunoştinţă din oficiu de dreptul în vigoare în România.

(2) Textele care nu sunt publicate în Monitorul Oficial al României sau într-o altă modalitate anume prevăzută de lege, convenţiile, tratatele şi acordurile internaţionale aplicabile în România, care nu sunt integrate într-un text de lege, precum şi dreptul internaţional cutumiar trebuie dovedite de partea interesată.

(3) Dispoziţiile normative cuprinse în documente clasificate pot fi dovedite şi consultate numai în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 253

Posibilitatea cunoaşterii din oficiu

Instanţa de judecată poate lua cunoştinţă din oficiu de dreptul unui stat străin, cu condiţia ca acesta să fie invocat. Proba legii străine se face conform dispoziţiilor Codului civil referitoare la conţinutul legii străine.

ART. 254

Propunerea probelor. Rolul instanţei

(1) Probele se propun, sub sancţiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Ele pot fi propuse şi oral, în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) Dovezile care nu au fost propuse în condiţiile alin. (1) nu vor mai putea fi cerute şi încuviinţate în cursul procesului, în afară de cazurile în care:

1. necesitatea probei rezultă din modificarea cererii;

2. nevoia administrării probei reiese din cercetarea judecătorească şi partea nu o putea prevedea;

3. partea învederează instanţei că, din motive temeinic justificate, nu a putut propune în termen probele cerute;

4. administrarea probei nu duce la amânarea judecăţii;

5. există acordul expres al tuturor părţilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), partea adversă are dreptul la proba contrară numai asupra aceluiaşi aspect pentru care s-a încuviinţat proba invocată.

(4) În cazul amânării, pentru motivele prevăzute la alin. (2), partea este obligată, sub sancţiunea decăderii din dreptul de a administra proba încuviinţată:

a) să depună lista martorilor în termen de 5 zile de la încuviinţarea probei, când se cere proba cu martori;

b) să depună copii certificate de pe înscrisurile invocate cu cel puţin 5 zile înainte de termenul fixat pentru judecată, dacă s-a încuviinţat proba cu înscrisuri;

c) să depună interogatoriul în termen de 5 zile de la încuviinţarea acestei probe, în cazurile în care interogatoriul trebuie comunicat, potrivit legii;

d) să depună dovada plăţii cheltuielilor necesare efectuării expertizei, în termen de 5 zile de la numirea expertului sau în termenul stabilit de instanţă potrivit dispoziţiilor art. 331 alin. (2), dacă s-a încuviinţat proba expertizei.

(5) Dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului, instanţa va dispune ca părţile să completeze probele. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuţia părţilor necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părţile se împotrivesc.

(6) Cu toate acestea, părţile nu pot invoca în căile de atac omisiunea instanţei de a ordona din oficiu probe pe care ele nu le-au propus şi administrat în condiţiile legii.

ART. 255

Admisibilitatea probelor

(1) Probele trebuie să fie admisibile potrivit legii şi să ducă la soluţionarea procesului.

(2) Dacă un anumit fapt este de notorietate publică ori necontestat, instanţa va putea decide, ţinând seama de circumstanţele cauzei, că nu mai este necesară dovedirea lui.

(3) Uzanţele, regulile deontologice şi practicile statornicite între părţi trebuie probate, în condiţiile legii, de către cel care le invocă. Regulamentele şi reglementările locale trebuie dovedite de către cel care le invocă numai la cererea instanţei.

(4) La cererea instanţei, autorităţile competente sunt obligate să îi comunice, în termenul stabilit, toate informaţiile, înscrisurile ori reglementările solicitate.

ART. 256

Convenţii asupra probelor

Convenţiile asupra admisibilităţii, obiectului sau sarcinii probelor sunt valabile, cu excepţia celor care privesc drepturi de care părţile nu pot dispune, a celor care fac imposibilă ori dificilă dovada actelor sau faptelor juridice ori, după caz, contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

ART. 257

Renunţarea la probă

(1) Când o parte renunţă la probele propuse, cealaltă parte poate să şi le însuşească.

(2) Instanţa poate dispune administrarea din oficiu a probei la care s-a renunţat.

ART. 258

Încuviinţarea probelor

(1) Probele se pot încuviinţa numai dacă sunt întrunite cerinţele prevăzute la art. 255, în afară de cazul când ar exista pericolul ca ele să se piardă prin întârziere.

(2) Încheierea prin care se încuviinţează probele va arăta faptele ce vor trebui dovedite, mijloacele de probă încuviinţate, precum şi obligaţiile ce revin părţilor în legătură cu administrarea acestora.

(3) Instanţa va putea limita numărul martorilor propuşi.

ART. 259

Revenirea asupra probelor încuviinţate

Instanţa poate reveni asupra unor probe încuviinţate dacă, după administrarea altor probe, apreciază că administrarea vreuneia nu mai este necesară. Instanţa este însă obligată să pună această împrejurare în discuţia părţilor.

ART. 260

Administrarea probelor

(1) Administrarea probelor se va face în ordinea stabilită de instanţă.

(2) Probele se vor administra, când este posibil, chiar în şedinţa în care au fost încuviinţate. Pentru administrarea celorlalte probe se va fixa termen, luându-se totodată măsurile ce se impun pentru prezentarea martorilor, efectuarea expertizelor, aducerea înscrisurilor şi a oricăror alte mijloace de probă.

(3) Probele vor fi administrate înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Dovada şi dovada contrară vor fi administrate, atunci când este posibil, în aceeaşi şedinţă.

(5) Dacă s-a dispus o cercetare la faţa locului, aceasta se va efectua, când este cazul, mai înainte de administrarea celorlalte probe.

(6) Când proba cu martori a fost încuviinţată în condiţiile prevăzute la art. 254 alin. (2), dovada contrară va fi cerută, sub sancţiunea decăderii, în aceeaşi şedinţă, dacă amândouă părţile sunt de faţă.

(7) Partea care a lipsit la încuviinţarea dovezii este obligată să ceară proba contrară la şedinţa următoare, iar în caz de împiedicare, la primul termen când se înfăţişează.

ART. 261

Locul administrării probelor

(1) Administrarea probelor se face în faţa instanţei de judecată sesizate, în şedinţă publică, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dacă, din motive obiective, administrarea probelor nu se poate face decât în afara localităţii de reşedinţă a instanţei, aceasta se va putea efectua prin comisie rogatorie, de către o instanţă de acelaşi grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanţă de acelaşi grad. În cazul în care felul dovezii îngăduie şi părţile se învoiesc, instanţa care administrează proba poate fi scutită de citarea părţilor.

(3) Când instanţa care a primit comisia rogatorie constată că administrarea probei urmează a se face în circumscripţia altei instanţe, va înainta, pe cale administrativă, cererea de comisie rogatorie instanţei competente, comunicând aceasta instanţei de la care a primit însărcinarea.

(4) Instanţa însărcinată prin comisie rogatorie va proceda la administrarea probelor în prezenţa părţilor sau, chiar în lipsă, dacă au fost legal citate, având aceleaşi atribuţii ca şi instanţa sesizată, în ceea ce priveşte procedura de urmat.

(5) După ce s-a efectuat administrarea probelor prin comisie rogatorie, instanţa sesizată, dacă este cazul, va fixa, din oficiu, termen pentru continuarea cercetării procesului sau, după caz, pentru dezbaterea fondului.

ART. 262

Cheltuielile necesare administrării probelor

(1) Când administrarea probei încuviinţate necesită cheltuieli, instanţa va pune în vedere părţii care a cerut-o să depună la grefă, de îndată sau în termenul fixat de instanţă, dovada achitării sumei stabilite pentru acoperirea lor.

(2) În cazurile în care proba a fost dispusă din oficiu sau la cererea procurorului în procesul pornit de acesta în condiţiile prevăzute la art. 92 alin. (1), instanţa va stabili, prin încheiere,

cheltuielile de administrare a probei şi partea care trebuie să le plătească, putându-le pune şi în sarcina ambelor părţi.

(3) Nedepunerea sumei prevăzute la alin. (1) în termenul fixat atrage decăderea părţii din dreptul de a administra dovada încuviinţată în faţa acelei instanţe.

(4) Depunerea sumei prevăzute la alin. (1) se va putea însă face şi după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amână judecata.

(5) Dispoziţiile alin. (1) - (4) se aplică şi în cazul în care administrarea probei se face prin comisie rogatorie.

ART. 263

Situaţia părţii decăzute

Partea decăzută din dreptul de a administra o probă va putea totuşi să se apere, discutând în fapt şi în drept temeinicia susţinerilor şi a dovezilor părţii potrivnice.

ART. 264

Aprecierea probelor

(1) Instanţa va examina probele administrate, pe fiecare în parte şi pe toate în ansamblul lor.

(2) În vederea stabilirii existenţei sau inexistenţei faptelor pentru a căror dovedire probele au fost încuviinţate, judecătorul le apreciază în mod liber, potrivit convingerii sale, în afară de cazul când legea stabileşte puterea lor doveditoare.

§2. Dovada cu înscrisuri

I. Dispoziţii generale

ART. 265

Noţiune

Înscrisul este orice scriere sau altă consemnare care cuprinde date despre un act sau fapt juridic, indiferent de suportul ei material ori de modalitatea de conservare şi stocare.

ART. 266

Înscrisurile pe suport informatic

Înscrisul pe suport informatic este admis ca probă în aceleaşi condiţii ca înscrisul pe suport hârtie, dacă îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege.

ART. 267

Înscrisurile în formă electronică

Înscrisurile făcute în formă electronică sunt supuse dispoziţiilor legii speciale.

ART. 268

Rolul semnăturii

(1) Semnătura unui înscris face deplină credinţă, până la proba contrară, despre existenţa consimţământului părţii care l-a semnat cu privire la conţinutul acestuia. Dacă semnătura aparţine unui funcţionar public, ea conferă autenticitate acelui înscris, în condiţiile legii.

(2) Când semnătura este electronică, aceasta nu este valabilă decât dacă este reprodusă în condiţiile prevăzute de lege.

II. Înscrisul autentic

ART. 269

Noţiune

(1) Înscrisul autentic este înscrisul întocmit sau, după caz, primit şi autentificat de o autoritate publică, de notarul public sau de către o altă persoană învestită de stat cu autoritate publică, în forma şi condiţiile stabilite de lege. Autenticitatea înscrisului se referă la stabilirea identităţii părţilor, exprimarea consimţământului acestora cu privire la conţinut, semnătura acestora şi data înscrisului.

(2) Este, de asemenea, autentic orice alt înscris emis de către o autoritate publică şi căruia legea îi conferă acest caracter.

ART. 270

Putere doveditoare

(1) Înscrisul autentic face deplină dovadă, faţă de orice persoană, până la declararea sa ca fals, cu privire la constatările făcute personal de către cel care a autentificat înscrisul, în condiţiile legii.

(2) Declaraţiile părţilor cuprinse în înscrisul autentic fac dovadă, până la proba contrară, atât între părţi, cât şi faţă de oricare alte persoane.

(3) Dispoziţiile alin. (2) sunt aplicabile şi în cazul menţiunilor din înscris care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părţilor, fără a constitui obiectul principal al actului. Celelalte menţiuni constituie, între părţi, un început de dovadă scrisă.

ART. 271

Nulitatea şi conversiunea înscrisului autentic

(1) Înscrisul autentic întocmit fără respectarea formelor prevăzute pentru încheierea sa valabilă ori de o persoană incompatibilă, necompetentă sau cu depăşirea competenţei este lovit de nulitate absolută, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Înscrisul prevăzut la alin. (1) face însă deplină dovadă ca înscris sub semnătură privată, dacă este semnat de părţi, iar dacă nu este semnat, constituie, între acestea, doar un început de dovadă scrisă.

III. Înscrisul sub semnătură privată

ART. 272

Noţiune

Înscrisul sub semnătură privată este acela care poartă semnătura părţilor, indiferent de suportul său material. El nu este supus niciunei alte formalităţi, în afara excepţiilor anume prevăzute de lege.

ART. 273

Putere doveditoare

(1) Înscrisul sub semnătură privată, recunoscut de cel căruia îi este opus sau, după caz, socotit de lege ca recunoscut, face dovadă între părţi până la proba contrară.

(2) Menţiunile din înscris care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părţilor fac, de asemenea, dovadă până la proba contrară, iar celelalte menţiuni, străine de cuprinsul acestui raport, pot servi doar ca început de dovadă scrisă.

ART. 274

Pluralitatea de exemplare

(1) Înscrisul sub semnătură privată, care constată un contract sinalagmatic, are putere doveditoare numai dacă a fost făcut în atâtea exemplare originale câte părţi cu interese contrare sunt.

(2) Un singur exemplar original este suficient pentru toate persoanele având acelaşi interes.

(3) Fiecare exemplar original trebuie să facă menţiune despre numărul originalelor ce au fost făcute. Lipsa acestei menţiuni nu poate fi opusă însă de cel care a executat, în ceea ce îl priveşte, obligaţia constatată în acel înscris.

(4) Pluralitatea exemplarelor originale nu este cerută când părţile, de comun acord, au depus singurul original la un terţ ales de ele.

ART. 275

Formalitatea "bun şi aprobat"

(1) Înscrisul sub semnătură privată, prin care o singură parte se obligă către o alta să îi plătească o sumă de bani sau o cantitate de bunuri fungibile, trebuie să fie în întregime scris cu mâna celui care îl subscrie sau cel puţin ca, în afară de semnătură, să fie scris cu mâna sa "bun şi aprobat pentru ...", cu arătarea în litere a sumei sau a cantităţii datorate.

(2) Când suma arătată în cuprinsul înscrisului este diferită de cea arătată în formula "bun şi aprobat", se prezumă că obligaţia nu există decât pentru suma cea mai mică, chiar dacă înscrisul şi formula "bun şi aprobat" sunt scrise în întregime cu mâna sa de cel obligat, afară numai dacă se dovedeşte în care parte este greşeală sau dacă prin lege se prevede altfel.

ART. 276

Sancţiunea nerespectării formalităţilor speciale

Înscrisurile sub semnătură privată pentru care nu s-au îndeplinit cerinţele prevăzute la art. 274 şi 275 vor putea fi socotite ca început de dovadă scrisă.

ART. 277

Înscrisurile întocmite de profesionişti

(1) Dispoziţiile art. 274 şi 275 nu se aplică în raporturile dintre profesionişti.

(2) Înscrisul nesemnat, dar utilizat în mod obişnuit în exerciţiul activităţii unei întreprinderi pentru a constata un act juridic, face dovada cuprinsului său, cu excepţia cazului în care legea impune forma scrisă pentru însăşi dovedirea actului juridic.

(3) Înscrisul sub semnătură privată întocmit în exerciţiul activităţii unei întreprinderi este prezumat a fi fost făcut la data consemnată în cuprinsul său. În acest caz, data înscrisului sub semnătură privată poate fi combătută cu orice mijloc de probă.

(4) Dacă înscrisul prevăzut la alin. (3) nu conţine nicio dată, aceasta poate fi stabilită în raporturile dintre părţi cu orice mijloc de probă.

ART. 278

Data certă a înscrisului sub semnătură privată

(1) Data înscrisurilor sub semnătură privată este opozabilă altor persoane decât celor care le-au întocmit, numai din ziua în care a devenit certă, prin una dintre modalităţile prevăzute de lege, respectiv:

1. din ziua în care au fost prezentate spre a se conferi dată certă de către notarul public, executorul judecătoresc sau alt funcţionar competent în această privinţă;

2. din ziua când au fost înfăţişate la o autoritate sau instituţie publică, făcându-se despre aceasta menţiune pe înscrisuri;

3. din ziua când au fost înregistrate într-un registru sau alt document public;

4. din ziua morţii ori din ziua când a survenit neputinţa fizică de a scrie a celui care l-a întocmit sau a unuia dintre cei care l-au subscris, după caz;

5. din ziua în care cuprinsul lor este reprodus, chiar şi pe scurt, în înscrisuri autentice întocmite în condiţiile art. 269, precum încheieri, procese-verbale pentru punerea de sigilii sau pentru facere de inventar;

6. din ziua în care s-a petrecut un alt fapt de aceeaşi natură care dovedeşte în chip neîndoielnic anterioritatea înscrisului.

(2) Sub rezerva unor dispoziţii legale contrare, instanţa, ţinând seama de împrejurări, poate să înlăture aplicarea, în tot sau în parte, a dispoziţiilor alin. (1) în privinţa chitanţelor liberatorii.

ART. 279

Registrele şi hârtiile domestice

Registrele şi hârtiile domestice nu fac dovadă pentru cel care le-a scris. Ele fac dovadă împotriva lui:

1. în toate cazurile în care atestă neîndoielnic o plată primită;

2. când cuprind menţiunea expresă că însemnarea a fost făcută în folosul celui arătat drept creditor, pentru a ţine loc de titlu.

ART. 280

Registrele profesioniştilor

(1) Registrele profesioniştilor, întocmite şi ţinute cu respectarea dispoziţiilor legale, pot face între aceştia deplină dovadă în justiţie, pentru faptele şi chestiunile legate de activitatea lor profesională.

(2) Registrele prevăzute la alin. (1), chiar neţinute cu respectarea dispoziţiilor legale, fac dovadă contra celor care le-au ţinut. Cu toate acestea, partea care se prevalează de ele nu poate scinda conţinutul lor.

(3) În toate cazurile, instanţa este în drept a aprecia dacă se poate atribui conţinutului registrelor unui profesionist o altă putere doveditoare, dacă trebuie să se renunţe la această probă în cazul în care registrele părţilor nu concordă sau dacă trebuie să atribuie o credibilitate mai mare registrelor uneia dintre părţi.

ART. 281

Menţiunile făcute de creditor

Orice menţiune făcută de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul unui titlu care a rămas neîntrerupt în posesia sa face dovada, cu toate că nu este nici semnată, nici datată de el, când tinde a stabili liberaţiunea debitorului. Aceeaşi putere doveditoare o are menţiunea făcută de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul duplicatului unui înscris sau al unei chitanţe, dacă duplicatul sau chitanţa este în mâinile debitorului.

IV. Înscrisurile pe suport informatic

ART. 282

Noţiune

(1) Când datele unui act juridic sunt redate pe un suport informatic, documentul care reproduce aceste date constituie instrumentul probator al actului, dacă este inteligibil şi prezintă garanţii suficient de serioase pentru a face deplină credinţă în privinţa conţinutului acestuia şi a identităţii persoanei de la care acesta emană.

(2) Pentru a aprecia calitatea documentului, instanţa trebuie să ţină seama de circumstanţele în care datele au fost înscrise şi documentul care le-a reprodus.

ART. 283

Prezumţia de validitate a înscrierii

Înscrierea datelor unui act juridic pe suport informatic este prezumată a prezenta garanţii suficient de serioase pentru a face deplină credinţă în cazul în care ea este făcută în mod sistematic şi fără lacune şi când datele înscrise sunt protejate contra alterărilor şi contrafacerilor astfel încât integritatea documentului este deplin asigurată. O astfel de prezumţie există şi în favoarea terţilor din simplul fapt că înscrierea este efectuată de către un profesionist.

ART. 284

Puterea doveditoare

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, documentul care reproduce datele unui act, înscrise pe un suport informatic, face deplină dovadă între părţi, până la proba contrară.

(2) Dacă suportul sau tehnologia utilizată pentru redactare nu garantează integritatea documentului, acesta poate servi, după circumstanţe, ca mijloc material de probă sau ca început de dovadă scrisă.

V. Duplicatele şi copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată

ART. 285

Regimul duplicatelor

Duplicatele de pe înscrisurile notariale sau alte înscrisuri autentice, eliberate în condiţiile prevăzute de lege, înlocuiesc originalul şi au aceeaşi putere doveditoare ca şi acesta.

ART. 286

Regimul copiilor

(1) Copia, chiar legalizată, de pe orice înscris autentic sau sub semnătură privată nu poate face dovadă decât despre ceea ce este cuprins în înscrisul original.

(2) Părţile pot să ceară confruntarea copiei cu originalul, prezentarea acestuia din urmă putând fi întotdeauna ordonată de instanţă, în condiţiile prevăzute la art. 292 alin. (2).

(3) Dacă este imposibil să fie prezentat originalul sau duplicatul înscrisului autentic ori originalul înscrisului sub semnătură privată, copia legalizată de pe acestea constituie un început de dovadă scrisă.

(4) Copiile de pe copii nu au nicio putere doveditoare.

(5) Extrasele sau copiile parţiale fac dovada ca şi copiile integrale sau copiile asimilate acestora, însă numai pentru partea din înscrisul original pe care o reproduc; în cazul în care sunt contestate, iar originalul este imposibil să fie prezentat, instanţa are dreptul să aprecieze, în limitele prevăzute la alin. (3) şi (4), în ce măsură partea din original, reprodusă în extras, poate fi socotită ca având putere doveditoare, independent de părţile din original care nu au fost reproduse.

ART. 287

Copiile făcute pe microfilme sau pe suporturi informatice

Datele din înscrisurile autentice sau sub semnătură privată redate pe microfilme şi alte suporturi accesibile de prelucrare electronică a datelor, făcute cu respectarea dispoziţiilor legale, au aceeaşi putere doveditoare ca şi înscrisurile în baza cărora au fost redate.

VI. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare

ART. 288

Putere doveditoare

Înscrisul de recunoaştere sau de reînnoire a unei datorii preexistente face dovadă împotriva debitorului, moştenitorilor sau succesorilor săi în drepturi, dacă aceştia nu dovedesc, prin aducerea documentului originar, că recunoaşterea este eronată sau inexactă.

VII. Regimul altor înscrisuri

ART. 289

Alte categorii de înscrisuri

(1) Contractele încheiate pe formulare tipizate sau standardizate ori încorporând condiţii generale tip, după caz, sunt considerate înscrisuri sub semnătură privată, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Dacă legea nu dispune altfel, biletele, tichetele şi alte asemenea documente, utilizate cu ocazia încheierii unor acte juridice sau care încorporează dreptul la anumite prestaţii, au forţa probantă a înscrisurilor sub semnătură privată, chiar dacă nu sunt semnate.

(3) Telexul, precum şi telegrama ale căror originale, depuse la oficiul poştal, au fost semnate de expeditor fac aceeaşi dovadă ca şi înscrisul sub semnătură privată.

ART. 290

Anexele

Planurile, schiţele, hârtiile, fotografiile şi orice alte documente anexate au aceeaşi putere doveditoare ca şi înscrisurile la care sunt alăturate, dacă au legătură directă cu înscrisul şi poartă semnătura, după caz, a părţii sau a persoanei competente care a întocmit înscrisul.

ART. 291

Modificările înscrisului

Ştersăturile, radierile, corecturile şi orice alte modificări, menţiuni sau adăugiri, făcute într-un înscris, nu vor fi luate în considerare decât dacă au fost constatate sub semnătură de cel competent să îl întocmească sau de partea de la care emană înscrisul, după caz.

VIII. Administrarea probei cu înscrisuri

ART. 292

Depunerea înscrisurilor

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, fiecare parte are dreptul să depună înscrisurile de care înţelege să se folosească, în copie certificată pentru conformitate.

(2) Dacă înscrisul este depus în copie, partea care l-a depus este obligată să aibă asupra sa originalul şi, la cerere, să îl prezinte instanţei, sub sancţiunea de a nu se ţine seama de înscris.

(3) Dacă partea adversă nu poate să îşi dea seama de exactitatea copiei faţă cu originalul înfăţişat în şedinţă, judecătorul va putea acorda un termen scurt, obligând partea să depună originalul în păstrarea grefei.

(4) Înscrisurile depuse în original nu vor putea fi retrase decât după ce se vor lăsa copii legalizate de grefierul instanţei unde au fost depuse.

(5) Înscrisurile întocmite în altă limbă decât cea folosită în faţa instanţei trebuie însoţite de traduceri legalizate.

(6) Înscrisurile depuse în copie la dosar nu pot fi retrase de părţi.

ART. 293

Obligaţia părţii adverse de a prezenta înscrisul

(1) Când partea învederează că partea adversă deţine un înscris probatoriu, referitor la proces, instanţa poate ordona înfăţişarea lui.

(2) Cererea de înfăţişare va fi admisă, dacă înscrisul este comun părţilor din proces, dacă însăşi partea adversă s-a referit în proces la acest înscris sau dacă, după lege, ea este obligată să înfăţişeze înscrisul.

ART. 294

Cazuri de respingere a cererii de prezentare a înscrisului

(1) Judecătorul va respinge motivat cererea de depunere la dosar a înscrisului, în întregime sau în parte, când:

1. conţinutul înscrisului se referă la chestiuni strict personale privind demnitatea sau viaţa privată a unei persoane;

2. depunerea înscrisului ar încălca îndatorirea legală de păstrare a secretului;

3. depunerea înscrisului ar atrage urmărirea penală a părţii, a soţului sau a unei rude ori afin până la gradul al treilea inclusiv.

(2) Dacă legea nu dispune altfel, incidenţa vreunuia dintre cazurile de mai sus va fi verificată de judecător, prin cercetarea conţinutului înscrisului. În încheierea de şedinţă se va face o menţiune corespunzătoare.

ART. 295

Refuzul de a prezenta înscrisul

Dacă partea refuză să răspundă la interogatoriul ce s-a propus în dovedirea deţinerii sau existenţei înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate că a ascuns înscrisul ori l-a distrus sau dacă, după ce s-a dovedit deţinerea înscrisului, nu se conformează ordinului dat de instanţă de a-l înfăţişa, instanţa va putea socoti ca dovedite afirmaţiile făcute cu privire la conţinutul acelui înscris de partea care a cerut înfăţişarea.

ART. 296

Cercetarea înscrisului prin judecătorul delegat

(1) Când un înscris, necesar dezlegării procesului, se găseşte la una dintre părţi şi nu poate fi prezentat fiindcă aducerea ar fi prea costisitoare sau când înscrisurile sunt prea voluminoase ori numeroase, se va putea delega un judecător în prezenţa căruia părţile vor cerceta înscrisurile la locul unde se găsesc.

(2) Prin excepţie de la dispoziţiile alin. (1), instanţa, ţinând seama de împrejurări, poate să ceară doar prezentarea unor extrase sau copii de pe înscrisurile solicitate, certificate de persoana care le deţine. În asemenea cazuri, dacă este necesar, instanţa poate dispune verificarea conformităţii extrasului sau copiei cu originalul.

ART. 297

Obligaţia terţului de a prezenta înscrisul

(1) Când se arată că un înscris necesar soluţionării procesului se află în posesia unui terţ, acesta va putea fi citat ca martor, punându-i-se în vedere să aducă înscrisul în instanţă.

(2) Când deţinătorul înscrisului este o persoană juridică, reprezentanţii ei vor putea fi citaţi ca martori.

(3) Terţul poate refuza înfăţişarea înscrisului în cazurile prevăzute la art. 294.

ART. 298

Obligaţia autorităţii sau instituţiei publice de a prezenta înscrisul

(1) Dacă înscrisul se găseşte în păstrarea unei autorităţi sau instituţii publice, instanţa va lua măsuri, la cererea uneia dintre părţi sau din oficiu, pentru aducerea lui, în termenul fixat în acest scop, punând în vedere conducătorului autorităţii sau instituţiei publice deţinătoare măsurile ce se pot dispune în caz de neconformare.

(2) Autoritatea sau instituţia publică deţinătoare este în drept să refuze trimiterea înscrisului când acesta se referă la apărarea naţională, siguranţa publică sau relaţiile diplomatice. Extrase parţiale vor putea fi trimise dacă niciunul dintre aceste motive nu se opune. Dispoziţiile art. 252 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

ART. 299

Înscrisurile care nu pot fi trimise instanţei

(1) Instanţa nu va putea cere trimiterea în original a cărţilor funciare şi a planurilor, a registrelor autorităţilor sau instituţiilor publice, a testamentelor depuse la instanţe, notari publici sau avocaţi, precum şi a altor înscrisuri originale ce se găsesc în arhivele acestora. Se vor putea însă cere copii certificate ale acestora.

(2) Cercetarea acestor înscrisuri, dacă este necesară, se va face, cu citarea părţilor, de un judecător delegat sau, dacă înscrisul se găseşte în altă localitate, prin comisie rogatorie, de către instanţa respectivă.

(3) Prin excepţie de la prevederile alin. (1) şi (2), când procedura verificărilor înscrisurilor o impune, instanţa va putea ordona prezentarea testamentelor originale sau a altor înscrisuri originale, depuse la instanţe, notari publici sau avocaţi, pentru efectuarea expertizei grafoscopice în laboratoarele de specialitate dacă expertiza actului nu se poate efectua la sediul arhivei.

ART. 300

Prezentarea registrelor profesioniştilor

(1) La cererea uneia dintre părţi sau chiar din oficiu, instanţa va putea ordona înfăţişarea registrelor profesioniştilor sau comunicarea lor.

(2) Când înscrisurile sau registrele prevăzute la alin. (1) ce urmează a fi cercetate se află în altă circumscripţie judecătorească, cercetarea lor se va face prin comisie rogatorie.

IX. Verificarea înscrisurilor

ART. 301

Recunoaşterea sau contestarea înscrisului sub semnătură privată

(1) Acela căruia i se opune un înscris sub semnătură privată este dator fie să recunoască, fie să conteste scrierea ori semnătura. Contestarea scrierii sau semnăturii poate fi făcută, la primul termen după depunerea înscrisului, sub sancţiunea decăderii.

(2) Moştenitorii sau succesorii în drepturi ai aceluia de la care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnătura autorului lor.

ART. 302

Obligaţia de verificare a înscrisului

(1) Când una dintre persoanele menţionate la art. 301 contestă scrierea sau semnătura ori declară că nu le cunoaşte, instanţa va proceda la verificarea înscrisului prin:

1. compararea scrierii şi semnăturii de pe înscris cu scrierea şi semnătura din alte înscrisuri necontestate;

2. expertiză;

3. orice alte mijloace de probă admise de lege.

(2) În acest scop, preşedintele completului de judecată va obliga partea căreia i se atribuie scrierea sau semnătura să scrie şi să semneze sub dictarea sa părţi din înscris. Refuzul de a scrie ori de a semna va putea fi considerat ca o recunoaştere a scrierii sau semnăturii.

ART. 303

Procedura de verificare

(1) Judecătorul, după compararea înscrisului cu scrierea sau semnătura făcută în faţa sa ori, dacă este cazul, şi cu alte înscrisuri, se poate lămuri asupra înscrisului.

(2) Dacă însă, din compararea scrierilor, judecătorul nu este lămurit, va ordona ca verificarea să se facă prin expertiză, obligând părţile sau alte persoane să depună de îndată înscrisuri de comparaţie.

(3) Se primesc ca înscrisuri de comparaţie:

1. înscrisurile autentice;

2. înscrisurile sau alte scrieri private necontestate de părţi;

3. partea din înscris care nu este contestată;

4. scrisul sau semnătura făcut/făcută înaintea instanţei.

(4) Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de preşedinte, grefier şi părţi.

(5) Părţile iau cunoştinţă de înscrisuri în şedinţă.

ART. 304

Denunţarea înscrisului ca fals

(1) Dacă cel mai târziu la primul termen după prezentarea unui înscris folosit în proces una dintre părţi declară că acesta este fals prin falsificarea scrierii sau semnăturii, ea este obligată să arate motivele pe care se sprijină.

(2) Dacă partea care foloseşte înscrisul nu este prezentă, instanţa va ordona ca aceasta să se prezinte personal pentru a lua cunoştinţă de denunţarea înscrisului ca fals, să depună originalul şi să dea explicaţiile necesare.

(3) Judecătorul poate ordona prezentarea părţilor chiar şi înainte de primul termen de judecată, dacă partea declară, prin întâmpinare, că scrierea sau semnătura sa este falsificată.

(4) În cazuri temeinic justificate, părţile pot fi reprezentate prin mandatari cu procură specială.

ART. 305

Verificarea stării înscrisului denunţat ca fals

(1) Judecătorul va constata de îndată, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului denunţat ca fals, dacă există pe el ştersături, adăugiri sau corecturi, apoi îl va semna, spre neschimbare, şi îl va încredinţa grefei, după ce va fi contrasemnat de grefier şi de părţi.

(2) Dacă părţile nu vor sau nu pot să semneze, se va face menţiune despre toate acestea în procesul-verbal.

ART. 306

Ascultarea părţilor

(1) La acelaşi termen în care înscrisul a fost denunţat ca fals sau, în cazul prevăzut la art. 304 alin. (2), la termenul următor, judecătorul întreabă partea care a produs înscrisul, dacă înţelege să se folosească de el.

(2) Dacă partea care a folosit înscrisul lipseşte, refuză să răspundă sau declară că nu se mai serveşte de înscris, acesta va fi înlăturat, în tot sau în parte, după caz.

(3) Dacă partea care a denunţat înscrisul ca fals lipseşte, refuză să răspundă sau îşi retrage declaraţia de denunţare, înscrisul va fi considerat ca recunoscut.

ART. 307

Suspendarea procesului şi sesizarea parchetului

Dacă partea care a prezentat înscrisul stăruie să se folosească de acesta, deşi denunţarea ca fals a acestuia nu a fost retrasă, instanţa, dacă este indicat autorul falsului sau complicele acestuia, poate suspenda judecata procesului, înaintând de îndată înscrisul denunţat ca fals parchetului competent, pentru cercetarea falsului, împreună cu procesul-verbal ce se va încheia în acest scop.

ART. 308

Cercetarea falsului de către instanţa civilă

În cazul în care, potrivit legii, acţiunea penală nu poate fi pusă în mişcare ori nu poate continua, cercetarea falsului se va face de către instanţa civilă, prin orice mijloace de probă.

§3. Proba cu martori

I. Admisibilitatea probei cu martori

ART. 309

Admisibilitatea probei

(1) Proba cu martori este admisibilă în toate cazurile în care legea nu dispune altfel.

(2) Niciun act juridic nu poate fi dovedit cu martori, dacă valoarea obiectului său este mai mare de 250 lei. Cu toate acestea, se poate face dovada cu martori, contra unui profesionist, a oricărui act juridic, indiferent de valoarea lui, dacă a fost făcut de acesta în exerciţiul activităţii sale profesionale, în afară de cazul în care legea specială cere probă scrisă.

(3) În cazul în care legea cere forma scrisă pentru validitatea unui act juridic, acesta nu poate fi dovedit cu martori.

(4) De asemenea, este inadmisibilă proba cu martori dacă pentru dovedirea unui act juridic legea cere forma scrisă, în afară de cazurile în care:

1. partea s-a aflat în imposibilitate materială sau morală de a-şi întocmi un înscris pentru dovedirea actului juridic;

2. există un început de dovadă scrisă, potrivit prevederilor art. 310;

3. partea a pierdut înscrisul doveditor din pricina unui caz fortuit sau de forţă majoră;

4. părţile convin, fie şi tacit, să folosească această probă, însă numai privitor la drepturile de care ele pot să dispună;

5. actul juridic este atacat pentru fraudă, eroare, dol, violenţă ori este lovit de nulitate absolută pentru cauză ilicită sau imorală, după caz;

6. se cere lămurirea clauzelor actului juridic.

(5) Proba cu martori nu se admite niciodată împotriva sau peste ceea ce cuprinde un înscris şi nici despre ceea ce s-ar pretinde că s-ar fi zis înainte, în timpul sau în urma întocmirii lui, chiar dacă legea nu cere forma scrisă pentru dovedirea actului juridic respectiv, cu excepţia cazurilor prevăzute la alin. (4).

ART. 310

Începutul de dovadă scrisă

(1) Se socoteşte început de dovadă scrisă orice scriere, chiar nesemnată şi nedatată, care provine de la o persoană căreia acea scriere i se opune ori de la cel al cărui succesor în drepturi este acea persoană, dacă scrierea face credibil faptul pretins.

(2) Constituie început de dovadă scrisă şi înscrisul, chiar nesemnat de persoana căreia acesta i se opune, dacă a fost întocmit în faţa unui funcţionar competent care atestă că declaraţiile cuprinse în înscris sunt conforme celor făcute de acea persoană.

(3) Începutul de dovadă scrisă poate face dovada între părţi numai dacă este completat prin alte mijloace de probă, inclusiv prin proba cu martori ori prin prezumţii.

II. Administrarea probei cu martori

ART. 311

Ascultarea şi înlocuirea martorilor

(1) Când instanţa a încuviinţat dovada cu martori, ea va dispune citarea şi ascultarea acestora.

(2) Înlocuirea martorilor nu se va încuviinţa decât în caz de moarte, dispariţie sau motive bine întemeiate, caz în care lista se va depune sub sancţiunea decăderii, în termen de 5 zile de la încuviinţare.

(3) Fiecare parte va putea să se împotrivească la ascultarea unui martor care nu este înscris în listă sau nu este identificat în mod lămurit.

(4) Decăderea din dreptul de a administra dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligaţiilor prevăzute la art. 262 se acoperă dacă aceştia se înfăţişează la termenul fixat pentru ascultarea lor.

ART. 312

Ascultarea martorilor necitaţi

(1) Martorii pot fi ascultaţi chiar la termenul la care proba a fost încuviinţată.

(2) La termenul fixat pentru administrarea probei, partea va putea aduce martorii încuviinţaţi chiar fără a fi citaţi.

(3) Dacă partea se obligă să prezinte martorul la termenul de judecată, fără a fi citat, însă din motive imputabile aceasta nu îşi îndeplineşte obligaţia, instanţa va dispune citarea martorului pentru un nou termen. Dispoziţiile art. 313 sunt aplicabile.

ART. 313

Refuzul martorului de a se prezenta

(1) Împotriva martorului care lipseşte la prima citare, instanţa poate emite mandat de aducere.

(2) În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.

(3) Dacă, după emiterea mandatului de aducere, martorul nu poate fi găsit sau nu se înfăţişează, instanţa va putea proceda la judecată.

ART. 314

Imposibilitatea de prezentare

Martorul care, din cauză de boală sau altă împiedicare gravă, nu poate veni în instanţă va putea fi ascultat la locul unde se află, cu citarea părţilor.

ART. 315

Persoanele care nu pot fi ascultate ca martori

(1) Nu pot fi martori:

1. rudele şi afinii până la gradul al treilea inclusiv;

2. soţul, fostul soţ, logodnicul ori concubinul;

3. cei aflaţi în duşmănie sau în legături de interese cu vreuna dintre părţi;

4. persoanele care beneficiază de tutelă specială;

5. cei condamnaţi pentru mărturie mincinoasă.

(2) Părţile pot conveni, expres sau tacit, să fie ascultate ca martori şi persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 1 - 3.

(3) Persoana care beneficiază de consiliere judiciară poate fi ascultată ca martor, însă instanţa va ţine seama, la aprecierea depoziţiei sale, de situaţia ei specială.

ART. 316

Ascultarea rudelor şi afinilor

În procesele privitoare la filiaţie, divorţ şi alte raporturi de familie se vor putea asculta rudele şi afinii prevăzuţi la art. 315, în afară de descendenţi.

ART. 317

Persoanele scutite de a depune mărturie

(1) Sunt scutiţi de a fi martori:

1. slujitorii cultelor, medicii, farmaciştii, avocaţii, notarii publici, executorii judecătoreşti, mediatorii, moaşele şi asistenţii medicali şi orice alţi profesionişti cărora legea le impune să păstreze secretul de serviciu sau secretul profesional cu privire la faptele de care au luat cunoştinţă în cadrul serviciului ori în exercitarea profesiei lor, chiar şi după încetarea activităţii lor;

2. judecătorii, procurorii şi funcţionarii publici, chiar şi după încetarea funcţiei lor, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoştinţă în această calitate;

3. cei care prin răspunsurile lor s-ar expune pe ei înşişi sau ar expune pe vreuna din persoanele arătate la art. 315 alin. (1) pct. 1 şi 2 la o pedeapsă penală sau la dispreţul public.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 1, cu excepţia slujitorilor cultelor, vor putea totuşi depune mărturie, dacă au fost dezlegate de secretul de serviciu ori profesional de partea interesată la păstrarea secretului, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Vor putea, de asemenea, depune mărturie şi persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 2, dacă autoritatea sau instituţia pe lângă care funcţionează ori au funcţionat, după caz, le dă încuviinţarea.

ART. 318

Identificarea martorului

(1) Preşedintele, înainte de a lua declaraţia, va cere martorului să arate:

a) numele, prenumele, profesia, domiciliul şi vârsta;

b) dacă este rudă sau afin cu una dintre părţi şi în ce grad;

c) dacă se află în serviciul uneia dintre părţi.

(2) Preşedintele va pune apoi în vedere martorului îndatorirea de a jura şi semnificaţia jurământului.

ART. 319

Depunerea jurământului

(1) Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: "Jur că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu. Aşa să-mi ajute Dumnezeu!"

(2) În timpul depunerii jurământului, martorul ţine mâna pe cruce sau pe Biblie.

(3) Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinţei religioase a martorului.

(4) Martorului de altă religie decât cea creştină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. (2).

(5) Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: "Jur pe onoare şi conştiinţă că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu."

(6) Martorii care din motive de conştiinţă sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în faţa instanţei următoarea formulă: "Mă oblig că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu."

(7) Persoanele mute şi surdo-mute ştiutoare de carte vor depune jurământul transcriind formula acestuia şi semnând-o; persoanele hipoacuzice vor rosti jurământul, iar cele care nu ştiu să scrie vor jura prin semne cu ajutorul unui interpret.

(8) Situaţiile la care se referă alin. (3) - (7) se reţin de către instanţă pe baza afirmaţiilor făcute de martor.

(9) După depunerea jurământului, preşedintele va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârşeşte infracţiunea de mărturie mincinoasă.

(10) Despre toate acestea se face menţiune în declaraţia scrisă.

ART. 320

Scutirea de jurământ

Copiii care nu au împlinit vârsta de 14 ani şi cei care sunt lipsiţi de discernământ în momentul audierii, fără a beneficia de consiliere judiciară sau tutelă specială, pot fi ascultaţi fără jurământ, însă instanţa le va atrage atenţia să spună adevărul şi va ţine seama, la aprecierea depoziţiei lor, de situaţia lor specială.

ART. 321

Ascultarea martorului

(1) Fiecare martor va fi ascultat separat, cei neascultaţi încă neputând fi de faţă.

(2) Ordinea ascultării martorilor va fi fixată de preşedinte, ţinând seama şi de cererea părţilor.

(3) Martorul va răspunde mai întâi la întrebările puse de preşedinte, iar apoi şi la întrebările puse, cu încuviinţarea acestuia, de către partea care l-a propus, precum şi de către partea adversă.

(4) După ascultare, martorul rămâne în sala de şedinţă până la sfârşitul cercetării, afară numai dacă instanţa hotărăşte altfel.

(5) Cu ocazia audierii, martorul va fi lăsat să-şi facă liber depoziţia, fără să aibă voie să citească un răspuns scris de mai înainte; el se poate servi însă de însemnări, cu încuviinţarea preşedintelui, dar numai pentru a preciza cifre sau denumiri.

(6) Dacă instanţa găseşte că întrebarea pusă de parte nu poate să ducă la dezlegarea procesului, este jignitoare sau tinde a proba un fapt a cărui dovedire este oprită de lege, nu o va încuviinţa. În această situaţie, instanţa va trece în încheierea de şedinţă atât numele părţii şi întrebarea formulată, cât şi motivul pentru care nu a fost încuviinţată.

(7) Dacă întrebarea este încuviinţată, întrebarea, împreună cu numele părţii care a formulat-o, urmată de răspunsul martorului, se vor consemna literal în declaraţia martorului conform dispoziţiilor art. 323 alin. (1).

ART. 322

Reascultarea şi confruntarea martorilor

(1) Martorii pot fi din nou întrebaţi, dacă instanţa găseşte de cuviinţă.

(2) Martorii ale căror declaraţii nu se potrivesc pot fi confruntaţi.

(3) Abrogat

ART. 323

Consemnarea declaraţiei martorului

(1) Mărturia se va scrie de grefier, care va consemna întocmai şi literal declaraţia martorului, şi va fi semnată pe fiecare pagină şi la sfârşitul ei de judecător, grefier şi martor, după ce acesta a luat cunoştinţă de cuprins. Dacă martorul refuză sau nu poate să semneze, se va face menţiune despre aceasta în încheierea de şedinţă.

(2) Orice adăugiri, ştersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviinţate şi semnate de judecător, de grefier şi martor, sub sancţiunea de a nu fi luate în considerare.

(3) Locurile nescrise din declaraţie trebuie barate cu linii, astfel încât să nu se poată face adăugiri.

(4) Dispoziţiile art. 231 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 324

Aprecierea probei cu martori

În aprecierea declaraţiilor martorilor, instanţa va ţine seama de sinceritatea acestora şi de împrejurările în care au luat cunoştinţă de faptele ce fac obiectul declaraţiei respective.

ART. 325

Bănuiala de mărturie mincinoasă

Dacă, din cercetare, reies bănuieli de mărturie mincinoasă sau de mituire a martorului, instanţa va încheia un proces-verbal şi va sesiza organul de urmărire penală competent.

ART. 326

Drepturi băneşti ale martorului

(1) Martorul are dreptul la rambursarea cheltuielilor de transport, cazare şi masă dacă este din altă localitate, precum şi dreptul la despăgubiri pentru acoperirea veniturilor pe care le-ar fi obţinut dacă şi-ar fi exercitat profesia pe durata lipsei de la locul de muncă, prilejuită de chemarea sa în vederea ascultării ca martor, stabilite în raport cu starea sau profesia pe care o exercită, precum şi cu timpul efectiv pierdut.

(2) Drepturile băneşti se asigură de partea care a propus martorul şi se stabilesc, la cerere, de către instanţă, prin încheiere executorie.

§4. Prezumţiile

ART. 327
Noţiune
Prezumţiile sunt consecinţele pe care legea sau judecătorul le trage dintr-un fapt cunoscut spre a stabili un fapt necunoscut.
ART. 328
Prezumţiile legale
(1) Prezumţia legală scuteşte de dovadă pe acela în folosul căruia este stabilită în tot ceea ce priveşte faptele considerate de lege ca fiind dovedite. Cu toate acestea, partea căreia îi profită prezumţia trebuie să dovedească faptul cunoscut, vecin şi conex, pe care se întemeiază aceasta.
(2) Prezumţia legală poate fi înlăturată prin proba contrară, dacă legea nu dispune altfel.
ART. 329
Prezumţiile judiciare
În cazul prezumţiilor lăsate la luminile şi înţelepciunea judecătorului, acesta se poate întemeia pe ele numai dacă au greutate şi puterea de a naşte probabilitatea faptului pretins; ele, însă, pot fi primite numai în cazurile în care legea admite dovada cu martori.

§5. Expertiza

ART. 330
Încuviinţarea expertizei
(1) Când, pentru lămurirea unor împrejurări de fapt, instanţa consideră necesar să cunoască părerea unor specialişti, va numi, la cererea părţilor ori din oficiu, unul sau 3 experţi. Termenul va fi stabilit astfel încât depunerea raportului de expertiză la instanţă să aibă loc conform dispoziţiilor art. 336.
(2) Când este necesar, instanţa va solicita efectuarea expertizei unui laborator sau unui institut de specialitate.
(3) În domeniile strict specializate, în care nu există experţi autorizaţi, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părţi, judecătorul poate solicita punctul de vedere al uneia sau mai multor personalităţi ori specialişti din domeniul respectiv.
(4) Dispoziţiile referitoare la expertiză, cu excepţia celor privind aducerea cu mandat, sancţionarea cu amendă judiciară şi obligarea la plata de despăgubiri, sunt aplicabile în mod corespunzător în cazurile prevăzute la alin. (2) şi (3).
(5) La efectuarea expertizei în condiţiile prevăzute la alin. (1) şi (2) pot participa experţi aleşi de părţi şi încuviinţaţi de instanţă, având calitatea de consilieri ai părţilor, dacă prin lege nu se dispune altfel. În acest caz, ei pot să dea relaţii, să formuleze întrebări şi observaţii şi, dacă este cazul, să întocmească un raport separat cu privire la obiectivele expertizei.
ART. 331
Numirea expertului

(1) Dacă părţile nu se învoiesc asupra numirii experţilor, ei se vor numi de către instanţă, prin tragere la sorţi, de pe lista întocmită şi comunicată de către biroul local de expertiză, cuprinzând persoanele înscrise în evidenţa sa şi autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare.

(2) Încheierea de numire a expertului va stabili obiectivele asupra cărora acesta urmează să se pronunţe, termenul în care trebuie să efectueze expertiza, onorariul provizoriu al expertului şi, dacă este cazul, avansul pentru cheltuielile de deplasare. În acest scop, instanţa poate fixa o audiere în camera de consiliu, în cadrul căreia va solicita expertului să estimeze costul lucrării ce urmează a fi efectuată, cât şi termenul necesar efectuării expertizei. Tot astfel, instanţa poate fixa un termen scurt pentru când va solicita expertului să estimeze în scris costul lucrării ce urmează a fi efectuată, cât şi termenul necesar efectuării expertizei. Poziţia părţilor va fi consemnată în încheiere. În funcţie de poziţia expertului şi a părţilor, instanţa va fixa termenul de depunere a raportului de expertiză şi condiţiile de plată a costurilor necesare efectuării expertizei.

(3) Dovada plăţii onorariului se depune la grefa instanţei de partea care a fost obligată prin încheiere, în termen de 5 zile de la numire sau în termenul stabilit de instanţă potrivit alin. (2). Onorariul poate fi majorat, în condiţiile prevăzute la art. 339 alin. (2).

ART. 332

Recuzarea expertului

(1) Experţii pot fi recuzaţi pentru aceleaşi motive ca şi judecătorii.

(2) Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare.

(3) Recuzările se judecă cu citarea părţilor şi a expertului.

ART. 333

Înştiinţarea şi înlocuirea expertului

(1) Dispoziţiile privitoare la citare, aducerea cu mandat şi sancţionarea martorilor care lipsesc sunt deopotrivă aplicabile experţilor.

(2) Dacă expertul nu se înfăţişează, instanţa poate dispune înlocuirea lui.

ART. 334

Ascultarea expertului

Dacă experţii pot să-şi exprime de îndată opinia, aceştia vor fi ascultaţi chiar în şedinţă, iar părerea lor se va consemna într-un proces-verbal, dispoziţiile art. 323 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 335

Efectuarea expertizei la faţa locului

(1) Dacă pentru expertiză este nevoie de o lucrare la faţa locului sau sunt necesare explicaţiile părţilor, ea nu poate fi făcută decât după citarea părţilor prin scrisoare recomandată cu conţinut declarat şi confirmare de primire, în care li se vor indica ziua, ora şi locul unde se va face lucrarea. Citaţia, sub sancţiunea nulităţii, trebuie comunicată părţii cu cel puţin 5 zile înaintea termenului de efectuare a lucrării. Confirmarea de primire va fi alăturată raportului de expertiză.

(2) Părţile sunt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării.

(3) În cazul în care una dintre părţi opune rezistenţă sau împiedică în orice alt mod efectuarea lucrării, instanţa va putea socoti ca dovedite afirmaţiile făcute de partea adversă cu privire la împrejurarea de fapt ce face obiectul lucrării, în contextul administrării tuturor celorlalte probe.

(4) Cheltuielile efectuate cu expertiza până la data refuzului vor fi suportate de partea care s-a opus efectuării expertizei.

(5) În mod excepţional, când aflarea adevărului în cauză este indisolubil legată de efectuarea probei cu expertiză tehnică, instanţa va autoriza folosirea forţei publice în scopul efectuării expertizei, prin încheiere executorie pronunţată în camera de consiliu, după ascultarea părţilor.

ART. 336

Raportul de expertiză

(1) Constatările şi concluziile motivate ale expertului sau ale laboratorului ori ale institutului specializat căruia i s-a cerut efectuarea expertizei vor fi consemnate într-un raport scris, care va fi depus cu cel puţin 10 zile înainte de termenul fixat pentru judecată. În cazuri urgente termenul pentru depunerea raportului de expertiză poate fi micşorat.

(2) Când sunt mai mulţi experţi cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, depunerea raportului se va face numai după obţinerea avizelor tehnice necesare ce se eliberează numai de organismele de specialitate competente.

ART. 337

Lămurirea sau completarea raportului

Dacă este nevoie de lămurirea sau completarea raportului de expertiză ori dacă există o contradicţie între părerile experţilor, instanţa, din oficiu sau la cererea părţilor, poate solicita experţilor, la primul termen după depunerea raportului, să îl lămurească sau să îl completeze.

ART. 338

Efectuarea unei noi expertize

(1) Pentru motive temeinice, instanţa poate dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei noi expertize de către alt expert.

(2) O nouă expertiză va trebui cerută motivat, sub sancţiunea decăderii, la primul termen după depunerea raportului, iar dacă s-au formulat obiecţiuni, la termenul imediat următor depunerii răspunsului la obiecţiuni ori, după caz, a raportului suplimentar.

ART. 339

Drepturi băneşti ale expertului

(1) Fapta experţilor de a cere sau de a primi o sumă mai mare decât onorariul fixat de instanţă se pedepseşte potrivit legii penale.

(2) La cererea motivată a experţilor, ţinându-se seama de lucrarea efectuată, instanţa va putea majora onorariul cuvenit acestora, prin încheiere executorie, dată cu citarea părţilor, însă numai după depunerea raportului, a răspunsului la eventualele obiecţiuni sau a raportului suplimentar, după caz.

(3) Expertul are aceleaşi drepturi ca şi martorul în ceea ce priveşte cheltuielile de transport, cazare şi masă.

ART. 340

Comisie rogatorie

Dacă expertiza se face la o altă instanţă, prin comisie rogatorie, numirea experţilor şi stabilirea sumelor cuvenite vor fi lăsate în sarcina acestei din urmă instanţe.

§6. Mijloacele materiale de probă

ART. 341

Lucrurile ca mijloace de probă

(1) Sunt mijloace materiale de probă lucrurile care prin însuşirile lor, prin aspectul lor ori semnele sau urmele pe care le păstrează servesc la stabilirea unui fapt care poate duce la soluţionarea procesului.

(2) Sunt, de asemenea, mijloace materiale de probă şi fotografiile, fotocopiile, filmele, discurile, benzile de înregistrare a sunetului, precum şi alte asemenea mijloace tehnice, dacă nu au fost obţinute prin încălcarea legii ori a bunelor moravuri.

ART. 342

Păstrare

(1) Mijloacele materiale de probă puse la dispoziţia instanţei vor fi păstrate până la soluţionarea definitivă a procesului.

(2) Dacă aducerea la instanţă a mijloacelor materiale de probă prezintă greutăţi datorită numărului, volumului sau altor însuşiri ale lor ori locului unde se află, acestea vor fi lăsate în depozitul deţinătorului sau al altei persoane.

ART. 343

Verificare

(1) Mijloacele materiale de probă, aflate în păstrarea instanţei, se aduc în şedinţa de judecată.

(2) Dacă mijloacele materiale de probă nu se află în păstrarea instanţei, aceasta poate ordona, după caz, fie aducerea lor, fie verificarea la faţa locului, dispoziţiile art. 293 - 300 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) În încheierea sau în procesul-verbal, după caz, conţinând constatările instanţei, se va face menţiune şi despre starea şi semnele caracteristice ale mijloacelor materiale de probă verificate.

ART. 344

Restituire. Trecerea în proprietatea unităţii administrativ-teritoriale

În cazul în care instanţa a dispus restituirea bunurilor care au servit ca mijloace materiale de probă şi cei în drept a le primi nu le ridică în termen de 6 luni de la data când au fost încunoştinţaţi în acest scop, instanţa, în camera de consiliu, citând părţile interesate şi organul financiar local competent, va da o încheiere prin care aceste lucruri vor fi considerate ca abandonate şi trecute în proprietatea privată a unităţii administrativ-teritoriale unde îşi are sediul instanţa. Încheierea poate fi atacată numai cu apel la instanţa ierarhic superioară.

§7. Cercetarea la faţa locului

ART. 345

Încuviinţarea cercetării la faţa locului

(1) Cercetarea la faţa locului se poate face, la cerere sau din oficiu, când instanţa apreciază că ea este necesară pentru lămurirea procesului.

(2) Încheierea prin care se admite cercetarea va determina împrejurările de fapt ce urmează să fie lămurite la faţa locului.

ART. 346

Efectuarea cercetării la faţa locului

(1) Cercetarea la faţa locului se face, cu citarea părţilor, de către judecătorul delegat sau de către întregul complet de judecată. Prezenţa procurorului este obligatorie când participarea acestuia la judecată este cerută de lege.

(2) Instanţa poate, de asemenea, încuviinţa ca ascultarea martorilor, experţilor şi părţilor să se facă la faţa locului.

ART. 347

Consemnarea rezultatului cercetării

(1) Despre cele constatate şi măsurile luate la faţa locului, instanţa va întocmi un proces-verbal, în care se vor consemna şi susţinerile ori obiecţiunile părţilor, care va fi semnat de către cei prezenţi.

(2) Desenele, planurile, schiţele sau fotografiile făcute la faţa locului vor fi alăturate procesului-verbal şi vor fi semnate de către judecător şi de părţile prezente la cercetare.

§8. Mărturisirea

I. Admisibilitatea probei

ART. 348

Noţiune şi feluri

(1) Constituie mărturisire recunoaşterea de către una dintre părţi, din proprie iniţiativă sau în cadrul procedurii interogatoriului, a unui fapt pe care partea adversă îşi întemeiază pretenţia sau, după caz, apărarea.

(2) Mărturisirea este judiciară sau extrajudiciară.

ART. 349

Mărturisirea judiciară

(1) Mărturisirea judiciară face deplină dovadă împotriva aceluia care a făcut-o, fie personal, fie prin mandatar cu procură specială.

(2) Mărturisirea judiciară nu poate fi divizată împotriva autorului decât în cazurile când cuprinde fapte distincte şi care nu au legătură între ele.

(3) De asemenea, mărturisirea judiciară nu poate fi nici revocată, afară numai dacă se face dovada că a fost urmarea unei erori de fapt scuzabile.

(4) Mărturisirea judiciară nu produce efecte dacă a fost făcută de o persoană lipsită de discernământ sau dacă duce la pierderea unui drept de care cel care face recunoaşterea nu poate dispune.

ART. 350

Mărturisirea extrajudiciară

(1) Mărturisirea făcută în afara procesului este un fapt supus aprecierii judecătorului, potrivit regulilor generale de probaţiune.

(2) Mărturisirea extrajudiciară verbală nu poate fi invocată în cazurile în care proba cu martori nu este admisă.

II. Interogatoriul

ART. 351

Încuviinţarea interogatoriului

Instanţa poate încuviinţa, la cerere sau din oficiu, chemarea la interogatoriu a oricăreia dintre părţi, cu privire la fapte personale, care sunt de natură să ducă la soluţionarea procesului.

ART. 352

Luarea interogatoriului persoanelor fizice

(1) Cel chemat în persoană va fi întrebat de către preşedinte asupra fiecărui fapt în parte.

(2) Cu încuviinţarea preşedintelui, fiecare dintre judecători, procurorul, când participă la judecată, precum şi partea adversă pot pune direct întrebări celui chemat la interogatoriu.

(3) Partea va răspunde fără să poată citi un proiect de răspuns scris în prealabil. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviinţarea preşedintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

(4) Dacă partea declară că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, registre sau dosare, se va putea fixa un nou termen pentru interogatoriu.

(5) Când ambele părţi sunt de faţă la luarea interogatoriului, ele pot fi confruntate.

ART. 353

Luarea interogatoriului reprezentantului legal

Reprezentantul legal al unei persoane lipsite de capacitate de exerciţiu sau cel care asistă persoana cu capacitate de exerciţiu restrânsă poate fi chemat personal la interogatoriu numai în legătură cu actele încheiate şi faptele săvârşite în această calitate.

ART. 354

Consemnarea răspunsurilor la interogatoriu

(1) Răspunsurile la interogatoriu vor fi trecute pe aceeaşi foaie cu întrebările. Interogatoriul va fi semnat pe fiecare pagină de preşedinte, grefier, de cel care l-a propus, precum şi de partea care a răspuns după ce a luat cunoştinţă de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ştersăturile sau schimbările aduse, sub sancţiunea de a nu fi ţinute în seamă.

(2) Dacă partea interogată sau cealaltă parte nu voieşte ori nu poate să semneze, se va consemna în josul interogatoriului.

(3) În cazul în care interogatoriul a fost dispus din oficiu, precum şi în cazul prevăzut la art. 352 alin. (2), vor fi consemnate în încheierea de şedinţă atât întrebările, cât şi răspunsurile.

ART. 355

Luarea interogatoriului persoanelor juridice

(1) Statul şi celelalte persoane juridice de drept public, precum şi persoanele juridice de drept privat vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica în prealabil, în condiţiile prevăzute la art. 194 lit. e).

(2) Se exceptează societăţile de persoane, ai căror asociaţi cu drept de reprezentare vor fi citaţi personal la interogatoriu.

ART. 356

Luarea interogatoriului părţii aflate în străinătate

(1) Dacă prin tratate sau convenţii internaţionale la care România este parte ori prin acte normative speciale nu se prevede altfel, partea care se află în străinătate şi este reprezentată în proces printr-un mandatar va putea fi interogată prin acesta.

(2) În acest caz, interogatoriul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părţii dat în cuprinsul unei procuri speciale şi autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta este suficientă.

ART. 357

Luarea interogatoriului prin judecător delegat sau comisie rogatorie

(1) Instanţa poate încuviinţa luarea interogatoriului la locuinţa celui chemat la interogatoriu, printr-un judecător delegat, dacă partea, din motive temeinice, este împiedicată de a veni în faţa instanţei. În acest caz, răspunsurile la întrebări se vor consemna în prezenţa părţii adverse sau în lipsă, dacă aceasta a fost citată şi nu s-a prezentat.

(2) Partea care locuieşte în circumscripţia altei instanţe, în cazurile prevăzute la alin. (1), se va asculta prin comisie rogatorie.

ART. 358

Neprezentarea la interogatoriu şi refuzul de a răspunde

Dacă partea, fără motive temeinice, refuză să răspundă la interogatoriu sau nu se înfăţişează, instanţa poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină ori numai ca un început de dovadă în folosul aceluia care a propus interogatoriul. În acest din urmă caz, atât dovada cu martori, cât şi alte probe, inclusiv prezumţiile, pot fi admise pentru completarea probatoriului.

§9. Asigurarea probelor

ART. 359

Condiţii de admisibilitate

(1) Oricine are interes să constate de urgenţă mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor bunuri, mobile sau imobile ori să obţină recunoaşterea unui înscris, a unui fapt sau a unui drept, dacă este pericol ca proba să dispară ori să fie greu de administrat în viitor, va putea cere, atât înainte, cât şi în timpul procesului, administrarea acestor probe.

(2) În cazul în care partea adversă îşi dă acordul, cererea poate fi făcută, chiar dacă nu există urgenţă.

ART. 360

Soluţionarea cererii

(1) Cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătoria în circumscripţia căreia se află martorul sau obiectul constatării, iar în timpul judecăţii, la instanţa care judecă procesul în prima instanţă.

(2) Partea va arăta în cerere probele a căror administrare o pretinde, faptele pe care vrea să le dovedească, precum şi motivele care fac necesară asigurarea acestora sau, după caz, acordul părţii adverse.

(3) Instanţa va dispune citarea părţilor şi va comunica părţii adverse copie de pe cerere. Aceasta nu este obligată să depună întâmpinare.

(4) Instanţa va soluţiona cererea în camera de consiliu, prin încheiere.

(5) În caz de pericol în întârziere, instanţa, apreciind împrejurările, va putea încuviinţa cererea şi fără citarea părţilor.

ART. 361

Regimul căilor de atac

(1) Încheierea de admitere a cererii de asigurare este executorie şi nu este supusă niciunei căi de atac.

(2) Încheierea de respingere poate fi atacată separat numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunţare, dacă s-a dat cu citarea părţilor, şi de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

ART. 362

Administrarea probelor asigurate

(1) Administrarea probei ce trebuie asigurată va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va fixa în acest scop.

(2) Administrarea probelor asigurate se constată printr-o încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.

ART. 363

Puterea doveditoare

(1) Probele asigurate în condiţiile prevăzute la art. 362 vor fi cercetate de instanţă, la judecarea procesului, sub raportul admisibilităţii şi concludenţei lor. În cazul în care găseşte necesar, instanţa va proceda, dacă este cu putinţă, la o nouă administrare a probelor asigurate.

(2) Probele asigurate pot să fie folosite şi de partea care nu a cerut administrarea lor.

(3) Cheltuielile făcute cu administrarea probelor vor fi ţinute în seamă de instanţa care judecă pricina în fond.

ART. 364

Constatarea de urgenţă a unei stări de fapt

(1) La cererea oricărei persoane care are interesul să constate de urgenţă o anumită stare de fapt care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea probelor, executorul judecătoresc în circumscripţia căruia urmează să se facă constatarea va putea constata la faţa locului această stare de fapt.

(2) În cazul în care efectuarea constatării prevăzute la alin. (1) necesită concursul părţii adverse sau al unei alte persoane, constatarea nu poate fi făcută decât cu acordul acesteia.

(3) În lipsa acordului prevăzut la alin. (2), partea interesată va putea cere instanţei să încuviinţeze efectuarea constatării. Instanţa poate încuviinţa efectuarea constatării fără citarea aceluia împotriva căruia se cere. Dispoziţiile art. 360 - 363 se aplică în mod corespunzător.

(4) Procesul-verbal de constatare va fi comunicat în copie celui împotriva căruia s-a făcut constatarea, dacă nu a fost de faţă, şi are puterea doveditoare a înscrisului autentic.

ART. 365

Dispoziţii speciale

În caz de pericol în întârziere, asigurarea dovezii şi constatarea unei stări de fapt se vor putea face şi în zilele nelucrătoare şi chiar în afara orelor legale, însă numai cu încuviinţarea expresă a instanţei.

SUBSECŢIUNEA a 4-a

Administrarea probelor de către avocaţi sau consilieri juridici

ART. 366

Domeniu de aplicare

Dispoziţiile prezentei secţiuni sunt aplicabile tuturor litigiilor, cu excepţia celor ce privesc starea civilă şi capacitatea persoanelor, relaţiile de familie, precum şi orice alte drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacţie.

ART. 367

Obligaţia instanţei

La primul termen de judecată la care părţile au fost legal citate şi dacă acestea sunt prezente sau reprezentate, instanţa le va întreba dacă sunt de acord ca probele să fie administrate potrivit dispoziţiilor din prezenta subsecţiune.

ART. 368

Convenţia părţilor

(1) La termenul prevăzut la art. 367 părţile, prezente personal sau reprezentate, pot conveni ca avocaţii care le asistă şi le reprezintă să administreze probele în cauză, potrivit dispoziţiilor prezentei subsecţiuni.

(2) Consimţământul pentru administrarea probelor, prevăzut la alin. (1), se va da de către părţi, personal sau prin mandatar cu împuternicire specială, în faţa instanţei, luându-se act despre aceasta în încheiere, sau prin înscris întocmit în faţa avocatului, care este obligat să certifice consimţământul şi semnătura părţii pe care o asistă ori o reprezintă. Dacă sunt mai multe părţi asistate de acelaşi avocat, consimţământul se va da de fiecare dintre ele separat.

(3) Totodată, fiecare parte este obligată să declare că pentru procedura din prezenta subsecţiune îşi alege domiciliul la avocatul care o reprezintă.

(4) Consimţământul dat potrivit alin. (2) nu poate fi revocat de către una dintre părţi.

ART. 369

Desfăşurarea şedinţei de judecată

Pe parcursul administrării probelor de către avocaţi, şedinţele de judecată, atunci când acestea sunt necesare, se desfăşoară potrivit art. 240, cu participarea obligatorie a avocaţilor.

ART. 370

Măsuri luate de instanţă

(1) După constatarea valabilităţii consimţământului dat conform art. 368, instanţa va lua măsurile prevăzute la art. 237 alin. (2). Dispoziţiile art. 255, 256, art. 257 alin. (1), art. 258 şi 260 sunt aplicabile.

(2) Când, potrivit legii, cererile prevăzute la alin. (1) pot fi formulate şi ulterior primului termen de judecată la care părţile sunt legal citate, instanţa poate acorda în acest scop un termen scurt, dat în cunoştinţă părţilor reprezentate prin avocat.

(3) Dispoziţiile art. 227 şi ale art. 254 alin. (2) - (4) sunt aplicabile.

(4) Partea care lipseşte nejustificat la termenul de încuviinţare a probelor va fi decăzută din dreptul de a mai propune şi administra orice probă, cu excepţia celei cu înscrisuri, dar va putea participa la administrarea probelor de către cealaltă parte şi va putea combate aceste probe.

ART. 371

Termenul administrării probelor

(1) Pentru administrarea probelor de către avocaţi instanţa va stabili un termen de până la 6 luni, ţinând seama de volumul şi complexitatea acestora.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) va putea fi prelungit dacă în cursul administrării probelor:

1. se invocă o excepţie sau un incident procedural asupra căruia, potrivit legii, instanţa trebuie să se pronunţe; în acest caz, termenul se prelungeşte cu timpul necesar soluţionării excepţiei sau incidentului;

2. a încetat, din orice cauză, contractul de asistenţă juridică dintre una dintre părţi şi avocatul său; în acest caz, termenul se prelungeşte cu cel mult o lună pentru angajarea altui avocat;

3. una dintre părţi a decedat; în acest caz, termenul se prelungeşte cu timpul în care procesul este suspendat potrivit art. 412 alin. (1) pct. 1 sau cu termenul acordat părţii interesate pentru introducerea în proces a moştenitorilor;

4. în orice alte cazuri în care legea prevede suspendarea procesului, termenul se prelungeşte cu perioada suspendării, dispoziţiile art. 411 alin. (1) pct. 2 nefiind însă aplicabile.

ART. 372

Programul administrării probelor

(1) În cel mult 5 zile de la încuviinţarea probelor, avocaţii părţilor vor prezenta instanţei programul de administrare a acestora, purtând semnătura avocaţilor, în care se vor arăta locul şi data administrării fiecărei probe. Programul se încuviinţează de instanţă, în camera de consiliu, şi este obligatoriu pentru părţi şi avocaţii lor.

(2) În procesele prevăzute la art. 92 alin. (2) şi (3) programul încuviinţat potrivit alin. (1) va fi comunicat de îndată procurorului, în condiţiile art. 383.

(3) Probele pot fi administrate în cabinetul unuia dintre avocaţi sau în orice alt loc convenit, dacă natura probei impune aceasta. Părţile, prin avocaţi, sunt obligate să îşi comunice înscrisurile şi orice alte acte, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau în mod direct, sub luare de semnătură.

(4) Data convenită pentru administrarea probelor potrivit alin. (1) poate fi modificată, cu acordul tuturor părţilor.

(5) În cazul în care administrarea probei nu este posibilă din motive obiective, va fi stabilit un nou termen, dispoziţiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător. Dacă părţile nu se înţeleg, va fi sesizată instanţa, potrivit art. 373.

(6) Nerespectarea nejustificată a programului prevăzut la alin. (1) atrage decăderea părţii din dreptul de a mai administra proba respectivă.

(7) Dispoziţiile art. 262 sunt aplicabile.

ART. 373

Soluţionarea incidentelor

Dacă în cursul administrării probelor una dintre părţi formulează o cerere, invocă o excepţie, inadmisibilitatea vreunei probe sau orice alt incident privind administrarea probelor, ea va sesiza instanţa care, cu citarea celeilalte părţi, prin încheiere dată în camera de consiliu, se va pronunţa de îndată, iar când este necesar, în cel mult 15 zile de la data la care a fost sesizată. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul procesului.

ART. 374

Înscrisuri deţinute de terţi

În cazul în care se dispune înfăţişarea unui înscris deţinut de o autoritate sau de o altă persoană, instanţa, potrivit dispoziţiilor art. 298, va dispune solicitarea înscrisului şi, îndată ce acesta este depus la instanţă, comunicarea lui în copie fiecărui avocat.

ART. 375

Verificarea înscrisurilor

Dacă una dintre părţi nu recunoaşte scrisul sau semnătura dintr-un înscris, avocatul părţii interesate, potrivit art. 373, va solicita instanţei să procedeze la verificarea înscrisurilor.

ART. 376

Ascultarea martorilor

(1) Martorii vor fi ascultaţi, la locul şi data prevăzute în programul încuviinţat de instanţă, de către avocaţii părţilor, în condiţiile art. 318 alin. (1) şi art. 321 alin. (1), (2), (4) şi (5), care se aplică în mod corespunzător. Ascultarea martorilor se face fără prestare de jurământ, punându-li-se însă în vedere că dacă nu vor spune adevărul săvârşesc infracţiunea de mărturie mincinoasă. Despre toate acestea se face menţiune în declaraţia scrisă.

(2) Martorii prevăzuţi la art. 320 vor fi ascultaţi numai de către instanţă.

ART. 377

Consemnarea mărturiei

(1) Mărturia se va consemna întocmai de către o persoană convenită de părţi şi se va semna, pe fiecare pagină şi la sfârşitul ei, de către avocaţii părţilor, de cel ce a consemnat-o şi de martor, după ce acesta a luat cunoştinţă de cuprinsul consemnării.

(2) Orice adăugiri, ştersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviinţate prin semnătura celor menţionaţi la alin. (1), sub sancţiunea de a nu fi luate în seamă.

(3) Dacă mărturia a fost stenografiată, aceasta va fi transcrisă. Atât stenograma, cât şi transcrierea ei vor fi semnate potrivit alin. (1) şi depuse la dosar.

(4) Dacă mărturia a fost înregistrată cu mijloace audiovizuale, aceasta va putea fi ulterior transcrisă la cererea părţii interesate, în condiţiile legii. Transcrierea înregistrărilor va fi semnată potrivit alin. (1) şi depusă la dosar.

ART. 378

Autentificarea mărturiei

Părţile pot conveni ca declaraţiile martorilor să fie consemnate şi autentificate de un notar public. Dispoziţiile art. 376 sunt aplicabile.

ART. 379

Expertiza

(1) În cazul în care este încuviinţată o expertiză, în programul administrării probelor părţile vor trece numele expertului pe care îl vor alege prin învoiala lor, precum şi numele consilierilor fiecăreia dintre ele.

(2) Dacă părţile nu se învoiesc asupra alegerii expertului, ele vor cere instanţei, la termenul când încuviinţează probele potrivit art. 370, să procedeze la desemnarea acestuia, potrivit art. 331 alin. (1) şi (2).

(3) Expertul este obligat să efectueze expertiza şi să o predea avocaţilor părţilor, sub semnătură de primire, cu cel puţin 30 de zile înainte de termenul fixat de instanţă potrivit art. 371. De asemenea, el are îndatorirea să dea explicaţii avocaţilor şi părţilor, iar după fixarea termenului de judecată, să se conformeze dispoziţiilor art. 337 - 339.

ART. 380

Cercetarea la faţa locului

Dacă s-a dispus o cercetare la faţa locului, aceasta se va face de către instanţă potrivit dispoziţiilor art. 345 - 347. Procesul-verbal prevăzut la art. 347 alin. (1) va fi întocmit în atâtea

exemplare câte părţi sunt şi va fi înmânat avocaţilor acestora în cel mult 5 zile de la efectuarea cercetării.

ART. 381

Interogatoriul

Când s-a încuviinţat chemarea la interogatoriu, instanţa va cita părţile, la termenul stabilit, în camera de consiliu. Copii de pe interogatoriul astfel luat, precum şi de pe cel dispus şi primit potrivit art. 355 alin. (1) vor fi înmânate de îndată avocaţilor părţilor.

ART. 382

Incidente privind probele

(1) Instanţa, în condiţiile art. 373, va hotărî asupra cererii de înlocuire a martorilor, de ascultare din nou sau de confruntare a acestora.

(2) De asemenea, în condiţiile arătate la alin. (1), instanţa se va pronunţa cu privire la cererea de a se admite noi martori sau alte probe ce se dovedesc necesare şi care nu puteau fi prevăzute pentru a fi solicitate potrivit art. 237 alin. (2) pct. 7.

ART. 383

Concluziile scrise

(1) După administrarea tuturor probelor încuviinţate de instanţă reclamantul, prin avocatul său, va redacta concluziile scrise privind susţinerea pretenţiilor sale, pe care le va trimite, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, sau le va înmâna în mod direct, sub luare de semnătură, celorlalte părţi din proces şi, când este cazul, Ministerului Public.

(2) După primirea concluziilor scrise ale reclamantului fiecare parte, prin avocatul său, va redacta propriile concluzii scrise, pe care le va comunica, potrivit alin. (1), reclamantului, celorlalte părţi, precum şi, când este cazul, Ministerului Public.

ART. 384

Alcătuirea dosarului

(1) Avocaţii părţilor vor alcătui pentru fiecare parte câte un dosar şi unul pentru instanţă, în care vor depune câte un exemplar al tuturor înscrisurilor prin care, potrivit legii, se constată administrarea fiecărei probe.

(2) Dosarele prevăzute la alin. (1) vor fi numerotate, şnuruite şi vor purta semnătura avocaţilor părţilor pe fiecare pagină.

ART. 385

Depunerea dosarului la instanţă

La expirarea termenului stabilit de instanţă potrivit art. 371 avocaţii părţilor vor prezenta împreună instanţei dosarul cauzei, întocmit potrivit art. 384.

ART. 386

Judecarea cauzei

(1) Primind dosarul, instanţa va fixa termenul de judecată, dat în cunoştinţă părţilor, care nu va putea fi mai lung de 15 zile de la data primirii dosarului.

(2) La acest termen, instanţa va putea hotărî, pentru motive temeinice şi după ascultarea părţilor, să se administreze noi probe sau să se administreze nemijlocit în faţa sa unele dintre probele administrate de avocaţi.

(3) În acest scop, instanţa va stabili termene scurte, în continuare, date în cunoştinţă părţilor. Pentru prezentarea în faţa instanţei martorii vor fi citaţi, de asemenea, în termen scurt, cauzele fiind considerate urgente. Dispoziţiile art. 159 şi ale art. 313 alin. (2) sunt aplicabile.

(4) Dacă, la termenul prevăzut la alin. (1), instanţa socoteşte că nu este necesară administrarea de noi probe sau a unora dintre cele administrate de avocaţi, va proceda la judecarea în fond a procesului, acordând părţilor cuvântul pentru a pune concluzii prin avocat.

ART. 387

Dispoziţii aplicabile

(1) Dispoziţiile subsecţiunii a 3-a "Probele" a secţiunii a 2-a a capitolului II sunt aplicabile, dacă în prezenta subsecţiune nu se prevede altfel.

(2) La cererea avocatului sau a părţii interesate instanţa poate lua măsura amenzii judiciare şi obligării la plata de despăgubiri, în cazurile şi condiţiile prevăzute de dispoziţiile art. 187 - 190.

ART. 388

Consilierii juridici

Dispoziţiile prezentei subsecţiuni sunt aplicabile în mod corespunzător şi consilierilor juridici care, potrivit legii, reprezintă partea.

SECŢIUNEA a 3-a

Dezbaterea în fond a procesului

ART. 389

Obiectul dezbaterilor

Dezbaterile procesului poartă asupra împrejurărilor de fapt şi temeiurilor de drept, invocate de părţi în cererile lor sau, după caz, ridicate de către instanţă din oficiu.

ART. 390

Chestiunile prealabile dezbaterilor în fond

Înainte de a se trece la dezbaterea fondului cauzei, instanţa, din oficiu sau la solicitarea părţilor, pune în discuţia acestora cererile, excepţiile procesuale şi apărările care nu au fost soluţionate în cursul cercetării procesului, precum şi cele care, potrivit legii, pot fi invocate în orice stare a procesului.

ART. 391

Completarea sau refacerea unor probe

Instanţa poate proceda la completarea ori refacerea unor probe, în cazul în care, din dezbateri, rezultă necesitatea acestei măsuri.

ART. 392

Deschiderea dezbaterilor în fond

Dacă părţile declară că nu mai au cereri de formulat şi nu mai sunt alte incidente de soluţionat, preşedintele deschide dezbaterile asupra fondului cauzei, dând cuvântul părţilor, în ordinea şi condiţiile prevăzute la art. 216, pentru ca fiecare să îşi susţină cererile şi apărările formulate în proces.

ART. 393

Continuarea dezbaterilor în fond

Dezbaterile începute vor fi continuate la acelaşi termen până la închiderea lor, cu excepţia cazului în care, pentru motive temeinice, sunt lăsate în continuare pentru o altă zi, chiar în afara orelor fixate pentru judecarea pricinilor.

ART. 394

Închiderea dezbaterilor în fond

(1) Când consideră că au fost lămurite toate împrejurările de fapt şi temeiurile de drept ale cauzei, preşedintele închide dezbaterile.

(2) Dacă va considera necesar, instanţa poate cere părţilor, la închiderea dezbaterilor, să depună completări la notele întocmite potrivit art. 244. Părţile pot depune aceste completări şi în cazul în care acestea nu au fost cerute de instanţă.

(3) După închiderea dezbaterilor, părţile nu mai pot depune niciun înscris la dosarul cauzei, sub sancţiunea de a nu fi luat în seamă.

SECŢIUNEA a 4-a

Deliberarea şi pronunţarea hotărârii

ART. 395

Deliberarea

(1) După închiderea dezbaterilor, completul de judecată deliberează în secret asupra hotărârii ce urmează să pronunţe.

(2) La deliberare iau parte numai membrii completului în faţa cărora au avut loc dezbaterile. Fiecare dintre membrii completului de judecată are îndatorirea să îşi exprime opinia, începând cu cel mai nou în funcţie. Preşedintele îşi exprimă opinia cel din urmă.

(3) Judecătorul care a luat parte la judecată este ţinut să se pronunţe chiar dacă nu mai este judecător al instanţei respective, cu excepţia cazului în care, în condiţiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcţie. În această situaţie, procesul se repune pe rol, cu citarea părţilor, pentru ca ele să pună din nou concluzii în faţa completului de judecată legal constituit.

ART. 396

Amânarea pronunţării

(1) În cazuri justificate, dacă instanţa nu ia hotărârea de îndată, pronunţarea acesteia poate fi amânată pentru un termen care nu poate depăşi 15 zile.

(2) În cazul amânării prevăzute la alin. (1), preşedintele, odată cu anunţarea termenului la care a fost amânată pronunţarea, poate stabili că pronunţarea hotărârii se va face prin punerea soluţiei la dispoziţia părţilor prin mijlocirea grefei instanţei.

(3) Dacă pronunţarea a fost amânată, hotărârea nu poate fi pronunţată mai înainte de data fixată în acest scop.

ART. 397

Soluţionarea cauzei

(1) Instanţa este obligată să se pronunţe asupra tuturor cererilor deduse judecăţii. Ea nu poate acorda mai mult sau altceva decât s-a cerut, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Dacă cererea are ca obiect pretenţii privitoare la obligaţia de întreţinere, alocaţia pentru copii, chirie, arendă, plata salariului, rate din preţul vânzării sau alte sume datorate periodic, instanţa îl

va obliga pe pârât, la cererea reclamantului, după achitarea taxelor de timbru, potrivit legii, şi la plata sumelor devenite exigibile după introducerea cererii.

(3) În cazurile în care instanţa poate da termen pentru executarea hotărârii, ea va face aceasta prin chiar hotărârea care dezleagă pricina, arătând şi motivele pentru care a acordat termenul. Debitorul nu va putea cere termen de plată, dacă debitorului i s-a acordat un termen rezonabil de plată de către creditor ori a avut posibilitatea să execute într-un termen rezonabil, calculat de la data comunicării cererii de chemare în judecată, în conformitate cu prevederile art. 1.522 din Codul civil şi nici dacă la data pronunţării subzistă vreunul dintre motivele prevăzute la art. 675 alin. (1).

ART. 398

Luarea hotărârii

(1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată şi se dă în numele legii.

(2) Când unanimitatea nu poate fi realizată, hotărârea se ia cu majoritatea membrilor completului de judecată. Dacă din deliberare rezultă mai mult de două opinii, judecătorii ale căror păreri se apropie mai mult sunt datori să se unească într-o singură opinie.

(3) În cazul în care majoritatea nu poate fi realizată, procesul se judecă în complet de divergenţă, constituit prin includerea în completul iniţial şi a unui judecător din planificarea de permanenţă.

ART. 399

Judecata în complet de divergenţă

(1) În situaţia prevăzută la art. 398 alin. (3), divergenţa se judecă în aceeaşi zi sau, dacă nu este posibil, într-un termen care nu poate depăşi 20 de zile de la ivirea divergenţei, cu citarea părţilor. În pricinile considerate urgente acest termen nu poate fi mai mare de 7 zile.

(2) Dezbaterile vor fi reluate asupra chestiunilor rămase în divergenţă şi care se anunţă părţilor în şedinţă, instanţa fiind îndreptăţită, atunci când apreciază că este necesar, să administreze noi dovezi şi să ordone orice alte măsuri îngăduite de lege.

(3) Părţile vor pune din nou concluzii asupra chestiunilor aflate în divergenţă.

(4) Dispoziţiile art. 398 alin. (2) se aplică în mod corespunzător, judecătorii având dreptul de a reveni asupra părerii lor care a provocat divergenţa.

(5) Când divergenţa nu priveşte soluţia ce trebuie dată întregii cauze, după judecarea chestiunilor rămase în divergenţă, completul care a judecat înainte de ivirea ei va putea continua judecarea cauzei.

ART. 400

Repunerea pe rol

Dacă, în timpul deliberării, instanţa găseşte că sunt necesare probe sau lămuriri noi va dispune repunerea pe rol a cauzei, cu citarea părţilor.

ART. 401

Întocmirea minutei

(1) După ce a fost luată hotărârea, se va întocmi de îndată o minută care va cuprinde soluţia şi în care se va arăta, când este cazul, opinia separată a judecătorilor aflaţi în minoritate.

(2) Minuta, sub sancţiunea nulităţii hotărârii, se va semna pe fiecare pagină de către judecători şi, după caz, de magistratul-asistent, după care se va consemna într-un registru special, ţinut la grefa instanţei. Acest registru poate fi ţinut şi în format electronic.

ART. 402

Pronunţarea hotărârii

Hotărârea se poate pronunţa în şedinţă publică, la locul unde s-au desfăşurat dezbaterile, de către preşedinte sau de către un judecător, membru al completului de judecată, care va citi minuta, indicând şi calea de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârii sau se poate pronunţa prin punerea soluţiei la dispoziţia părţilor de către grefa instanţei.

ART. 403

Data hotărârii

Data hotărârii este aceea la care minuta este pronunţată potrivit legii.

ART. 404

Renunţarea la calea de atac în faţa primei instanţe

(1) Partea prezentă la pronunţarea hotărârii poate renunţa, în condiţiile legii, la calea de atac, făcându-se menţiune despre aceasta într-un proces-verbal semnat de preşedinte şi de grefier.

(2) Renunţarea se poate face şi ulterior pronunţării, chiar şi după declararea căii de atac, prin prezentarea părţii înaintea preşedintelui instanţei sau a persoanei desemnate de acesta ori, după caz, prin înscris autentic care se va depune la grefa instanţei, atât timp cât dosarul nu a fost înaintat la instanţa competentă, dispoziţiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 405

Nulitatea hotărârii

Nulitatea unei hotărâri nu poate fi cerută decât prin căile de atac prevăzute de lege, în afară de cazul când legea prevede în mod expres altfel.

CAPITOLUL III

Unele incidente procedurale

SECŢIUNEA 1

Renunţarea la judecată

ART. 406

Condiţii

(1) Reclamantul poate să renunţe oricând la judecată, în tot sau în parte, fie verbal în şedinţă de judecată, fie prin cerere scrisă.

(2) Cererea se face personal sau prin mandatar cu procură specială.

(3) Dacă renunţarea s-a făcut după comunicarea cererii de chemare în judecată, instanţa, la cererea pârâtului, îl va obliga pe reclamant la cheltuielile de judecată pe care pârâtul le-a făcut.

(4) Dacă reclamantul renunţă la judecată la primul termen la care părţile sunt legal citate sau ulterior acestui moment, renunţarea nu se poate face decât cu acordul expres sau tacit al celeilalte părţi. Dacă pârâtul nu este prezent la termenul la care reclamantul declară că renunţă la judecată, instanţa va acorda pârâtului un termen până la care să îşi exprime poziţia faţă de cererea de renunţare. Lipsa unui răspuns până la termenul acordat se consideră acord tacit la renunţare.

(5) Când renunţarea la judecată se face în apel sau în căile extraordinare de atac, instanţa va lua act de renunţare şi va dispune şi anularea, în tot sau în parte, a hotărârii sau, după caz, a hotărârilor pronunţate în cauză.

(6) Renunţarea la judecată se constată prin hotărâre supusă recursului, care va fi judecat de instanţa ierarhic superioară celei care a luat act de renunţare. Când renunţarea are loc în faţa unei secţii a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, hotărârea este definitivă.

ART. 407

Efectele renunţării

(1) Renunţarea la judecată a unuia dintre reclamanţi nu este opozabilă celorlalţi reclamanţi.

(2) Renunţarea produce efecte numai faţă de părţile în privinţa cărora a fost făcută şi nu afectează cererile incidentale care au caracter de sine stătător.

SECŢIUNEA a 2-a

Renunţarea la dreptul pretins

ART. 408

Renunţarea în prima instanţă

(1) Reclamantul poate, în tot cursul procesului, să renunţe la însuşi dreptul pretins, dacă poate dispune de acesta, fără a fi necesar acordul pârâtului.

(2) În caz de renunţare la dreptul pretins, instanţa pronunţă o hotărâre prin care va respinge cererea în fond, dispunând şi asupra cheltuielilor de judecată.

(3) Renunţarea se poate face atât verbal în şedinţă, consemnându-se în încheiere, cât şi prin înscris autentic.

ART. 409

Renunţarea în căile de atac

(1) Când renunţarea este făcută în instanţa de apel, hotărârea primei instanţe va fi anulată în tot sau în parte, în măsura renunţării, dispoziţiile art. 408 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Când renunţarea este făcută în căile extraordinare de atac, vor fi anulate hotărârile pronunţate în cauză, dispoziţiile art. 408 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 410

Căi de atac

Hotărârea este supusă recursului, care se judecă de instanţa ierarhic superioară celei care a luat act de renunţarea la dreptul pretins. Când renunţarea are loc în faţa unei secţii a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, recursul se judecă de Completul de 5 judecători.

SECŢIUNEA a 3-a

Suspendarea procesului

ART. 411

Suspendarea voluntară

(1) Judecătorul va suspenda judecata:

1. când amândouă părţile o cer;

2. când niciuna dintre părţi, legal citate, nu se înfăţişează la strigarea cauzei. Cu toate acestea, cauza se judecă dacă reclamantul sau pârâtul a cerut în scris judecarea în lipsă.

(2) Cererea de judecată în lipsă produce efecte numai la instanţa în faţa căreia a fost formulată.

ART. 412

Suspendarea de drept

(1) Judecarea cauzelor se suspendă de drept:

1. prin decesul uneia dintre părţi, până la introducerea în cauză a moştenitorilor, în afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a acestora;

2. prin instituirea consilierii judiciare sau a tutelei speciale ori a curatelei cu privire la una dintre părţi, până la numirea tutorelui sau a curatorului;

3. prin decesul reprezentantului sau al mandatarului uneia dintre părţi, survenit cu mai puţin de 15 zile înainte de ziua înfăţişării, până la numirea unui nou reprezentant sau mandatar;

4. prin încetarea funcţiei tutorelui sau curatorului, până la numirea unui nou tutore sau curator;

5. când persoana juridică este dizolvată, până la desemnarea lichidatorului;

6. prin deschiderea procedurii insolvenţei, în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive, dacă debitorul trebuie reprezentat, până la numirea administratorului ori lichidatorului judiciar;

7. în cazul în care instanţa formulează o cerere de pronunţare a unei hotărâri preliminare adresată Curţii de Justiţie a Uniunii Europene, potrivit prevederilor tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană;

8. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, faptele prevăzute la alin. (1) nu împiedică pronunţarea hotărârii, dacă ele au survenit după închiderea dezbaterilor.

ART. 413

Suspendarea facultativă

(1) Instanţa poate suspenda judecata:

1. când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existenţa ori inexistenţa unui drept care face obiectul unei alte judecăţi;

1^1. când, într-o cauză similară, Curtea de Justiţie a Uniunii Europene a fost sesizată cu o cerere de decizie preliminară;

2. când s-a început urmărirea penală pentru o infracţiune care ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea, dacă legea nu prevede altfel;

3. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Suspendarea va dura până când hotărârea pronunţată în cauza care a provocat suspendarea a devenit definitivă.

(3) Cu toate acestea, instanţa poate reveni motivat asupra suspendării, dacă se constată că partea care a cerut-o nu are un comportament diligent în cadrul procesului care a determinat suspendarea, tergiversând soluţionarea acestuia, ori dacă urmărirea penală care a determinat suspendarea durează mai mult de un an de la data la care a intervenit suspendarea, fără a se dispune o soluţie în acea cauză.

ART. 414

Hotărârea de suspendare

(1) Asupra suspendării judecării procesului instanţa se va pronunţa prin încheiere, care poate fi atacată cu recurs, în mod separat, la instanţa ierarhic superioară. Când suspendarea a fost dispusă de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, hotărârea este definitivă.

(2) Recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului, atât împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea, cât şi împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea cererii de repunere pe rol a procesului.

ART. 415

Reluarea judecării procesului

Judecata cauzei suspendate se reia:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una dintre părţi, când suspendarea s-a dispus prin învoirea părţilor sau din cauza lipsei lor;

2. prin cererea de redeschidere a procesului, făcută cu arătarea moştenitorilor, tutorelui sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar ori, după caz, a părţii interesate, a lichidatorului, a administratorului judiciar ori a lichidatorului judiciar, în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 1 - 6;

3. din oficiu, în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 7, după pronunţarea hotărârii de către Curtea de Justiţie a Uniunii Europene, respectiv în cazurile prevăzute de art. 520 alin. (2) şi (4), după pronunţarea hotărârii de către Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;

4. prin alte modalităţi prevăzute de lege.

SECŢIUNEA a 4-a

Perimarea cererii

ART. 416

Cererile supuse perimării

(1) Orice cerere de chemare în judecată, contestaţie, apel, recurs, revizuire şi orice altă cerere de reformare sau de retractare se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor, dacă a rămas în nelucrare din motive imputabile părţii, timp de 6 luni.

(2) Termenul de perimare curge de la ultimul act de procedură îndeplinit de părţi sau de instanţă.

(3) Nu constituie cauze de perimare cazurile când actul de procedură trebuia efectuat din oficiu, precum şi cele când, din motive care nu sunt imputabile părţii, cererea n-a ajuns la instanţa competentă sau nu se poate fixa termen de judecată.

ART. 417

Întreruperea cursului perimării

Perimarea se întrerupe prin îndeplinirea unui act de procedură făcut în vederea judecării procesului de către partea care justifică un interes.

ART. 418

Suspendarea cursului perimării

(1) Cursul perimării este suspendat cât timp durează suspendarea judecăţii, pronunţată de instanţă în cazurile prevăzute la art. 413, precum şi în alte cazuri stabilite de lege, dacă suspendarea nu este cauzată de lipsa de stăruinţă a părţilor în judecată.

(2) În cazurile prevăzute la art. 412, cursul perimării este suspendat timp de o lună de la data când s-au petrecut faptele care au determinat suspendarea judecăţii, dacă aceste fapte s-au petrecut în cele din urmă 3 luni ale termenului de perimare.

(3) Perimarea se suspendă, de asemenea, pe timpul cât partea este împiedicată de a stărui în judecată din cauza unor motive temeinic justificate, precum şi în alte cazuri expres prevăzute de lege.

ART. 419

Efectele cererii asupra coparticipanţilor

În cazul în care sunt mai mulţi reclamanţi sau pârâţi împreună, cererea de perimare ori actul de procedură întrerupător de perimare al unuia foloseşte şi celorlalţi.

ART. 420

Procedura perimării

(1) Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părţii interesate. Judecătorul va cita de urgenţă părţile şi va dispune grefierului să întocmească un referat asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea.

(2) Perimarea poate fi invocată şi pe cale de excepţie în camera de consiliu sau în şedinţă publică.

(3) Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată pentru prima oară în instanţa de apel.

ART. 421

Hotărârea de perimare

(1) Dacă instanţa constată că perimarea nu a intervenit, pronunţă o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul procesului.

(2) Hotărârea care constată perimarea este supusă recursului, la instanţa ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la pronunţare. Când perimarea se constată de o secţie a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, recursul se judecă de Completul de 5 judecători.

ART. 422

Efectele perimării

(1) Perimarea lipseşte de efect toate actele de procedură făcute în acea instanţă.

(2) Când însă se face o nouă cerere de chemare în judecată, părţile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanţă socoteşte că nu este necesară refacerea lor.

ART. 423

Perimarea instanţei

Orice cerere adresată unei instanţe şi care a rămas în nelucrare timp de 10 ani se perimă de drept, chiar în lipsa unor motive imputabile părţii. Dispoziţiile art. 420 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV
Hotărârile judecătoreşti

SECŢIUNEA 1
Dispoziţii generale

§1. Denumirea, întocmirea şi comunicarea hotărârii

ART. 424

Denumirea hotărârilor

(1) Hotărârea prin care cauza este soluţionată de prima instanţă sau prin care aceasta se dezînvesteşte fără a soluţiona cauza se numeşte sentinţă.

(2) Hotărârea prin care judecătoria soluţionează căile de atac împotriva hotărârilor autorităţilor administraţiei publice cu activitate jurisdicţională şi ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege, se numeşte sentinţă.

(3) Hotărârea prin care instanţa se pronunţă asupra apelului, recursului şi recursului în interesul legii, precum şi hotărârea pronunţată ca urmare a anulării în apel a hotărârii primei instanţe şi reţinerii cauzei spre judecare ori ca urmare a rejudecării cauzei în fond după casarea cu reţinere în recurs se numeşte decizie.

(4) Hotărârea prin care instanţa se pronunţă asupra contestaţiei în anulare sau asupra revizuirii se numeşte, după caz, sentinţă sau decizie.

(5) Toate celelalte hotărâri date de instanţă se numesc încheieri, dacă legea nu prevede altfel.

ART. 425

Conţinutul hotărârii

(1) Hotărârea va cuprinde:

a) partea introductivă, în care se vor face menţiunile prevăzute la art. 233 alin. (1) şi (2). Când dezbaterile au fost consemnate într-o încheiere de şedinţă, partea introductivă a hotărârii va cuprinde numai denumirea instanţei, numărul dosarului, data, numele, prenumele şi calitatea membrilor completului de judecată, numele şi prenumele grefierului, numele şi prenumele procurorului, dacă a participat la judecată, precum şi menţiunea că celelalte date sunt arătate în încheiere;

b) considerentele, în care se vor arăta obiectul cererii şi susţinerile pe scurt ale părţilor, expunerea situaţiei de fapt reţinută de instanţă pe baza probelor administrate, motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază soluţia, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât şi cele pentru care s-au înlăturat cererile părţilor;

c) dispozitivul, în care se vor arăta numele, prenumele, codul numeric personal şi domiciliul sau reşedinţa părţilor ori, după caz, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar, soluţia dată tuturor cererilor deduse judecăţii şi cuantumul cheltuielilor de judecată acordate.

(2) Dacă hotărârea s-a dat în folosul mai multor reclamanţi sau împotriva mai multor pârâţi, se va arăta ceea ce se cuvine fiecărui reclamant şi la ce este obligat fiecare pârât ori, când este cazul, dacă drepturile şi obligaţiile părţilor sunt solidare sau indivizibile.

(3) În partea finală a dispozitivului se vor arăta dacă hotărârea este executorie, este supusă unei căi de atac ori este definitivă, data pronunţării ei, menţiunea că s-a pronunţat în şedinţă publică sau într-o altă modalitate prevăzută de lege, precum şi semnăturile membrilor completului de judecată. Când hotărârea este supusă apelului sau recursului se va arăta şi instanţa la care se depune cererea pentru exercitarea căii de atac.

ART. 426

Redactarea şi semnarea hotărârii

(1) Hotărârea se redactează de judecătorul care a soluţionat procesul. Când în compunerea completului de judecată intră şi asistenţi judiciari sau magistraţi-asistenţi, preşedintele îl va putea desemna pe unul dintre aceştia să redacteze hotărârea.

(2) În cazul în care unul dintre judecători sau asistenţi judiciari a rămas în minoritate la deliberare, el îşi va redacta opinia separată, care va cuprinde expunerea considerentelor, soluţia pe care a propus-o şi semnătura acestuia. De asemenea, judecătorul care este de acord cu soluţia, dar pentru considerente diferite, va redacta separat opinia concurentă.

(3) Hotărârea va fi semnată de membrii completului de judecată şi de către grefier.

(4) Dacă vreunul dintre judecători este împiedicat să semneze hotărârea, ea va fi semnată în locul său de preşedintele completului, iar dacă şi acesta ori judecătorul unic se află într-o astfel de situaţie, hotărârea se va semna de către preşedintele instanţei. Când împiedicarea priveşte pe grefier, hotărârea se va semna de grefierul-şef. În toate cazurile se face menţiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

(5) Hotărârea se redactează şi semnează în termen de cel mult 30 de zile de la data pronunţării, urmând ca, în cazuri temeinic motivate, acest termen să fie prelungit cu câte 30 de zile, de cel mult două ori. Opinia separată a judecătorului rămas în minoritate, precum şi, când este cazul, opinia concurentă se redactează şi se semnează în acelaşi termen.

(6) Hotărârea se va întocmi în două exemplare originale, dintre care unul se ataşează la dosarul cauzei, iar celălalt se va depune spre conservare la dosarul de hotărâri al instanţei.

ART. 427

Comunicarea hotărârii

(1) Hotărârea se va comunica din oficiu părţilor, în copie, chiar dacă este definitivă. Comunicarea se va face de îndată ce hotărârea a fost redactată şi semnată în condiţiile legii.

(2) Hotărârile definitive prin care s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice se vor comunica din oficiu şi instituţiei sau autorităţii care ţine acele registre.

(3) Hotărârile definitive prin care s-a dispus anularea, în tot sau în parte, a unui act notarial se comunică din oficiu de îndată notarului public instrumentator, direct ori prin intermediul camerei notarilor publici în circumscripţia căreia funcţionează.

(4) De asemenea, hotărârile prin care instanţa se pronunţă în legătură cu prevederi cuprinse în Tratatul privind funcţionarea Uniunii Europene şi în alte acte juridice ale Uniunii Europene se comunică, din oficiu, chiar dacă nu sunt definitive, şi autorităţii sau instituţiei naţionale cu atribuţii de reglementare în materie.

ART. 428

Adăugirile, schimbările sau corecturile

Adăugirile, schimbările sau corecturile în cuprinsul hotărârii vor trebui semnate de judecători, sub sancţiunea neluării lor în seamă.

§2. Efectele hotărârii judecătoreşti

ART. 429

Dezînvestirea instanţei

După pronunţarea hotărârii instanţa se dezînvesteşte şi niciun judecător nu poate reveni asupra părerii sale.

ART. 430

Autoritatea de lucru judecat

(1) Hotărârea judecătorească ce soluţionează, în tot sau în parte, fondul procesului sau statuează asupra unei excepţii procesuale ori asupra oricărui alt incident are, de la pronunţare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranşată.

(2) Autoritatea de lucru judecat priveşte dispozitivul, precum şi considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă.

(3) Hotărârea judecătorească prin care se ia o măsură provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului.

(4) Când hotărârea este supusă apelului sau recursului, autoritatea de lucru judecat este provizorie.

(5) Hotărârea atacată cu contestaţia în anulare sau revizuire îşi păstrează autoritatea de lucru judecat până ce va fi înlocuită cu o altă hotărâre.

ART. 431

Efectele lucrului judecat

(1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată de două ori în aceeaşi calitate, în temeiul aceleiaşi cauze şi pentru acelaşi obiect.

(2) Oricare dintre părţi poate opune lucrul anterior judecat într-un alt litigiu, dacă are legătură cu soluţionarea acestuia din urmă.

ART. 432

Excepţia autorităţii de lucru judecat

Excepţia autorităţii de lucru judecat poate fi invocată de instanţă sau de părţi în orice stare a procesului, chiar înaintea instanţei de recurs. Ca efect al admiterii excepţiei, părţii i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai rea decât aceea din hotărârea atacată.

ART. 433

Puterea executorie

Hotărârea judecătorească are putere executorie, în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 434

Forţa probantă

Hotărârea judecătorească are forţa probantă a unui înscris autentic.

ART. 435

Obligativitatea şi opozabilitatea hotărârii

(1) Hotărârea judecătorească este obligatorie şi produce efecte numai între părţi şi succesorii acestora.

(2) Hotărârea este opozabilă oricărei terţe persoane atât timp cât aceasta din urmă nu face, în condiţiile legii, dovada contrară.

SECŢIUNEA a 2-a

Hotărârile date în baza recunoaşterii pretenţiilor

ART. 436

Cazuri

(1) Când pârâtul a recunoscut în tot sau în parte pretenţiile reclamantului, instanţa, la cererea acestuia din urmă, va da o hotărâre în măsura recunoaşterii.

(2) Dacă recunoaşterea este parţială, judecata va continua cu privire la pretenţiile rămase nerecunoscute, instanţa urmând a pronunţa o nouă hotărâre asupra acestora.

ART. 437

Calea de atac

(1) Hotărârea prevăzută la art. 436 poate fi atacată numai cu recurs la instanţa ierarhic superioară.

(2) Când recunoaşterea pretenţiilor a fost făcută înaintea instanţei de apel, hotărârea primei instanţe va fi anulată în măsura recunoaşterii, dispunându-se admiterea, în mod corespunzător, a cererii. Dispoziţiile art. 436 alin. (2) rămân aplicabile.

SECŢIUNEA a 3-a

Hotărârea prin care se încuviinţează învoiala părţilor

ART. 438

Condiţiile în care se poate lua act de tranzacţie

(1) Părţile se pot înfăţişa oricând în cursul judecăţii, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea o hotărâre care să consfinţească tranzacţia lor.

(2) Dacă părţile se înfăţişează la ziua stabilită pentru judecată, cererea pentru darea hotărârii va putea fi primită chiar de un singur judecător.

(3) Dacă părţile se înfăţişează într-o altă zi, instanţa va da hotărârea în camera de consiliu.

ART. 439

Forma tranzacţiei

Tranzacţia va fi încheiată în formă scrisă şi va alcătui dispozitivul hotărârii.

ART. 440

Calea de atac

Hotărârea care consfinţeşte tranzacţia intervenită între părţi poate fi atacată, pentru motive procedurale, numai cu recurs la instanţa ierarhic superioară.

ART. 441

Domeniu de aplicare

Dispoziţiile prezentei secţiuni se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care învoiala părţilor este urmarea procedurii de mediere.

SECŢIUNEA a 4-a

Îndreptarea, lămurirea şi completarea hotărârii

ART. 442

Îndreptarea hotărârii

(1) Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea şi susţinerile părţilor sau cele de calcul, precum şi orice alte erori materiale cuprinse în hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu ori la cerere.

(2) Instanţa se pronunţă prin încheiere dată în camera de consiliu. Părţile vor fi citate numai dacă instanţa socoteşte că este necesar ca ele să dea anumite lămuriri.

(3) În cazul hotărârilor, îndreptarea se va face în ambele exemplare ale hotărârii.

ART. 443

Lămurirea hotărârii şi înlăturarea dispoziţiilor contradictorii

(1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înţelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori dacă acesta cuprinde dispoziţii contradictorii, părţile pot cere instanţei care a pronunţat hotărârea să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispoziţiile potrivnice.

(2) Instanţa va rezolva cererea de urgenţă, prin încheiere dată în camera de consiliu, cu citarea părţilor.

(3) Încheierea se va ataşa la hotărâre, atât în dosarul cauzei, cât şi în dosarul de hotărâri al instanţei.

ART. 444

Completarea hotărârii

(1) Dacă prin hotărârea dată instanţa a omis să se pronunţe asupra unui capăt de cerere principal sau accesoriu ori asupra unei cereri conexe sau incidentale, se poate cere completarea hotărârii în acelaşi termen în care se poate declara, după caz, apel sau recurs împotriva acelei hotărâri, iar în cazul hotărârilor date în căile extraordinare de atac sau în fond după casarea cu reţinere, în termen de 15 zile de la pronunţare. În cazul hotărârilor definitive pronunţate în apel sau în recurs, completarea acestora se poate cere în termen de 15 zile de la comunicare.

(2) Cererea se soluţionează de urgenţă, cu citarea părţilor, prin hotărâre separată. Prevederile art. 443 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi în cazul când instanţa a omis să se pronunţe asupra cererilor martorilor, experţilor, traducătorilor, interpreţilor sau apărătorilor, cu privire la drepturile lor.

ART. 445

Obligativitatea procedurii

Îndreptarea, lămurirea, înlăturarea dispoziţiilor contradictorii ori completarea hotărârii nu poate fi cerută pe calea apelului sau recursului, ci numai în condiţiile art. 442 - 444.

ART. 446

Căi de atac

Încheierile pronunţate în temeiul art. 442 şi 443, precum şi hotărârea pronunţată potrivit art. 444 sunt supuse aceloraşi căi de atac ca şi hotărârile în legătură cu care s-a solicitat, după caz, îndreptarea, lămurirea sau înlăturarea dispoziţiilor contradictorii ori completarea.

ART. 447

Suportarea cheltuielilor de judecată

În cazul în care cererea de îndreptare, de lămurire sau de completare a hotărârii a fost admisă, cheltuielile făcute de parte în aceste cereri vor fi suportate de stat, din fondul constituit potrivit legii. Când cererea a fost respinsă, cheltuielile vor fi suportate de parte potrivit dreptului comun.

SECŢIUNEA a 5-a

Executarea provizorie

ART. 448

Executarea provizorie de drept

(1) Hotărârile primei instanţe sunt executorii de drept când au ca obiect:

1. stabilirea modului de exercitare a autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei minorului, precum şi modul de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu minorul;

2. plata salariilor sau a altor drepturi izvorâte din raporturile juridice de muncă, precum şi a sumelor cuvenite, potrivit legii, şomerilor;

3. despăgubiri pentru accidente de muncă;

4. rente ori sume datorate cu titlu de obligaţie de întreţinere sau alocaţie pentru copii, precum şi pensii acordate în cadrul asigurărilor sociale;

5. despăgubiri în caz de moarte sau vătămare a integrităţii corporale ori sănătăţii, dacă despăgubirile s-au acordat sub formă de prestaţii băneşti periodice;

6. reparaţii grabnice;

7. punerea sau ridicarea sigiliului ori facerea inventarului;

8. cereri privitoare la posesie, numai în ceea ce priveşte posesia;

9. hotărârile pronunţate în temeiul recunoaşterii de către pârât a pretenţiilor reclamantului, pronunţate în condiţiile art. 436;

10. în orice alte cazuri în care legea prevede că hotărârea este executorie.

(2) Executarea hotărârilor prevăzute la alin. (1) are caracter provizoriu.

ART. 449

Executarea provizorie judecătorească

(1) Instanţa poate încuviinţa executarea provizorie a hotărârilor privitoare la bunuri ori de câte ori va considera că măsura este necesară în raport cu temeinicia vădită a dreptului ori cu starea de insolvabilitate a debitorului, precum şi atunci când ar aprecia că neluarea de îndată a acestei măsuri este vădit prejudiciabilă pentru creditor. În aceste cazuri, instanţa îl va putea obliga pe creditor la plata unei cauţiuni, în condiţiile art. 719 alin. (2) şi (3).

(2) Executarea provizorie nu se poate încuviinţa:

1. în materie de strămutare de hotare, desfiinţare de construcţii, plantaţii sau a oricăror lucrări având o aşezare fixă;

2. când prin hotărâre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.

(3) Cererea de executare provizorie se va putea face în scris, precum şi verbal în instanţă până la închiderea dezbaterilor.

(4) Dacă cererea a fost respinsă de prima instanţă, ea poate fi făcută din nou în apel.

ART. 450

Suspendarea executării provizorii

(1) Suspendarea executării provizorii va putea fi solicitată fie prin cererea de apel, fie distinct în tot cursul judecăţii în apel.

(2) Cererea se va depune la prima instanţă sau, după caz, la instanţa de apel. În această din urmă situaţie, la cerere se va alătura o copie legalizată a dispozitivului hotărârii.

(3) Cererea de suspendare se va judeca de către instanţa de apel. Dispoziţiile art. 719 alin. (6) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(4) Suspendarea va putea fi încuviinţată numai cu plata unei cauţiuni al cărei cuantum va fi stabilit de instanţă în condiţiile art. 719 alin. (2) şi (3).

(5) Până la soluţionarea cererii de suspendare, aceasta va putea fi încuviinţată provizoriu, prin ordonanţă preşedinţială, chiar înainte de sosirea dosarului, cu respectarea cerinţei prevăzute la alin. (4).

SECŢIUNEA a 6-a
Cheltuielile de judecată

ART. 451
Cuantumul cheltuielilor de judecată
(1) Cheltuielile de judecată constau în taxele judiciare de timbru şi timbrul judiciar, onorariile avocaţilor, ale experţilor şi ale specialiştilor numiţi în condiţiile art. 330 alin. (3), sumele cuvenite martorilor pentru deplasare şi pierderile cauzate de necesitatea prezenţei la proces, cheltuielile de transport şi, dacă este cazul, de cazare, precum şi orice alte cheltuieli necesare pentru buna desfăşurare a procesului.
(2) Instanţa poate, chiar şi din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaţilor, atunci când acesta este vădit disproporţionat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfăşurată de avocat, ţinând seama şi de circumstanţele cauzei. Măsura luată de instanţă nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat şi clientul său.
(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător la plata experţilor judiciari şi a specialiştilor numiţi în condiţiile art. 330 alin. (3).
(4) Nu vor putea fi însă micşorate cheltuielile de judecată având ca obiect plata taxei judiciare de timbru şi a timbrului judiciar, precum şi plata sumelor cuvenite martorilor potrivit alin. (1).
ART. 452
Dovada cheltuielilor de judecată
Partea care pretinde cheltuieli de judecată trebuie să facă, în condiţiile legii, dovada existenţei şi întinderii lor, cel mai târziu la data închiderii dezbaterilor asupra fondului cauzei.
ART. 453
Acordarea cheltuielilor de judecată
(1) Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părţii care a câştigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată.
(2) Când cererea a fost admisă numai în parte, judecătorii vor stabili măsura în care fiecare dintre părţi poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată. Dacă este cazul, judecătorii vor putea dispune compensarea cheltuielilor de judecată.
ART. 454
Exonerarea pârâtului de la plată
Pârâtul care a recunoscut, la primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate, pretenţiile reclamantului nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, cu excepţia cazului în care, prealabil pornirii procesului, a fost pus în întârziere de către reclamant sau se afla de drept în întârziere. Dispoziţiile art. 1.522 alin. (5) din Codul civil rămân aplicabile.
ART. 455
Situaţia mai multor reclamanţi sau pârâţi
Dacă în cauză sunt mai mulţi reclamanţi sau mai mulţi pârâţi, ei vor putea fi obligaţi să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporţional sau solidar, potrivit cu poziţia lor în proces ori cu natura raportului juridic existent între ei.

TITLUL II

Căile de atac

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

ART. 456
Enumerare
Calea ordinară de atac este apelul, iar căile extraordinare de atac sunt recursul, contestaţia în anulare şi revizuirea.
ART. 457
Legalitatea căii de atac
(1) Hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condiţiile şi termenele stabilite de aceasta, indiferent de menţiunile din dispozitivul ei.
(2) Menţiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege. Indicarea în mod greşit de către instanţă a termenului pentru exercitarea căii de atac constituie cauza de repunere în termen din oficiu a căii de atac exercitate cu respectarea indicaţiei greşite a instanţei.
(3) Dacă instanţa respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, exercitată de partea interesată în considerarea menţiunii inexacte din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac, hotărârea pronunţată de instanţa de control judiciar va fi comunicată, din oficiu, tuturor părţilor care au luat parte la judecata în care s-a pronunţat hotărârea atacată. De la data comunicării începe să curgă, dacă este cazul, termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzute de lege.
(4) Atunci când instanţa dispune recalificarea căii de atac, de la data pronunţării încheierii, pentru părţile prezente, sau de la data comunicării încheierii, pentru părţile care au lipsit, va curge un nou termen pentru declararea sau, după caz, motivarea căii de atac prevăzute de lege.
ART. 458
Subiectele căilor de atac
Căile de atac pot fi exercitate numai de părţile aflate în proces care justifică un interes, în afară de cazul în care, potrivit legii, acest drept îl au şi alte organe sau persoane.
ART. 459
Ordinea exercitării căilor de atac
(1) Căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului.
(2) În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, recursul este inadmisibil. Cu toate acestea, o hotărâre susceptibilă de apel şi de recurs poate fi atacată, înăuntrul termenului de apel, direct cu recurs, la instanţa care ar fi fost competentă să judece recursul împotriva hotărârii date în apel, dacă părţile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declaraţie verbală, dată în faţa instanţei a cărei hotărâre se atacă şi consemnată într-un proces-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material.
(3) Căile extraordinare de atac pot fi exercitate şi concomitent, în condiţiile legii. Recursul se judecă cu prioritate.
ART. 460

Unicitatea căii de atac

(1) O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, dacă legea prevede acelaşi termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării acelei căi de atac.

(2) Dacă prin aceeaşi hotărâre au fost soluţionate şi cereri accesorii, hotărârea este supusă în întregul ei căii de atac prevăzute de lege pentru cererea principală.

(3) În cazul în care prin aceeaşi hotărâre au fost soluţionate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului. Hotărârea dată în apel este supusă recursului.

(4) Dacă hotărârea cu privire la o cerere principală sau incidentală nu este supusă nici apelului şi nici recursului, soluţia cu privire la celelalte cereri este supusă căilor de atac în condiţiile legii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2) - (4), termenul de apel sau, după caz, de recurs este cel de drept comun, chiar dacă prin legi speciale se prevede altfel.

ART. 461

Partea din hotărâre care poate fi atacată

(1) Calea de atac se îndreaptă împotriva soluţiei cuprinse în dispozitivul hotărârii.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata acelui proces sau care sunt greşite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanţa, admiţând calea de atac, va înlătura acele considerente şi le va înlocui cu propriile considerente, menţinând soluţia cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.

ART. 462

Înţelegerea părţilor în căile de atac

Părţile pot solicita instanţei legal învestite cu soluţionarea unei căi de atac să ia act de înţelegerea lor cu privire la soluţionarea litigiului. Dispoziţiile art. 438 - 441 se aplică în mod corespunzător.

ART. 463

Achiesarea la hotărâre

(1) Achiesarea la hotărâre reprezintă renunţarea unei părţi la calea de atac pe care o putea folosi ori pe care a exercitat-o deja împotriva tuturor sau a anumitor soluţii din respectiva hotărâre.

(2) Achiesarea, atunci când este condiţionată, nu produce efecte decât dacă este acceptată expres de partea adversă.

(3) Dispoziţiile art. 404 rămân aplicabile.

ART. 464

Felurile achiesării

(1) Achiesarea poate fi expresă sau tacită, totală ori parţială.

(2) Achiesarea expresă se face de parte prin act autentic sau prin declaraţie verbală în faţa instanţei ori de mandatarul său în temeiul unei procuri speciale.

(3) Achiesarea tacită poate fi dedusă numai din acte sau fapte precise şi concordante care exprimă intenţia certă a părţii de a-şi da adeziunea la hotărâre.

(4) Achiesarea poate fi totală, dacă priveşte hotărârea în întregul ei sau, după caz, parţială, dacă priveşte numai o parte din hotărârea respectivă.

ART. 465

Măsurile de administrare judiciară

Măsurile de administrare judiciară nu pot face obiectul niciunei căi de atac.

CAPITOLUL II
Apelul

ART. 466
Apelul principal. Obiectul
(1) Hotărârile pronunţate în primă instanţă pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.
(2) Sunt supuse apelului şi hotărârile date în ultimă instanţă dacă, potrivit legii, instanţa nu putea să judece decât în primă instanţă.
(3) Hotărârile date în ultimă instanţă rămân neapelabile, chiar dacă în hotărâre s-a arătat că au fost pronunţate în primă instanţă.
(4) Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, afară de cazul când legea dispune altfel.
ART. 467
Situaţiile în care partea nu poate face apel principal
(1) Partea care a renunţat expres la apel cu privire la o hotărâre nu mai are dreptul de a face apel principal.
(2) Partea care a executat parţial hotărârea de primă instanţă, deşi aceasta nu era susceptibilă de executare provizorie, nu mai are dreptul de a face apel principal cu privire la dispoziţiile executate.
ART. 468
Termenul de apel
(1) Termenul de apel este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.
(2) Termenul de apel prevăzut la alin. (1) curge de la comunicarea hotărârii, chiar atunci când aceasta a fost făcută odată cu încheierea de încuviinţare a executării silite.
(3) Dacă o parte face apel înainte de comunicarea hotărârii, aceasta se socoteşte comunicată la data depunerii cererii de apel.
(4) Pentru procuror, termenul de apel curge de la pronunţarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când termenul de apel curge de la comunicarea hotărârii.
(5) Termenul de apel suspendă executarea hotărârii de primă instanţă, cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege. În aceleaşi condiţii, executarea se suspendă dacă apelul a fost exercitat în termen.
ART. 469
Întreruperea termenului de apel
(1) Termenul de apel se întrerupe prin moartea părţii care are interes să facă apel. În acest caz se face din nou o singură comunicare a hotărârii, la cel din urmă domiciliu al părţii, pe numele moştenirii, fără să se arate numele şi calitatea fiecărui moştenitor.
(2) Termenul de apel va începe să curgă din nou de la data comunicării prevăzute la alin. (1). Pentru moştenitorii incapabili, cei cu capacitate restrânsă sau dispăruţi ori în caz de moştenire vacantă, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorele, curatorul sau administratorul provizoriu, după caz.

(3) Apelul nu constituie prin el însuşi un act de acceptare a moştenirii.

(4) Termenul de apel se întrerupe şi prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea. În acest caz se va face o nouă comunicare părţii, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou de la această dată.

ART. 470

Cererea de apel

(1) Cererea de apel va cuprinde:

a) numele şi prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reşedinţa părţilor ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor, precum şi, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar. Dacă apelantul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) indicarea hotărârii atacate;

c) motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul;

d) probele invocate în susţinerea apelului;

e) semnătura.

(2) La cererea de apel se va ataşa dovada achitării taxelor de timbru.

(3) Cerinţele de la alin. (1) lit. b) şi e) şi cea de la alin. (2) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii, iar cele de la alin. (1) lit. c) şi d), sub sancţiunea decăderii. Lipsa semnăturii poate fi împlinită în condiţiile art. 196 alin. (2), iar lipsa dovezii achitării taxei de timbru poate fi complinită până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată în apel.

(4) Când dovezile propuse sunt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanţă, se vor aplica în mod corespunzător dispoziţiile art. 194 lit. e).

(5) În cazul în care termenul pentru exercitarea apelului curge de la un alt moment decât comunicarea hotărârii, motivarea apelului se va face într-un termen de aceeaşi durată, care curge, însă, de la data comunicării hotărârii.

ART. 471

Depunerea cererii de apel

(1) Apelul şi, când este cazul, motivele de apel se depun la instanţa a cărei hotărâre se atacă, sub sancţiunea nulităţii.

(2) Dispoziţiile art. 195 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Preşedintele instanţei sau persoana desemnată de acesta va înainta instanţei de apel dosarul, împreună cu apelurile făcute, numai după împlinirea termenului de apel pentru toate părţile.

(4) Dacă s-au formulat atât apel, cât şi cereri potrivit art. 442 - 444, dosarul nu va fi trimis instanţei de apel decât după împlinirea termenului de apel privind hotărârile date asupra acestor din urmă cereri.

(5) Abrogat

(6) Abrogat

(7) Abrogat

(8) Abrogat

ART. 471^1

Pregătirea judecăţii apelului

(1) Preşedintele instanţei de apel sau persoana desemnată de acesta, îndată ce primeşte dosarul, va lua măsuri în vederea repartizării aleatorii la un complet de judecată.

(2) În cazul în care cererea de apel nu îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege, completul căruia i s-a repartizat dosarul va stabili lipsurile cererii de apel şi îi va comunica, în scris, apelantului că are obligaţia de a completa sau modifica cererea. Completarea sau modificarea cererii se va face în termen de cel mult 10 zile de la data comunicării.

(3) După primirea dosarului sau, când este cazul, după regularizarea cererii de apel potrivit alin. (2), completul va dispune comunicarea cererii de apel, precum şi a motivelor de apel intimatului, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate şi care nu au fost înfăţişate la prima instanţă, punându-i-se în vedere obligaţia de a depune la dosar întâmpinare în termen de cel mult 15 zile de la data comunicării.

(4) Întâmpinarea depusă se comunică apelantului de îndată, punându-i-se în vedere posibilitatea de a depune la dosar răspunsul la întâmpinare în termen de cel mult 10 zile de la data comunicării. Intimatul va lua cunoştinţă de răspunsul la întâmpinare din dosarul cauzei.

(5) În termen de 3 zile de la data depunerii întâmpinării, judecătorul fixează prin rezoluţie primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluţiei, dispunând citarea părţilor.

(6) În cazul în care intimatul nu a depus întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (3), la data expirării termenului respectiv, judecătorul fixează prin rezoluţie primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluţiei, dispunând citarea părţilor.

(7) Dispoziţiile art. 201 alin. (5) şi (6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Apelurile principale, incidente şi provocate făcute împotriva aceleiaşi hotărâri vor fi repartizate la acelaşi complet de judecată. Când apelurile au fost repartizate la complete diferite, ultimul complet învestit va dispune pe cale administrativă trimiterea apelului la completul cel dintâi învestit.

ART. 472

Apelul incident

(1) Intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să formuleze apel în scris, în cadrul procesului în care se judecă apelul făcut de partea potrivnică, printr-o cerere proprie care să tindă la schimbarea hotărârii primei instanţe.

(2) Dacă apelantul principal îşi retrage apelul sau dacă acesta este respins ca tardiv, ca inadmisibil ori pentru alte motive care nu implică cercetarea fondului, apelul incident prevăzut la alin. (1) rămâne fără efect.

ART. 473

Apelul provocat

În caz de coparticipare procesuală, precum şi atunci când la prima instanţă au intervenit terţe persoane în proces, intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să declare în scris apel împotriva altui intimat sau a unei persoane care a figurat în primă instanţă şi care nu este parte în apelul principal, dacă acesta din urmă ar fi de natură să producă consecinţe asupra situaţiei sale juridice în proces. Dispoziţiile art. 472 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 474

Depunerea apelului incident şi a celui provocat

(1) Apelul incident şi apelul provocat se depun de către intimat odată cu întâmpinarea la apelul principal, fiind aplicabile prevederile art. 471^1 alin. (4).

(2) Apelul provocat se comunică şi intimatului din acest apel, prevăzut la art. 473, acesta fiind dator să depună întâmpinare în termenul prevăzut la art. 471^1 alin. (4), care se aplică în mod corespunzător. Cel care a exercitat apelul provocat va lua cunoştinţă de întâmpinare de la dosarul cauzei.

ART. 475 Abrogat

ART. 476

Efectul devolutiv al apelului

(1) Apelul exercitat în termen provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanţa de apel statuând atât în fapt, cât şi în drept.

(2) În cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprinde motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanţa de apel se va pronunţa, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanţă.

(3) Prin apel este posibil să nu se solicite judecata în fond sau rejudecarea, ci anularea hotărârii de primă instanţă şi respingerea ori anularea cererii de chemare în judecată ca urmare a invocării unei excepţii sau trimiterea dosarului la instanţa competentă.

ART. 477

Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a apelat

(1) Instanţa de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum şi cu privire la soluţiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată.

(2) Devoluţiunea va opera cu privire la întreaga cauză atunci când apelul nu este limitat la anumite soluţii din dispozitiv ori atunci când se tinde la anularea hotărârii sau dacă obiectul litigiului este indivizibil.

ART. 478

Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a supus judecăţii la prima instanţă

(1) Prin apel nu se poate schimba cadrul procesual stabilit în faţa primei instanţe.

(2) Părţile nu se vor putea folosi înaintea instanţei de apel de alte motive, mijloace de apărare şi dovezi decât cele invocate la prima instanţă sau arătate în motivarea apelului ori în întâmpinare. Instanţa de apel poate încuviinţa şi administrarea probelor a căror necesitate rezultă din dezbateri.

(3) În apel nu se poate schimba calitatea părţilor, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată şi nici nu se pot formula pretenţii noi.

(4) Părţile pot însă să expliciteze pretenţiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei instanţe.

(5) Se vor putea cere, de asemenea, dobânzi, rate, venituri ajunse la termen şi orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanţe şi va putea fi invocată compensaţia legală.

ART. 479

Dispoziţii speciale privind judecata

(1) Instanţa de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situaţiei de fapt şi aplicarea legii de către prima instanţă. Motivele de ordine publică pot fi invocate şi din oficiu.

(2) Instanţa de apel va putea dispune refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanţă, în cazul în care consideră că sunt necesare pentru soluţionarea cauzei, precum şi administrarea probelor noi propuse în condiţiile art. 478 alin. (2).

ART. 480

Soluţiile pe care le pronunţă instanţa de apel

(1) Instanţa de apel poate păstra hotărârea atacată, situaţie în care, după caz, va respinge, va anula apelul ori va constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a apelului, instanţa poate anula ori, după caz, schimba în tot sau în parte hotărârea apelată.

(3) În cazul în care se constată că, în mod greşit, prima instanţă a soluţionat procesul fără a intra în judecata fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părţii care nu a fost legal citată, instanţa de apel va anula hotărârea atacată şi va judeca procesul, evocând fondul. Cu toate acestea, instanţa de apel va anula hotărârea atacată şi va trimite cauza spre rejudecare primei instanţe sau altei instanţe egale în grad cu aceasta din aceeaşi circumscripţie, în cazul în care părţile au solicitat în mod expres luarea acestei măsuri prin cererea de apel ori prin întâmpinare; trimiterea spre rejudecare poate fi dispusă o singură dată în cursul procesului. Dezlegarea dată problemelor de drept de către instanţa de apel, precum şi necesitatea administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.

(4) Dacă instanţa de apel stabileşte că prima instanţă a fost necompetentă, iar necompetenţa a fost invocată în condiţiile legii, va anula hotărârea atacată şi va trimite cauza spre judecare instanţei competente sau altui organ cu activitate jurisdicţională competent ori, după caz, va respinge cererea ca inadmisibilă.

(5) În cazul în care instanţa de apel constată că ea are competenţa să judece în primă instanţă, va anula hotărârea atacată şi va judeca în fond, pronunţând o hotărâre susceptibilă, după caz, de apel sau recurs.

(6) Când se constată că există un alt motiv de nulitate decât cel prevăzut la alin. (5), iar prima instanţă a judecat în fond, instanţa de apel anulând în tot sau în parte procedura urmată în faţa primei instanţe şi hotărârea atacată, va reţine procesul spre judecare, pronunţând o hotărâre susceptibilă de recurs, dacă este cazul.

ART. 481

Neînrăutăţirea situaţiei în propria cale de atac

Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai rea decât aceea din hotărârea atacată, în afară de cazul în care el consimte expres la aceasta sau în cazurile anume prevăzute de lege.

ART. 482

Completare cu alte norme

Dispoziţiile de procedură privind judecata în primă instanţă se aplică şi în instanţa de apel, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezentul capitol.

CAPITOLUL III
Căile extraordinare de atac

SECŢIUNEA 1
Recursul

ART. 483

Obiectul şi scopul recursului. Instanţa competentă

(1) Hotărârile date în apel, cele date, potrivit legii, fără drept de apel, precum şi alte hotărâri în cazurile expres prevăzute de lege sunt supuse recursului.

(2) Nu sunt supuse recursului hotărârile pronunţate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a) - j^3), în cele privind navigaţia civilă şi activitatea în porturi, conflictele de muncă şi de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile pronunţate în materia protecţiei consumatorilor, a asigurărilor, precum şi în cele ce decurg din aplicarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligaţiilor asumate prin credite. De asemenea nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanţele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanţă sunt supuse numai apelului.

(3) Recursul urmăreşte să supună instanţei competente examinarea, în condiţiile legii, a conformităţii hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

(4) Recursul se soluţionează de către instanţa ierarhic superioară celei care a pronunţat hotărârea atacată.

ART. 484

Suspendarea executării

(1) Recursul suspendă de drept executarea hotărârii în cauzele privitoare la desfiinţarea de construcţii, plantaţii sau a oricăror lucrări cu aşezare fixă, precum şi în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) La cererea recurentului formulată în condiţiile art. 83 alin. (2) şi (3), instanţa sesizată cu judecarea recursului poate dispune, motivat, suspendarea hotărârii atacate cu recurs în alte cazuri decât cele la care se referă alin. (1). Cererea se depune direct la instanţa de recurs, alăturându-se o copie certificată de pe cererea de recurs şi dovada depunerii cauţiunii prevăzute la art. 719. În cazul în care cererea se face înainte de a ajunge dosarul la instanţa de recurs, se va alătura şi o copie legalizată de pe dispozitivul hotărârii atacate cu recurs.

(3) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea părţilor printr-un agent procedural al instanţei sau prin alt salariat al acesteia ori prin modalităţile prevăzute la art. 154 alin. (4) şi (5), după cum urmează:

1. de un complet anume constituit, format din 3 judecători, în condiţiile legii, în cazul în care cererea s-a depus înainte de ajungerea dosarului la instanţa de recurs;

2. Abrogat

3. de completul care judecă recursul pe fond, în cazul în care s-a fixat termen în şedinţă publică.

(4) Termenul de judecată, pentru care se face citarea, se stabileşte astfel încât să nu treacă mai mult de 10 zile de la primirea cererii de suspendare.

(5) Completul se pronunţă, în cel mult 48 de ore de la judecată, printr-o încheiere motivată, care este definitivă.

(6) Abrogat

(7) Pentru motive temeinice, instanţa de recurs poate reveni asupra suspendării acordate, dispoziţiile alin. (3) - (5) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 485

Termenul de recurs

(1) Termenul de recurs este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Dispoziţiile art. 468 alin. (2) - (4), precum şi cele ale art. 469 se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă intimatul nu a invocat prin întâmpinare sau din dosar nu reiese că recursul a fost depus peste termen, el se va socoti în termen.

ART. 486

Cererea de recurs

(1) Cererea de recurs va cuprinde următoarele menţiuni:

a) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa părţii în favoarea căreia se exercită recursul, sau, după caz, numele, prenumele şi domiciliul reprezentantului convenţional, numele, prenumele şi domiciliul profesional al avocatului care formulează cererea ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor, precum şi numele şi prenumele consilierului juridic care întocmeşte cererea. Prezentele dispoziţii se aplică şi în cazul în care recurentul locuieşte în străinătate;

b) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa ori, după caz, denumirea şi sediul intimatului;

c) indicarea hotărârii care se atacă;

d) motivele de nelegalitate pe care se întemeiază recursul şi dezvoltarea lor sau, după caz, menţiunea că motivele vor fi depuse printr-un memoriu separat;

e) semnătura părţii sau, după caz, a mandatarului părţii, a reprezentantului legal al părţii sau a consilierului juridic.

(2) La cererea de recurs se vor ataşa dovada achitării taxei de timbru, conform legii, precum şi, dacă este cazul, procura specială, împuternicirea avocaţială sau delegaţia consilierului juridic.

(3) Menţiunile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi c) - e), precum şi cerinţele menţionate la alin. (2) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii. Dispoziţiile art. 82 alin. (1) şi ale art. 87 alin. (2) rămân aplicabile.

ART. 487

Motivarea recursului

(1) Recursul se va motiva prin însăşi cererea de recurs, în afară de cazurile prevăzute la art. 470 alin. (5), aplicabile şi în recurs.

(2) În cazurile în care Ministerul Public a participat în proces, se va depune o copie de pe motivele de casare pentru procuror.

ART. 488

Motivele de casare

(1) Casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate:

1. când instanţa nu a fost alcătuită potrivit dispoziţiilor legale;

2. dacă hotărârea a fost pronunţată de alt judecător decât cel care a luat parte la dezbaterea pe fond a procesului sau de un alt complet de judecată decât cel stabilit aleatoriu pentru soluţionarea cauzei ori a cărui compunere a fost schimbată, cu încălcarea legii;

3. când hotărârea a fost dată cu încălcarea competenţei de ordine publică a altei instanţe, invocată în condiţiile legii;

4. când instanţa a depăşit atribuţiile puterii judecătoreşti;

5. când, prin hotărârea dată, instanţa a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancţiunea nulităţii;

6. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei;

7. când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat;

8. când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material.

(2) Motivele prevăzute la alin. (1) nu pot fi primite decât dacă ele nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deşi au fost invocate în termen, au fost respinse sau instanţa a omis să se pronunţe asupra lor.

ART. 489

Sancţiunea nemotivării recursului

(1) Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal, cu excepţia cazului prevăzut la alin. (3).

(2) Aceeaşi sancţiune intervine în cazul în care motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare prevăzute la art. 488.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, motivele de casare care sunt de ordine publică pot fi ridicate din oficiu de către instanţă, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în şedinţă publică.

ART. 490

Depunerea recursului

(1) Recursul şi, dacă este cazul, motivele de casare se depun la instanţa a cărei hotărâre se atacă, sub sancţiunea nulităţii.

(2) Dispoziţiile art. 471^1 se aplică în mod corespunzător. Termenul prevăzut la art. 471^1 alin. (3) şi (5) se dublează în cazul recursului. La redactarea şi semnarea întâmpinării şi a răspunsului la întâmpinare, dispoziţiile art. 83 şi art. 84 alin. (1) rămân aplicabile.

ART. 491

Recursul incident şi recursul provocat

(1) Recursul incident şi recursul provocat se pot exercita, în cazurile prevăzute la art. 472 şi 473, care se aplică în mod corespunzător. Dispoziţiile art. 488 rămân aplicabile.

(2) Prevederile art. 474 se aplică în mod corespunzător.

ART. 492

Probe noi în recurs

(1) În instanţa de recurs nu se pot produce noi probe, cu excepţia înscrisurilor noi, care pot fi depuse, sub sancţiunea decăderii, odată cu cererea de recurs, respectiv odată cu întâmpinarea.

(2) În cazul în care recursul urmează să fie soluţionat în şedinţă publică, pot fi depuse şi alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată.

ART. 493 Abrogat

ART. 494

Reguli privind judecata

Dispoziţiile de procedură privind judecata în primă instanţă şi în apel se aplică şi în instanţa de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezenta secţiune.

ART. 495

Ordinea cuvântului în şedinţă

(1) Preşedintele va da mai întâi cuvântul recurentului, iar apoi intimatului.

(2) Procurorul vorbeşte cel din urmă, în afară de cazul când este recurent. Dacă procurorul a pornit acţiunea civilă în care s-a pronunţat hotărârea atacată cu recurs, procurorului i se va da cuvântul după recurent.

ART. 496

Soluţiile pe care le poate pronunţa instanţa de recurs

(1) Instanţa, verificând toate motivele invocate şi judecând recursul, îl poate admite, îl poate respinge sau anula ori poate constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată poate fi casată, în tot sau în parte.

ART. 497

Soluţiile pe care le poate pronunţa Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în caz de casare, trimite, o singură dată în cursul procesului, cauza spre o nouă judecată instanţei de apel care a pronunţat hotărârea casată ori, atunci când este cazul şi sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 480 alin. (3), primei instanţe, a cărei hotărâre este, de asemenea, casată. Atunci când interesele bunei administrări a justiţiei o cer, cauza va putea fi trimisă oricărei alte instanţe de acelaşi grad, cu excepţia cazului casării pentru lipsă de competenţă, când cauza va fi trimisă instanţei competente sau altui organ cu activitate jurisdicţională competent potrivit legii. În cazul în care casarea s-a făcut pentru că instanţa a depăşit atribuţiile puterii judecătoreşti sau când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat, cererea se respinge ca inadmisibilă.

ART. 498

Soluţiile pe care le pot pronunţa alte instanţe de recurs

(1) În cazul în care competenţa de soluţionare a recursului aparţine tribunalului sau curţii de apel şi s-a casat hotărârea atacată, rejudecarea procesului în fond se va face de către instanţa de recurs, fie la termenul la care a avut loc admiterea recursului, situaţie în care se pronunţă o singură decizie, fie la un alt termen stabilit în acest scop.

(2) Instanţele prevăzute la alin. (1) vor casa cu trimitere, o singură dată în cursul procesului, în cazul în care instanţa a cărei hotărâre este atacată cu recurs a soluţionat procesul fără a intra în judecata fondului sau judecata s-a făcut în lipsa părţii care a fost nelegal citată, atât la administrarea probelor, cât şi la dezbaterea fondului. În vederea rejudecării, cauza se trimite la instanţa care a pronunţat hotărârea casată ori la altă instanţă de acelaşi grad cu aceasta, din aceeaşi circumscripţie. Dispoziţiile art. 497 se aplică în mod corespunzător, în caz de necompetenţă, de depăşire a atribuţiilor puterii judecătoreşti şi de încălcare a autorităţii de lucru judecat.

ART. 499

Motivarea hotărârii

Prin derogare de la prevederile art. 425 alin. (1) lit. b), hotărârea instanţei de recurs va cuprinde în considerente numai motivele de casare invocate şi analiza acestora, arătându-se de ce s-au admis ori, după caz, s-au respins. În cazul în care recursul se respinge fără a fi cercetat în fond ori se anulează sau se constată perimarea lui, hotărârea de recurs va cuprinde numai motivarea soluţiei fără a se evoca şi analiza motivelor de casare.

ART. 500

Efectele casării

(1) Hotărârea casată nu are nicio putere.

(2) Actele de executare sau de asigurare făcute în temeiul unei asemenea hotărâri sunt desfiinţate de drept, dacă instanţa de recurs nu dispune altfel. Instanţa va constata aceasta, din oficiu, prin dispozitivul hotărârii de casare.

ART. 501

Judecata în fond după casare

(1) În caz de casare, hotărârile instanţei de recurs asupra problemelor de drept dezlegate sunt obligatorii pentru instanţa care judecă fondul.

(2) Când hotărârea a fost casată pentru încălcarea regulilor de procedură, judecata va reîncepe de la actul anulat.

(3) După casare, instanţa de fond va judeca din nou, în limitele casării şi ţinând seama de toate motivele invocate înaintea instanţei a cărei hotărâre a fost casată.

(4) În cazul rejudecării după casare, cu reţinere sau cu trimitere, sunt admisibile orice probe prevăzute de lege.

ART. 502

Neînrăutăţirea situaţiei în propria cale de atac

La judecarea recursului, precum şi la rejudecarea procesului după casarea hotărârii de către instanţa de recurs, dispoziţiile art. 481 sunt aplicabile în mod corespunzător.

SECŢIUNEA a 2-a

Contestaţia în anulare

ART. 503

Obiectul şi motivele contestaţiei în anulare

(1) Hotărârile definitive pot fi atacate cu contestaţie în anulare atunci când contestatorul nu a fost legal citat şi nici nu a fost prezent la termenul când a avut loc judecata.

(2) Hotărârile instanţelor de recurs mai pot fi atacate cu contestaţie în anulare atunci când:

1. hotărârea dată în recurs a fost pronunţată de o instanţă necompetentă absolut sau cu încălcarea normelor referitoare la alcătuirea instanţei şi, deşi se invocase excepţia corespunzătoare, instanţa de recurs a omis să se pronunţe asupra acesteia;

2. dezlegarea dată recursului este rezultatul unei erori materiale;

3. instanţa de recurs, respingând recursul sau admiţându-l în parte, a omis să cerceteze vreunul dintre motivele de casare invocate de recurent în termen;

4. instanţa de recurs nu s-a pronunţat asupra unuia dintre recursurile declarate în cauză.

(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător hotărârilor instanţelor de apel care, potrivit legii, nu pot fi atacate cu recurs.

ART. 504

Condiţii de admisibilitate

(1) Contestaţia în anulare este inadmisibilă dacă motivul prevăzut la art. 503 alin. (1) putea fi invocat pe calea apelului sau a recursului.

(2) Cu toate acestea, contestaţia poate fi primită în cazul în care motivul a fost invocat prin cererea de recurs, dar instanţa l-a respins pentru că avea nevoie de verificări de fapt incompatibile cu recursul sau dacă recursul, fără vina părţii, a fost respins fără a fi cercetat în fond.

(3) O hotărâre împotriva căreia s-a exercitat contestaţia în anulare nu mai poate fi atacată de aceeaşi parte cu o nouă contestaţie în anulare, chiar dacă se invocă alte motive.

ART. 505

Instanţa competentă

(1) Contestaţia în anulare se introduce la instanţa a cărei hotărâre se atacă.

(2) În cazul în care se invocă motive care atrag competenţe diferite, nu operează prorogarea competenţei.

ART. 506

Termen de exercitare

(1) Contestaţia în anulare poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data comunicării hotărârii, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă.

(2) Contestaţia se motivează în termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1), sub sancţiunea nulităţii acesteia.

ART. 507

Suspendarea executării

Instanţa poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere, sub condiţia dării unei cauţiuni. Dispoziţiile art. 484 se aplică în mod corespunzător.

ART. 508

Procedura de judecată

(1) Contestaţia în anulare se soluţionează de urgenţă şi cu precădere, potrivit dispoziţiilor procedurale aplicabile judecăţii finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie şi se depune la dosar cu cel puţin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Contestatorul va lua cunoştinţă de conţinutul acesteia de la dosarul cauzei.

(3) Dacă motivul de contestaţie este întemeiat, instanţa va pronunţa o singură hotărâre prin care va anula hotărârea atacată şi va soluţiona cauza. Dacă soluţionarea cauzei la acelaşi termen nu este posibilă, instanţa va pronunţa o hotărâre de anulare a hotărârii atacate şi va fixa termen în vederea soluţionării cauzei printr-o nouă hotărâre. În acest ultim caz, hotărârea de anulare nu poate fi atacată separat.

(4) Hotărârea dată în contestaţie în anulare este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea atacată.

SECŢIUNEA a 3-a

Revizuirea

ART. 509

Obiectul şi motivele revizuirii

(1) Revizuirea unei hotărâri pronunţate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă:

1. s-a pronunţat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunţat asupra unui lucru cerut ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;

2. obiectul pricinii nu se află în fiinţă;

3. un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecată, a fost condamnat definitiv pentru o infracţiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul ori în urma judecăţii, când aceste împrejurări au influenţat soluţia pronunţată în cauză. În cazul în care constatarea infracţiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, instanţa de revizuire se va pronunţa mai întâi, pe cale incidentală, asupra existenţei sau inexistenţei infracţiunii invocate. În acest ultim caz, la judecarea cererii va fi citat şi cel învinuit de săvârşirea infracţiunii;

4. un judecător a fost sancţionat disciplinar definitiv pentru exercitarea funcţiei cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă, dacă aceste împrejurări au influenţat soluţia pronunţată în cauză;

5. după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reţinute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfăţişate dintr-o împrejurare mai presus de voinţa părţilor;

6. s-a casat, s-a anulat ori s-a schimbat hotărârea unei instanţe pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere;

7. statul ori alte persoane juridice de drept public, minorii, persoanele care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială ori curatelă nu au fost apăraţi deloc sau au fost apăraţi cu viclenie de cei însărcinaţi să îi apere;

8. există hotărâri definitive potrivnice, date de instanţe de acelaşi grad sau de grade diferite, care încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri;

9. partea a fost împiedicată să se înfăţişeze la judecată şi să înştiinţeze instanţa despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voinţa sa;

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăţilor fundamentale datorată unei hotărâri judecătoreşti, iar consecinţele grave ale acestei încălcări continuă să se producă;

10^1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunţat în cauză un aviz consultativ asupra unei chestiuni de principiu privind interpretarea sau aplicarea unor drepturi şi libertăţi prevăzute de Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau de protocoalele adiţionale la această convenţie, care are o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii, dacă aceasta a fost pronunţată anterior comunicării de către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avizului consultativ, tradus în limba română;

11. după ce hotărârea a devenit definitivă, Curtea Constituţională s-a pronunţat asupra excepţiei invocate în acea cauză, declarând neconstituţională prevederea care a făcut obiectul acelei excepţii.

(2) Pentru motivele de revizuire prevăzute la alin. (1) pct. 3, dar numai în ipoteza judecătorului, pct. 4, pct. 7 - 11 sunt supuse revizuirii şi hotărârile care nu evocă fondul.

ART. 510

Instanţa competentă

(1) Cererea de revizuire se îndreaptă la instanţa care a pronunţat hotărârea a cărei revizuire se cere.

(2) În cazul dispoziţiilor art. 509 alin. (1) pct. 8, cererea de revizuire se va îndrepta la instanţa mai mare în grad faţă de instanţa care a dat prima hotărâre. Dacă una dintre instanţele de recurs la care se referă aceste dispoziţii este Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cererea de revizuire se va judeca de această instanţă.

(3) În cazul în care se invocă motive care atrag competenţe diferite, nu va opera prorogarea competenţei.

ART. 511

Termen de exercitare

(1) Termenul de revizuire este de o lună şi se va socoti:

1. în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 1, de la comunicarea hotărârii;

2. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 2, de la cel din urmă act de executare;

3. în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 3, din ziua în care partea a luat cunoştinţă de hotărârea instanţei penale de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului ori de

hotărârea care a declarat fals înscrisul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale. În lipsa unei astfel de hotărâri, termenul curge de la data când partea a luat cunoştinţă de împrejurările pentru care constatarea infracţiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora;

4. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoştinţă de hotărârea prin care a fost sancţionat disciplinar definitiv judecătorul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de sancţionare disciplinară;

5. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 5, din ziua în care s-au descoperit înscrisurile ce se invocă;

6. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 6, din ziua în care partea a luat cunoştinţă de casarea, anularea sau schimbarea hotărârii pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de casare, anulare sau schimbare;

7. în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 7, din ziua în care statul ori altă persoană de drept public a luat cunoştinţă de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitivă a acesteia; în cazul minorilor, persoanelor care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială ori curatelă, termenul de revizuire este de 6 luni de la data la care cel interesat a luat cunoştinţă de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la dobândirea capacităţii depline de exerciţiu sau, după caz, de la înlocuirea tutorelui persoanei care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială, de la încetarea curatelei ori înlocuirea curatorului;

8. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 8, de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri.

(2) În cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 9, termenul de revizuire este de 15 zile şi se socoteşte de la încetarea împiedicării.

(3) Pentru motivele prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 10, 10^1 şi 11, termenul este de 3 luni de la data publicării hotărârii sau, după caz, a avizului consultativ al Curţii Europene a Drepturilor Omului, tradus în limba română, respectiv a deciziei Curţii Constituţionale, în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Revizuirea se motivează prin însăşi cererea de declarare a căii de atac sau înăuntrul termenului de exercitare a acesteia, sub sancţiunea nulităţii.

(5) Dacă prin aceeaşi cerere se invocă motive diferite de revizuire, prevederile alin. (4) se aplică în mod corespunzător pentru fiecare motiv în parte.

ART. 512

Suspendarea executării

Instanţa poate suspenda executarea hotărârii a cărei revizuire se cere, sub condiţia dării unei cauţiuni. Dispoziţiile art. 484 se aplică în mod corespunzător.

ART. 513

Procedura de judecată

(1) Cererea de revizuire se soluţionează potrivit dispoziţiilor procedurale aplicabile judecăţii finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie şi se depune la dosar cu cel puţin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Revizuentul va lua cunoştinţă de conţinutul întâmpinării de la dosarul cauzei.

(3) Dezbaterile sunt limitate la admisibilitatea revizuirii şi la faptele pe care se întemeiază.

(4) Dacă instanţa încuviinţează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor potrivnice, ea va anula cea din urmă hotărâre şi, după caz, va trimite cauza spre rejudecare atunci când s-a încălcat efectul pozitiv al autorităţii de lucru judecat.

(5) Hotărârea dată asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

(6) Dacă revizuirea s-a cerut pentru hotărâri potrivnice, calea de atac este recursul. În cazul în care revizuirea a fost soluţionată de una dintre secţiile Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, recursul este de competenţa Completului de 5 judecători.

TITLUL III
Dispoziţii privind asigurarea unei practici judiciare unitare

CAPITOLUL I
Recursul în interesul legii

ART. 514
Calitatea procesuală

Pentru a se asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către toate instanţele judecătoreşti, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, din oficiu sau la cererea ministrului justiţiei, Colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, colegiile de conducere ale curţilor de apel, precum şi Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra problemelor de drept care au fost soluţionate diferit de instanţele judecătoreşti.

ART. 515
Condiţii de admisibilitate

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecăţii au fost soluţionate în mod diferit prin hotărâri judecătoreşti definitive, care se anexează cererii.

ART. 516
Judecarea recursului în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din preşedintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreşedinţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, preşedinţii de secţii din cadrul acesteia, precum şi 20 de judecători, din care 14 judecători din secţia/secţiile în a cărei/căror competenţă intră problema de drept care a fost soluţionată diferit de instanţele judecătoreşti şi câte 2 judecători din cadrul celorlalte secţii. Preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, respectiv unul dintre vicepreşedinţii acesteia este preşedinte al completului.

(2) În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secţii, preşedintele sau, după caz, unul dintre vicepreşedinţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie va stabili numărul judecătorilor din secţiile interesate care vor intra în compunerea completului prevăzut la alin. (1), celelalte secţii urmând a fi reprezentate potrivit dispoziţiilor aceluiaşi alineat.

(3) Atunci când problema de drept nu intră în competenţa niciunei secţii a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, preşedintele sau, după caz, unul dintre vicepreşedinţii Înaltei Curţi de Casaţie şi

Justiţie va desemna câte 5 judecători din cadrul fiecărei secţii. Pentru întocmirea raportului, preşedintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secţii.

(4) După sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, preşedintele sau, după caz, unul dintre vicepreşedinţii acesteia va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secţiei în a cărei competenţă intră problema de drept care a fost soluţionată diferit de instanţele judecătoreşti, precum şi a judecătorilor din celelalte secţii ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. (1).

(5) După alcătuirea completului potrivit alin. (4), preşedintele acestuia va desemna dintre membrii completului 3 judecători pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. Raportorii nu sunt incompatibili.

(6) În vederea întocmirii raportului, preşedintele completului va putea solicita unor specialişti recunoscuţi opinia scrisă asupra problemelor de drept soluţionate diferit.

(7) Raportul va cuprinde soluţiile diferite date problemei de drept şi argumentele pe care se fundamentează, jurisprudenţa relevantă a Curţii Constituţionale, a Curţii Europene a Drepturilor Omului sau a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene, dacă este cazul, doctrina în materie, precum şi opinia specialiştilor consultaţi. Totodată, judecătorii raportori vor întocmi şi vor motiva proiectul soluţiei ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(8) Şedinţa completului se convoacă de preşedintele acestuia, cu cel puţin 20 de zile înainte de desfăşurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului şi a soluţiei propuse.

(9) La şedinţă participă toţi judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceştia vor fi înlocuiţi cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (4).

(10) Recursul în interesul legii se susţine în faţa completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de Colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, respectiv al curţii de apel ori de Avocatul Poporului sau de un reprezentant al acestuia.

(11) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanţei, iar soluţia se adoptă cu cel puţin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abţineri de la vot.

ART. 517

Conţinutul hotărârii şi efectele ei

(1) Asupra cererii, completul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se pronunţă prin decizie.

(1^1) Cauzele similare aflate pe rolul instanţelor la data sesizării Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, în care soluţionarea acestora depinde de dezlegarea problemelor de drept ce fac obiectul recursului în interesul legii, pot fi suspendate până la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, conform alin. (4).

(2) Decizia se pronunţă numai în interesul legii şi nu are efecte asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situaţia părţilor din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunţare şi se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 518

Încetarea efectelor deciziei

Decizia în interesul legii îşi încetează aplicabilitatea la data modificării, abrogării sau constatării neconstituţionalităţii dispoziţiei legale care a făcut obiectul interpretării.

CAPITOLUL II

Sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în vederea pronunţării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

ART. 519

Obiectul sesizării

Dacă, în cursul judecăţii, un complet de judecată al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, al curţii de apel sau al tribunalului, învestit cu soluţionarea cauzei în ultimă instanţă, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluţionarea pe fond a cauzei respective, este nouă şi asupra acesteia Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie nu a statuat şi nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluţionare, va putea solicita Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să pronunţe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

ART. 520

Procedura de judecată

(1) Sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susţin admisibilitatea sesizării potrivit dispoziţiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată şi al părţilor.

(2) Prin încheierea prevăzută la alin. (1), cauza va fi suspendată până la pronunţarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

(3) După înregistrarea cauzei la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, încheierea de sesizare se publică pe pagina de internet a acestei instanţe.

(4) Cauzele similare, aflate pe rolul instanţelor judecătoreşti, pot fi suspendate până la soluţionarea sesizării.

(5) Repartizarea sesizării este făcută de preşedintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreşedinţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie ori de persoana desemnată de aceştia.

(6) Sesizarea se judecă de un complet format din preşedintele secţiei corespunzătoare a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau de un judecător desemnat de acesta şi 12 judecători din cadrul secţiei respective. Preşedintele secţiei sau, în caz de imposibilitate, judecătorul desemnat de acesta este preşedintele de complet şi va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor.

(7) După alcătuirea completului potrivit alin. (6), preşedintele acestuia va desemna un judecător pentru a întocmi un raport asupra chestiunii de drept supuse judecăţii. Judecătorul desemnat raportor nu devine incompatibil.

(8) Atunci când chestiunea de drept priveşte activitatea mai multor secţii ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, preşedintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreşedinţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie va transmite sesizarea preşedinţilor secţiilor interesate în soluţionarea chestiunii de drept. În acest caz, completul va fi alcătuit din preşedintele sau, în lipsa acestuia, din

vicepreşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care va prezida completul, din preşedinţii secţiilor interesate în soluţionarea chestiunii de drept, precum şi câte 5 judecători din cadrul secţiilor respective desemnaţi aleatoriu de preşedintele completului. După alcătuirea completului, pentru întocmirea raportului preşedintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secţii. Raportorii nu sunt incompatibili.

(9) Dispoziţiile alin. (8) se aplică în mod corespunzător şi atunci când chestiunea de drept nu intră în competenţa niciunei secţii a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

(10) Raportul va fi comunicat părţilor, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat sau, după caz, prin consilier juridic, punctele lor de vedere privind chestiunea de drept supusă judecăţii.

(11) Dispoziţiile art. 516 alin. (6) - (9) se aplică în mod corespunzător.

(12) Sesizarea se judecă fără citarea părţilor, în cel mult 3 luni de la data învestirii, iar soluţia se adoptă cu cel puţin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abţineri de la vot.

ART. 521

Conţinutul şi efectele hotărârii

(1) Asupra sesizării, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se pronunţă prin decizie, numai cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

(2) Dispoziţiile art. 517 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dezlegarea dată problemelor de drept este obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar pentru instanţa care a solicitat dezlegarea, de la data pronunţării deciziei.

(4) Dispoziţiile art. 518 se aplică în mod corespunzător.

TITLUL IV

Contestaţia privind tergiversarea procesului

ART. 522

Subiectele contestaţiei şi motivele ei

(1) Oricare dintre părţi, precum şi procurorul care participă la judecată pot face contestaţie prin care, invocând încălcarea dreptului la soluţionarea procesului într-un termen optim şi previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situaţie să fie înlăturată.

(2) Contestaţia menţionată la alin. (1) se poate face în următoarele cazuri:

1. când legea stabileşte un termen de finalizare a unei proceduri, de pronunţare ori de motivare a unei hotărâri, însă acest termen s-a împlinit fără rezultat;

2. când instanţa a stabilit un termen în care un participant la proces trebuia să îndeplinească un act de procedură, iar acest termen s-a împlinit, însă instanţa nu a luat, faţă de cel care nu şi-a îndeplinit obligaţia, măsurile prevăzute de lege;

3. când o persoană ori o autoritate care nu are calitatea de parte a fost obligată să comunice instanţei, într-un anumit termen, un înscris sau date ori alte informaţii rezultate din evidenţele ei şi care erau necesare soluţionării procesului, iar acest termen s-a împlinit, însă instanţa nu a luat, faţă de cel care nu şi-a îndeplinit obligaţia, măsurile prevăzute de lege;

4. când instanţa şi-a nesocotit obligaţia de a soluţiona cauza într-un termen optim şi previzibil prin neluarea măsurilor stabilite de lege sau prin neîndeplinirea din oficiu, atunci când legea o impune, a unui act de procedură necesar soluţionării cauzei, deşi timpul scurs de la ultimul său act de procedură ar fi fost suficient pentru luarea măsurii sau îndeplinirea actului.

ART. 523

Retragerea contestaţiei

Contestaţia poate fi retrasă oricând până la soluţionarea ei. Odată retrasă, contestaţia nu poate fi reiterată.

ART. 524

Forma contestaţiei

Contestaţia se formulează în scris şi se depune la instanţa învestită cu soluţionarea procesului în legătură cu care se invocă tergiversarea judecăţii. Contestaţia se poate formula şi verbal în şedinţă, caz în care va fi consemnată, împreună cu motivele arătate de parte, în încheierea de şedinţă.

ART. 525

Competenţa. Procedura de soluţionare

(1) Contestaţia este de competenţa instanţei ierarhic superioare, care o soluţionează în complet format din 3 judecători. Când procesul se judecă la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, contestaţia se soluţionează în completul de 5 judecători. Când procesul se judecă de completul de 5 judecători, contestaţia se soluţionează de un alt complet de 5 judecători.

(2) Instanţa învestită cu judecarea procesului va înainta de îndată contestaţia instanţei competente, împreună cu o copie certificată de pe dosarul cauzei. Atunci când este posibil, acestea se trimit instanţei ierarhic superioare în format electronic.

(3) Formularea contestaţiei nu suspendă judecata.

(4) Instanţa soluţionează contestaţia în termen de 10 zile de la primirea dosarului.

(5) Judecata se face în camera de consiliu, cu citarea părţilor, printr-o hotărâre care nu este supusă niciunei căi de atac, ce trebuie motivată în termen de 5 zile de la pronunţare.

(6) Dacă instanţa găseşte contestaţia întemeiată, va dispune ca instanţa care judecă procesul să îndeplinească actul de procedură sau să ia măsurile legale necesare, arătând care sunt acestea şi stabilind, când este cazul, un termen pentru îndeplinirea lor.

(7) În toate cazurile, instanţa care soluţionează contestaţia nu va putea da îndrumări şi nici nu va putea oferi dezlegări asupra unor probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluţionare a pricinii ori care să aducă atingere libertăţii judecătorului cauzei de a hotărî, conform legii, cu privire la soluţia ce trebuie dată procesului.

ART. 526

Sancţionarea contestatorului de rea-credinţă

(1) Atunci când contestaţia a fost făcută cu rea-credinţă, autorul acesteia poate fi obligat la plata unei amenzi judiciare de la 500 lei la 2.000 lei, precum şi, la cererea părţii interesate, la plata de despăgubiri pentru repararea prejudiciului cauzat prin introducerea contestaţiei.

(2) Reaua-credinţă rezultă din caracterul vădit nefondat al contestaţiei, precum şi din orice alte împrejurări care îndreptăţesc constatarea că exercitarea acesteia s-a făcut în alt scop decât acela pentru care legea o recunoaşte.

CARTEA a III-a

Procedura necontencioasă judiciară

TITLUL I
Dispoziţii generale

ART. 527
Domeniu de aplicare
Cererile pentru soluţionarea cărora este nevoie de intervenţia instanţei, fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivnic faţă de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la darea autorizaţiilor judecătoreşti sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispoziţiilor prezentei cărţi.
ART. 528
Competenţa
(1) Cererile necontencioase care sunt în legătură cu o cauză în curs de soluţionare sau soluţionată deja de o instanţă ori care au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanţe se vor îndrepta la acea instanţă.
(2) În celelalte cazuri, competenţa instanţei şi soluţionarea incidentelor privind competenţa sunt supuse regulilor prevăzute pentru cererile contencioase.
(3) În cazul în care competenţa teritorială nu poate fi stabilită potrivit dispoziţiilor alin. (2), cererile necontencioase se vor îndrepta la instanţa în a cărei circumscripţie petentul îşi are, după caz, domiciliul, reşedinţa, sediul ori reprezentanţa, iar, dacă niciuna dintre acestea nu se află pe teritoriul României, cererile se vor îndrepta, urmând regulile de competenţă materială, la Judecătoria Sectorului 1 al municipiului Bucureşti sau, după caz, la Tribunalul Bucureşti.
ART. 529
Verificarea competenţei
(1) Instanţa îşi verifică din oficiu competenţa, chiar dacă este de ordine privată, putând cere părţii lămuririle necesare.
(2) Dacă instanţa se declară necompetentă, va trimite dosarul instanţei competente.
ART. 530
Cuprinsul cererii
(1) Cererea va cuprinde numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul celui care o face şi, după împrejurări, ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanţei, obiectul, motivarea acesteia şi semnătura.
(2) Ea va fi însoţită de înscrisurile pe care se sprijină.
ART. 531
Caracterul contencios
Dacă cererea, prin însuşi cuprinsul ei ori prin obiecţiile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanţa o va respinge.

ART. 532
Procedura

(1) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea petentului şi a persoanelor arătate în cerere, dacă legea o impune. În caz contrar, judecata se face cu sau fără citare, la aprecierea instanţei.

(2) Instanţa poate dispune, chiar din oficiu, orice măsuri utile cauzei. Ea are dreptul să asculte orice persoană care poate aduce lămuriri în cauză, precum şi pe acelea ale căror interese ar putea fi afectate de hotărâre.

ART. 533

Soluţionarea cererii

Instanţa se pronunţă prin încheiere, în raport cu toate împrejurările de fapt şi de drept ale cauzei, chiar dacă nu au fost invocate în cerere sau pe parcursul procedurii.

ART. 534

Calea de atac

(1) Încheierea prin care se încuviinţează cererea este executorie.

(2) Încheierea prin care se soluţionează cererea este supusă numai apelului, cu excepţia celei pronunţate de un complet al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care este definitivă.

(3) Termenul de apel va curge de la pronunţare, pentru cei care au fost prezenţi la ultima şedinţă de judecată, şi de la comunicare, pentru cei care au lipsit.

(4) Apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la soluţionarea cererii, termenul de apel curgând de la data la care a luat cunoştinţă de încheiere, dar nu mai târziu de un an de la data pronunţării.

(5) Apelul se judecă în camera de consiliu.

ART. 535

Efectele hotărârii

Încheierile pronunţate în procedura necontencioasă nu au autoritatea lucrului judecat.

ART. 536

Reguli aplicabile

(1) Dispoziţiile art. 527 - 535 referitoare la procedura necontencioasă se completează cu dispoziţiile de procedură contencioasă, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile cu natura necontencioasă a cererii.

(2) Materiile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămân supuse acelor dispoziţii, care se vor completa cu cele ale prezentei cărţi.

ART. 537

Măsuri luate de preşedintele instanţei

(1) Procedura necontencioasă se aplică şi în cazurile în care legea dă în competenţa preşedintelui instanţei luarea unor măsuri cu caracter necontencios.

(2) În aceste cazuri, preşedintele trebuie să pronunţe încheierea în termen de cel mult 5 zile de la primirea cererii.

(3) Apelul împotriva încheierii date de preşedintele judecătoriei se judecă de tribunal, iar apelul împotriva încheierii date de preşedintele tribunalului sau curţii de apel se judecă de un complet al instanţei respective.

(4) Încheierile date de preşedinţii secţiilor Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sunt definitive.

TITLUL II

Dispoziţii speciale

ART. 538
Eliberarea de copii de pe hotărâri şi de pe alte înscrisuri
(1) La cerere, grefa instanţei va elibera copii de pe încheierea de şedinţă, de pe hotărâre sau dispozitiv sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar.
(2) Copiile de pe încheierile de şedinţă, de pe hotărâre sau de pe dispozitiv se vor putea elibera numai după ce acestea au fost semnate de toţi judecătorii, sub sancţiunea aplicabilă grefierilor pentru infracţiunea de fals.
(3) În cazul în care dezbaterile nu s-au desfăşurat în şedinţă publică, alte persoane decât părţile nu pot dobândi copii de pe încheieri, expertize, înscrisuri sau declaraţii de martori decât cu încuviinţarea preşedintelui. Dispoziţiile art. 537 alin. (2) - (4) se aplică în mod corespunzător.
ART. 539
Încheieri pentru eliberarea unor bunuri
(1) Cererea de eliberare privind sumele de bani sau alte valori ori titluri, consemnate, precum şi orice alte bunuri, păstrate la instanţă ori aflate în depozitul altuia, după caz, în legătură cu un proces, se introduce de persoana îndreptăţită la instanţa care a dispus acea măsură.
(2) Cererea se va soluţiona prin încheiere executorie, dată în camera de consiliu. Părţile vor fi citate dacă instanţa consideră necesar.
(3) În încheierea de eliberare se vor arăta deţinătorul obligat la eliberarea bunurilor, precum şi persoana îndreptăţită să le primească.
(4) Încheierea prevăzută la alin. (3) este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea pe baza căreia s-a cerut eliberarea bunului.
ART. 540
Inventarierea bunurilor minorului
(1) În vederea inventarierii bunurilor minorului pus sub tutelă, instanţa de tutelă desemnează de îndată un delegat şi dispune citarea tutorelui şi a membrilor consiliului de familie, precum şi a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani.
(2) Inventarul va cuprinde datele de identificare a bunurilor mobile sau imobile, descrierea lor sumară, inclusiv menţiuni privind starea bunurilor şi valoarea estimată a acestora, precum şi indicarea înscrisurilor existente cu privire la bunuri. De asemenea, inventarul va cuprinde menţiuni privind creanţele, datoriile sau alte pretenţii declarate de tutore sau de membrii consiliului de familie.

CARTEA a IV-a
Despre arbitraj

TITLUL I
Dispoziţii generale

ART. 541
Noţiune
(1) Arbitrajul este o jurisdicţie alternativă având caracter privat.

(2) În administrarea acestei jurisdicţii, părţile litigante şi tribunalul arbitral competent pot stabili reguli de procedură derogatorii de la dreptul comun, cu condiţia ca regulile respective să nu fie contrare ordinii publice şi dispoziţiilor imperative ale legii.

ART. 542

Obiectul arbitrajului

(1) Persoanele care au capacitate deplină de exerciţiu pot conveni să soluţioneze pe calea arbitrajului litigiile dintre ele, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbaterea succesorală, relaţiile de familie, precum şi drepturile asupra cărora părţile nu pot să dispună.

(2) Statul şi autorităţile publice au facultatea de a încheia convenţii arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenţii internaţionale la care România este parte.

(3) Persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate şi activităţi economice au facultatea de a încheia convenţii arbitrale, în afară de cazul în care legea ori actul lor de înfiinţare sau de organizare prevede altfel.

ART. 543

Tribunalul arbitral

Arbitrajul poate fi încredinţat, prin convenţia arbitrală, uneia sau mai multor persoane, învestite de părţi sau în conformitate cu acea convenţie să judece litigiul şi să pronunţe o hotărâre definitivă şi obligatorie pentru ele. Arbitrul unic sau, după caz, arbitrii învestiţi constituie, în sensul dispoziţiilor prezentei cărţi, tribunalul arbitral.

ART. 544

Organizarea arbitrajului de către părţi

(1) Arbitrajul se organizează şi se desfăşoară potrivit convenţiei arbitrale, încheiată conform dispoziţiilor titlului II din prezenta carte.

(2) Sub rezerva respectării ordinii publice şi a bunelor moravuri, precum şi a dispoziţiilor imperative ale legii, părţile pot stabili prin convenţia arbitrală sau prin act scris încheiat ulterior, cel mai târziu odată cu constituirea tribunalului arbitral, fie direct, fie prin referire la o anumită reglementare având ca obiect arbitrajul, normele privind constituirea tribunalului arbitral, numirea, revocarea şi înlocuirea arbitrilor, termenul şi locul arbitrajului, normele de procedură pe care tribunalul arbitral trebuie să le urmeze în judecarea litigiului, inclusiv eventuale proceduri prealabile de soluţionare a litigiului, repartizarea între părţi a cheltuielilor arbitrale şi, în general, orice alte norme privind buna desfăşurare a arbitrajului.

(3) În lipsa regulilor prevăzute la alin. (2), tribunalul arbitral va putea stabili procedura de urmat aşa cum va socoti mai potrivit.

(4) Dacă nici tribunalul arbitral nu a stabilit aceste norme, se vor aplica dispoziţiile ce urmează.

ART. 545

Organizarea arbitrajului de un terţ

Părţile pot conveni ca arbitrajul să fie organizat de o instituţie permanentă de arbitraj, potrivit titlului VII din prezenta carte, sau de o altă entitate ori de o persoană fizică. În aceste cazuri, soluţionarea litigiului este încredinţată unor arbitri, numiţi ori acceptaţi de părţi potrivit convenţiei arbitrale sau regulilor instituţiei permanente de arbitraj.

ART. 546

Reprezentarea părţilor

(1) În litigiile arbitrale, părţile pot formula cereri şi îşi pot exercita drepturile procesuale personal sau prin reprezentant. Aceştia pot fi asistaţi de alţi specialişti.

(2) În procedura arbitrală, împuternicirea dată avocaţilor, potrivit legii, valorează alegerea domiciliului sau, după caz, a sediului procesual la avocat, dacă în cuprinsul acesteia nu se prevede altfel, şi cuprinde dreptul avocatului de a exercita opţiunile cu privire la caducitatea arbitrajului potrivit art. 568, precum şi de a solicita ori de a accepta prelungirea termenului arbitrajului, prevăzut la art. 567.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul reprezentării părţii prin consilier juridic.

ART. 547

Intervenţia instanţei

(1) Pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi în organizarea şi desfăşurarea arbitrajului, precum şi pentru îndeplinirea altor atribuţii ce revin instanţei judecătoreşti în arbitraj, partea interesată poate sesiza tribunalul în circumscripţia căruia are loc arbitrajul. Tribunalul va soluţiona cauza în completul prevăzut de lege pentru judecata în primă instanţă.

(2) Instanţa va soluţiona aceste cereri de urgenţă şi cu precădere, prin procedura ordonanţei preşedinţiale, hotărârea nefiind supusă niciunei căi de atac.

TITLUL II

Convenţia arbitrală

ART. 548

Forma scrisă

(1) Convenţia arbitrală se încheie în scris, sub sancţiunea nulităţii. Condiţia formei scrise se consideră îndeplinită atunci când recurgerea la arbitraj a fost convenită prin schimb de corespondenţă, indiferent de forma acesteia, sau schimb de acte procedurale.

(2) În cazul în care convenţia arbitrală se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate şi/sau constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, convenţia trebuie încheiată în formă autentică notarială, sub sancţiunea nulităţii absolute.

ART. 549

Felurile convenţiei arbitrale

(1) Convenţia arbitrală se poate încheia fie sub forma unei clauze compromisorii, înscrisă în contractul principal ori stabilită într-o convenţie separată, la care contractul principal face trimitere, fie sub forma compromisului.

(2) Existenţa convenţiei arbitrale poate rezulta şi din înţelegerea scrisă a părţilor făcută în faţa tribunalului arbitral.

ART. 550

Clauza compromisorie

(1) Prin clauza compromisorie părţile convin ca litigiile ce se vor naşte din contractul în care este stipulată sau în legătură cu acesta să fie soluţionate pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancţiunea nulităţii, modalitatea de numire a arbitrilor. În cazul arbitrajului instituţionalizat este suficientă referirea la instituţia sau regulile de procedură ale instituţiei care organizează arbitrajul.

(2) Validitatea clauzei compromisorii este independentă de valabilitatea contractului în care a fost înscrisă.

(3) În caz de îndoială, clauza compromisorie se interpretează în sensul că se aplică tuturor neînţelegerilor care derivă din contractul sau din raportul juridic la care ea se referă.

ART. 551

Compromisul

(1) Prin compromis părţile convin ca un litigiu intervenit între ele să fie soluţionat pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancţiunea nulităţii, obiectul litigiului şi numele arbitrilor sau modalitatea de desemnare a acestora în cazul arbitrajului ad-hoc. În cazul arbitrajului instituţionalizat, dacă părţile nu au ales arbitrii şi nici nu au stabilit modalitatea de desemnare a acestora, aceasta se va face potrivit regulilor de procedură ale respectivei instituţii arbitrale.

(2) Compromisul se poate încheia chiar dacă litigiul intervenit între părţi este deja pe rolul unei alte instanţe.

ART. 552

Eficacitatea clauzei compromisorii

Încheierea procedurii arbitrale cu sau fără pronunţarea unei hotărâri asupra fondului cauzei nu aduce atingere eficacităţii convenţiei arbitrale, sub forma clauzei compromisorii. Aceasta va rămâne valabilă şi va servi drept temei pentru orice nouă procedură arbitrală care ar fi declanşată în temeiul acesteia pentru soluţionarea oricărui litigiu apărut între părţi derivând din contractul principal.

ART. 553

Excluderea competenţei instanţei

Încheierea convenţiei arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competenţa instanţelor judecătoreşti.

ART. 554

Verificarea competenţei instanţei

(1) Instanţa judecătorească, sesizată cu o cauză cu privire la care s-a încheiat o convenţie arbitrală, îşi va verifica propria competenţă şi se va declara necompetentă numai dacă părţile sau una dintre ele solicită aceasta, invocând convenţia arbitrală. În acest caz, instanţa îşi va declina competenţa în favoarea organizaţiei sau instituţiei pe lângă care funcţionează arbitrajul instituţionalizat, care, în temeiul hotărârii de declinare, va lua măsurile necesare în vederea constituirii tribunalului arbitral. În cazul arbitrajului ad-hoc, instanţa va respinge cererea ca nefiind de competenţa instanţei judecătoreşti.

(2) Instanţa va reţine spre soluţionare procesul dacă:

a) pârâtul şi-a formulat apărările în fond, fără nicio rezervă întemeiată pe convenţia arbitrală;

b) convenţia arbitrală este lovită de nulitate ori este inoperantă;

c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit din cauze vădit imputabile pârâtului în arbitraj.

(3) Conflictul de competenţă dintre tribunalul arbitral şi o instanţă judecătorească este soluţionat de instanţa judecătorească ierarhic superioară celei aflate în conflict.

TITLUL III

Tribunalul arbitral

ART. 555

Arbitrii

Poate fi arbitru orice persoană fizică dacă are capacitate deplină de exerciţiu.

ART. 556

Numărul arbitrilor

(1) Părţile stabilesc dacă litigiul se judecă de un arbitru unic sau de mai mulţi arbitri, care trebuie să fie întotdeauna în număr impar.

(2) Dacă părţile nu au stabilit numărul arbitrilor, litigiul se judecă de 3 arbitri, câte unul numit de fiecare dintre părţi, iar al treilea - supraarbitrul - desemnat de cei 2 arbitri.

(3) Dacă există mai mulţi reclamanţi sau mai mulţi pârâţi, părţile care au interese comune vor numi un singur arbitru.

ART. 557

Nulitatea parţială

Este nulă clauza din convenţia arbitrală care conferă uneia dintre părţi un privilegiu cu privire la desemnarea arbitrilor ori care prevede dreptul uneia dintre părţi de a numi arbitrul în locul celeilalte părţi sau de a avea mai mulţi arbitri decât cealaltă parte.

ART. 558

Numirea arbitrilor

(1) Arbitrii sunt numiţi, revocaţi sau înlocuiţi conform convenţiei arbitrale.

(2) Când arbitrul unic sau, după caz, arbitrii nu au fost numiţi prin convenţia arbitrală şi nici nu s-a prevăzut modalitatea de numire, partea care vrea să recurgă la arbitraj va comunica celeilalte părţi, în scris, să procedeze la numirea lor potrivit art. 556 alin. (2) şi (3).

(3) În comunicare se arată numele, domiciliul şi, pe cât posibil, datele personale şi profesionale ale arbitrului unic propus sau ale arbitrului desemnat de partea care vrea să recurgă la arbitraj, precum şi enunţarea succintă a pretenţiilor şi a temeiului lor.

(4) Partea căreia i s-a făcut comunicarea trebuie să transmită, la rândul său, în termen de 10 zile de la primirea acesteia, răspunsul la propunerea de numire a arbitrului unic sau, după caz, numele, prenumele, domiciliul şi, pe cât posibil, datele personale şi profesionale ale arbitrului desemnat de aceasta.

(5) Când propun arbitrii, fie prin convenţia arbitrală, fie în condiţiile alin. (2) - (4), părţile vor propune şi câte un supleant, pentru cazul în care arbitrul principal ar fi sau ar ajunge în situaţia să nu îşi poată îndeplini însărcinarea.

ART. 559

Acceptarea sarcinii de arbitru

Acceptarea însărcinării de arbitru trebuie să fie făcută în scris şi va fi comunicată părţilor, în termen de 5 zile de la data primirii propunerii de numire, prin poştă, telefax, poştă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului şi confirmarea primirii acestuia.

ART. 560

Numirea supraarbitrului

Cei 2 arbitri vor proceda la numirea supraarbitrului şi a unui supleant al acestuia, în termen de 10 zile de la ultima acceptare. Supraarbitrul se va conforma prevederilor art. 559.

ART. 561

Numirea arbitrilor de către instanţă

(1) În caz de neînţelegere între părţi cu privire la numirea arbitrului unic sau dacă o parte nu numeşte arbitrul ori dacă cei 2 arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, partea care vrea să recurgă la arbitraj poate cere tribunalului prevăzut la art. 547 alin. (1) să procedeze la numirea arbitrului ori, după caz, a supraarbitrului.

(2) Tribunalul se pronunţă în termen de 10 zile de la sesizare, cu citarea părţilor, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

ART. 562

Incompatibilitatea arbitrilor

(1) În afară de cazurile de incompatibilitate prevăzute pentru judecători, arbitrul poate fi recuzat şi pentru următoarele motive, care pun la îndoială independenţa şi imparţialitatea sa:

a) neîndeplinirea condiţiilor de calificare sau a altor condiţii privitoare la arbitri, prevăzute în convenţia arbitrală;

b) când o persoană juridică al cărei asociat este sau în ale cărei organe de conducere se află arbitrul are un interes în cauză;

c) dacă arbitrul are raporturi de muncă ori de serviciu, după caz, sau legături comerciale directe cu una dintre părţi, cu o societate controlată de una dintre părţi sau aflată sub un control comun cu aceasta;

d) dacă arbitrul a prestat consultanţă uneia dintre părţi, a asistat sau a reprezentat una dintre părţi ori a depus mărturie în una dintre fazele precedente ale litigiului.

(2) O parte nu poate recuza arbitrul numit de ea decât pentru cauze survenite sau de care a luat cunoştinţă după numire.

(3) Persoana care ştie că în privinţa sa există o cauză de recuzare este obligată să înştiinţeze părţile şi pe ceilalţi arbitri mai înainte de a fi acceptat însărcinarea de arbitru, iar dacă asemenea cauze survin după acceptare, de îndată ce le-a cunoscut.

(4) Această persoană nu poate participa la judecarea litigiului decât dacă părţile, înştiinţate potrivit alin. (3), comunică în scris că înţeleg să nu ceară recuzarea. Chiar în acest caz, ea are dreptul să se abţină de la judecarea litigiului, fără ca abţinerea să însemne recunoaşterea cauzei de recuzare.

(5) Abţinerea produce efecte pe data formulării ei, fără nicio altă formalitate.

ART. 563

Cererea de recuzare

(1) Recuzarea trebuie să fie cerută, sub sancţiunea decăderii, în termen de 10 zile de la data când partea a luat cunoştinţă de numirea arbitrului sau, după caz, de la survenirea cauzei de recuzare.

(2) Cererea de recuzare se soluţionează de tribunalul prevăzut la art. 547 alin. (1) prin încheiere, pronunţată cu citarea părţilor şi a arbitrului recuzat, în termen de 10 zile de la sesizare. Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Dispoziţiile prezentului cod privind recuzarea judecătorilor se aplică în mod corespunzător.

ART. 564

Înlocuirea arbitrilor

În caz de recuzare, revocare, abţinere, renunţare, deces, precum şi în orice alt caz în care arbitrul este împiedicat să îşi îndeplinească sarcina şi dacă supleantul, la rândul său, este împiedicat să îşi exercite însărcinarea, se va proceda la înlocuirea arbitrului potrivit dispoziţiilor stabilite pentru numirea lui.

ART. 565

Răspunderea arbitrilor

Arbitrii răspund, în condiţiile legii, pentru prejudiciul cauzat, dacă:

a) după acceptare, renunţă în mod nejustificat la însărcinarea lor;

b) fără motiv justificat, nu participă la judecarea litigiului ori nu pronunţă hotărârea în termenul stabilit de convenţia arbitrală sau de lege;

c) nu respectă caracterul confidenţial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoştinţă în calitate de arbitri, fără a avea autorizarea părţilor;

d) încalcă cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă alte îndatoriri ce le revin.

ART. 566

Constituirea tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral se consideră constituit la data acceptării însărcinării de arbitru unic sau, după caz, a ultimei acceptări a însărcinării de arbitru ori de supraarbitru.

(2) Data acceptării este cea a expedierii comunicării prevăzute la art. 559.

ART. 567

Termenul arbitrajului

(1) Dacă părţile nu au prevăzut altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunţe hotărârea în termen de cel mult 6 luni de la data constituirii sale, sub sancţiunea caducităţii arbitrajului.

(2) Termenul se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri incidente adresate tribunalului prevăzut la art. 547.

(3) În cadrul termenului prevăzut la alin. (1), părţile pot consimţi în scris la prelungirea termenului arbitrajului.

(4) Tribunalul arbitral poate dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului, o singură dată, cu cel mult 3 luni.

(5) Termenul se prelungeşte de drept cu 3 luni în cazul decesului uneia dintre părţi.

ART. 568

Caducitatea arbitrajului

(1) La primul termen de judecată la care au fost legal citate, părţile sunt obligate să declare în scris, sub sancţiunea decăderii, dacă înţeleg să invoce caducitatea arbitrajului.

(2) Când cel puţin una dintre părţi a formulat declaraţia prevăzută la alin. (1), tribunalul arbitral, la expirarea termenului prevăzut la art. 567, va pronunţa o hotărâre prin care va constata că arbitrajul a devenit caduc, cu excepţia situaţiei în care părţile declară în mod expres că renunţă la caducitate, caz în care va continua judecata.

(3) Probele administrate în cadrul procedurii devenite caducă vor putea fi utilizate, dacă este cazul, într-un nou arbitraj, în măsura în care se socoteşte că nu este necesară refacerea lor.

ART. 569

Locul arbitrajului

Părţile stabilesc locul arbitrajului. În lipsa unei asemenea prevederi, locul arbitrajului se stabileşte de tribunalul arbitral.

ART. 570

Limba arbitrajului

(1) Dezbaterea litigiului în faţa tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenţia arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privinţă ori nu a intervenit o înţelegere

ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori, dacă părţile nu se înţeleg, într-o limbă de circulaţie internaţională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaşte limba în care se desfăşoară dezbaterea, la cererea şi pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

(3) Părţile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

TITLUL IV
Procedura arbitrală

CAPITOLUL I
Sesizarea tribunalului arbitral

ART. 571
Cererea de arbitrare

(1) Tribunalul arbitral este sesizat de reclamant printr-o cerere scrisă, care va cuprinde:

a) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa părţilor ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde şi codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, precum şi ale pârâtului, dacă sunt cunoscute de reclamant. Dacă reclamantul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele şi calitatea celui care reprezintă partea în litigiu, când este cazul anexându-se dovada calităţii;

c) menţionarea convenţiei arbitrale, anexându-se copie de pe contractul în care este inserată, iar dacă a fost consemnată într-un înscris separat ori s-a încheiat un compromis, copie de pe acesta;

d) obiectul şi valoarea cererii, precum şi calculul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori;

e) motivele de fapt şi de drept, precum şi probele pe care se întemeiază cererea;

f) numele, prenumele şi domiciliul membrilor tribunalului arbitral;

g) semnătura părţii.

(2) Cererea se poate face printr-un proces-verbal încheiat în faţa tribunalului arbitral şi semnat de părţi sau numai de reclamant, precum şi de arbitri.

ART. 572
Comunicarea cererii arbitrale

Reclamantul va comunica pârâtului, precum şi fiecărui arbitru copie de pe cererea de arbitrare şi de pe înscrisurile anexate.

ART. 573
Întâmpinarea

(1) În termen de 30 de zile de la primirea copiei de pe cererea de arbitrare, pârâtul va face întâmpinare cuprinzând excepţiile privind cererea reclamantului, răspunsul în fapt şi în drept la această cerere, probele propuse în apărare, precum şi, în mod corespunzător, celelalte menţiuni prevăzute la art. 571 pentru cererea de arbitrare.

(2) Excepţiile şi alte mijloace de apărare, care nu au fost arătate prin întâmpinare, trebuie invocate, sub sancţiunea decăderii, cel mai târziu la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată.

(3) Dacă tribunalul arbitral apreciază că nedepunerea întâmpinării justifică amânarea soluţionării litigiului, pârâtul va putea fi obligat la plata cheltuielilor de arbitrare cauzate prin amânare.

(4) Dispoziţiile art. 572 se aplică în mod corespunzător.

ART. 574

Cererea reconvenţională

(1) Dacă pârâtul are pretenţii împotriva reclamantului, derivând din acelaşi raport juridic, el poate face cerere reconvenţională.

(2) Cererea reconvenţională va fi introdusă în cadrul termenului pentru depunerea întâmpinării sau cel mai târziu până la primul termen de judecată la care pârâtul a fost legal citat şi trebuie să îndeplinească aceleaşi condiţii ca şi cererea principală.

CAPITOLUL II
Judecata

ART. 575

Dispoziţii generale

(1) Judecata arbitrală se desfăşoară potrivit regulilor procedurale stabilite la art. 576.

(2) Cu toate acestea, principiile fundamentale ale procesului civil prevăzute la art. 5 alin. (2), art. 8 - 10, art. 12 - 16, art. 19 - 21, art. 22 alin. (1), (2), (4), (5) şi (6) şi la art. 23 sunt aplicabile în mod corespunzător şi în procedura arbitrală.

ART. 576

Reguli de procedură aplicabile

(1) Părţile pot stabili, în convenţia arbitrală, regulile de procedură aplicabile arbitrajului sau îi pot împuternici pe arbitri să stabilească aceste reguli. Aceste reguli se completează, dacă este cazul, cu prevederile prezentei cărţi.

(2) Când părţile recurg la arbitrajul instituţionalizat, se aplică dispoziţiile art. 619 alin. (3).

(3) În toate celelalte cazuri, procedura arbitrală este cea stabilită de prezenta carte.

ART. 577

Comunicarea actelor de procedură

(1) Comunicarea între părţi sau către părţi a înscrisurilor litigiului, a citaţiilor, hotărârilor arbitrale şi încheierilor de şedinţă se face prin scrisoare recomandată cu conţinut declarat şi confirmare de primire. Înştiinţarea părţilor cu privire la alte măsuri luate de tribunalul arbitral poate fi făcută şi prin telefax, poştă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului şi confirmarea primirii acestuia.

(2) Înscrisurile pot fi înmânate şi personal părţii, sub semnătură.

(3) Dovezile de comunicare se depun la dosar.

ART. 578

Verificarea dosarului

(1) Îndată după expirarea termenului pentru depunerea întâmpinării, tribunalul arbitral verifică stadiul pregătirii litigiului pentru dezbatere şi, dacă va socoti necesar, va dispune măsurile corespunzătoare pentru completarea dosarului.

(2) După această verificare şi, dacă este cazul, după completarea dosarului, tribunalul arbitral fixează termen de dezbatere a litigiului şi dispune citarea părţilor.

ART. 579

Verificarea competenţei

(1) La primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, tribunalul arbitral îşi verifică propria sa competenţă de a soluţiona litigiul.

(2) Dacă tribunalul arbitral hotărăşte că este competent, consemnează acest lucru într-o încheiere, care se poate desfiinţa numai prin acţiunea în anulare introdusă împotriva hotărârii arbitrale, conform art. 608.

(3) Dacă tribunalul arbitral hotărăşte că nu este competent să soluţioneze litigiul cu care a fost sesizat, îşi declină competenţa printr-o hotărâre, împotriva căreia nu se poate formula acţiunea în anulare, prevăzută la art. 608.

ART. 580

Termenul de citare

Între data primirii citaţiei şi termenul de dezbatere trebuie să existe un interval de timp de cel puţin 15 zile.

ART. 581

Participarea terţilor

(1) Terţii pot participa la procedura arbitrală în condiţiile art. 61 - 77, dar numai cu acordul lor şi al tuturor părţilor. Cu toate acestea, intervenţia accesorie este admisibilă şi fără îndeplinirea acestei condiţii.

(2) Dispoziţiile art. 580 se aplică în mod corespunzător.

ART. 582

Absenţa unei părţi

Neprezentarea părţii legal citate nu împiedică dezbaterea litigiului, afară numai dacă partea lipsă nu va cere, cel mai târziu cu 3 zile înainte de data pentru care a fost stabilită dezbaterea, amânarea acesteia pentru motive temeinice, încunoştinţând în acelaşi termen şi cealaltă parte, precum şi arbitrii. Aprecierea temeiniciei motivelor absenţei uneia dintre părţi, precum şi a motivelor pentru care absenţa justifică amânarea dezbaterii este de competenţa exclusivă a tribunalului arbitral, hotărârea acestuia nefiind supusă niciunei căi de atac.

ART. 583

Solicitarea judecării în lipsă

Oricare dintre părţi poate cere în scris ca soluţionarea litigiului să se facă în lipsa sa, pe baza probelor aflate la dosar. Dispoziţiile art. 580 se aplică în mod corespunzător.

ART. 584

Absenţa ambelor părţi

(1) Dacă ambele părţi, deşi legal citate, nu se prezintă la termen, tribunalul arbitral va soluţiona litigiul, în afară de cazul în care s-a cerut amânarea pentru motive temeinice. Aprecierea temeiniciei motivelor amânării este de competenţa exclusivă a tribunalului arbitral, hotărârea acestuia nefiind supusă niciunei căi de atac.

(2) Chiar dacă părţile nu solicită amânarea soluţionării litigiului, tribunalul arbitral poate să amâne judecarea acestuia, citând părţile, dacă apreciază că prezenţa lor la dezbatere este necesară, sau acordând un termen pentru ca părţile să îşi poată formula concluziile în scris.

ART. 585

Măsuri asigurătorii

(1) Înaintea sau în cursul arbitrajului, oricare dintre părţi poate cere tribunalului prevăzut la art. 547 să încuviinţeze măsuri asigurătorii şi măsuri provizorii cu privire la obiectul litigiului sau să constate anumite împrejurări de fapt.

(2) La această cerere se vor anexa, în copie, cererea de arbitrare sau, în lipsă, dovada comunicării prevăzute la art. 558 alin. (2), precum şi convenţia arbitrală.

(3) Încuviinţarea acestor măsuri va fi adusă la cunoştinţa tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

(4) În cursul arbitrajului, măsurile asigurătorii şi măsurile provizorii, precum şi constatarea anumitor împrejurări de fapt pot fi încuviinţate şi de tribunalul arbitral. În caz de împotrivire, executarea acestor măsuri se dispune de către instanţa judecătorească, potrivit prevederilor alin. (1).

ART. 586

Sarcina probei

(1) Fiecare dintre părţi are sarcina să dovedească faptele pe care îşi întemeiază în litigiu pretenţia sau apărarea.

(2) În vederea soluţionării litigiului, tribunalul arbitral poate cere părţilor explicaţii scrise cu privire la obiectul cererii şi faptele litigiului şi poate dispune administrarea oricăror probe prevăzute de lege.

ART. 587

Propunerea probelor

(1) Probele care nu au fost cerute prin cererea de arbitrare sau prin întâmpinare nu vor mai putea fi invocate în cursul arbitrajului, în afară de cazurile prevăzute la art. 254 alin. (2).

(2) Tribunalul arbitral are competenţa exclusivă de a decide asupra utilităţii, pertinenţei şi concludenţei probelor propuse de părţi. Cu consultarea părţilor, tribunalul arbitral poate fixa termene-limită pentru administrarea probelor încuviinţate. După expirarea acestor termene, administrarea probei nu mai poate avea loc decât dacă tribunalul arbitral apreciază că aceasta este esenţială pentru soluţionarea corectă a litigiului.

ART. 588

Administrarea probelor

(1) Administrarea probelor se efectuează în şedinţa tribunalului arbitral. Acesta poate dispune ca administrarea probelor să fie efectuată în faţa supraarbitrului sau, cu acordul părţilor, în faţa unui arbitru din compunerea tribunalului arbitral.

(2) Dacă una dintre părţi deţine un mijloc de probă, tribunalul arbitral poate ordona înfăţişarea lui.

ART. 589

Audierea martorilor şi a experţilor

(1) Martorii şi experţii sunt audiaţi fără prestare de jurământ.

(2) Audierea martorilor şi a experţilor poate fi făcută, la cererea sau cu consimţământul acestora, şi la locuinţa ori la locul unde îşi desfăşoară activitatea. De asemenea, tribunalul arbitral le cere să răspundă în scris întrebărilor puse, acordând un termen în acest scop.

(3) Tribunalul arbitral nu poate să recurgă la mijloace de constrângere şi nici să aplice sancţiuni martorilor sau experţilor. Pentru luarea acestor măsuri părţile se pot adresa tribunalului prevăzut la art. 547.

ART. 590

Informaţii deţinute de autorităţile publice

(1) Tribunalul arbitral poate solicita informaţii scrise autorităţilor publice în legătură cu actele şi acţiunile acestora, care sunt necesare pentru soluţionarea cauzei.

(2) Dacă autoritatea publică refuză transmiterea informaţiilor, deşi nu sunt îndeplinite condiţiile art. 298 alin. (2), părţile sau arbitrii pot sesiza tribunalul prevăzut la art. 547, care va lua măsurile prevăzute de art. 298 alin. (1).

ART. 591

Aprecierea probelor

Aprecierea probelor se face de către arbitri potrivit intimei lor convingeri.

ART. 592

Cereri şi excepţii

(1) Orice excepţie privind existenţa şi validitatea convenţiei arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor şi desfăşurarea procedurii până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată trebuie ridicată, sub sancţiunea decăderii, cel mai târziu la acest termen, dacă nu s-a stabilit un termen mai scurt.

(2) Orice cereri şi orice înscrisuri vor fi depuse cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părţile au fost legal citate. Dispoziţiile art. 587 se aplică în mod corespunzător.

(3) Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă nu a fost invocată de cel interesat la termenul la care s-a produs ori, dacă a lipsit la acel termen, la primul termen de judecată la care a fost prezent ori legal citat după producerea neregularităţii şi înainte de a se pune concluzii în fond.

ART. 593

Încheierea de şedinţă

(1) Dezbaterile arbitrale vor fi consemnate în încheierea de şedinţă.

(2) Orice dispoziţie a tribunalului arbitral va fi consemnată în încheiere şi va fi motivată.

(3) Încheierea de şedinţă va cuprinde, pe lângă menţiunile prevăzute la art. 603 alin. (1) lit. a) şi b), şi următoarele menţiuni:

a) o scurtă descriere a desfăşurării şedinţei;

b) cererile şi susţinerile părţilor;

c) motivele pe care se sprijină măsurile dispuse;

d) dispozitivul;

e) semnăturile arbitrilor, cu observarea prevederilor art. 602 alin. (3).

(4) Dispoziţiile art. 603 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) Părţile au dreptul să ia cunoştinţă de conţinutul încheierilor şi de actele dosarului. La cererea părţilor sau din oficiu, tribunalul arbitral poate îndrepta sau completa încheierea de şedinţă printr-o altă încheiere. Părţilor li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de şedinţă.

ART. 594

Atacarea separată a încheierilor de şedinţă

(1) Pot fi atacate separat cu acţiunea în anulare prevăzută la art. 608 încheierile tribunalului arbitral prin care s-au luat următoarele măsuri:

a) a fost suspendat cursul arbitrajului, potrivit art. 412 şi 413;

b) au fost luate măsuri asigurătorii sau provizorii, potrivit art. 585;

c) a fost respinsă, ca inadmisibilă, cererea de sesizare a Curţii Constituţionale privind constituţionalitatea unei dispoziţii legale.

(2) Dispoziţiile art. 608 - 613 se aplică în mod corespunzător, în măsura în care prezentul articol nu prevede altfel.

(3) În afara motivelor prevăzute la art. 608, în acţiunea în anulare se poate invoca şi lipsa condiţiilor prevăzute de lege pentru luarea măsurilor dispuse prin încheiere.

(4) Acţiunea în anulare poate fi introdusă în termen de 5 zile de la comunicare, cu excepţia cazului prevăzut la alin. (1) lit. a), când poate fi formulată cât timp durează suspendarea.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) şi c), acţiunea în anulare nu suspendă cursul arbitrajului.

(6) Soluţionând acţiunea în anulare, curtea de apel poate, după caz, să menţină, să modifice sau să desfiinţeze măsurile dispuse de tribunalul arbitral prin încheiere. Hotărârea curţii de apel este definitivă.

CAPITOLUL III

Cheltuielile arbitrale

ART. 595

Cheltuielile arbitrale

(1) Cheltuielile pentru organizarea şi desfăşurarea arbitrajului, precum şi onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părţilor, arbitrilor, experţilor, martorilor se suportă potrivit înţelegerii dintre părţi.

(2) În lipsa unei asemenea înţelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral, dacă cererea de arbitrare este admisă în totalitate, sau proporţional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.

ART. 596

Onorariul arbitrilor

(1) Tribunalul arbitral poate evalua, în mod provizoriu, cuantumul onorariilor arbitrilor şi poate obliga părţile să consemneze, potrivit dispoziţiilor sale, suma respectivă prin contribuţie egală.

(2) Părţile pot fi obligate solidar la plată.

(3) Dacă pârâtul nu îşi îndeplineşte obligaţia care îi revine potrivit alin. (1), în termenul stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul va consemna întreaga sumă, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească cuantumul final al onorariilor cuvenite arbitrilor, precum şi modul de suportare de către părţi.

ART. 597

Plata anticipată a cheltuielilor

(1) Tribunalul arbitral poate obliga părţile sau pe fiecare dintre ele la avansarea oricăror cheltuieli necesare pentru organizarea şi desfăşurarea arbitrajului.

(2) Tribunalul arbitral poate să nu dea curs arbitrajului până la consemnarea, avansarea sau plata sumelor prevăzute în prezentul capitol.

ART. 598

Verificarea cheltuielilor

La cererea oricăreia dintre părţi, tribunalul prevăzut la art. 547 va examina temeinicia măsurilor dispuse de tribunalul arbitral şi va stabili, prin încheiere executorie şi care nu este supusă niciunei căi de atac, cuantumul onorariilor arbitrilor şi al celorlalte cheltuieli arbitrale, precum şi modalităţile de consemnare, de avansare sau de plată.

ART. 599

Plata onorariilor

(1) Plata onorariilor arbitrilor se va face după comunicarea către părţi a hotărârii arbitrale.

(2) Dacă arbitrajul se întrerupe fără a se pronunţa o hotărâre, onorariile arbitrilor pentru activitatea depusă se reduc în mod corespunzător.

ART. 600

Regularizarea cheltuielilor

Orice diferenţă în plus sau în minus de cheltuieli arbitrale se regularizează cel mai târziu prin hotărârea arbitrală şi se plăteşte până la comunicarea hotărârii către părţi. Hotărârea nu se va comunica, dacă este cazul, până la plata diferenţei.

CAPITOLUL IV
Hotărârea arbitrală

ART. 601

Soluţionarea litigiului

(1) Tribunalul arbitral soluţionează litigiul în temeiul contractului principal şi al normelor de drept aplicabile, potrivit dispoziţiilor art. 5.

(2) Pe baza acordului expres al părţilor, tribunalul arbitral poate soluţiona litigiul în echitate.

ART. 602

Deliberarea şi pronunţarea

(1) În toate cazurile, pronunţarea trebuie să fie precedată de deliberarea în secret a arbitrilor, în modalitatea stabilită de convenţia arbitrală sau, în lipsă, de tribunalul arbitral.

(2) Pronunţarea poate fi amânată cu cel mult 21 de zile, sub condiţia încadrării în termenul arbitrajului, stabilit potrivit art. 567.

(3) Hotărârea se ia cu majoritatea de voturi.

(4) După deliberare, se va întocmi o minută, care va cuprinde pe scurt conţinutul dispozitivului hotărârii şi în care se va arăta, când este cazul, opinia minoritară.

ART. 603

Hotărârea arbitrală

(1) Hotărârea arbitrală se redactează în scris şi trebuie să cuprindă:

a) componenţa nominală a tribunalului arbitral, locul şi data pronunţării hotărârii;

b) numele şi prenumele părţilor, domiciliul ori reşedinţa lor sau, după caz, denumirea şi sediul, numele şi prenumele reprezentanţilor părţilor, precum şi ale celorlalte persoane care au participat la dezbaterea litigiului;

c) menţionarea convenţiei arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;

d) obiectul litigiului şi susţinerile pe scurt ale părţilor;

e) motivele de fapt şi de drept ale hotărârii, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care, sub acest aspect, întemeiază soluţia;

f) dispozitivul;

g) semnăturile tuturor arbitrilor, sub rezerva art. 602 alin. (3), şi, dacă este cazul, semnătura asistentului arbitral.

(2) Arbitrul care a avut o altă părere va redacta şi va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină. Această regulă se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care există opinie concurentă.

(3) În cazul în care hotărârea arbitrală se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate şi/sau de constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, hotărârea arbitrală se va prezenta instanţei judecătoreşti ori notarului public pentru a obţine o hotărâre judecătorească sau, după caz, un act autentic notarial. După verificarea de către instanţa judecătorească ori de către notarul public a respectării condiţiilor şi după îndeplinirea procedurilor impuse de lege şi achitarea de către părţi a impozitului privind transferul dreptului de proprietate, se va proceda la înregistrarea în cartea funciară şi se va realiza transferul de proprietate şi/sau constituirea altui drept real asupra bunului imobil în cauză. Dacă hotărârea arbitrală se execută silit, verificările prevăzute în prezentul alineat vor fi efectuate de către instanţă, în cadrul procedurii de încuviinţare a executării silite.

ART. 604

Lămurirea, completarea şi îndreptarea hotărârii

(1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înţelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori acesta cuprinde dispoziţii potrivnice, oricare dintre părţi poate cere tribunalului arbitral să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispoziţiile potrivnice.

(2) Dacă prin hotărârea pronunţată tribunalul arbitral a omis să se pronunţe asupra unui capăt de cerere, asupra unei cereri conexe sau incidentale, oricare dintre părţi poate solicita completarea ei.

(3) Cererea de lămurire sau de completare se formulează, potrivit alin. (1), respectiv alin. (2), în termen de 10 zile de la data primirii hotărârii şi se soluţionează de tribunalul arbitral, prin hotărâre separată, cu citarea părţilor.

(4) Greşelile materiale din textul hotărârii arbitrale sau alte greşeli evidente care nu schimbă fondul soluţiei, precum şi greşelile de calcul pot fi îndreptate, prin încheiere, la cererea oricăreia dintre părţi, formulată în termenul prevăzut de alin. (3), sau din oficiu. Părţile vor fi citate dacă tribunalul arbitral apreciază că este necesar.

(5) Hotărârea de lămurire sau de completare ori încheierea de îndreptare se pronunţă de îndată şi face parte integrantă din hotărârea arbitrală.

(6) Părţile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de lămurirea, completarea sau îndreptarea hotărârii.

ART. 605

Comunicarea hotărârii

(1) Hotărârea arbitrală va fi comunicată părţilor în termen de cel mult o lună de la data pronunţării ei.

(2) La cererea oricăreia dintre părţi, tribunalul arbitral îi va elibera o dovadă privind comunicarea hotărârii, în condiţiile alin. (1).

ART. 606
Efectele hotărârii arbitrale
Hotărârea arbitrală comunicată părţilor este definitivă şi obligatorie.
ART. 607
Păstrarea dosarului
În termen de 30 de zile de la data comunicării hotărârii sau de la data lămuririi, completării ori îndreptării ei, potrivit art. 604, tribunalul arbitral va depune dosarul litigiului la tribunalul prevăzut la art. 547, ataşând şi dovezile de comunicare a hotărârii arbitrale.

TITLUL V
Desfiinţarea hotărârii arbitrale

ART. 608
Acţiunea în anulare
(1) Hotărârea arbitrală poate fi desfiinţată numai prin acţiune în anulare pentru unul dintre următoarele motive:
a) litigiul nu era susceptibil de soluţionare pe calea arbitrajului;
b) tribunalul arbitral a soluţionat litigiul fără să existe o convenţie arbitrală sau în temeiul unei convenţii nule ori inoperante;
c) tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenţia arbitrală;
d) partea a lipsit la termenul la care au avut loc dezbaterile şi procedura de citare nu a fost legal îndeplinită;
e) hotărârea a fost pronunţată după expirarea termenului arbitrajului prevăzut la art. 567, deşi cel puţin una dintre părţi a declarat că înţelege să invoce caducitatea, iar părţile nu au fost de acord cu continuarea judecăţii, potrivit art. 568 alin. (1) şi (2);
f) tribunalul arbitral s-a pronunţat asupra unor lucruri care nu s-au cerut ori a dat mai mult decât s-a cerut;
g) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul şi motivele, nu arată data şi locul pronunţării ori nu este semnată de arbitri;
h) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziţii imperative ale legii;
i) dacă, după pronunţarea hotărârii arbitrale, Curtea Constituţională s-a pronunţat asupra excepţiei invocate în acea cauză, declarând neconstituţională legea, ordonanţa ori o dispoziţie dintr-o lege sau dintr-o ordonanţă care a făcut obiectul acelei excepţii ori alte dispoziţii din actul atacat, care, în mod necesar şi evident, nu pot fi disociate de prevederile menţionate în sesizare.
(2) Nu mai pot fi invocate ca motive pentru anularea hotărârii arbitrale neregularităţile care nu au fost ridicate potrivit art. 592 alin. (1) şi (3) sau care pot fi remediate pe calea prevăzută la art. 604.
(3) Pentru dovedirea motivelor de anulare nu pot fi aduse ca probe noi decât înscrisuri.
ART. 609
Renunţarea la acţiunea în anulare
(1) Părţile nu pot renunţa prin convenţia arbitrală la dreptul de a introduce acţiunea în anulare împotriva hotărârii arbitrale.
(2) Renunţarea la acest drept se poate face numai după pronunţarea hotărârii arbitrale.

ART. 610

Instanţa competentă

Competenţa de a judeca acţiunea în anulare revine curţii de apel în circumscripţia căreia a avut loc arbitrajul.

ART. 611

Termen de exercitare

(1) Acţiunea în anulare va fi introdusă la curtea de apel în termen de o lună de la data comunicării hotărârii arbitrale. Dacă s-a formulat o cerere potrivit art. 604, termenul curge de la data comunicării hotărârii sau, după caz, a încheierii prin care a fost soluţionată cererea.

(2) Pentru motivul prevăzut la art. 608 alin. (1) lit. i), termenul este de 3 luni de la publicarea deciziei Curţii Constituţionale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 612

Suspendarea executării

Curtea de apel va putea suspenda executarea hotărârii arbitrale împotriva căreia a fost introdusă acţiunea în anulare. Dispoziţiile art. 484 alin. (2) - (5) şi (7) se aplică în mod corespunzător.

ART. 613

Judecarea acţiunii în anulare

(1) Curtea de apel va judeca acţiunea în anulare în completul prevăzut de lege pentru judecata în primă instanţă.

(2) Întâmpinarea este obligatorie. Dispoziţiile art. 205 - 208 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Admiţând acţiunea, curtea de apel va anula hotărârea arbitrală şi:

a) în cazurile prevăzute la art. 608 alin. (1) lit. a), b) şi e), va trimite cauza spre judecată instanţei competente să o soluţioneze, potrivit legii;

b) în celelalte cazuri prevăzute la art. 608 alin. (1), va trimite cauza spre rejudecare tribunalului arbitral, dacă cel puţin una dintre părţi solicită expres acest lucru. În caz contrar, dacă litigiul este în stare de judecată, curtea de apel se va pronunţa în fond, în limitele convenţiei arbitrale. Dacă însă, pentru a hotărî în fond, este nevoie de noi probe, curtea se va pronunţa în fond după administrarea lor. În acest din urmă caz, curtea va pronunţa mai întâi hotărârea de anulare şi, după administrarea probelor, hotărârea asupra fondului, iar, dacă părţile au convenit expres ca litigiul să fie soluţionat de către tribunalul arbitral în echitate, curtea de apel va soluţiona cauza în echitate.

(4) Hotărârea curţii de apel prin care se soluţionează acţiunea în anulare este supusă recursului.

TITLUL VI

Executarea hotărârii arbitrale

ART. 614

Executarea de bunăvoie

Hotărârea arbitrală se aduce la îndeplinire de bunăvoie de către partea împotriva căreia s-a pronunţat, de îndată sau în termenul arătat în cuprinsul acesteia.

ART. 615

Executarea silită

Hotărârea arbitrală constituie titlu executoriu şi se execută silit întocmai ca o hotărâre judecătorească. Dispoziţiile art. 603 alin. (3) rămân aplicabile.

TITLUL VII
Arbitrajul instituţionalizat

ART. 616
Noţiune

(1) Arbitrajul instituţionalizat este acea formă de jurisdicţie arbitrală care se constituie şi funcţionează în mod permanent pe lângă o organizaţie sau instituţie internă ori internaţională sau ca organizaţie neguvernamentală de interes public de sine stătătoare, în condiţiile legii, pe baza unui regulament propriu aplicabil în cazul tuturor litigiilor supuse ei spre soluţionare potrivit unei convenţii arbitrale. Activitatea arbitrajului instituţionalizat nu are caracter economic şi nu urmăreşte obţinerea de profit.

(2) În reglementarea şi desfăşurarea activităţii jurisdicţionale, arbitrajul instituţionalizat este autonom în raport cu instituţia care l-a înfiinţat. Aceasta va stabili măsurile necesare pentru garantarea autonomiei.

ART. 617
Alegerea arbitrajului instituţionalizat

(1) Părţile, prin convenţia arbitrală, pot supune soluţionarea litigiilor dintre ele unei anumite instanţe arbitrale aparţinând arbitrajului instituţionalizat.

(2) În caz de contrarietate între convenţia arbitrală şi regulamentul arbitrajului instituţionalizat la care aceasta trimite, va prevala convenţia arbitrală.

ART. 618
Arbitrii

(1) Arbitrajul instituţionalizat poate întocmi liste facultative cu persoane care pot fi arbitri sau supraarbitri. Aceste liste nu au caracter obligatoriu.

(2) În cazul în care părţile nu se înţeleg asupra arbitrului unic ori când o parte nu numeşte arbitrul sau când cei 2 arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, autoritatea de desemnare este preşedintele arbitrajului instituţionalizat, afară numai dacă regulile de procedură ale acestuia sau părţile însele nu dispun altfel.

(3) Organizaţiile cu caracter asociativ sau cele constituite pentru apărarea intereselor unei categorii profesionale nu pot să numească arbitri dintre membrii lor, în cazurile în care acestea sunt în litigiu cu terţii.

ART. 619
Regulile arbitrale

(1) Regulile de procedură ale arbitrajului instituţionalizat se adoptă de către conducerea acestuia potrivit normelor sale de funcţionare stabilite prin actul de înfiinţare.

(2) Prin desemnarea unui anumit arbitraj instituţionalizat ca fiind competent în soluţionarea unui anumit litigiu sau tip de litigii, părţile optează automat pentru aplicarea regulilor sale de procedură. Orice derogare de la această prevedere este nulă, afară numai dacă, ţinând seama de condiţiile speţei şi de conţinutul regulilor de procedură indicate de părţi ca fiind aplicabile, conducerea

arbitrajului instituţionalizat competent decide că pot fi aplicate şi regulile alese de părţi, stabilind dacă aplicarea acestora din urmă este efectivă sau prin analogie.

(3) Dacă părţile nu au convenit altfel, se vor aplica regulile de procedură ale arbitrajului instituţionalizat în vigoare la momentul sesizării acestuia.

(4) Dreptul la apărare al părţilor în litigiu şi contradictorialitatea dezbaterilor sunt garantate.

(5) În cazul arbitrajului organizat de o instituţie permanentă, dosarul se păstrează la acea instituţie.

ART. 620

Cheltuielile arbitrale

În cazul arbitrajului organizat de o instituţie permanentă, taxele pentru organizarea arbitrajului, onorariile arbitrilor, precum şi celelalte cheltuieli arbitrale se stabilesc şi se plătesc conform regulamentului acelei instituţii.

ART. 621

Refuzul soluţionării litigiului

Dacă organizaţia sau instituţia prevăzută la art. 616 refuză să organizeze arbitrajul, convenţia arbitrală rămâne valabilă, iar litigiul dintre părţi va fi soluţionat potrivit prevederilor prezentei cărţi.

CARTEA a V-a

Despre executarea silită

TITLUL I

Dispoziţii generale

CAPITOLUL I

Scopul şi obiectul executării silite

ART. 622

Îndeplinirea obligaţiilor prevăzute în titlul executoriu

(1) Obligaţia stabilită prin hotărârea unei instanţe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bunăvoie.

(2) În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligaţia sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe odată cu sesizarea organului de executare, potrivit dispoziţiilor prezentei cărţi, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.

(3) Executarea silită are loc în oricare dintre formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu, achitarea dobânzilor, penalităţilor sau a altor sume acordate potrivit legii prin titlu, precum şi a cheltuielilor de executare.

(4) Executarea unor obligaţii de a face, precum înscrierea sau radierea unui drept, act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizaţii, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris şi altele asemenea, se poate obţine la simpla cerere a persoanei îndreptăţite, făcută în temeiul unui titlu executoriu, fără a fi necesară intervenţia executorului judecătoresc, dacă prin lege nu se dispune altfel. În caz de neconformare a debitorului, creditorul poate recurge la executarea silită în condiţiile prezentului cod.

(5) Vânzarea de către creditor a bunurilor mobile ipotecate în condiţiile art. 2.445 din Codul civil se face cu încuviinţarea instanţei, fără intervenţia executorului judecătoresc.

ART. 623

Organul de executare

Executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepţia celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene şi bugetului Comunităţii Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel.

ART. 624

Modalităţi de executare

Executarea silită se efectuează prin:

1. urmărirea bunurilor mobile şi imobile ale debitorului sau aparţinând terţilor ţinuţi să răspundă, în condiţiile legii, pentru obligaţiile debitorului, în scopul îndestulării creditorilor;

2. predarea către creditor a bunurilor, prevăzute în titlul executoriu, ce sunt deţinute fără drept de debitor;

3. alte măsuri prevăzute de lege.

ART. 625

Legalitatea executării silite

(1) Executarea silită se face cu respectarea dispoziţiilor legii, a drepturilor părţilor şi ale altor persoane interesate.

(2) Este interzisă efectuarea de acte de executare de către alte persoane sau organe decât cele prevăzute la art. 623.

ART. 626

Rolul statului în executarea silită

Statul este obligat să asigure, prin agenţii săi, executarea în mod prompt şi efectiv a hotărârilor judecătoreşti şi a altor titluri executorii, iar, în caz de refuz, cei vătămaţi au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit.

ART. 627

Rolul activ al executorului judecătoresc

(1) În tot cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să aibă rol activ, stăruind, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală şi cu celeritate a obligaţiei prevăzute în titlul executoriu, cu respectarea dispoziţiilor legii, a drepturilor părţilor şi ale altor persoane interesate.

(2) Dacă socoteşte că este în interesul executării, executorul judecătoresc îi va cere debitorului, în condiţiile legii, lămuriri în scris în legătură cu veniturile şi bunurile sale, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părţi sau în devălmăşie, asupra cărora se poate efectua executarea, cu arătarea locului unde se află acestea, precum şi pentru a-l determina să execute de bunăvoie obligaţia sa, arătându-i consecinţele la care s-ar expune în cazul continuării executării silite. În toate cazurile, debitorul va fi informat cu privire la cuantumul estimativ al cheltuielilor de executare.

(3) Refuzul nejustificat al debitorului de a se prezenta ori de a da lămuririle necesare, precum şi darea cu rea-credinţă de informaţii incomplete atrag răspunderea acestuia pentru toate prejudiciile cauzate, precum şi aplicarea sancţiunii prevăzute la art. 188 alin. (2).

ART. 628

Obligaţiile susceptibile de executare silită

(1) Pot fi executate silit obligaţiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinţei acestuia, desfiinţarea unei construcţii, a unei plantaţii ori a altei lucrări, încredinţarea minorului, stabilirea locuinţei şi vizitarea acestuia sau în luarea unei alte măsuri stabilite prin titlul executoriu.

(2) În cazul în care prin titlul executoriu au fost stipulate ori acordate dobânzi, penalităţi sau alte sume, care se cuvin creditorului, fără să fi fost stabilit cuantumul acestora, ele vor fi calculate de executorul judecătoresc, potrivit legii.

(3) De asemenea, executorul judecătoresc, la cererea creditorului, poate actualiza valoarea obligaţiei principale stabilite în bani, indiferent de izvorul ei, potrivit criteriilor cuprinse în titlul executoriu. În cazul în care titlul executoriu nu conţine niciun asemenea criteriu, executorul judecătoresc va proceda, la cererea creditorului, la actualizare în funcţie de rata inflaţiei, calculată de la data când hotărârea judecătorească a devenit executorie sau, în cazul celorlalte titluri executorii, de la data când creanţa a devenit exigibilă şi până la data plăţii efective a obligaţiei cuprinse în oricare dintre aceste titluri.

(4) Dacă titlul executoriu nu cuprinde dobânzi, penalităţi sau alte sume, însă ele se cuvin de plin drept creditorului, potrivit art. 1.535 din Codul civil sau altor dispoziţii legale speciale, acestea vor fi stabilite de către instanţa de executare la cererea creditorului, prin încheiere dată cu citarea părţilor.

(5) Pentru sumele stabilite prin aplicarea alin. (1) - (4), încheierea instanţei de executare sau a executorului judecătoresc constituie titlu executoriu.

ART. 629

Veniturile şi bunurile supuse executării

(1) Veniturile şi bunurile debitorului pot fi supuse executării silite dacă, potrivit legii, sunt urmăribile şi numai în măsura necesară pentru realizarea drepturilor creditorilor.

(2) Bunurile supuse unui regim special de circulaţie pot fi urmărite numai cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

ART. 630

Înţelegeri privind efectuarea executării

În tot cursul executării silite, sub supravegherea executorului judecătoresc, creditorul şi debitorul pot conveni ca aceasta să se efectueze, în total sau în parte, numai asupra veniturilor băneşti sau altor bunuri ale debitorului, ca vânzarea bunurilor supuse urmăririi să se facă prin bună învoială sau ca plata obligaţiei să se facă în alt mod admis de lege.

ART. 631

Domeniu de aplicare

(1) Executarea silită poate fi pornită împotriva oricărei persoane fizice sau persoane juridice, de drept public sau de drept privat, cu excepţia acelora care beneficiază, în condiţiile legii, de imunitate de executare.

(2) Dispoziţiile prezentei cărţi constituie dreptul comun în materie de executare silită, indiferent de izvorul sau de natura obligaţiilor cuprinse în titlul executoriu ori de calitatea juridică a părţilor.

CAPITOLUL II

Titlul executoriu

ART. 632
Temeiul executării silite
(1) Executarea silită se poate efectua numai în temeiul unui titlu executoriu.
(2) Constituie titluri executorii hotărârile executorii prevăzute la art. 633, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum şi orice alte hotărâri sau înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare.
ART. 633
Hotărârile executorii
Sunt hotărâri executorii:
1. hotărârile date în apel, dacă prin lege nu se prevede altfel;
2. hotărârile date în primă instanţă, fără drept de apel, ori cele în legătură cu care părţile au convenit să exercite direct recursul, potrivit art. 459 alin. (2).
ART. 634
Hotărârile definitive
(1) Sunt hotărâri definitive:
1. hotărârile care nu sunt supuse apelului şi nici recursului;
2. hotărârile date în primă instanţă, fără drept de apel, neatacate cu recurs;
3. hotărârile date în primă instanţă, care nu au fost atacate cu apel;
4. hotărârile date în apel, fără drept de recurs, precum şi cele neatacate cu recurs;
5. hotărârile date în recurs, chiar dacă prin acestea s-a soluţionat fondul pricinii;
6. orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu recurs.
(2) Hotărârile prevăzute la alin. (1) devin definitive la data expirării termenului de exercitare a apelului ori recursului sau, după caz, la data pronunţării.
ART. 635
Hotărârile arbitrale şi alte hotărâri ale organelor cu atribuţii jurisdicţionale
Pot fi puse în executare hotărârile arbitrale, chiar dacă sunt atacate cu acţiunea în anulare, precum şi alte hotărâri ale organelor cu atribuţii jurisdicţionale rămase definitive, ca urmare a neatacării lor în faţa instanţei judecătoreşti competente.
ART. 636
Titlurile executorii europene
Titlurile executorii europene cu privire la care dreptul Uniunii Europene nu cere recunoaşterea prealabilă în statul membru în care se va face executarea sunt executorii de drept, fără nicio altă formalitate prealabilă.
ART. 637
Executarea hotărârilor supuse controlului instanţelor judecătoreşti
(1) Punerea în executare a unei hotărâri judecătoreşti care constituie titlu executoriu se poate face numai pe riscul creditorului dacă hotărârea poate fi atacată cu apel sau recurs; dacă titlul este ulterior modificat ori desfiinţat, creditorul va fi ţinut, în condiţiile legii, să îl repună pe debitor în drepturile sale, în tot sau în parte, după caz.
(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător în cazul punerii în executare a unei hotărâri arbitrale.

ART. 638

Alte titluri executorii

(1) Sunt, de asemenea, titluri executorii şi pot fi puse în executare silită:

1. încheierile şi procesele-verbale întocmite de executorii judecătoreşti care, potrivit legii, constituie titluri executorii;

2. înscrisurile autentice, în cazurile prevăzute de lege;

3. titlurile executorii notariale emise în condiţiile prevăzute de lege;

4. titlurile de credit sau alte înscrisuri cărora legea le recunoaşte putere executorie.

(2) Suspendarea executării titlurilor prevăzute la alin. (1) pct. 2 şi 4 poate fi cerută şi în cadrul acţiunii de fond având ca obiect desfiinţarea lor. Dispoziţiile art. 719 se aplică în mod corespunzător.

ART. 639

Înscrisurile autentice notariale

(1) Actul autentificat de notarul public care constată o creanţă certă, lichidă şi exigibilă constituie titlu executoriu. În lipsa originalului, titlul executoriu îl poate constitui duplicatul sau copia legalizată de pe exemplarul din arhiva notarului public.

(2) În cazul anulării de către instanţa de judecată a înscrisului autentificat de notarul public, răspunderea civilă a notarului public poate fi angajată numai pentru încălcarea de către acesta cu vinovăţie a obligaţiilor sale profesionale, urmate de cauzarea unui prejudiciu, stabilite prin hotărâre judecătorească definitivă.

ART. 640

Titlurile de credit

Cambia, biletul la ordin şi cecul, precum şi alte titluri de credit constituie titluri executorii, dacă îndeplinesc condiţiile prevăzute în legea specială.

ART. 641

Înscrisurile sub semnătură privată

Înscrisurile sub semnătură privată sunt titluri executorii, numai dacă sunt înregistrate în registrele publice, în cazurile şi condiţiile anume prevăzute de lege. Orice clauză sau convenţie contrară este nulă şi considerată astfel nescrisă. Dispoziţiile art. 664 şi următoarele sunt aplicabile.

ART. 642

Refuzul eliberării titlului executoriu

Dacă se refuză eliberarea titlului executoriu de către alte organe competente potrivit legii şi dacă legea specială nu prevede altfel, creditorul poate face plângere la judecătoria în circumscripţia căreia se află organul care trebuia să emită titlul executoriu, în termen de 15 zile de la data când a luat cunoştinţă de refuz.

ART. 643

Desfiinţarea titlului executoriu

Dacă s-a desfiinţat titlul executoriu, toate actele de executare efectuate în baza acestuia sunt desfiinţate de drept, dacă prin lege nu se prevede altfel. În acest caz, sunt aplicabile dispoziţiile privitoare la întoarcerea executării.

CAPITOLUL III

Participanţii la executarea silită

ART. 644

Enumerare

(1) Participanţii la executarea silită sunt:

1. părţile;

2. terţii garanţi;

3. creditorii intervenienţi;

4. instanţa de executare;

5. executorul judecătoresc;

6. Ministerul Public;

7. agenţii forţei publice;

8. martorii asistenţi, experţii, interpreţii şi alţi participanţi, în condiţiile anume prevăzute de lege.

(2) Dispoziţiile art. 41 şi următoarele se aplică în mod corespunzător şi participanţilor la executarea silită prevăzuţi la alin. (1) pct. 4 - 8.

ART. 645

Părţile

(1) Sunt părţi în procedura de executare silită creditorul şi debitorul.

(2) Calitatea de creditor sau de debitor se poate transmite oricând în cursul executării silite, potrivit legii. În acest caz, actele de executare îndeplinite până la data transmiterii calităţii procesuale produc efecte, în condiţiile legii, faţă de succesorii în drepturi ai creditorului sau ai debitorului, după caz.

ART. 646

Drepturile părţilor

(1) Creditorul şi debitorul au dreptul să asiste, personal sau prin reprezentanţii lor, la efectuarea tuturor actelor de executare, să ia cunoştinţă de actele dosarului de executare şi să obţină adeverinţe şi copii de pe aceste acte, certificate de executorul judecătoresc, pe cheltuiala părţii interesate, iar atunci când se consideră vătămaţi în drepturile ori interesele lor legitime, pot contesta actele de executare sau executarea silită însăşi, în termenele şi condiţiile prevăzute de lege. Acest drept îl au şi alte persoane care justifică un interes ocrotit de lege.

(2) La cererea debitorului, executorul judecătoresc va aplica, în condiţiile legii, compensaţia legală dintre creanţa prevăzută în titlul a cărui executare s-a cerut împotriva sa şi creanţa pe care el o opune pe baza unui alt titlu executoriu.

ART. 647

Obligaţiile părţilor

(1) Creditorul este obligat să acorde executorului judecătoresc, la cererea acestuia, sprijin efectiv pentru aducerea la îndeplinire, în bune condiţii, a executării silite, punându-i la dispoziţie şi mijloacele necesare în acest scop. El este obligat să avanseze cheltuielile necesare îndeplinirii actelor de executare, potrivit dispoziţiilor luate de executor.

(2) Debitorul este obligat, sub sancţiunile prevăzute la art. 188 alin. (2), să declare, la cererea executorului, toate bunurile sale, mobile şi imobile, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părţi sau în devălmăşie, cu arătarea locului în care acestea se află, precum şi toate veniturile sale, curente sau periodice.

(3) Debitorul ale cărui bunuri au fost deja sechestrate este ţinut să aducă la cunoştinţa executorului care sechestrează aceleaşi bunuri existenţa sechestrului anterior şi identitatea organului de executare care l-a aplicat, predând executorului o copie a procesului-verbal de sechestru.

ART. 648

Terţii garanţi

(1) Creditorul, în condiţiile legii, poate urmări, în limita creanţei şi a accesoriilor acesteia, concomitent sau, după caz, separat, şi bunurile terţilor care au garantat plata datoriilor debitorului. În acest caz, dispoziţiile privitoare la drepturile şi obligaţiile debitorului se aplică în mod corespunzător şi terţilor garanţi, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Când se urmăreşte numai terţul fidejusor ori garant ipotecar, toate actele de executare vor fi comunicate în acelaşi timp şi debitorului principal, care va fi introdus din oficiu în procedura de urmărire silită.

ART. 649

Creditorii intervenienţi

Orice creditor al debitorului poate, în condiţiile art. 690 şi următoarele, să intervină în procedura de executare silită aflată în curs până la data fixării de către executorul judecătoresc a termenului pentru valorificarea bunurilor urmăribile, iar după depunerea sau consemnarea sumelor realizate din urmărire, poate să participe la distribuirea acestor sume, potrivit dispoziţiilor art. 864 şi următoarele.

ART. 650

Terţii

Orice terţă persoană vătămată printr-un act de executare silită poate solicita desfiinţarea acestuia sau, după caz, încetarea executării silite înseşi, numai pe calea contestaţiei la executare, dacă prin lege nu se dispune altfel.

ART. 651

Instanţa de executare

(1) Instanţa de executare este judecătoria în a cărei circumscripţie se află, la data sesizării organului de executare, domiciliul sau, după caz, sediul debitorului, în afara cazurilor în care legea dispune altfel. Dacă domiciliul sau, după caz, sediul debitorului nu se află în ţară, este competentă judecătoria în a cărei circumscripţie se află, la data sesizării organului de executare, domiciliul sau, după caz, sediul creditorului, iar dacă acesta nu se află în ţară, judecătoria în a cărei circumscripţie se află sediul biroului executorului judecătoresc învestit de creditor. Dispoziţiile art. 112 şi ale art. 127 se aplică în mod corespunzător.

(2) Schimbarea domiciliului sau sediului debitorului ori, după caz, al creditorului după începerea executării silite nu atrage schimbarea competenţei instanţei de executare.

(3) Instanţa de executare soluţionează cererile de încuviinţare a executării silite, contestaţiile la executare, precum şi orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepţia celor date de lege în competenţa altor instanţe sau organe.

(4) Dacă prin lege nu se dispune altfel, instanţa de executare se pronunţă prin încheiere executorie, care poate fi atacată numai cu apel, în termen de 10 zile de la comunicare.

ART. 652

Executorul judecătoresc

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, hotărârile judecătoreşti şi celelalte titluri executorii se execută de către executorul judecătoresc din circumscripţia curţii de apel, după cum urmează:

a) în cazul urmăririi silite a bunurilor imobile, al urmăririi silite a fructelor prinse de rădăcini şi al executării silite directe imobiliare, executorul judecătoresc din circumscripţia curţii de apel unde se află imobilul;

b) în cazul urmăririi silite a bunurilor mobile şi al executării silite directe mobiliare, executorul judecătoresc din circumscripţia curţii de apel unde se află domiciliul ori, după caz, sediul debitorului, sau din circumscripţia curţii de apel unde se află bunurile; în cazul în care domiciliul sau, după caz, sediul debitorului se află în străinătate, este competent oricare executor judecătoresc;

c) în cazul executării silite a obligaţiilor de a face şi a obligaţiilor de a nu face, executorul judecătoresc din circumscripţia curţii de apel unde urmează să se facă executarea.

(2) Dacă bunurile urmăribile, mobile sau imobile, se află în circumscripţiile mai multor curţi de apel, oricare dintre executorii judecătoreşti care funcţionează pe lângă una dintre acestea este competent să realizeze executarea, inclusiv cu privire la bunurile urmăribile aflate în raza celorlalte curţi de apel.

(3) Executorul judecătoresc rămâne competent să continue executarea silită chiar dacă după începerea executării debitorul şi-a schimbat domiciliul sau, după caz, sediul.

(4) În cazul în care executorul judecătoresc iniţial învestit de creditor constată că nu sunt bunuri şi venituri urmăribile în raza competenţei sale teritoriale, creditorul poate cere instanţei de executare continuarea executării silite printr-un alt executor judecătoresc, dispoziţiile art. 653 alin. (4) aplicându-se în mod corespunzător.

(5) Nerespectarea dispoziţiilor prezentului articol atrage nulitatea necondiţionată a actelor de procedură efectuate.

ART. 653

Recuzarea şi înlocuirea executorului judecătoresc

(1) Executorii judecătoreşti pot fi recuzaţi numai în cazurile şi în condiţiile prevăzute la art. 42 şi următoarele.

(2) Cererea de recuzare nu suspendă de drept executarea. Cu toate acestea, instanţa de executare poate dispune, motivat, suspendarea executării până la soluţionarea cererii de recuzare, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Pentru a se dispune suspendarea, cel care o solicită trebuie să dea în prealabil o cauţiune în cuantum de 1.000 lei. În cazul în care valoarea creanţei prevăzute în titlul executoriu nu depăşeşte 1.000 lei, cauţiunea va fi de 10% din valoarea creanţei.

(3) În caz de admitere a cererii de recuzare, încheierea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de executorul judecătoresc urmează să fie păstrate.

(4) La cererea creditorului, instanţa de executare poate dispune, pentru motive temeinice, înlocuirea executorului judecătoresc cu alt executor judecătoresc indicat de către creditor şi continuarea executării silite de către noul executor judecătoresc. Dispoziţiile art. 654 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 654

Competenţa. Conexarea executărilor

(1) Când, privitor la aceleaşi bunuri, se efectuează mai multe executări silite de către executori judecătoreşti diferiţi, instanţa de executare în circumscripţia căreia a început prima executare, la cererea persoanei interesate sau a oricăruia dintre executori, le va conexa, dispunând să se facă o singură executare de către executorul judecătoresc care a îndeplinit actul de executare cel mai înaintat, iar dacă executările sunt în acelaşi stadiu, de către executorul judecătoresc care a început cel dintâi executarea.

(2) În cazul în care dispune conexarea executărilor, instanţa, prin încheiere, se va pronunţa şi asupra cheltuielilor de executare efectuate până în momentul conexării. Totodată, instanţa va dispune trimiterea dosarelor conexate la executorul desemnat potrivit alin. (1).

(3) După conexare, procedura de executare va continua de la actul de urmărire cel mai înaintat.

(4) Desistarea, după conexare, a oricăruia dintre creditorii urmăritori nu va putea să împiedice continuarea executării de la actul de executare cel mai înaintat.

(5) În cazul executărilor silite aflate pe rolul aceluiaşi executor, conexarea se va dispune de executor, prin încheiere dată cu citarea părţilor, dispoziţiile alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 655

Concursul dintre executarea silită şi executarea pornită de un creditor

Dispoziţiile art. 654 rămân aplicabile şi atunci când, privitor la aceleaşi bunuri, se efectuează mai multe executări, unele pornite de executorul judecătoresc, la cererea unui creditor, iar altele direct de către alţi creditori, în cazurile anume prevăzute de lege. În astfel de cazuri, toate actele de executare vor fi efectuate de către executorul judecătoresc competent în favoarea căruia s-a dispus conexarea, potrivit regulilor prevăzute de prezentul cod, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.

ART. 656

Actele executorului judecătoresc

(1) În îndeplinirea atribuţiilor şi îndatoririlor sale legate de punerea în executare a titlurilor executorii, executorul judecătoresc va întocmi încheieri, procese-verbale şi alte acte de procedură cu formele şi în termenele prevăzute de lege.

(2) Erorile materiale săvârşite cu prilejul întocmirii actelor arătate la alin. (1) se pot îndrepta, din oficiu sau la cerere, cu respectarea dispoziţiilor legale prevăzute pentru întocmirea lor.

ART. 657

Încheierile executorului judecătoresc

(1) Amânarea, suspendarea şi încetarea executării silite, eliberarea sau distribuirea sumelor obţinute din executare, precum şi alte măsuri anume prevăzute de lege se dispun de executorul judecătoresc prin încheiere, care trebuie să cuprindă:

a) denumirea şi sediul organului de executare;

b) data şi locul întocmirii încheierii şi numărul dosarului de executare;

c) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează procedura de executare;

d) numele şi domiciliul ori, după caz, denumirea şi sediul creditorului şi ale debitorului;

e) procedura de executare care face obiectul încheierii;

f) chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea;

g) motivele în fapt şi în drept care au determinat darea încheierii;

h) dispoziţia luată de executor;

i) calea şi termenul de atac al încheierii;

j) semnătura şi ştampila executorului judecătoresc.

(2) Menţiunile de la alin. (1) lit. a) - h) şi j) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

(3) Dacă prin lege nu se dispune altfel, încheierile se dau fără citarea părţilor, se comunică acestora, sunt executorii de drept şi pot fi atacate numai cu contestaţie la executare.

ART. 658

Ministerul Public

Ministerul Public sprijină, în condiţiile legii, executarea hotărârilor judecătoreşti şi a altor titluri executorii. În cazurile anume prevăzute de lege, Ministerul Public poate să ceară punerea în executare a hotărârilor judecătoreşti şi a altor titluri executorii.

ART. 659

Agenţii forţei publice

(1) În cazurile prevăzute de lege, precum şi când executorul judecătoresc consideră necesar, organele de poliţie, jandarmerie sau alţi agenţi ai forţei publice, după caz, sunt obligaţi să sprijine îndeplinirea promptă şi efectivă a tuturor actelor de executare silită, fără a condiţiona îndeplinirea acestei obligaţii de plata unor sume de bani sau de efectuarea unei alte contraprestaţii.

(2) În acest scop, executorul se va adresa autorităţii competente pentru a asigura concursul forţei publice, care va trebui să ia măsuri de urgenţă pentru a se evita tergiversarea sau împiedicarea executării.

(3) Agenţii forţei publice nu pot refuza să sprijine activitatea de executare silită sub motiv că există impedimente, de orice natură, la executare, singurul răspunzător pentru nesocotirea acestora fiind executorul judecătoresc, în condiţiile legii.

(4) În caz de refuz, dispoziţiile art. 188 alin. (2) şi ale art. 189 - 191 sunt aplicabile în mod corespunzător.

ART. 660

Îndatorirea terţilor de a da informaţii

(1) La cererea executorului judecătoresc, cei care datorează sume de bani debitorului urmărit ori deţin bunuri ale acestuia supuse urmăririi, potrivit legii, au datoria să comunice în scris toate informaţiile necesare pentru efectuarea executării. Ei sunt ţinuţi să declare întinderea obligaţiilor lor faţă de debitorul urmărit, eventuale modalităţi care le-ar putea afecta, sechestre anterioare, cesiuni de creanţă, subrogaţii, preluări de datorie, novaţii, precum şi orice alte acte sau fapte de natură să modifice conţinutul ori părţile raportului obligaţional sau regimul juridic al bunului deţinut. La cererea executorului judecătoresc sau a părţii interesate, instanţa de executare poate lua măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. f) şi la art. 189.

(2) De asemenea, la cererea executorului judecătoresc, instituţiile publice, instituţiile de credit şi orice alte persoane fizice sau persoane juridice sunt obligate să îi comunice, de îndată, în copie, documentele, precum şi, în scris, datele şi informaţiile apreciate de executorul judecătoresc ca fiind necesare realizării executării silite, inclusiv codul numeric personal al persoanei supuse executării silite, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel. Tot astfel, organele fiscale sunt obligate să comunice, în aceleaşi condiţii, datele şi informaţiile pe care le administrează potrivit legii. La cererea executorului judecătoresc sau a părţii interesate, instanţa de executare poate lua măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. f) şi la art. 189.

(3) Abrogat

(4) Executorul judecătoresc este obligat să asigure secretul informaţiilor primite, dacă legea nu prevede altfel. Aceste informaţii nu pot fi utilizate decât în scopul pentru care au fost cerute, fiind interzisă cu desăvârşire, sub sancţiunile prevăzute de lege, divulgarea lor către terţe persoane sau utilizarea lor pentru crearea unei baze de date personale.

(5) În vederea obţinerii informaţiilor necesare executării, executorul judecătoresc are acces liber la cartea funciară, la registrul comerţului şi la alte registre publice care conţin date despre bunurile debitorului susceptibile de urmărire silită. Totodată, executorul judecătoresc poate solicita instanţei de executare datele şi informaţiile la care se referă art. 154 alin. (8).

ART. 661

Martorii asistenţi

(1) În cazurile şi în condiţiile anume prevăzute de lege, prezenţa martorilor asistenţi este obligatorie la pătrunderea într-o locuinţă, în localuri, depozite sau alte încăperi, în vederea sechestrării şi ridicării bunurilor debitorului.

(2) La aprecierea executorului judecătoresc sau la cererea părţilor, martorii asistenţi pot fi invitaţi şi în alte cazuri.

(3) Pot fi martori asistenţi persoanele cu capacitate de exerciţiu deplină care nu sunt interesate de săvârşirea actelor de executare şi care nu se află cu participanţii la procedura de executare în legătură de rudenie până la gradul al patrulea inclusiv sau de afinitate până la gradul al doilea ori de subordonare.

(4) Dacă prin lege nu se dispune altfel, numărul martorilor asistenţi trebuie să fie de cel puţin 2.

ART. 662

Drepturile şi îndatoririle martorilor asistenţi

(1) Martorul asistent, prin semnarea procesului-verbal, atestă faptele la care a asistat.

(2) El este îndreptăţit să ceară informaţii despre actele de executare la care este invitat şi să facă observaţii în legătură cu îndeplinirea lor. Observaţiile martorului asistent, când este cazul, vor fi consemnate de către executorul judecătoresc în proces-verbal.

(3) Înainte de a începe efectuarea actelor de executare la care urmează să participe, executorul judecătoresc va explica martorilor asistenţi drepturile şi îndatoririle lor.

(4) Pentru serviciul prestat, martorul asistent are dreptul la sumele prevăzute la art. 326, care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV
Efectuarea executării silite

SECŢIUNEA 1
Sesizarea organului de executare

ART. 663

Creanţa certă, lichidă şi exigibilă

(1) Executarea silită nu se poate face decât dacă creanţa este certă, lichidă şi exigibilă.

(2) Creanţa este certă când existenţa ei neîndoielnică rezultă din însuşi titlul executoriu.

(3) Creanţa este lichidă atunci când obiectul ei este determinat sau când titlul executoriu conţine elementele care permit stabilirea lui.

(4) Creanţa este exigibilă dacă obligaţia debitorului este ajunsă la scadenţă sau acesta este decăzut din beneficiul termenului de plată.

(5) Creanţele cu termen şi cele condiţionale nu pot fi puse în executare, însă ele pot participa, în condiţiile legii, la distribuirea sumelor rezultate din urmărirea silită a bunurilor aparţinând debitorului.

ART. 664

Cererea de executare silită

(1) Executarea silită poate porni numai la cererea creditorului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Cererea de executare silită se depune, personal sau prin reprezentant legal ori convenţional, la biroul executorului judecătoresc competent ori se transmite acestuia prin poştă, curier, telefax, poştă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului şi confirmarea primirii cererii de executare cu toate documentele justificative.

(3) Cererea de executare silită, în afara menţiunilor prevăzute la art. 148, va cuprinde:

a) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul creditorului şi debitorului;

b) bunul sau, după caz, felul prestaţiei datorate;

c) modalităţile de executare solicitate de creditor.

(4) La cerere se vor ataşa titlul executoriu în original sau în copie legalizată, după caz, şi dovada achitării taxelor de timbru, inclusiv timbrul judiciar, precum şi, dacă este cazul, înscrisurile anume prevăzute de lege.

ART. 665

Înregistrarea cererii de executare

(1) De îndată ce primeşte cererea de executare, executorul judecătoresc, prin încheiere, va dispune înregistrarea acesteia şi deschiderea dosarului de executare sau, după caz, va refuza motivat deschiderea procedurii de executare.

(2) Încheierea prevăzută la alin. (1) se comunică de îndată creditorului. În cazul în care executorul judecătoresc refuză deschiderea procedurii de executare, creditorul poate face plângere, în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii prevăzute la alin. (1), la instanţa de executare.

ART. 666

Încuviinţarea executării silite

(1) În termen de maximum 3 zile de la înregistrarea cererii, executorul judecătoresc va solicita încuviinţarea executării de către instanţa de executare, căreia îi va înainta, în copie certificată de el pentru conformitate cu originalul, cererea creditorului, titlul executoriu, încheierea prevăzută la art. 665 alin. (1) şi dovada achitării taxei judiciare de timbru.

(2) Cererea de încuviinţare a executării silite se soluţionează în termen de maximum 7 zile de la înregistrarea acesteia la instanţă, prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părţilor. Pronunţarea se poate amâna cu cel mult 48 de ore, iar motivarea încheierii se face în cel mult 7 zile de la pronunţare. Încheierea se comunică din oficiu, de îndată, executorului judecătoresc, precum şi creditorului.

(3) Încheierea va cuprinde, în afara menţiunilor prevăzute la art. 233 alin. (1), arătarea titlului executoriu pe baza căruia se va face executarea, suma, atunci când aceasta este determinată sau determinabilă, cu toate accesoriile pentru care s-a încuviinţat urmărirea, când s-a încuviinţat

urmărirea silită a bunurilor debitorului şi modalitatea concretă de executare silită, atunci când s-a solicitat expres aceasta.

(4) Încuviinţarea executării silite permite creditorului să ceară executorului judecătoresc care a solicitat încuviinţarea să recurgă, simultan ori succesiv, la toate modalităţile de executare prevăzute de lege în vederea realizării drepturilor sale, inclusiv a cheltuielilor de executare. Încuviinţarea executării silite produce efecte pe întreg teritoriul ţării. De asemenea, încuviinţarea executării silite se extinde şi asupra titlurilor executorii care se vor emite de executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare silită încuviinţate.

(5) Instanţa poate respinge cererea de încuviinţare a executării silite numai dacă:

1. cererea de executare silită este de competenţa altui organ de executare decât cel sesizat;

2. hotărârea sau, după caz, înscrisul nu constituie, potrivit legii, titlu executoriu;

3. înscrisul, altul decât o hotărâre judecătorească, nu întruneşte toate condiţiile de formă cerute de lege sau alte cerinţe în cazurile anume prevăzute de lege;

4. creanţa nu este certă, lichidă şi exigibilă;

5. debitorul se bucură de imunitate de executare;

6. titlul cuprinde dispoziţii care nu se pot aduce la îndeplinire prin executare silită;

7. există alte impedimente prevăzute de lege.

(6) Încheierea prin care instanţa admite cererea de încuviinţare a executării silite nu este supusă niciunei căi de atac, însă poate fi cenzurată în cadrul contestaţiei la executare silită, introdusă în condiţiile prevăzute de lege. Dispoziţiile art. 712 alin. (3) rămân aplicabile.

(7) Încheierea prin care se respinge cererea de încuviinţare a executării silite poate fi atacată numai cu apel exclusiv de creditor, în termen de 15 zile de la comunicare. Hotărârea prin care se soluţionează apelul se comunică, din oficiu, de îndată, şi executorului judecătoresc.

(8) Abrogat

ART. 667

Înştiinţarea debitorului

(1) Dacă cererea de executare a fost încuviinţată, executorul judecătoresc va comunica debitorului o copie de pe încheierea dată în condiţiile art. 666, împreună cu o copie, certificată de executor pentru conformitate cu originalul, a titlului executoriu şi, dacă legea nu prevede altfel, o somaţie.

(2) Comunicarea titlului executoriu şi a somaţiei, cu excepţia cazurilor în care legea prevede că executarea se face fără somaţie ori fără comunicarea titlului executoriu către debitor, este prevăzută sub sancţiunea nulităţii executării.

ART. 668

Somaţia

Debitorul va fi somat să îşi îndeplinească obligaţia, de îndată sau în termenul acordat de lege, cu arătarea că, în caz contrar, se va proceda la continuarea executării silite.

ART. 669

Excepţii de la comunicare

Nu este necesară comunicarea titlului executoriu şi a somaţiei:

1. în cazurile prevăzute la art. 675;

2. în cazul ordonanţelor şi încheierilor pronunţate de instanţă şi declarate de lege executorii.

ART. 670

Cheltuieli de executare

(1) Partea care solicită îndeplinirea unui act sau a altei activităţi care interesează executarea silită este obligată să avanseze cheltuielile necesare în acest scop. Pentru actele sau activităţile dispuse din oficiu, cheltuielile se avansează de către creditor.

(2) Cheltuielile ocazionate de efectuarea executării silite sunt în sarcina debitorului urmărit, în afară de cazul când creditorul a renunţat la executare, situaţie în care vor fi suportate de acesta, sau dacă prin lege se prevede altfel. De asemenea, debitorul va fi ţinut să suporte cheltuielile de executare stabilite sau, după caz, efectuate după înregistrarea cererii de executare şi până la data realizării obligaţiei stabilite în titlul executoriu, chiar dacă el a făcut plata în mod voluntar. Cu toate acestea, în cazul în care debitorul, somat potrivit art. 668, a executat obligaţia de îndată sau în termenul acordat de lege, el nu va fi ţinut să suporte decât cheltuielile pentru actele de executare efectiv îndeplinite, precum şi onorariul executorului judecătoresc şi, dacă este cazul, al avocatului creditorului, proporţional cu activitatea depusă de aceştia.

(3) Sunt cheltuieli de executare:

1. taxele de timbru necesare declanşării executării silite;

2. onorariul executorului judecătoresc, stabilit potrivit legii;

3. onorariul avocatului în faza de executare silită;

4. onorariul expertului, al traducătorului şi al interpretului;

5. cheltuielile efectuate cu ocazia publicităţii procedurii de executare silită şi cu efectuarea altor acte de executare silită;

6. cheltuielile de transport;

7. alte cheltuieli prevăzute de lege ori necesare desfăşurării executării silite.

(4) Sumele datorate ce urmează să fie plătite se stabilesc de către executorul judecătoresc, prin încheiere, pe baza dovezilor prezentate de partea interesată, în condiţiile legii. Aceste sume pot fi cenzurate de instanţa de executare, pe calea contestaţiei la executare formulate de partea interesată şi ţinând seama de probele administrate de aceasta. Dispoziţiile art. 451 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător, iar suspendarea executării în privinţa acestor cheltuieli de executare nu este condiţionată de plata unei cauţiuni.

(5) În cazul în care sumele stabilite potrivit alin. (4) nu pot fi recuperate de la debitor, din lipsa bunurilor urmăribile sau din alte asemenea cauze, acestea, cu excepţia onorariului executorului judecătoresc, vor fi plătite de creditor, care le va putea recupera de la debitor când starea patrimonială a acestuia o va permite, înăuntrul termenului de prescripţie.

(6) Pentru sumele stabilite prin aplicarea alin. (1) - (5), încheierea constituie titlu executoriu atât pentru creditor, cât şi pentru executorul judecătoresc.

ART. 671

Depunerea şi consemnarea de cauţiuni sau alte sume

(1) Depunerea sau consemnarea oricărei sume în scopul participării la desfăşurarea, potrivit legii, a executării silite ori al obţinerii suspendării executării silite, depunerea sumelor cu afectaţiune specială, precum şi depunerea sau consemnarea sumelor reprezentând veniturile bunurilor urmărite ori preţul rezultat din vânzarea acestor bunuri se fac la CEC Bank - S.A., Trezoreria Statului sau la orice altă instituţie de credit care are în obiectul de activitate operaţiuni de consemnare la dispoziţia instanţei de executare sau a executorului judecătoresc.

(2) Dovada depunerii sau consemnării acestor sume se poate face cu recipisa de consemnare sau cu orice alt înscris admis de lege.

(3) Eliberarea acestor sume se face persoanelor îndreptăţite sau reprezentanţilor acestora numai pe baza dispoziţiei executorului judecătoresc ori a instanţei de executare, după caz.

(4) Dispoziţiile art. 1.057 şi următoarele privitoare la cauţiunea judiciară se aplică în mod corespunzător.

ART. 672

Comunicarea actelor de procedură

Comunicarea actelor de procedură în cadrul executării silite se poate face de către executorul judecătoresc fie personal, fie prin intermediul agentului său procedural, iar, dacă aceasta nu este posibilă, potrivit dispoziţiilor legale privind citarea şi comunicarea actelor de procedură, care se aplică în mod corespunzător. Dovada comunicării prin agent procedural are aceeaşi forţă probantă cu dovada comunicării efectuate de către executor însuşi.

SECŢIUNEA a 2-a

Efectuarea actelor de executare silită

ART. 673

Trecerea la executarea silită

În afară de cazul în care legea prevede altfel, actele de executare silită nu pot fi efectuate decât după expirarea termenului arătat în somaţie sau, în lipsa acesteia, în cel prevăzut în încheierea prin care s-a încuviinţat executarea.

ART. 674

Existenţa unui termen de plată

Când prin titlul executoriu s-a stabilit un termen de plată, executarea nu se poate face mai înainte de împlinirea acelui termen.

ART. 675

Decăderea debitorului din beneficiul termenului de plată

(1) Debitorul care beneficiază de un termen de plată va fi decăzut, la cererea creditorului, din beneficiul acestui termen, dacă:

1. debitorul se sustrage de la îndeplinirea obligaţiilor care îi revin potrivit legii în scopul realizării executării silite;

2. debitorul risipeşte averea sa;

3. debitorul este în stare de insolvabilitate îndeobşte cunoscută sau, dacă prin fapta sa, săvârşită cu intenţie sau dintr-o culpă gravă, a micşorat garanţiile date creditorului său ori nu le-a dat pe cele promise sau, după caz, încuviinţate;

4. alţi creditori fac executări asupra averii lui.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), instanţa de executare va hotărî de urgenţă, în camera de consiliu, cu citarea părţilor, în termen scurt. În situaţia în care debitorul nu mai are domiciliul sau sediul cunoscut, va fi citat la ultimul său domiciliu ori sediu.

(3) Dispoziţiile alin. (1) nu se aplică atunci când debitor este statul sau o unitate administrativ-teritorială.

ART. 676

Cazul obligaţiilor alternative

(1) Când titlul executoriu cuprinde o obligaţie alternativă, fără să se arate termenul de alegere, executorul judecătoresc va notifica debitorului să îşi exercite acest drept în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviinţare a executării, sub sancţiunea decăderii.

(2) Alegerea prestaţiei va fi făcută prin act scris care va fi notificat executorului judecătoresc, iar acesta îl va înştiinţa de îndată pe creditor despre alegerea făcută.

(3) După expirarea termenului prevăzut la alin. (1), dreptul de alegere trece asupra creditorului. În acest caz, executorul judecătoresc îl va soma pe debitor, punându-i în vedere să execute prestaţia aleasă de creditor.

ART. 677

Executarea prestaţiilor reciproce

Când executarea depinde de o contraprestaţie, ce rezultă din acelaşi titlu executoriu şi urmează să fie făcută de creditor în acelaşi timp cu prestaţia debitorului, executarea va putea fi făcută numai după ce creditorul a oferit debitorului propria prestaţie sau după ce a făcut dovada cu înscris că debitorul a primit-o ori este în întârziere cu primirea ei.

ART. 678

Existenţa unei cauţiuni

Hotărârile ce se execută provizoriu cu dare de cauţiune nu se vor executa mai înainte de a se depune cauţiunea.

ART. 679

Constatarea actelor de executare

(1) Dacă din lege nu rezultă contrariul, pentru toate actele de executare efectuate în cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să încheie procese-verbale care vor cuprinde următoarele menţiuni:

a) denumirea şi sediul organului de executare;

b) numele şi calitatea celui care încheie procesul-verbal;

c) data întocmirii procesului-verbal şi numărul dosarului de executare;

d) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează actul de executare;

e) numele şi domiciliul ori, după caz, denumirea şi sediul debitorului şi creditorului;

f) locul, data şi ora efectuării actului de executare;

g) măsurile luate de executor sau constatările acestuia;

h) consemnarea explicaţiilor, opoziţiilor şi obiecţiunilor participanţilor la executare;

i) alte menţiuni cerute de lege sau considerate de executor ca fiind necesare;

j) menţionarea, când este cazul, a lipsei creditorului sau debitorului ori a refuzului sau a împiedicării de a semna procesul-verbal;

k) menţionarea numărului de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum şi a persoanelor cărora li s-a înmânat acesta;

l) semnătura executorului, precum şi, când este cazul, a altor persoane interesate în executare sau care asistă la efectuarea actului de executare;

m) ştampila executorului judecătoresc.

(2) Menţiunile de la alin. (1) lit. a) - g), l) şi m) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

ART. 680

Accesul la bunurile debitorului

(1) În vederea executării unei hotărâri judecătoreşti, executorul judecătoresc poate intra în încăperile ce reprezintă domiciliul, reşedinţa sau sediul unei persoane, precum şi în orice alte locuri, cu consimţământul acesteia, iar în caz de refuz, cu concursul forţei publice.

(2) În cazul altor titluri executorii decât hotărârile judecătoreşti, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc, depusă odată cu cererea de încuviinţare a executării silite ori pe cale separată, instanţa competentă va autoriza intrarea în locurile menţionate la alin. (1). Instanţa se pronunţă, de urgenţă, în camera de consiliu, cu citarea terţului care deţine bunul, prin încheiere executorie care nu este supusă niciunei căi de atac.

ART. 681

Identificarea bunurilor urmăribile

(1) Executorul judecătoresc are dreptul să identifice bunurile urmăribile ale debitorului şi, la locul unde ele se găsesc, să îndeplinească asupra lor acte de executare, în prezenţa debitorului sau a unuia dintre membrii majori ai familiei sale ori a unei alte persoane majore care se află în acel loc, iar în lipsa acestora, în prezenţa unui agent al forţei publice sau, în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege, a 2 martori asistenţi.

(2) Identificarea bunurilor urmăribile şi efectuarea actelor de executare la domiciliul sau la sediul altei persoane decât cel al debitorului se pot face, în lipsa acordului persoanei respective, numai cu autorizarea prealabilă a instanţei de executare, dată potrivit art. 680 alin. (2).

ART. 682

Măsuri în cazul opunerii la executare

(1) În cazul în care executorul judecătoresc întâmpină opunere la efectuarea unui act de executare, la cererea acestuia, făcută în condiţiile art. 659 alin. (2), organele de poliţie, jandarmerie şi alţi agenţi ai forţei publice sunt obligaţi să asigure îndeplinirea efectivă a activităţii de executare silită, inclusiv prin îndepărtarea de la locul executării a debitorului sau a oricărei alte persoane.

(2) Dacă opunerea la executare întruneşte elementele constitutive ale unei fapte prevăzute de legea penală, executorul judecătoresc încheie un proces-verbal, pe care îl va trimite de îndată parchetului de pe lângă instanţa de executare. Sesizarea parchetului nu împiedică continuarea executării silite.

ART. 683

Locul executării

Executarea silită se efectuează, după caz, la locul unde debitorul realizează venituri sau la locul unde se găsesc alte venituri ori bunuri ale sale supuse urmăririi, dacă legea nu dispune altfel.

ART. 684

Timpul în care se efectuează executarea

(1) Niciun act de executare nu se va putea face înainte de ora 6,00 şi nici după ora 20,00.

(2) Executarea silită nu se va putea face la alte ore decât cele menţionate şi nici în zilele nelucrătoare, stabilite potrivit legii, în afară de cazul în care se dispune altfel prin chiar hotărârea judecătorească pusă în executare sau de cazurile urgente în care executarea poate fi încuviinţată de instanţa de executare, prin încheiere dată în condiţiile art. 680 alin. (2).

(3) Cu titlu de excepţie, executarea începută va putea continua în aceeaşi zi, dar nu mai târziu de ora 22,00, iar în zilele următoare, în condiţiile prevăzute la alin. (1).

ART. 685

Executarea în lipsa părţilor

Actele de executare îndeplinite în lipsa părţilor, când prezenţa lor nu este expres cerută de lege, sunt valabile, dacă sunt făcute cu respectarea dispoziţiilor legale.

ART. 686

Sancţiune

Încălcarea dispoziţiilor art. 674, 678 şi 684 atrage anularea executării.

SECŢIUNEA a 3-a

Executarea împotriva moştenitorilor

ART. 687

Interzicerea executării silite

(1) Dacă debitorul moare înainte de sesizarea executorului judecătoresc, nicio executare silită nu poate fi pornită, iar dacă moare după ce aceasta a fost pornită, ea nu poate fi continuată cât timp moştenirea nu a fost acceptată de către cei chemaţi la moştenire sau, în lipsă, cât timp nu a fost numit, în condiţiile legii, un curator al succesiunii ori, după caz, un curator special pentru executare, în condiţiile art. 58.

(2) În cazul în care creditorul sau executorul judecătoresc ia cunoştinţă, în orice mod, de faptul că debitorul a decedat, acesta este obligat să solicite de îndată camerei notarilor publici în a cărei circumscripţie a avut ultimul domiciliu defunctul să facă menţiune în registrul special prevăzut de lege despre începerea executării silite şi să îi elibereze un certificat din care să rezulte dacă moştenirea debitorului a fost sau nu dezbătută, iar în caz afirmativ, care sunt persoanele care au calitatea de moştenitori, precum şi faptul dacă până la acceptarea moştenirii de către cel puţin unul dintre succesibili a fost sau nu numit un curator al succesiunii.

(3) În cazul în care se constată că moştenirea nu a fost dezbătută sau, după caz, acceptată, creditorul sau executorul judecătoresc poate cere camerei notarilor publici în a cărei circumscripţie a avut ultimul domiciliu defunctul sau, după caz, notarului public deja sesizat întocmirea inventarului succesiunii sau desemnarea unei persoane în acest scop.

ART. 688

Începerea executării contra moştenitorilor

(1) Dacă debitorul moare înainte de începerea executării silite şi se constată că nu există niciun moştenitor acceptant şi nici nu este numit un curator al succesiunii, la cererea creditorului ori a executorului judecătoresc, instanţa de executare va numi de îndată un curator special, până când va fi numit, în condiţiile legii, curatorul succesiunii, dispoziţiile art. 58 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) În cazul în care moştenirea a fost acceptată şi există numai moştenitori majori, executarea silită va fi pornită împotriva tuturor, în afară de cazul în care numai unii dintre aceştia sunt chemaţi, de lege ori potrivit voinţei defunctului, să răspundă pentru anumite datorii ale defunctului. Dacă executarea silită este pornită contra tuturor moştenitorilor, aceştia vor fi citaţi, printr-o înştiinţare colectivă, făcută la locul deschiderii moştenirii, pe numele acesteia, cu excepţia cazului în care au ales, cu ocazia dezbaterii succesorale ori chiar ulterior, un alt domiciliu în vederea citării sau un reprezentant al acestora, după caz.

(3) Dacă între moştenitori sunt şi minori sau persoane care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială, executarea silită nu va putea fi pornită decât după numirea reprezentanţilor sau

a ocrotitorilor legali. Dacă însă după o lună de la moartea debitorului sau de la instituirea consilierii judiciare sau tutelei speciale nu a fost numit reprezentantul sau ocrotitorul legal, creditorul sau executorul judecătoresc va putea cere instanţei de executare numirea unui curator special, până la numirea lui dispoziţiile art. 58 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 689

Continuarea executării contra moştenitorilor

Dacă la moartea debitorului executarea era începută, ea se suspendă şi nu va fi reluată împotriva succesibililor acceptanţi decât după 10 zile de la data când aceştia au fost încunoştinţaţi despre continuarea executării silite, dispoziţiile art. 688 aplicându-se în mod corespunzător.

SECŢIUNEA a 4-a

Intervenţia altor creditori

ART. 690

Dreptul de intervenţie

(1) Orice creditor poate interveni în cursul executării silite pornite de un alt creditor, însă numai în condiţiile şi limitele prevăzute la alin. (2).

(2) Pot interveni în executarea silită:

1. creditorii care au deja un titlu executoriu contra debitorului;

2. creditorii care au luat măsuri asigurătorii asupra bunurilor acestuia;

3. creditorii care au un drept real de garanţie sau, după caz, un drept de preferinţă asupra bunului urmărit, conservat în condiţiile prevăzute de lege;

4. creditorii chirografari titulari ai unor creanţe băneşti rezultate din înscrisuri cu dată certă ori din registre ţinute cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

ART. 691

Termenul de intervenţie

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, intervenţia poate fi făcută, sub sancţiunea prevăzută la art. 696, până la termenul stabilit de către executor pentru valorificarea, în oricare dintre modalităţile prevăzute de lege ori convenite de părţi, a bunurilor mobile sau imobile urmărite.

(2) Cu toate acestea, creditorii care au un drept real de garanţie asupra bunurilor urmărite şi care este conservat în condiţiile prevăzute de lege, creditorii care au creanţe având ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene, precum şi alţi creditori privilegiaţi care intervin în cursul urmăririi silite au dreptul să participe la distribuire după rangul conferit de dreptul lor de preferinţă, chiar dacă cererea de intervenţie a fost făcută după expirarea termenului stabilit potrivit alin. (1), dacă şi-au depus titlurile de creanţă în termenul prevăzut la art. 869 alin. (2), în vederea întocmirii proiectului de distribuire a sumei rezultate din urmărire. Dispoziţiile art. 866 rămân aplicabile.

ART. 692

Procedura

(1) Cererea de intervenţie trebuie să fie făcută cu respectarea cerinţelor prevăzute la art. 664, indicându-se în mod expres dacă creanţa este certă, lichidă şi exigibilă, precum şi dacă este garantată sau negarantată, în tot ori în parte, privilegiată sau chirografară, după caz. În cazul în care creditorul a cerut sau a obţinut luarea unor măsuri asigurătorii asupra bunurilor debitorului,

se va face menţiune şi despre acest lucru, indicându-se bunurile pentru care s-a cerut luarea acestor măsuri.

(2) Cererea se depune la executorul judecătoresc, împreună cu copii certificate de pe documentele justificative, precum şi de pe procesul-verbal de constatare a aplicării măsurii asigurătorii, dacă este cazul. În situaţia în care se reclamă creanţe băneşti rezultate din înscrierile contabile făcute în registre ţinute cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege, cererea va fi însoţită, sub sancţiunea inadmisibilităţii, de un extras de pe înscrierile care cuprind aceste sume, legalizate de un notar public.

(3) După înregistrarea cererii, executorul judecătoresc o va înainta de îndată instanţei de executare competente, împreună cu toate documentele justificative, dispoziţiile art. 665 şi 666 aplicându-se în mod corespunzător. Până la soluţionarea cererii de intervenţie, instanţa poate suspenda eliberarea sau distribuirea de sume obţinute din valorificarea bunurilor debitorului. Instanţa poate obliga creditorul intervenient la plata unei cauţiuni. Dispoziţiile art. 719 alin. (7) şi (8) se aplică în mod corespunzător.

(4) Instanţa soluţionează cererea în camera de consiliu, fără citarea părţilor, dispoziţiile art. 666 aplicându-se în mod corespunzător. Dacă creditorii care au formulat cerere de intervenţie nu au titlu executoriu, instanţa va convoca în camera de consiliu, de urgenţă şi în termen scurt, debitorul şi creditorii care nu au titlu executoriu, pentru recunoaşterea de către debitor a creanţelor, dispunând totodată comunicarea către debitor a copiilor de pe cererile de intervenţie şi de pe documentele justificative.

(5) La termenul fixat de instanţă, debitorul trebuie să declare dacă înţelege să recunoască, în tot sau în parte, creanţele pentru care a avut loc intervenţia. Dacă debitorul nu se înfăţişează, se consideră că recunoaşte toate creanţele reclamate prin cererile de intervenţie.

(6) Dacă debitorul contestă, în tot sau în parte, creanţele reclamate, creditorii intervenienţi ale căror creanţe au fost contestate au dreptul să solicite instanţei, cu plata prealabilă a cauţiunii prevăzute la art. 719 alin. (2), să dispună executorului judecătoresc ca sumele reclamate să fie puse deoparte, dacă, în termen de 5 zile de la data când a avut loc convocarea prevăzută la alin. (4), aceştia vor face dovada că au introdus acţiune în justiţie în scopul obţinerii titlului executoriu. Până la expirarea acestui termen, eliberarea sau, după caz, distribuirea acestor sume, dacă este cazul, se suspendă de drept, iar după împlinirea termenului instanţa va decide asupra suspendării, în condiţiile alin. (3), până la soluţionarea litigiului printr-o hotărâre definitivă. În acest din urmă caz, aceste sume vor fi consemnate până la soluţionarea litigiului printr-o hotărâre definitivă, cu excepţia situaţiei în care ar fi pretinse de alţi creditori în rang util.

ART. 693

Înştiinţarea creditorului urmăritor şi a debitorului

(1) Odată cu sesizarea instanţei de executare, potrivit art. 692 alin. (3), executorul judecătoresc va comunica o copie de pe cererea de intervenţie şi de pe documentele justificative creditorului urmăritor, iar după soluţionarea cererii de intervenţie, şi o copie certificată de pe încheierea de încuviinţare a acesteia.

(2) Dacă cererea de intervenţie a fost încuviinţată, executorul îl va înştiinţa şi pe debitor, dispoziţiile art. 667 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 694

Drepturile creditorului urmăritor

(1) În cazul creditorilor chirografari care au intervenit în cursul urmăririi silite şi ale căror creanţe au fost recunoscute de debitor, în tot sau în parte, creditorul urmăritor are dreptul de a le indica acestora, printr-o notificare, făcută în termen de 10 zile de la data comunicării de către executorul judecătoresc a copiei certificate a încheierii de încuviinţare a cererii de intervenţie, existenţa şi a altor bunuri ale debitorului, care pot fi urmărite în mod util, invitându-i să ceară extinderea urmăririi şi asupra acestor bunuri, dacă au titlu executoriu, şi să avanseze, în toate cazurile, cheltuielile necesare pentru extindere.

(2) Dacă însă creditorii intervenienţi nu solicită extinderea urmăririi şi la bunurile indicate de creditorul urmăritor sau, după caz, nu avansează cheltuielile necesare extinderii, în termen de 10 zile de la data notificării prevăzute la alin. (1), creditorul urmăritor are dreptul de a fi preferat acestora la distribuirea sumei rezultate din urmărire.

(3) Creditorii urmăritori nu se pot opune cererilor de intervenţie făcute de alţi creditori, în afară de cazul în care ei fac dovada că aceştia au acţionat în frauda drepturilor lor. Ei pot însă contesta, în termenul prevăzut de lege, repartizarea creanţelor potrivit proiectului de distribuire a sumelor rezultate din urmărire întocmit de către executor.

ART. 695

Efectele intervenţiei

(1) Creditorii intervenienţi şi cei ale căror creanţe au fost recunoscute de către debitor, în condiţiile prevăzute la art. 692, pot să participe la distribuirea sumei rezultate din urmărire, în limita sumelor reclamate sau, după caz, recunoscute, şi, dacă au titluri executorii, să participe, în condiţiile legii, la urmărirea bunurilor debitorului şi să solicite efectuarea unor acte de executare silită, dacă este cazul.

(2) Creditorii intervenienţi ale căror creanţe au fost contestate, în tot sau în parte, de către debitor şi care au cerut instanţei ca sumele reclamate să fie puse deoparte pot participa numai la distribuirea sumelor consemnate în condiţiile prevăzute la art. 692 alin. (6), în afară de cazul în care ar fi pretinse de alţi creditori în rang util.

ART. 696

Intervenţia tardivă

Creditorii chirografari care au intervenit după expirarea termenului prevăzut la art. 691 alin. (1), dar înainte de expirarea termenului pentru depunerea titlurilor de creanţă, în vederea întocmirii proiectului de distribuire a sumei rezultate din urmărire, au dreptul să participe la distribuirea părţii din suma rămasă după îndestularea drepturilor creditorilor urmăritori, a creditorilor garantaţi sau privilegiaţi şi a celor care au intervenit în timp util. Dispoziţiile art. 692 alin. (4) - (6) rămân aplicabile.

SECŢIUNEA a 5-a

Perimarea executării silite

ART. 697

Termenul de perimare

(1) În cazul în care creditorul, din culpa sa, a lăsat să treacă 6 luni fără să îndeplinească un act sau demers necesar executării silite, ce i-a fost solicitat, în scris, de către executorul judecătoresc, executarea se perimă de drept.

(2) În caz de suspendare a executării, termenul de perimare curge de la încetarea suspendării. Termenul de perimare nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului.

ART. 698

Constatarea perimării. Efecte

(1) Perimarea se constată de către instanţa de executare, la cererea executorului judecătoresc sau a părţii interesate, prin încheiere dată cu citarea în termen scurt a părţilor.

(2) Perimarea executării atrage desfiinţarea tuturor actelor de executare, cu excepţia celor care au dus la realizarea, în parte, a creanţei cuprinse în titlul executoriu şi a accesoriilor.

ART. 699

Reînnoirea cererii de executare

(1) În caz de perimare a executării, se va putea face, înăuntrul termenului de prescripţie, o nouă cerere de executare silită, dispoziţiile art. 665 şi 666 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(2) După încuviinţarea executării silite, executorul va comunica debitorului încheierea instanţei, precum şi o nouă somaţie, la care nu se va mai alătura titlul ce se execută.

SECŢIUNEA a 6-a

Amânarea, suspendarea şi restrângerea executării

ART. 700

Amânarea executării

(1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, executorul judecătoresc nu poate amâna executarea decât dacă procedura de citare sau de întocmire a anunţurilor şi publicaţiilor de vânzare nu a fost îndeplinită sau dacă, la termenul stabilit, executarea nu poate fi efectuată datorită neîndeplinirii de către creditor a obligaţiilor prevăzute la art. 647 alin. (1).

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), amânarea se dispune de executorul judecătoresc prin încheiere.

ART. 701

Suspendarea executării

(1) Executarea silită se suspendă în cazurile în care aceasta este prevăzută de lege ori a fost dispusă de instanţă.

(2) Executarea se suspendă şi la cererea creditorului urmăritor de către executorul judecătoresc.

(3) Pe perioada suspendării executării, actele de executare efectuate anterior, măsurile de executare dispuse de instanţa de executare sau de executor, inclusiv cele de indisponibilizare a bunurilor, veniturilor şi conturilor bancare, rămân în fiinţă, în afară de cazul în care prin lege sau prin hotărâre judecătorească se dispune altfel.

(4) Actele de executare efectuate în ziua soluţionării cererii având ca obiect suspendarea, fie şi provizorie, a executării silite sunt desfiinţate de drept prin efectul admiterii cererii de suspendare şi a contestaţiei la executare.

(5) După încetarea suspendării, executorul, la cererea părţii interesate, va dispune continuarea executării, în măsura în care actele de executare sau executarea silită însăşi nu au fost desfiinţate de instanţa de judecată ori acestea nu au încetat prin efectul legii.

ART. 702

Restrângerea executării

(1) Când creditorul urmăreşte în acelaşi timp mai multe bunuri mobile sau imobile a căror valoare este vădit excesivă în raport cu creanţa ce urmează a fi satisfăcută, instanţa de executare, la cererea debitorului şi după citarea creditorului, poate să restrângă executarea la anumite bunuri.

(2) Dacă cererea este admisă, instanţa va suspenda executarea celorlalte bunuri.

(3) Executarea suspendată nu va putea fi reluată decât după rămânerea definitivă a proiectului de distribuire a sumelor rezultate din executarea efectuată.

SECŢIUNEA a 7-a
Încetarea executării silite

ART. 703

Cazuri de încetare a executării

(1) Executarea silită încetează dacă:

1. s-a realizat integral obligaţia prevăzută în titlul executoriu, s-au achitat cheltuielile de executare, precum şi alte sume datorate potrivit legii;

2. nu mai poate fi efectuată ori continuată din cauza lipsei de bunuri urmăribile sau a imposibilităţii de valorificare a unor astfel de bunuri;

3. creditorul a renunţat la executare;

4. a fost desfiinţat titlul executoriu;

5. a fost anulată executarea.

(2) În toate cazurile, executorul judecătoresc va întocmi o încheiere, motivată în fapt şi în drept, cu menţionarea cauzei de încetare a executării. Încheierea de încetare a executării va fi comunicată de îndată creditorului şi debitorului.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) pct. 2, 3 şi 5 executorul judecătoresc îi va remite personal creditorului sau reprezentantului său titlul executoriu.

ART. 704

Nulitatea executării silite

Nerespectarea dispoziţiilor privitoare la executarea silită însăşi sau la efectuarea oricărui act de executare atrage nulitatea actului nelegal, precum şi a actelor de executare subsecvente, dispoziţiile art. 174 şi următoarele fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 705

Reluarea executării

(1) În cazurile prevăzute la art. 703 alin. (1) pct. 2 se poate cere reluarea executării silite, înăuntrul termenului de prescripţie a dreptului de a obţine executarea silită.

(2) Reluarea executării silite poate fi cerută şi asupra aceluiaşi bun. Dacă acesta este un imobil, atât timp cât, potrivit legii, poate avea loc reluarea executării silite, nu se va putea solicita de către executorul judecătoresc radierea urmăririi înscrise potrivit dispoziţiilor art. 822.

CAPITOLUL V
Prescripţia dreptului de a obţine executarea silită

ART. 706

Termenul de prescripţie

(1) Dreptul de a obţine executarea silită se prescrie în termen de 3 ani, dacă legea nu prevede altfel. În cazul titlurilor emise în materia drepturilor reale, termenul de prescripţie este de 10 ani.

(2) Termenul de prescripţie începe să curgă de la data când se naşte dreptul de a obţine executarea silită. În cazul hotărârilor judecătoreşti şi arbitrale, termenul de prescripţie începe să curgă de la data rămânerii lor definitive.

ART. 707

Efectele împlinirii termenului de prescripţie

(1) Prescripţia nu operează de plin drept, ci numai la cererea persoanei interesate.

(2) Prescripţia stinge dreptul de a obţine executarea silită şi orice titlu executoriu îşi pierde puterea executorie. În cazul hotărârilor judecătoreşti şi arbitrale, dacă dreptul de a obţine obligarea pârâtului este imprescriptibil sau, după caz, nu s-a prescris, creditorul poate obţine un nou titlu executoriu, pe calea unui nou proces, fără a i se putea opune excepţia autorităţii de lucru judecat.

ART. 708

Suspendarea prescripţiei

(1) Cursul prescripţiei se suspendă:

1. în cazurile stabilite de lege pentru suspendarea termenului de prescripţie a dreptului de a obţine obligarea pârâtului;

2. pe timpul cât suspendarea executării silite este prevăzută de lege ori a fost stabilită de instanţă sau de alt organ jurisdicţional competent;

3. cât timp debitorul nu are bunuri urmăribile sau care nu au putut fi valorificate ori îşi sustrage veniturile şi bunurile de la urmărire;

4. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) După încetarea suspendării, prescripţia îşi reia cursul, socotindu-se şi timpul scurs înainte de suspendare.

(3) Prescripţia nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului urmăritor.

ART. 709

Întreruperea prescripţiei

(1) Cursul prescripţiei se întrerupe:

1. pe data îndeplinirii de către debitor, înainte de începerea executării silite sau în cursul acesteia, a unui act voluntar de executare a obligaţiei prevăzute în titlul executoriu ori a recunoaşterii, în orice alt mod, a datoriei;

2. pe data depunerii cererii de executare, însoţită de titlul executoriu, chiar dacă a fost adresată unui organ de executare necompetent;

3. pe data depunerii cererii de intervenţie în cadrul urmăririi silite pornite de alţi creditori;

4. pe data îndeplinirii în cursul executării silite a unui act de executare;

5. pe data depunerii cererii de reluare a executării;

6. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) După întrerupere, începe să curgă un nou termen de prescripţie.

(3) Prescripţia nu este întreruptă dacă executarea silită a fost respinsă, anulată sau dacă s-a perimat ori dacă cel care a făcut-o a renunţat la ea.

ART. 710

Repunerea în termenul de prescripţie

(1) După împlinirea termenului de prescripţie, creditorul poate cere repunerea în acest termen numai dacă a fost împiedicat să ceară executarea datorită unor motive temeinice.

(2) Cererea de repunere în termen se introduce la instanţa de executare competentă, în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării. Judecata cererii se face cu citarea părţilor, prin hotărâre supusă numai apelului, potrivit dreptului comun.

(3) Dacă cererea de repunere în termen a fost admisă, creditorul poate formula cerere de executare silită în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

ART. 711

Alte dispoziţii aplicabile

Prevederile prezentului capitol se completează cu dispoziţiile Codului civil privitoare la prescripţia extinctivă.

CAPITOLUL VI

Contestaţia la executare

ART. 712

Obiectul contestaţiei

(1) Împotriva executării silite, a încheierilor date de executorul judecătoresc, precum şi împotriva oricărui act de executare se poate face contestaţie de către cei interesaţi sau vătămaţi prin executare. De asemenea, se poate face contestaţie la executare şi în cazul în care executorul judecătoresc refuză să efectueze o executare silită sau să îndeplinească un act de executare silită în condiţiile legii.

(2) Dacă nu s-a utilizat procedura prevăzută la art. 443, se poate face contestaţie şi în cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înţelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu.

(3) De asemenea, după începerea executării silite, cei interesaţi sau vătămaţi pot cere, pe calea contestaţiei la executare, şi anularea încheierii prin care s-a admis cererea de încuviinţare a executării silite, dacă a fost dată fără îndeplinirea condiţiilor legale.

(4) Împărţirea bunurilor proprietate comună pe cote-părţi sau în devălmăşie poate fi hotărâtă, la cererea părţii interesate, şi în cadrul judecării contestaţiei la executare.

ART. 713

Condiţii de admisibilitate

(1) Dacă executarea silită se face în temeiul unei hotărâri judecătoreşti sau arbitrale, debitorul nu va putea invoca pe cale de contestaţie motive de fapt sau de drept pe care le-ar fi putut opune în cursul judecăţii în primă instanţă sau într-o cale de atac ce i-a fost deschisă.

(2) În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, se pot invoca în contestaţia la executare şi motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o cale procesuală pentru desfiinţarea lui, inclusiv o acţiune de drept comun.

(3) Nu se poate face o nouă contestaţie de către aceeaşi parte pentru motive care au existat la data primei contestaţii. Cu toate acestea, contestatorul îşi poate modifica cererea iniţială adăugând motive noi de contestaţie dacă, în privinţa acestora din urmă, este respectat termenul de exercitare a contestaţiei la executare.

(4) Creditorii neurmăritori au dreptul de a interveni în executarea efectuată de alţi creditori, pentru a lua parte la executare sau la distribuirea sumelor obţinute din urmărirea silită a bunurilor debitorului.

(5) În cazul procedurii urmăririi silite mobiliare sau imobiliare ori a predării silite a bunului imobil sau mobil, contestaţia la executare poate fi introdusă şi de o terţă persoană, însă numai dacă aceasta pretinde un drept de proprietate ori un alt drept real cu privire la bunul respectiv.

ART. 714

Instanţa competentă

(1) Contestaţia se introduce la instanţa de executare.

(2) În cazul urmăririi silite a imobilelor, al urmăririi silite a fructelor şi a veniturilor generale ale imobilelor, precum şi în cazul predării silite a bunurilor imobile, dacă imobilul se află în circumscripţia altei curţi de apel decât cea în care se află instanţa de executare, contestaţia se poate introduce şi la judecătoria de la locul situării imobilului.

(3) Contestaţia privind lămurirea înţelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se introduce la instanţa care a pronunţat hotărârea ce se execută. Dacă o asemenea contestaţie vizează un titlu executoriu ce nu emană de la un organ de jurisdicţie, competenţa de soluţionare aparţine instanţei de executare.

ART. 715

Termene

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestaţia privitoare la executarea silită propriu-zisă se poate face în termen de 15 zile de la data când:

1. contestatorul a luat cunoştinţă de actul de executare pe care-l contestă;

2. cel interesat a primit comunicarea ori, după caz, înştiinţarea privind înfiinţarea popririi. Dacă poprirea este înfiinţată asupra unor venituri periodice, termenul de contestaţie pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei reţineri din aceste venituri de către terţul poprit;

3. debitorul care contestă executarea însăşi a primit încheierea de încuviinţare a executării sau somaţia ori de la data când a luat cunoştinţă de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit încheierea de încuviinţare a executării şi nici somaţia sau executarea se face fără somaţie.

(2) Contestaţia împotriva încheierilor executorului judecătoresc, în cazurile în care acestea nu sunt, potrivit legii, definitive, se poate face în termen de 15 zile de la comunicare.

(3) Contestaţia privind lămurirea înţelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se poate face oricând înăuntrul termenului de prescripţie a dreptului de a obţine executarea silită.

(4) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestaţia prin care o terţă persoană pretinde că are un drept de proprietate sau un alt drept real asupra bunului urmărit poate fi introdusă în tot cursul executării silite, dar nu mai târziu de 15 zile de la efectuarea vânzării ori de la data predării silite a bunului.

(5) Neintroducerea contestaţiei în termenul prevăzut la alin. (4) nu îl împiedică pe cel de-al treilea să îşi realizeze dreptul pe calea unei cereri separate, în condiţiile legii, sub rezerva drepturilor definitiv dobândite de către terţii adjudecatari în cadrul vânzării silite a bunurilor urmărite.

ART. 716

Condiţii de formă

(1) Contestaţiile se fac cu respectarea cerinţelor de formă prevăzute pentru cererile de chemare în judecată.

(2) Contestatorul care nu locuieşte sau nu are sediul în localitatea de reşedinţă a instanţei poate, prin chiar cererea sa, să îşi aleagă domiciliul sau sediul procesual în această localitate, arătând persoana căreia urmează să i se facă comunicările.

(3) Întâmpinarea este obligatorie.

ART. 717

Procedura de judecată

(1) Contestaţia la executare se judecă cu procedura prevăzută de prezentul cod pentru judecata în primă instanţă, care se aplică în mod corespunzător, dispoziţiile art. 200 nefiind aplicabile în acest caz.

(2) Instanţa sesizată va solicita de îndată executorului judecătoresc să îi transmită, în termenul fixat, copii certificate de acesta de pe actele dosarului de executare contestate, dispoziţiile art. 286 fiind aplicabile în mod corespunzător, şi îi va pune în vedere părţii interesate să achite cheltuielile ocazionate de acestea.

(3) Părţile vor fi citate în termen scurt, iar judecarea contestaţiei se face de urgenţă şi cu precădere.

(4) La cererea părţilor sau atunci când apreciază că este necesar, instanţa va putea solicita relaţii şi explicaţii scrise de la executorul judecătoresc.

ART. 718

Căi de atac

(1) Hotărârea pronunţată cu privire la contestaţie poate fi atacată numai cu apel, cu excepţia hotărârilor pronunţate în temeiul art. 712 alin. (4) şi art. 715 alin. (4) care pot fi atacate în condiţiile dreptului comun.

(2) Hotărârea prin care s-a soluţionat contestaţia privind înţelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea ce se execută. Dacă prin contestaţie s-a cerut lămurirea înţelesului, întinderii ori aplicării unui titlu care nu constituie hotărâre a unui organ de jurisdicţie, hotărârea prin care s-a soluţionat contestaţia va putea fi atacată numai cu apel, dispoziţiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 719

Suspendarea executării

(1) Până la soluţionarea contestaţiei la executare sau a altei cereri privind executarea silită, la solicitarea părţii interesate şi numai pentru motive temeinice, instanţa competentă poate suspenda executarea. Suspendarea se poate solicita odată cu contestaţia la executare sau prin cerere separată.

(2) Pentru a se dispune suspendarea, cel care o solicită trebuie să dea în prealabil o cauţiune, calculată la valoarea obiectului contestaţiei, după cum urmează:

a) de 10%, dacă această valoare este până la 10.000 lei;

b) de 1.000 lei plus 5% pentru ceea ce depăşeşte 10.000 lei;

c) de 5.500 lei plus 1% pentru ceea ce depăşeşte 100.000 lei;

d) de 14.500 lei plus 0,1% pentru ceea ce depăşeşte 1.000.000 lei.

(3) Dacă obiectul contestaţiei nu este evaluabil în bani, cauţiunea va fi de 1.000 lei, în afară de cazul în care legea dispune altfel.

(4) Suspendarea executării este obligatorie şi cauţiunea nu este necesară dacă:

1. hotărârea sau înscrisul care se execută nu este, potrivit legii, executoriu;

2. înscrisul care se execută a fost declarat fals printr-o hotărâre judecătorească dată în prima instanţă;

3. debitorul face dovada cu înscris autentic că a obţinut de la creditor o amânare ori, după caz, beneficiază de un termen de plată.

(5) Dacă bunurile urmărite sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii, se va suspenda numai distribuirea preţului obţinut din valorificarea acestor bunuri.

(6) Asupra cererii de suspendare instanţa, în toate cazurile, se pronunţă prin încheiere, chiar şi înaintea termenului fixat pentru judecarea contestaţiei. Părţile vor fi întotdeauna citate, iar încheierea poate fi atacată, în mod separat, numai cu apel sau, dacă este pronunţată de curtea de apel, numai cu recurs, în termen de 5 zile de la pronunţare pentru partea prezentă, respectiv de la comunicare pentru cea lipsă.

(7) Dacă există urgenţă şi dacă, în cazurile prevăzute la alin. (2), respectiv alin. (3), s-a plătit cauţiunea, instanţa poate dispune, prin încheiere şi fără citarea părţilor, suspendarea provizorie a executării până la soluţionarea cererii de suspendare. Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac. Cauţiunea depusă potrivit prezentului alineat rămâne indisponibilizată chiar dacă cererea de suspendare provizorie este respinsă şi este deductibilă din cauţiunea finală stabilită de instanţă, dacă este cazul.

(8) Încheierea prin care s-a dispus suspendarea executării silite se comunică din oficiu şi de îndată executorului judecătoresc.

ART. 720

Efectele soluţionării contestaţiei

(1) Dacă admite contestaţia la executare, instanţa, ţinând seama de obiectul acesteia, după caz, va îndrepta ori anula actul de executare contestat, va dispune anularea ori încetarea executării înseşi, va anula ori lămuri titlul executoriu.

(2) De asemenea, dacă prin contestaţia la executare s-a cerut de către partea interesată împărţirea bunurilor proprietate comună, instanţa va hotărî şi asupra împărţelii acestora, potrivit legii.

(3) În cazul respingerii contestaţiei, contestatorul poate fi obligat, la cerere, la despăgubiri pentru pagubele cauzate prin întârzierea executării, iar când contestaţia a fost exercitată cu rea-credinţă, el va fi obligat şi la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei.

(4) Hotărârea de admitere sau de respingere a contestaţiei, rămasă definitivă, va fi comunicată, din oficiu şi de îndată, şi executorului judecătoresc.

(5) Dacă contestaţia este admisă, executorul judecătoresc este obligat să se conformeze măsurilor luate sau dispuse de instanţă.

(6) Atunci când contestaţia a fost respinsă, suma reprezentând cauţiunea depusă rămâne indisponibilizată, urmând a servi la acoperirea creanţelor arătate la alin. (3) sau a celor stabilite prin titlul executoriu, după caz, situaţie în care se va comunica executorului şi recipisa de consemnare a acestei sume.

(7) În cazul în care constată refuzul nejustificat al executorului de a primi ori de a înregistra cererea de executare silită sau de a îndeplini un act de executare silită ori de a lua orice altă măsură prevăzută de lege, instanţa de executare va putea obliga executorul, prin aceeaşi hotărâre, la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei, precum şi, la cererea părţii interesate, la plata de despăgubiri pentru paguba astfel cauzată.

(8) În situaţia prevăzută la alin. (7), instanţa va solicita încheierea prevăzută la art. 665 alin. (1) sau, după caz, actul care constată refuzul executorului judecătoresc de a primi ori de a înregistra cererea de executare silită, de a îndeplini un act de executare silită ori de a lua altă măsură prevăzută de lege.

CAPITOLUL VII
Depunerea cu afectaţiune specială

ART. 721
Condiţii
(1) Până la adjudecarea bunurilor scoase la vânzare silită, debitorul sau terţul garant poate obţine desfiinţarea măsurilor asigurătorii ori de executare, consemnând la unitatea prevăzută de lege, la dispoziţia executorului judecătoresc, întreaga valoare a creanţei, cu toate accesoriile şi cheltuielile de executare, şi depunând dovada de consemnare la executorul judecătoresc.
(2) Asupra cererii debitorului sau a terţului garant, executorul judecătoresc se va pronunţa de urgenţă, prin încheiere, dată cu citarea părţilor, ce va fi comunicată de îndată părţilor.
(3) Dacă cererea este admisă şi debitorul sau terţul garant nu se opune, executorul judecătoresc, odată cu desfiinţarea măsurilor, va dispune şi eliberarea sumei în mâinile creditorului.
(4) Dacă însă debitorul sau terţul garant va dovedi că a făcut contestaţie în termen şi se va opune la eliberare, aceasta este suspendată de drept, iar executorul judecătoresc se va pronunţa asupra eliberării sumei numai după ce instanţa a dat o hotărâre definitivă asupra contestaţiei respective.
ART. 722
Efecte
Suma consemnată de debitor sau de terţul garant, potrivit art. 721, va servi exclusiv la plata creditorului pe seama căruia s-a făcut consemnarea, precum şi la acoperirea cheltuielilor de executare, cu excepţia cazului în care sunt mai mulţi creditori urmăritori sau intervenienţi, când se va proceda la distribuire, potrivit dispoziţiilor art. 864 şi următoarele.

CAPITOLUL VIII
Întoarcerea executării

ART. 723
Dreptul la întoarcerea executării
(1) În toate cazurile în care se desfiinţează titlul executoriu sau însăşi executarea silită, cel interesat are dreptul la întoarcerea executării, prin restabilirea situaţiei anterioare acesteia. Cheltuielile de executare pentru actele efectuate rămân în sarcina creditorului.
(2) Bunurile asupra cărora s-a făcut executarea se vor restitui celui îndreptăţit, fără însă a se aduce atingere drepturilor definitiv dobândite de terţii de bună-credinţă.
(3) În cazul în care executarea silită s-a făcut prin vânzarea unor bunuri mobile, întoarcerea executării se va face prin restituirea de către creditor a sumei rezultate din vânzare, actualizată în funcţie de rata inflaţiei, cu excepţia situaţiei când se aplică art. 777.
ART. 724
Modalitatea de restabilire

(1) În cazul în care instanţa judecătorească a desfiinţat titlul executoriu sau însăşi executarea silită, la cererea celui interesat, va dispune, prin aceeaşi hotărâre, şi asupra restabilirii situaţiei anterioare executării. În cazul în care bunul supus executării silite este un bun imobil, instanţa va dispune asupra efectuării operaţiunilor de carte funciară necesare, fără însă a se aduce atingere drepturilor definitiv dobândite de terţii de bună-credinţă, potrivit regulilor de carte funciară.

(2) Dacă instanţa care a desfiinţat hotărârea executată a dispus rejudecarea în fond a procesului şi nu a luat măsura restabilirii situaţiei anterioare executării, această măsură se va putea dispune de instanţa care rejudecă fondul.

(3) Dacă nu s-a dispus restabilirea situaţiei anterioare executării în condiţiile alin. (1) şi (2), cel îndreptăţit o va putea cere, pe cale separată, instanţei de executare. Judecata se va face de urgenţă şi cu precădere, hotărârea fiind supusă numai apelului.

ART. 725

Cazuri speciale

Dacă titlul executoriu emis de un alt organ decât o instanţă judecătorească a fost desfiinţat de acel organ sau de un alt organ din afara sistemului instanţelor judecătoreşti, iar modalitatea restabilirii situaţiei anterioare executării nu este prevăzută de lege ori, deşi este prevăzută, nu s-a luat această măsură, ea se va putea obţine pe calea unei cereri introduse la instanţa prevăzută la art. 724 alin. (3).

ART. 726

Executarea provizorie

Hotărârea de primă instanţă prin care s-a dispus restabilirea situaţiei anterioare executării poate fi dată cu executare provizorie, dispoziţiile art. 449 aplicându-se în mod corespunzător.

TITLUL II
Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului

CAPITOLUL I
Urmărirea mobiliară

SECŢIUNEA 1
Bunurile mobile care nu se pot urmări

ART. 727

Bunurile neurmăribile

Nu sunt supuse urmăririi silite:

a) bunurile de uz personal sau casnic indispensabile traiului debitorului şi familiei sale şi obiectele de cult, dacă nu sunt mai multe de acelaşi fel;

b) obiectele indispensabile persoanelor cu handicap şi cele destinate îngrijirii bolnavilor;

c) alimentele necesare debitorului şi familiei sale pe timp de 3 luni, iar dacă debitorul se ocupă exclusiv cu agricultura, alimentele necesare până la noua recoltă, animalele destinate obţinerii mijloacelor de subzistenţă şi furajele necesare pentru aceste animale până la noua recoltă;

d) combustibilul necesar debitorului şi familiei sale socotit pentru 3 luni de iarnă;

e) scrisorile, fotografiile şi tablourile personale sau de familie şi altele asemenea;

f) bunurile declarate neurmăribile în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 728

Bunurile destinate exercitării ocupaţiei sau profesiei debitorului

(1) Bunurile mobile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectate exerciţiului unei profesii autorizate nu pot fi urmărite decât de către creditorii ale căror creanţe s-au născut în legătură cu exercitarea profesiei respective. Dacă bunurile nu sunt afectate unui patrimoniu profesional individual, însă servesc la exercitarea ocupaţiei sau profesiei debitorului persoană fizică, pot fi supuse urmăririi silite numai dacă nu există alte bunuri urmăribile şi numai pentru obligaţii de întreţinere sau alte creanţe privilegiate asupra mobilelor.

(2) Dacă debitorul se ocupă cu agricultura, nu vor fi urmărite, în măsura necesară continuării lucrărilor în agricultură, inventarul agricol, inclusiv animalele de muncă, furajele pentru aceste animale şi seminţele pentru cultura pământului, în afară de cazul în care asupra acestor bunuri există un drept real de garanţie sau un privilegiu pentru garantarea creanţei.

ART. 729

Limitele urmăririi veniturilor băneşti

(1) Salariile şi alte venituri periodice, pensiile acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum şi alte sume ce se plătesc periodic debitorului şi sunt destinate asigurării mijloacelor de existenţă ale acestuia pot fi urmărite:

a) până la jumătate din venitul lunar net, pentru sumele datorate cu titlu de obligaţie de întreţinere sau alocaţie pentru copii;

b) până la o treime din venitul lunar net, pentru orice alte datorii.

(2) Dacă sunt mai multe urmăriri asupra aceleiaşi sume, urmărirea nu poate depăşi jumătate din venitul lunar net al debitorului, indiferent de natura creanţelor, în afară de cazul în care legea prevede altfel.

(3) Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului şi sunt destinate asigurării mijloacelor de existenţă ale acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât cuantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părţii ce depăşeşte jumătate din acest cuantum.

(4) Ajutoarele pentru incapacitate temporară de muncă, compensaţia acordată salariaţilor în caz de desfacere a contractului individual de muncă pe baza oricăror dispoziţii legale, precum şi sumele cuvenite şomerilor, potrivit legii, nu pot fi urmărite decât pentru sume datorate cu titlu de obligaţie de întreţinere şi despăgubiri pentru repararea daunelor cauzate prin moarte sau prin vătămări corporale, dacă legea nu dispune altfel.

(5) Urmărirea drepturilor prevăzute la alin. (4) se va putea face în limita a jumătate din cuantumul acestora.

(6) Sumele reţinute potrivit prevederilor alin. (1) - (4) se eliberează sau se distribuie potrivit art. 864 şi următoarele.

(7) Alocaţiile de stat şi indemnizaţiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum şi orice alte asemenea indemnizaţii cu destinaţie specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru niciun fel de datorii.

ART. 730

Sancţiune

Renunţarea la beneficiul dispoziţiilor prevăzute în articolele din prezenta secţiune, precum şi urmărirea ori cesiunea făcută cu încălcarea acestor dispoziţii sunt nule de drept.

SECŢIUNEA a 2-a
Procedura urmăririi mobiliare

§1. Sechestrarea bunurilor mobile

ART. 731
Indicarea bunurilor asupra cărora să se facă executarea
Pentru realizarea creanţelor sale, creditorul va putea urmări bunurile mobile ale debitorului, aflate la acesta sau la alte persoane. Creditorul poate indica bunurile mobile asupra cărora ar voi să se facă executarea. Dacă executorul judecătoresc apreciază că prin valorificarea acestor bunuri nu se asigură realizarea drepturilor creditorului, el va urmări şi alte bunuri.
ART. 732
Aplicarea sechestrului asupra bunurilor debitorului
(1) Dacă în termen de o zi de la comunicarea somaţiei însoţite de încheierea de încuviinţare a executării debitorul nu plăteşte suma datorată, executorul judecătoresc va proceda la sechestrarea bunurilor mobile urmăribile ale debitorului, în vederea valorificării lor, chiar dacă acestea sunt deţinute de un terţ.
(2) În cazul în care există pericol evident de sustragere a bunurilor de la urmărire, la solicitarea creditorului făcută în cuprinsul cererii de executare, instanţa, prin încheierea de încuviinţare a executării, va dispune sechestrarea bunurilor urmăribile odată cu comunicarea somaţiei către debitor. În acest caz, se va face menţiunea corespunzătoare în chiar încheierea de încuviinţare a executării.
(3) Pentru bunurile sechestrate asigurător nu este necesară o nouă sechestrare, executorul judecătoresc fiind însă obligat să verifice dacă bunurile respective se găsesc la locul aplicării sechestrului şi dacă nu au fost substituite sau degradate, precum şi să sechestreze alte bunuri ale debitorului, în cazul în care cele găsite la verificare nu sunt suficiente pentru realizarea creanţei.
(4) Bunurile mobile aflate în locul care constituie domiciliul sau reşedinţa ori, după caz, sediul social sau punctul de lucru al debitorului se prezumă, până la proba contrară, că aparţin acestuia din urmă. În cazul în care se afirmă că unele bunuri aparţin altei persoane, dar drepturile acesteia nu rezultă din înscrisuri cu dată certă, executorul va sechestra bunurile, însă va face menţiune în procesul-verbal de sechestru despre drepturile pretinse.
ART. 733
Sechestrarea bunurilor aflate în mâinile terţilor
(1) Sechestrul se va putea aplica şi asupra bunurilor aparţinând debitorului, dar deţinute de un terţ, afară numai dacă acesta din urmă nu recunoaşte că bunurile aparţin debitorului urmărit. Dacă terţul recunoaşte că bunurile aparţin debitorului, este obligat să declare dacă le deţine în temeiul vreunui titlu şi să înmâneze executorului o copie certificată a acestuia, dacă este cazul.
(2) Dacă terţul deţinător nu recunoaşte că bunurile aparţin debitorului, dar creditorul pretinde şi face dovada că bunurile respective sunt ale acestuia, instanţa de executare va putea, prin încheiere

definitivă, dată cu citarea în termen scurt a părţilor, să îl autorizeze pe executor să continue aplicarea sechestrului.

(3) Terţul deţinător care are un drept de folosinţă asupra bunului sechestrat poate să ceară instanţei de executare să fie autorizat să folosească în continuare bunul, dacă pentru acesta există o asigurare facultativă contra daunelor ori urmează să fie contractată, în termenul fixat de instanţă, după caz. În toate cazurile, acordul creditorului urmăritor în acest sens suplineşte autorizaţia instanţei de executare.

ART. 734

Concursul forţei publice

(1) Prezenţa unui agent de poliţie, unui jandarm sau a altor agenţi ai forţei publice va fi necesară, sub sancţiunea nulităţii, în următoarele situaţii:

1. dacă uşile imobilului debitorului sau al terţului deţinător sunt încuiate şi acesta refuză să le deschidă;

2. dacă ei refuză să deschidă camerele sau mobilele;

3. dacă debitorul sau terţul deţinător lipseşte şi în imobil nu se găseşte nicio persoană majoră sau nimeni nu dă curs solicitării executorului de deschidere a uşilor imobilului.

(2) După deschiderea uşilor sau mobilelor, prezenţa celor menţionaţi la alin. (1) va putea fi suplinită prin 2 martori asistenţi.

(3) În afara situaţiilor prevăzute la alin. (1), executorul judecătoresc va putea, de asemenea, cere concursul forţei publice, fie pentru a înlătura împotrivirea la sechestru, fie pentru păstrarea ordinii în timpul sechestrării.

ART. 735

Deschiderea încăperilor şi mobilelor

În toate cazurile, încăperile şi mobilele se vor deschide treptat, pe măsură ce bunurile sechestrate se vor trece în procesul-verbal de sechestru.

ART. 736

Participarea specialiştilor

Executorul judecătoresc va putea recurge, dacă este cazul, şi la serviciile unor specialişti, pentru deschiderea localului, încăperilor, caselor de fier şi a oricăror alte mobile în care se află bunurile ce urmează a fi sechestrate, pentru identificarea acestora ori pentru a asigura transportul lor, după caz.

ART. 737

Sechestrul asupra bunurilor aflate în casete închiriate

Dispoziţiile art. 734 - 736 sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul când sechestrul se înfiinţează asupra conţinutului casetelor închiriate de debitor la instituţii de credit sau la alte unităţi specializate.

ART. 738

Identificarea bunurilor sechestrate

(1) Executorul judecătoresc este obligat să identifice bunurile sechestrate printr-un semn distinctiv, putând şi fotografia sau filma bunurile sechestrate.

(2) Dacă debitorul cere ca bunurile să fie aşezate într-o încăpere cu intrări sigilate, acest semn nu se va aplica.

ART. 739

Sechestrul asupra bunurilor deja identificate

(1) Dacă animalele sau obiectele sechestrate sunt identificate, potrivit unor dispoziţii legale, prin înscrisuri eliberate ori certificate de o autoritate sau instituţie publică, se va face menţiune despre aplicarea sechestrului pe aceste înscrisuri.

(2) În cazul în care debitorul nu are sau refuză să înfăţişeze înscrisurile respective, executorul va proceda la aplicarea unui semn distinctiv asupra acestor bunuri, dacă acest lucru este posibil, sau, la cererea creditorului, la ridicarea şi încredinţarea lor unui administrator-sechestru desemnat de creditor, pe răspunderea acestuia. Toate cheltuielile efectuate cu aplicarea acestor măsuri vor fi avansate de creditor şi suportate de debitor în cadrul cheltuielilor de executare.

ART. 740

Sechestrarea autovehiculelor

(1) În cadrul procedurii de urmărire a unui autovehicul, proprietatea debitorului, executorul judecătoresc poate dispune sechestrarea acelui bun, făcând menţiunea acestei măsuri şi pe certificatul de înmatriculare, precum şi pe cartea de identitate a autovehiculului respectiv. Dacă această din urmă măsură nu poate fi aplicată din diferite motive, executorul judecătoresc va menţiona acest aspect în procesul-verbal de sechestru, precum şi cauzele care au dus la crearea acestei situaţii.

(2) Autovehiculul va fi sechestrat prin aplicarea de sigilii sau dat în depozitul unei persoane alese cu precădere de către creditor. Un exemplar al procesului-verbal de urmărire a acelui autovehicul va fi comunicat atât organelor de poliţie rutieră, cât şi organelor fiscale în raza cărora a fost înmatriculat acel bun, pentru a nota această măsură în evidenţele proprii. Dacă indisponibilizarea autovehiculului şi a documentelor precizate la alin. (1) nu poate fi realizată la termenul la care executorul judecătoresc a dispus aplicarea măsurii sechestrului, procesul-verbal va fi comunicat serviciului de poliţie rutieră, care va putea opri în trafic autovehiculul urmărit, indiferent de locul în care acesta se află.

(3) Organul de poliţie rutieră va putea opri în trafic autovehiculul sechestrat şi va proceda la ridicarea certificatului de înmatriculare, a cărţii de identitate, punând în vedere conducătorului autovehiculului că bunul este sechestrat şi să se prezinte într-un termen rezonabil la executorul judecătoresc. Totodată va anunţa, de îndată, executorul judecătoresc care a aplicat măsura prevăzută la alin. (1). Această operaţiune va fi consemnată de către organul de poliţie într-un proces-verbal, în care se va face şi o descriere sumară a autovehiculului sechestrat, o copie a acestuia fiind remisă conducătorului autovehiculului. Atât documentele, cât şi o copie a procesului-verbal vor fi trimise executorului judecătoresc care a aplicat măsura sechestrului asupra acelui autovehicul.

(4) Executorul judecătoresc poate aplica, de asemenea, măsura sechestrului asupra unui autovehicul în baza datelor obţinute de la serviciul public comunitar regim permise de conducere şi înmatriculare a vehiculelor, dacă debitorul în cauză este proprietarul înregistrat al acelui bun, poliţia rutieră, în baza procesului-verbal comunicat de executorul judecătoresc, urmând a proceda potrivit alin. (2) şi (3).

(5) Autovehiculul supus sechestrului potrivit dispoziţiilor prezentului articol va putea fi folosit de către debitor până la valorificare, dacă acesta depune sau remite executorului judecătoresc o poliţă de asigurare negociabilă, la o sumă asigurată cel puţin egală cu valoarea de asigurare a autovehiculului.

ART. 741

Sechestrul bunurilor afectate unor garanţii reale

(1) Dacă asupra bunului ce se sechestrează există un drept real de garanţie constituit în favoarea unei terţe persoane, executorul judecătoresc, luând cunoştinţă despre acest drept, va înştiinţa acea persoană despre aplicarea sechestrului şi o va cita la toate termenele fixate pentru vânzarea bunului respectiv.

(2) Despre aplicarea sechestrului se va face menţiune în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare sau în alte registre de publicitate, după caz.

ART. 742

Publicitatea sechestrului

(1) Despre aplicarea sechestrului se va face menţiune, la cererea executorului judecătoresc, în registrul comerţului, în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare, în registrul succesoral ţinut de Camera Notarilor Publici sau în alte registre de publicitate, după caz.

(2) De la data înscrierii, sechestrul devine opozabil tuturor acelora care, după înscriere, vor dobândi vreun drept asupra bunului respectiv.

ART. 743

Sechestrul asupra bunurilor anterior sechestrate

(1) Executorul judecătoresc care, prezentându-se la domiciliul ori la sediul debitorului, terţului deţinător sau al administratorului-sechestru, va găsi înfiinţată o altă urmărire, după ce va lua o copie de pe procesul-verbal respectiv, aflat în mâna debitorului, terţului deţinător sau al administratorului-sechestru ori la domiciliul sau sediul acestuia, va încheia un proces-verbal în care va arăta numele şi calitatea celui care a făcut urmărirea anterioară şi va declara aceleaşi bunuri sechestrate şi de el.

(2) Executorul va putea, în acelaşi timp, să sechestreze şi alte bunuri care nu au fost urmărite anterior.

(3) O copie certificată a procesului-verbal de sechestru va fi comunicată organului de executare care a început mai întâi urmărirea.

(4) În acest caz, urmăririle se socotesc conexate, fiind aplicabile dispoziţiile art. 654, iar creditorul pentru care s-a înfiinţat sechestrul va putea continua urmărirea chiar dacă primul creditor urmăritor s-a desistat de la urmărire.

ART. 744

Procesul-verbal de sechestru

(1) Efectuarea sechestrului se va constata de îndată într-un proces-verbal care va prevedea, în afara datelor şi menţiunilor prevăzute la art. 679 alin. (1), următoarele:

a) somaţia de plată făcută verbal debitorului şi răspunsul lui, dacă a fost prezent;

b) enumerarea, descrierea şi evaluarea, după aprecierea executorului, dacă este posibil, a fiecărui bun mobil sechestrat;

c) indicarea bunurilor care, fiind exceptate de la urmărire, nu au fost sechestrate, în cazul în care bunurile sechestrate nu acoperă creanţa;

d) menţionarea drepturilor pretinse de alte persoane asupra bunurilor sechestrate;

e) arătarea bunurilor sechestrate asupra cărora există un drept real de garanţie constituit în favoarea unei terţe persoane;

f) arătarea bunurilor sechestrate care au fost sigilate sau ridicate;

g) arătarea persoanei căreia i se lasă în depozit bunurile sechestrate.

(2) Procesul-verbal se va semna de executor şi de persoanele care, potrivit legii, au asistat la aplicarea sechestrului. Dacă ele nu pot ori refuză să semneze, executorul judecătoresc va menţiona această împrejurare în procesul-verbal.

(3) Câte un exemplar al procesului-verbal de sechestru se va preda debitorului sau, după caz, terţului deţinător şi administratorului-sechestru, acesta din urmă semnând cu menţiunea de primire a bunurilor în păstrare. Dacă aceste persoane nu sunt prezente ori refuză să primească un exemplar al procesului-verbal, se va proceda potrivit dispoziţiilor privitoare la comunicarea şi înmânarea citaţiilor.

ART. 745

Indisponibilizarea bunurilor sechestrate

Din momentul sechestrării bunurilor, debitorul nu mai poate dispune de ele pe timpul cât durează executarea, sub sancţiunea unei amenzi judiciare de la 2.000 lei la 10.000 lei, dacă fapta nu constituie infracţiune. Dispoziţiile art. 189 - 191 sunt aplicabile.

ART. 746

Păstrarea bunurilor sechestrate

(1) Bunurile sechestrate se lasă, cu acordul creditorului, în depozitul debitorului sau al terţului deţinător ori pot fi luate în depozit de creditor, dacă debitorul nu se opune.

(2) Dacă există pericolul ca debitorul sau terţul deţinător să înstrăineze, să substituie ori să deterioreze bunurile sechestrate, executorul judecătoresc va proceda la sigilarea sau la ridicarea lor.

(3) Dacă debitorul sau terţul deţinător refuză să primească în depozit bunurile sau nu este prezent la aplicarea sechestrului, precum şi în cazul ridicării bunurilor, executorul judecătoresc dă în păstrare bunurile sechestrate unui administrator-sechestru, numit cu precădere dintre persoanele desemnate de creditor. Administratorul-sechestru trebuie să fie major şi îndeobşte cunoscut ca fiind solvabil. El poate fi obligat de instanţă, la cererea creditorului sau a executorului, şi la darea unei cauţiuni. Soţul, rudele sau afinii debitorului, până la al patrulea grad inclusiv, ori persoanele aflate în serviciul lui nu vor putea fi desemnaţi administratori-sechestru decât cu acordul creditorului.

(4) Sumele în lei sau în valută, titlurile de valoare, obiectele din metale preţioase şi pietrele preţioase se ridică şi se predau de executor, pe bază de proces-verbal, în depozitul unor instituţii de credit sau al unei alte entităţi autorizate în acest scop.

(5) Obiectele de artă, colecţiile de valoare, obiectele de muzeu şi altele asemenea se ridică şi se predau de executor, pe bază de proces-verbal, în depozitul muzeelor sau al unei alte entităţi autorizate pentru depozitarea acestora.

(6) Dacă entităţile arătate la alin. (4) şi (5) refuză să ia în depozit bunurile sechestrate, se aplică dispoziţiile alin. (1) - (3).

(7) În toate cazurile, executorul judecătoresc păstrează dovada depunerii valorilor respective, iar în cazul titlurilor de valoare, cum sunt acţiunile sau obligaţiunile nominative ori la purtător, va sesiza de îndată instanţa de executare pentru a lua măsurile necesare pentru conservarea şi administrarea titlurilor şi numirea, dacă este cazul, a unui curator special, care să exercite drepturile aferente acestora.

(8) În cazul titlurilor de credit transmisibile prin gir, executorul va face menţiune pe titluri despre aplicarea sechestrului, cu precizarea datei când a fost făcută menţiunea. După facerea menţiunii, titlurile sechestrate nu vor mai putea fi girate, iar debitorul menţionat în titlul de credit nu se va mai putea libera valabil decât consemnând suma la entitatea prevăzută de lege şi depunând recipisa la executor.

(9) Sechestrarea titlurilor nominative se va notifica societăţii sau instituţiei emitente, precum şi societăţii ori altei persoane căreia i-au fost date în păstrare sau administrare, spre a se face menţiune despre sechestru în registrul respectiv.

ART. 747

Strămutarea bunurilor sechestrate

Nici administratorul-sechestru, nici debitorul sau terţul deţinător nu vor putea transporta bunurile sechestrate din locul unde au fost autorizaţi să le păstreze, decât cu încuviinţarea executorului judecătoresc. În acest din urmă caz, cheltuielile de transport vor fi avansate de partea interesată.

ART. 748

Remuneraţia administratorului-sechestru

(1) În cazul în care administrator-sechestru este o altă persoană decât debitorul sau terţul deţinător, acesta va avea dreptul la o remuneraţie, ce se va fixa de executor, prin încheiere, ţinând seama de activitatea depusă, iar în cazul unităţilor specializate, de tarifele sau preţurile practicate de acestea pentru servicii similare. Remuneraţia şi cheltuielile administratorului-sechestru vor putea fi plătite cu anticipaţie de către creditorul urmăritor care le va prelua cu precădere din preţul bunurilor urmărite.

(2) Încheierea prin care este fixată remuneraţia administratorului-sechestru se dă cu citarea părţilor.

ART. 749

Răspunderea administratorului-sechestru

Administratorul-sechestru, precum şi orice alte persoane însărcinate cu paza bunurilor sechestrate vor răspunde pentru orice pagubă adusă creditorului sau debitorului din cauza neglijenţei lor şi vor fi înlocuiţi, potrivit dispoziţiilor referitoare la numirea administratorilor-sechestru, putând fi condamnaţi, dacă este cazul, şi la pedepsele prevăzute de legea penală.

ART. 750

Liberarea terţului deţinător

(1) Terţul deţinător se va putea libera, în cursul sechestrului, de bunurile debitorului urmărit, dacă obligaţia lui de restituire este ajunsă la scadenţă.

(2) În acest scop, el va putea cere executorului judecătoresc încuviinţarea de a depune bunurile sechestrate la el în mâinile unei alte persoane. Executorul se va pronunţa de urgenţă, prin încheiere, dată cu citarea terţului deţinător, a debitorului şi a creditorului urmăritor, asupra persoanei căreia bunurile urmează să fie încredinţate. Creditorul urmăritor şi debitorul vor putea conveni ca ele să fie încredinţate chiar debitorului.

(3) Dacă creditorul urmăritor şi debitorul nu vor cădea de acord, executorul va încredinţa bunurile sechestrate unei persoane desemnate de creditor.

(4) Încredinţarea bunurilor în mâinile persoanei acceptate sau desemnate, potrivit alin. (2) şi (3), va fi constatată printr-un proces-verbal semnat de executor şi de administrator-sechestru.

ART. 751

Oprirea urmăririi

(1) Debitorul va putea împiedica aplicarea sechestrului sau, după caz, va putea obţine ridicarea lui numai dacă:

1. plăteşte creanţa, inclusiv accesoriile şi cheltuielile de executare, în mâinile creditorului sau reprezentantului său având procură specială. Dispoziţiile art. 703 sunt aplicabile;

2. face depunerea cu afectaţiunea specială prevăzută la art. 721 alin. (1) şi predă executorului recipisa de consemnare. În acest caz, executorul judecătoresc va elibera debitorului o dovadă de primire a recipisei, va încheia un proces-verbal în care va face această constatare şi, dacă debitorul nu a făcut şi contestaţie în condiţiile alin. (2), va opri urmărirea sau, după caz, va dispune ridicarea sechestrului. În caz contrar, dacă debitorul a făcut contestaţie, executorul va depune de îndată procesul-verbal constatator odată cu recipisa, la instanţa de executare, care se va pronunţa de urgenţă, potrivit dispoziţiilor art. 717. Până la soluţionarea contestaţiei, urmărirea este suspendată de drept.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) pct. 2, dacă debitorul face contestaţie şi se opune eliberării sumei consemnate, el o va putea depune chiar în mâna executorului, odată cu recipisa de consemnare a sumei, sub luare de dovadă, sau o va putea introduce direct la instanţa competentă, în termen de 5 zile de la data procesului-verbal întocmit de executor, caz în care o copie de pe contestaţie va fi înmânată şi executorului.

(3) Contestaţia se va face cu respectarea condiţiilor de formă prevăzute la art. 716.

(4) Dacă termenul prevăzut la alin. (2) a expirat fără ca debitorul să fi depus ori introdus contestaţie, depunerea cu afectaţiune specială se va socoti drept plată făcută creditorului, iar acesta va putea să ridice suma consemnată, în temeiul unei încheieri a executorului judecătoresc date de urgenţă, cu citarea părţilor.

ART. 752

Continuarea urmăririi

(1) În orice alte cazuri decât cele prevăzute la art. 751, debitorul sau o altă persoană interesată nu poate opri vânzarea bunurilor sechestrate, dar poate contesta executarea, potrivit dispoziţiilor art. 712 şi următoarele.

(2) Terţul care contestă executarea nu va putea dovedi cu martori dreptul său de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate în locuinţa sau întreprinderea debitorului urmărit, în afară de cazul când, faţă de profesia sau comerţul contestatorului ori debitorului, o asemenea dovadă devine admisibilă.

(3) Soţul contestator care locuieşte cu soţul debitor şi care nu exercită o profesie şi nici nu exploatează o întreprindere nu va putea dovedi dreptul său de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate decât cu convenţia matrimonială sau cu alte înscrisuri cu dată certă, din care să rezulte că acestea i-au aparţinut şi înainte de căsătorie ori că le-a dobândit ulterior prin donaţie sau moştenire ori, dacă la data dobândirii avea bunuri proprii, că le-a dobândit prin cumpărare ori în alt mod. Această dispoziţie nu se aplică însă în privinţa bunurilor care, în mod vădit sau prin destinaţia lor, aparţin soţului debitorului urmărit.

§2. Valorificarea bunurilor sechestrate

ART. 753

Modalităţi de valorificare

(1) Dacă în termen de 15 zile de la aplicarea sechestrului nu au fost plătite suma datorată, toate accesoriile şi cheltuielile de executare, executorul judecătoresc va proceda la valorificarea bunurilor sechestrate prin vânzare la licitaţie publică, vânzare directă sau prin alte modalităţi admise de lege.

(2) Cu toate acestea, vânzarea se va putea face de îndată ce bunurile au fost sechestrate, dacă acestea sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii ori dacă păstrarea lor ar prilejui cheltuieli disproporţionat de mari în raport cu valoarea lor.

ART. 754

Vânzarea amiabilă

(1) Executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, poate să îi încuviinţeze debitorului să procedeze el însuşi la valorificarea bunurilor sechestrate. În acest caz, debitorul este obligat să îl informeze în scris pe executor despre ofertele primite, indicând, după caz, numele sau denumirea şi adresa potenţialului cumpărător, precum şi termenul în care acesta din urmă se angajează să consemneze preţul propus.

(2) Dacă până la împlinirea termenului prevăzut la alin. (1) terţul cumpărător nu consemnează preţul oferit la dispoziţia executorului judecătoresc, se va fixa termen pentru vânzare la licitaţie publică, potrivit art. 759.

ART. 755

Vânzarea directă

(1) Executorul judecătoresc poate, de asemenea, proceda, cu acordul ambelor părţi, la valorificarea bunurilor urmărite prin vânzare directă cumpărătorului care oferă cel puţin preţul stabilit potrivit art. 758.

(2) Termenul pentru vânzarea directă va fi stabilit prin acordul părţilor. Debitorul şi creditorul vor fi înştiinţaţi despre ziua, ora şi locul vânzării, precum şi despre oferta de preţ depusă de potenţialul cumpărător.

(3) La data vânzării, executorul va întocmi procesul-verbal prevăzut la art. 773, dispoziţiile acestui articol fiind aplicabile în mod corespunzător. Dacă vreuna dintre părţi lipseşte la efectuarea vânzării, executorul îi va comunica o copie certificată de pe procesul-verbal privind vânzarea.

ART. 756

Vânzarea silită

În lipsa acordului părţilor sau dacă vânzarea directă ori amiabilă nu se realizează, executorul judecătoresc va proceda la vânzarea prin licitaţie publică a bunurilor sechestrate.

ART. 757

Vânzarea titlurilor de valoare şi a unor bunuri cu regim de circulaţie special

(1) Titlurile de credit şi orice alte valori sau mărfuri negociabile la bursele de valori, bursele de mărfuri ori pe alte pieţe se vor putea vinde prin intermediul bursei celei mai apropiate, respectiv prin sistemul alternativ de tranzacţionare, cu formele şi condiţiile prevăzute de legea specială.

(2) Obiectele din metale preţioase şi pietrele preţioase, mijloacele de plată străine şi alte titluri de valoare decât cele arătate la alin. (1) vor fi valorificate, în condiţiile legii, prin entităţi autorizate, după caz, iar obiectele de artă, colecţiile de valoare şi obiectele de muzeu, prin organele şi în

condiţiile prevăzute de lege. Sumele obţinute din vânzare se vor consemna la entitatea indicată de executorul judecătoresc.

(3) Vânzarea acţiunilor la societăţile închise şi a părţilor sociale se face în mod amiabil, potrivit art. 754, iar în lipsă, de către executor, prin licitaţie publică, dacă legea nu prevede un sistem special privind circulaţia acestora.

(4) Dacă vânzarea bunurilor prevăzute la alin. (3) se face de către executor sau de către un agent specializat, acesta va întocmi un caiet de sarcini care, în afara altor menţiuni prevăzute de lege, va cuprinde, sub sancţiunea nulităţii vânzării, actul constitutiv al societăţii, numărul şi felul acţiunilor sau părţilor sociale supuse vânzării, garanţiile constituite asupra lor, clauzele speciale privind vânzarea sau cesiunea acestora şi drepturile de preferinţă acordate asociaţilor, situaţia financiară anuală pe ultimele două exerciţii financiare, precum şi orice documente necesare pentru aprecierea consistenţei şi valorii drepturilor societare aferente acţiunilor sau părţilor sociale scoase la vânzare.

(5) Caietul de sarcini va fi comunicat debitorului, creditorului, societăţii emitente şi celorlalţi asociaţi, pentru a formula eventuale obiecţiuni, în termen de 5 zile de la comunicare, sub sancţiunea decăderii. Executorul judecătoresc va soluţiona obiecţiunile, prin încheiere executorie, dată cu citarea părţilor. Dacă nu se formulează obiecţiuni sau acestea sunt respinse, iar încheierea nu este atacată de către cei interesaţi, urmărirea va continua, potrivit legii.

(6) Regulile speciale privind vânzarea titlurilor de valoare prevăzute în prezentul articol rămân aplicabile.

§3. Vânzarea la licitaţie publică

ART. 758

Evaluarea bunurilor sechestrate

(1) Cu ocazia aplicării sechestrului, executorul judecătoresc este obligat să identifice şi să evalueze bunurile sechestrate, în afară de cazurile în care aceasta nu este cu putinţă. Bunurile vor fi evaluate la valoarea lor de circulaţie, raportată la preţurile medii de piaţă din localitatea respectivă.

(2) Separat de preţul bunurilor se va determina şi valoarea drepturilor reale de folosinţă, potrivit criteriilor arătate la alin. (1), iar dacă aceasta nu este cu putinţă, se va apela la un expert.

(3) La cererea părţilor interesate sau în cazul în care nu poate proceda el însuşi la evaluare, executorul judecătoresc va numi un expert care să fixeze preţul pentru vânzarea bunurilor sechestrate.

(4) Executorul va dispune ca expertul să fixeze preţul, printr-un raport scris, care va fi predat cu cel puţin 5 zile înainte de ziua fixată pentru vânzare.

(5) Cererea de expertiză va fi făcută de părţi, în mod verbal, la data sechestrării bunurilor, fiind consemnată în procesul-verbal de sechestru, sau în scris, în termen de 5 zile de la data comunicării procesului-verbal de sechestru, sub sancţiunea decăderii.

(6) Executorul se va pronunţa de urgenţă, fără citarea părţilor, asupra cererii de expertiză, prin încheiere executorie, care va cuprinde stabilirea onorariului provizoriu ce se cuvine expertului şi termenul în care trebuie depus raportul conform alin. (4).

(7) Onorariul provizoriu va fi depus de partea interesată, sub sancţiunea decăderii, în cel mult 5 zile de la comunicarea admiterii cererii de expertiză.

(8) Expertul va cita părţile. Acestea pot desemna experţi consilieri, dispoziţiile art. 330 aplicându-se în mod corespunzător.

(9) Dacă expertul nu va depune raportul în termenul fixat ori dacă din cauza nerespectării termenului a cauzat amânarea vânzării, la cererea părţii interesate, instanţa de executare poate lua împotriva acestuia măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. d) şi la art. 189.

ART. 759

Fixarea termenului de licitaţie

(1) Dacă valorificarea bunurilor urmează să se facă prin vânzare la licitaţie publică, executorul judecătoresc, în termen de cel mult o zi de la expirarea termenelor prevăzute la art. 753 alin. (1) sau la art. 754, iar, în cazul bunurilor prevăzute la art. 753 alin. (2), de la data procesului-verbal de sechestru, va fixa, prin încheiere definitivă, ziua, ora şi locul licitaţiei.

(2) Vânzarea nu se va putea face în mai puţin de două săptămâni, nici în mai mult de 4 săptămâni de la data expirării termenelor prevăzute la art. 753 alin. (1) sau art. 754, iar, în cazul bunurilor prevăzute la art. 753 alin. (2), de la data procesului-verbal de sechestru.

(3) Termenul se va putea scurta sau prelungi, dacă atât creditorul, cât şi debitorul o vor cere.

ART. 760

Locul licitaţiei

(1) Vânzarea la licitaţie se va face la locul unde se află bunurile sechestrate sau, dacă există motive temeinice, în alt loc.

(2) În cazul când în localitate există târguri oficiale recunoscute şi ţinute în mod obişnuit cel puţin o dată pe săptămână, vânzarea vitelor se va face obligatoriu în acele târguri, în zilele şi orele de târg, chiar dacă târgurile ar cădea în zilele nelucrătoare sau de sărbătoare legală, fără a fi necesară încuviinţarea instanţei de executare.

(3) De asemenea, dacă în localitate există burse de mărfuri sau cereale, toate mărfurile sau cerealele care sunt cotate la aceste burse se vor vinde, la cererea creditorului sau a debitorului, prin intermediul lor.

ART. 761

Înştiinţarea părţilor şi a altor persoane interesate

(1) Executorul judecătoresc îi va înştiinţa pe creditor, debitor, terţul deţinător al bunurilor sechestrate, precum şi pe orice persoană care are un drept în legătură cu aceste bunuri despre ziua, ora şi locul vânzării la licitaţie, potrivit dispoziţiilor privitoare la comunicarea şi înmânarea citaţiilor, cu cel puţin 48 de ore înainte de termenul fixat pentru vânzare.

(2) Dacă se vând titluri de valoare care nu sunt negociate la bursa de valori sau într-un sistem alternativ de tranzacţionare, în condiţiile art. 757 alin. (3), vor fi înştiinţaţi societatea emitentă a titlului sau terţul căruia acestea au fost încredinţate spre păstrare ori administrare, precum şi ceilalţi asociaţi ori moştenitorii acestora, dacă au drepturi de preferinţă la vânzare.

ART. 762

Publicitatea vânzării

(1) Executorul judecătoresc va întocmi anunţurile de vânzare, pe care le va afişa cu cel puţin 5 zile înainte de ţinerea licitaţiei la locul licitaţiei, la sediul executorului judecătoresc, al primăriei de la locul vânzării bunurilor şi al instanţei de executare, precum şi în alte locuri publice, unde conducătorii acestora au obligaţia creării condiţiilor necesare afişării publicaţiilor de vânzare, fără a impune taxe sau contraprestaţii. De asemenea, executorul judecătoresc va întocmi şi publicaţii

de vânzare pe care le va aduce la cunoştinţa publicului prin unul dintre ziarele locale sau, în lipsă, dintre cele de circulaţie naţională, prin ziare, reviste sau alte publicaţii existente ce sunt destinate comercializării unor bunuri de natura celor scoase la vânzare, precum şi pe pagini de internet deschise în acelaşi scop.

(2) Publicaţiile şi anunţurile de vânzare vor cuprinde:

a) denumirea şi sediul organului de executare;

b) numărul dosarului de executare;

c) numele executorului judecătoresc;

d) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul debitorului şi creditorului;

e) ziua, ora şi locul licitaţiei;

f) indicarea şi descrierea sumară a bunurilor ce vor fi vândute la licitaţie publică, cu arătarea pentru fiecare a preţului de începere a licitaţiei, care este preţul prevăzut în procesul-verbal de sechestru sau, după caz, cel stabilit prin expertiză; în cazul titlurilor de valoare nenegociabile, se va indica şi locul de la care poate fi procurat, pe cheltuiala solicitantului, caietul de sarcini prevăzut la art. 757 alin. (4);

g) menţiunea, dacă va fi cazul, că bunurile se vând grevate de drepturile reale de folosinţă, dobândite ulterior înscrierii vreunei ipoteci şi că, în cazul în care creanţele creditorilor urmăritori nu ar fi acoperite la prima licitaţie, se va proceda, în aceeaşi zi, la o nouă licitaţie pentru vânzarea bunurilor libere de acele drepturi. Preţul de la care vor începe aceste licitaţii va fi cel prevăzut la art. 769 alin. (6) şi (7);

h) somaţia pentru toţi cei care pretind vreun drept asupra bunului să îl anunţe executorului înainte de data stabilită pentru vânzare, în termenele şi sub sancţiunile prevăzute de lege;

i) invitaţia către toţi cei care vor să cumpere bunul să se prezinte la termenul de vânzare, la locul fixat în acest scop şi până la acel termen să prezinte oferte de cumpărare;

j) locul şi data afişării, în cazul anunţurilor de vânzare;

k) semnătura şi ştampila executorului judecătoresc, în cazul anunţurilor de vânzare.

(3) Îndeplinirea acestor formalităţi se va constata prin procese-verbale încheiate de executorul judecătoresc.

(4) Cheltuielile de afişare şi publicare vor fi avansate de către creditorul urmăritor, care le va prelua din preţul bunurilor urmărite.

(5) În cazul nerespectării dispoziţiilor prezentului articol, la cererea părţii interesate, instanţa de executare poate lua împotriva executorului judecătoresc măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. h) şi la art. 189.

(6) Menţiunile de la alin. (2) lit. a) şi c) - k) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

(7) Câte un exemplar din publicaţia de vânzare se va comunica persoanelor prevăzute la art. 761 alin. (1).

(8) În cazul în care se urmăresc bunurile mobile ale unui minor sau ale unei persoane care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială, dispoziţiile art. 840 alin. (2) sunt aplicabile.

ART. 763

Restrângerea formalităţilor de publicitate

(1) Prin excepţie de la dispoziţiile art. 762, în cazul în care executarea se face în temeiul unui titlu executoriu privitor la o creanţă a cărei valoare nu depăşeşte 5.000 lei sau atunci când bunurile sunt supuse pieirii, degradării, alterării ori deprecierii, oricare ar fi valoarea titlului executoriu,

executorul judecătoresc va putea să restrângă formalităţile de publicitate numai la afişare şi să scurteze atât termenul de înştiinţare a debitorului şi a terţului deţinător, cât şi termenul de afişare, în măsura în care aceasta ar fi suficientă pentru înştiinţarea celor interesaţi.

(2) Creditorul, debitorul şi terţul deţinător vor putea fi încunoştinţaţi prin telegramă, telefax sau prin alte mijloace care asigură transmiterea textului actului şi confirmarea primirii lui.

ART. 764

Refacerea formalităţilor de publicitate

(1) Dacă din orice cauză vânzarea se amână, încunoştinţarea celor interesaţi şi formalităţile de publicitate se vor îndeplini şi pentru noul termen, care nu va putea fi mai scurt de o săptămână şi nici mai lung de două săptămâni.

(2) Dacă vânzarea nu se poate termina în aceeaşi zi, ea va continua în ziua următoare, iar executorul judecătoresc va aduce verbal la cunoştinţa celor prezenţi, în afară de cazul în care ambele părţi sunt de acord cu amânarea licitaţiei. În acest din urmă caz, costul formalităţilor de publicitate va fi suportat în mod egal de ambele părţi, dispoziţiile art. 762 alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 765

Pregătirea licitaţiei

(1) În ziua fixată pentru vânzare, executorul judecătoresc se va duce la locul unde se află bunurile sechestrate, va ridica sigiliile sau va primi bunurile de la persoana căreia i-au fost încredinţate, eliberându-i chitanţă de primire.

(2) Executorul va verifica, după procesul-verbal de sechestru, numărul şi starea bunurilor şi va constata toate acestea, precum şi lipsurile găsite, în procesul-verbal de licitaţie.

(3) Dacă vânzarea se va face în alt loc decât acela unde se găsesc bunurile ce urmează să fie vândute, ele vor fi duse în acel loc, pe cheltuiala creditorului, în condiţiile art. 762 alin. (4).

ART. 766

Amânarea licitaţiei

(1) La cererea părţii interesate făcută, sub sancţiunea decăderii, înainte de începerea licitaţiei, executorul judecătoresc va amâna vânzarea în cazul nerespectării termenelor de înştiinţare a creditorului, debitorului sau terţului deţinător ori, după caz, a termenelor de afişare sau publicare a vânzării. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data fixată pentru prima vânzare, se vor reface formalităţile de publicitate încălcate, cu respectarea dispoziţiilor art. 762.

(2) Dispoziţiile alin. (1) nu sunt aplicabile la vânzarea bunurilor supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii, caz în care partea interesată va putea solicita numai luarea măsurilor prevăzute de art. 763.

ART. 767

Participanţii la licitaţie

(1) Poate participa la licitaţie orice persoană care are capacitate deplină de exerciţiu, precum şi capacitatea de a dobândi bunurile scoase la licitaţie.

(2) Debitorul urmărit nu va putea fi adjudecatar, nici personal, nici prin persoană interpusă.

(3) Creditorii urmăritori sau intervenienţi nu pot, nici personal, nici prin persoane interpuse, să adjudece bunurile oferite spre vânzare la un preţ mai mic de 75% din preţul stabilit potrivit art. 758 alin. (1) sau (3).

ART. 768

Garanţia de participare

(1) Participanţii la licitaţie trebuie să consemneze, cel mai târziu până la începerea licitaţiei, la dispoziţia executorului judecătoresc, cel puţin 10% din preţul de începere a licitaţiei pentru bunurile pe care intenţionează să le cumpere.

(2) Creditorii urmăritori sau intervenienţi nu sunt obligaţi, dacă au rang util de preferinţă, să depună garanţia prevăzută la alin. (1), decât pentru a acoperi, dacă este cazul, diferenţa dintre valoarea garanţiei şi propria creanţă.

(3) Dacă în localitatea unde are loc licitaţia nu funcţionează nicio unitate dintre cele prevăzute de lege pentru a face astfel de operaţiuni sau dacă licitaţia se desfăşoară în locuri izolate, garanţia poate fi depusă şi la executorul judecătoresc, pe bază de chitanţă de primire, făcându-se menţiune despre aceasta în procesul-verbal de licitaţie.

ART. 769

Efectuarea licitaţiei

(1) Vânzarea la licitaţie se va face în mod public de către executorul judecătoresc, care va oferi bunurile spre vânzare prin 3 strigări succesive.

(2) Preţul de la care începe licitaţia este cel prevăzut în publicaţii sau anunţuri, potrivit art. 762 alin. (2).

(3) În raport cu natura sau cu destinaţia lor, bunurile se vor vinde fiecare în parte sau mai multe împreună, ţinându-se seama în toate cazurile ca prin modul de vânzare acestea să nu se deprecieze.

(4) În cazul când de la debitor s-au ridicat şi sume de bani, vânzarea celorlalte bunuri nu se va putea face decât în măsura în care acele sume nu acoperă creanţa creditorului urmăritor şi accesoriile acesteia, împreună cu cheltuielile de executare.

(5) Bunul se adjudecă celui care, după 3 strigări succesive, făcute la intervale de timp care să permită opţiuni şi supralicitări, oferă preţul cel mai mare, iar atunci când există un singur concurent, acesta a oferit preţul de începere a licitaţiei.

(6) Dacă bunul este grevat de vreun drept real de folosinţă, dobândit ulterior înscrierii vreunei ipoteci, la primul termen de vânzare strigările vor începe de la preţul cel mai mare oferit sau, în lipsă, de la cel fixat în publicaţie, diminuat cu valoarea acestor drepturi socotită potrivit art. 758 alin. (2).

(7) Dacă din cauza existenţei drepturilor arătate la alin. (6) nu s-a putut obţine un preţ suficient pentru acoperirea creanţelor ipotecare înscrise anterior, executorul judecătoresc va relua în aceeaşi zi licitaţia pentru vânzarea bunului liber de acele drepturi; în acest caz, strigările vor începe de la preţul menţionat în publicaţia de vânzare, fără scăderea arătată la alin. (6).

(8) Dacă nu se obţine preţul de începere a licitaţiei, la acelaşi termen bunul va fi din nou scos la vânzare, caz în care licitaţia va începe de la preţul de 75% din cel prevăzut în publicaţii sau anunţuri, iar bunul va fi vândut celui care va oferi preţul cel mai mare.

(9) Dacă nu se oferă nici preţul minim prevăzut la alin. (8), licitaţia se va amâna la un alt termen, pentru care se vor îndeplini din nou formalităţile de publicitate prevăzute de art. 762. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data primei licitaţii, licitaţia va începe de la 50% din preţul iniţial prevăzut în publicaţii sau anunţuri. Dacă nu se va obţine nici acest preţ, bunurile vor fi vândute, la acelaşi termen, la cel mai mare preţ oferit, chiar şi atunci când la licitaţie s-a prezentat un singur ofertant.

(10) În toate cazurile, la preţ egal, va fi preferat cel care are un drept de preempţiune asupra bunului urmărit.

(11) Dispoziţiile alin. (8) şi (9) nu sunt aplicabile la vânzarea bunurilor supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii. În aceste cazuri, vânzarea se va face la orice preţ şi oricare ar fi numărul concurenţilor, chiar la primul termen.

(12) Executorul va ţine o listă cu bunurile vândute şi preţul cu care s-au vândut.

ART. 770

Stingerea dreptului de preempţiune

Titularul unui drept de preempţiune care nu a participat la licitaţie nu va mai putea să îşi exercite dreptul după adjudecarea bunului.

ART. 771

Depunerea şi consemnarea preţului

(1) După adjudecarea bunului, adjudecatarul este obligat să depună de îndată întregul preţ, în numerar ori cu ordin de plată sau orice alt instrument legal de plată; la cererea sa, acceptată de creditor sau de reprezentantul său, preţul se va putea depune şi ulterior, în cel mult 5 zile de la data licitaţiei.

(2) În cazul în care adjudecatar este însuşi creditorul urmăritor şi nu participă alţi creditori la urmărire sau, deşi participă, aceştia se află într-un rang de preferinţă inferior creditorului adjudecatar, el va putea depune în contul preţului creanţa sa, în tot sau în parte. Dacă preţul bunului este mai mare decât valoarea creanţei, creditorul va putea depune în contul preţului creanţa sa numai dacă depune, de îndată sau în cel mult 5 zile de la data licitaţiei, diferenţa dintre preţul de adjudecare şi valoarea creanţei.

(3) Dacă preţul sau, după caz, diferenţa de preţ nu se va depune potrivit alin. (1) sau (2), se va relua licitaţia ori, după caz, o altă modalitate de valorificare a bunului, la acelaşi termen sau la un alt termen, pentru care se vor împlini formalităţile de publicitate prevăzute de art. 762, iar primul adjudecatar va fi răspunzător atât de scăderea preţului obţinut la a doua vânzare, cât şi de cheltuielile făcute pentru aceasta; aceste sume se vor stabili de către executorul judecătoresc prin proces-verbal care constituie titlu executoriu şi se vor reţine cu precădere din suma depusă conform art. 768.

(4) Executorul judecătoresc va consemna de îndată sumele de bani încasate, păstrând dovada consemnării. Despre aceasta el va face menţiune şi în procesul-verbal de licitaţie.

ART. 772

Închiderea licitaţiei

(1) Licitaţia se va închide de îndată ce din sumele obţinute se pot acoperi toate creanţele ce se urmăresc, precum şi toate cheltuielile de executare.

(2) Executorul judecătoresc va declara închisă licitaţia şi în cazul în care în timpul acesteia survine vreuna dintre situaţiile prevăzute la art. 703 sau, după caz, la art. 751.

ART. 773

Procesul-verbal de licitaţie

(1) După închiderea licitaţiei, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal despre desfăşurarea şi rezultatul acesteia. Acest proces-verbal va cuprinde, în afara datelor şi menţiunilor prevăzute la art. 679, sub sancţiunea nulităţii:

a) arătarea locului, datei şi orei când licitaţia a început şi s-a terminat;

b) indicarea procesului-verbal de sechestru şi constatările prevăzute la art. 765 alin. (2);

c) arătarea bunurilor vândute, preţul rezultat din vânzarea lor, precum şi numele sau denumirea fiecărui adjudecatar.

(2) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de debitor şi de creditorul urmăritor, dacă au fost de faţă, precum şi de adjudecatar. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se va face menţiune despre aceasta în procesul-verbal.

(3) Lista prevăzută la art. 769 alin. (12) şi raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se anexează la procesul-verbal şi se păstrează împreună cu procesul-verbal de licitaţie la dosarul de executare.

ART. 774

Eliberarea titlului de proprietate

(1) Executorul judecătoresc îi va elibera, sub semnătura sa, fiecărui adjudecatar în parte un certificat de adjudecare, care va cuprinde data şi locul licitaţiei, numele adjudecatarului, indicarea bunului adjudecat şi, după caz, a preţului plătit sau care urmează să fie plătit.

(2) Certificatul eliberat fiecărui adjudecatar constituie dovada dreptului de proprietate asupra bunurilor vândute; în cazul titlurilor de valoare nominative, adjudecatarul va putea obţine transferul acestora pe numele său, în temeiul certificatului de adjudecare. Dacă emitentul titlurilor refuză în mod nejustificat transferul, instanţa de executare, la cererea adjudecatarului, va da o încheiere care va constata transferul intervenit şi care va servi adjudecatarului la efectuarea înregistrărilor prevăzute de lege. Totodată, prin aceeaşi hotărâre, instanţa va dispune obligarea emitentului la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei, precum şi obligarea sa, la cererea părţii interesate, la plata de despăgubiri pentru paguba astfel cauzată.

(3) În toate cazurile, predarea bunului se va face după achitarea integrală a preţului; până la predare, debitorul suportă riscul pieirii bunului adjudecat.

(4) După predare, executorul va dispune, din oficiu, dacă este cazul, radierea din registrele de publicitate a drepturilor şi sarcinilor stinse prin adjudecare care grevau anterior bunul adjudecat.

ART. 775

Efectele adjudecării

Prin adjudecare, cumpărătorul devine, de la data predării, proprietarul bunului adjudecat, liber de orice sarcini, care se strămută de drept asupra preţului plătit, în afară de cazul în care adjudecatarul ar fi de acord să fie menţinute sau vânzarea s-a făcut în condiţiile art. 769 alin. (6).

ART. 776

Vicii ascunse

În cazul vânzării silite la licitaţie publică nu există garanţie contra viciilor ascunse ale bunului vândut.

ART. 777

Inadmisibilitatea desfiinţării vânzării. Excepţii

(1) În cazul vânzărilor la licitaţie publică făcute în condiţiile prezentei secţiuni nu este admisibilă nicio cerere de desfiinţare a vânzării împotriva terţului adjudecatar care a plătit preţul, în afară de cazul în care a existat fraudă din partea acestuia. Asemenea cerere nu poate fi făcută decât pe cale de acţiune principală.

(2) Când adjudecatar a fost creditorul, vânzarea va putea fi desfiinţată dacă există temei de nulitate, potrivit dreptului comun.

ART. 778

Menţinerea sau încetarea unor contracte

(1) Locaţiunile şi celelalte acte juridice privitoare la bunul adjudecat rămân în fiinţă sau, după caz, încetează potrivit legii. În toate cazurile, adjudecatarul nu este ţinut să respecte locaţiunea sau un alt act juridic atunci când preţul convenit este mai mic cu o treime faţă de preţul pieţei ori inferior celui rezultat din locaţiunile sau actele juridice precedente.

(2) Plăţile făcute înainte de scadenţă de către locatar sau alte persoane interesate nu pot fi opuse adjudecatarului decât dacă sunt înscrise în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare sau în alte registre publice. Dispoziţiile alin. (1) rămân aplicabile.

§4. Dispoziţii speciale

ART. 779

Preluarea bunului în contul creanţei

(1) În cazul în care bunul sechestrat nu s-a putut vinde în condiţiile prezentei secţiuni, orice creditor care, potrivit legii, putea cere executarea silită asupra bunurilor mobile ale debitorului îl poate prelua în contul creanţei sale la preţul stabilit în publicaţiile sau anunţurile de vânzare pentru ultimul termen de licitaţie. Dacă acest preţ este mai mare decât valoarea creanţei, creditorul poate prelua bunul numai dacă depune, în condiţiile art. 771 alin. (1), suma de bani ce reprezintă diferenţa dintre preţ şi valoarea creanţei.

(2) Dacă mai mulţi creditori vor să preia bunul în condiţiile alin. (1), acesta va fi atribuit potrivit ordinii de preferinţă stabilite la art. 865 şi 867. În cazul creditorilor de rang egal, aceştia vor prelua bunul în coproprietate proporţional cu valoarea creanţei fiecăruia.

ART. 780

Restituirea sau predarea unor bunuri

(1) Bunurile sechestrate care nu au putut fi valorificate în condiţiile prezentei secţiuni rămân indisponibilizate cel mult un an de la data aplicării sechestrului. În cursul acestui termen, executorul judecătoresc poate proceda din nou la valorificarea acestor bunuri; în acest caz, preţul de începere a licitaţiei va fi fixat, prin încheiere, de către executorul judecătoresc şi va fi egal cu preţul de începere de la ultima licitaţie organizată pentru bunul mobil respectiv. Dacă nici după expirarea acestui termen bunurile nu pot fi valorificate, iar creditorul refuză să le preia în contul creanţei, ele se restituie din oficiu debitorului sau unui reprezentant al său.

(2) În cazul în care debitorul căruia ar urma să i se restituie bunurile potrivit alin. (1) nu se mai află la domiciliul cunoscut şi nici nu ar putea fi identificat în alt loc, iar bunurile respective ar urma să treacă, potrivit legii, în proprietatea privată a unităţii administrativ-teritoriale unde executorul judecătoresc îşi are sediul, acesta le va preda organului competent.

(3) Despre predarea bunurilor prevăzute la alin. (2) executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal, ce va fi semnat de el şi de organul căruia i s-a făcut predarea.

SECŢIUNEA a 3-a

Poprirea

ART. 781

Obiectul popririi

(1) Sunt supuse urmăririi silite prin poprire sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului ori deţinute în numele său de o a treia persoană sau pe care aceasta din urmă i le va datora în viitor, în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, în condiţiile art. 733 alin. (1), pot fi poprite şi bunurile mobile corporale ale debitorului deţinute de un terţ în numele său.

(2) În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pot face obiectul urmăririi silite prin poprire atât soldul creditor al acestor conturi, cât şi încasările viitoare, cu respectarea limitelor prevăzute la art. 729, dacă este cazul.

(3) Poprirea se poate înfiinţa şi asupra sumelor sau bunurilor mobile incorporale pe care creditorul le datorează debitorului, dacă ambele creanţe sunt certe şi lichide.

(4) Se va putea popri şi creanţa cu termen ori sub condiţie. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiţiei.

(5) Nu sunt supuse executării silite prin poprire:

a) sumele care sunt destinate unei afectaţiuni speciale prevăzute de lege şi asupra cărora debitorul este lipsit de dreptul de dispoziţie;

b) sumele reprezentând credite nerambursabile ori finanţări primite de la instituţii sau organizaţii naţionale şi internaţionale pentru derularea unor programe ori proiecte;

c) sumele aferente plăţii drepturilor salariale viitoare, pe o perioadă de 3 luni de la data înfiinţării popririi. Atunci când asupra aceluiaşi cont sunt înfiinţate mai multe popriri, termenul de 3 luni în care se pot efectua plăţi aferente drepturilor salariale viitoare se calculează o singură dată de la momentul înfiinţării primei popriri.

ART. 782

Cererea de poprire. Competenţa

(1) Poprirea se înfiinţează la cererea creditorului de către un executor judecătoresc al cărui birou se află în circumscripţia curţii de apel unde îşi are domiciliul sau sediul debitorul.

(2) Dispoziţiile art. 652 alin. (5) sunt aplicabile.

ART. 783

Înfiinţarea popririi

(1) Poprirea se înfiinţează fără somaţie, în baza încheierii de încuviinţare a executării, prin adresă în care se va preciza şi titlul executoriu în temeiul căruia s-a înfiinţat poprirea, ce va fi comunicată celei de-a treia persoane arătate la art. 781 alin. (1), împreună cu încheierea de încuviinţare a executării sau un certificat privind soluţia pronunţată în dosar. Despre măsura luată va fi înştiinţat şi debitorul, căruia i se va comunica, în copie, adresa de înfiinţare a popririi, la care se vor ataşa şi copii certificate de pe încheierea de încuviinţare a executării sau de pe certificatul privind soluţia pronunţată în dosar, şi titlul executoriu, în cazul în care acestea din urmă nu i-au fost anterior comunicate.

(2) În adresa de înfiinţare a popririi i se va pune în vedere celei de-a treia persoane, care devine, potrivit alin. (1), terţ poprit, interdicţia de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile pe care i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligaţiei ce se execută silit.

(3) Adresa de înfiinţare a popririi va cuprinde numele şi domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor, precum şi codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, dacă sunt cunoscute.

(4) În cazul în care se solicită înfiinţarea popririi pentru toate conturile unei persoane fizice sau juridice, inclusiv pentru conturile subunităţilor fără personalitate juridică ale acesteia din urmă, se vor indica, dacă sunt cunoscute, elementele de identificare pentru fiecare cont în parte, respectiv pentru fiecare subunitate fără personalitate juridică a debitorului persoană juridică.

(5) În cazul în care adresa de înfiinţare a popririi se transmite unei unităţi operaţionale a unei instituţii de credit, poprirea va fi înfiinţată numai asupra conturilor pe care debitorul urmărit le are deschise la acea unitate. Dacă debitorul nu are cont deschis la unitatea instituţiei de credit sesizate, aceasta va informa executorul cu privire la conturile deschise de debitor la alte unităţi operaţionale.

(6) Dispoziţiile alin. (2) sunt aplicabile şi în cazurile în care poprirea se înfiinţează asupra titlurilor de valoare sau a altor bunuri mobile incorporale urmăribile ce se află în păstrare la unităţi specializate.

(7) În cazul în care poprirea a fost înfiinţată ca măsură de asigurare şi nu a fost desfiinţată până la obţinerea titlului executoriu, se va comunica terţului poprit o copie certificată de pe titlul executoriu în vederea îndeplinirii obligaţiilor prevăzute la art. 787. Titlul executoriu va fi însoţit de o adresă care va cuprinde numele şi domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul, precum şi codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, dacă sunt cunoscute, numărul şi data adresei în baza căreia s-a înfiinţat poprirea asigurătorie, numărul dosarului de executare şi datele de identificare a contului în care a fost consemnată suma poprită asigurătoriu.

(8) După înfiinţarea popririi, orice alt creditor al debitorului poprit va putea să poprească aceeaşi creanţă până la eliberarea sau distribuirea sumelor rezultate din poprire, cu respectarea dispoziţiilor art. 787.

ART. 784

Efectul înfiinţării popririi

(1) Din momentul comunicării adresei de înfiinţare a popririi către terţul poprit sunt indisponibilizate toate sumele şi bunurile poprite. De la indisponibilizare şi până la achitarea integrală a obligaţiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terţul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operaţiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Când se popresc sume cu scadenţe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadenţă, ci şi asupra celor exigibile în viitor.

(3) Indisponibilizarea se întinde şi asupra fructelor civile ale creanţei poprite, precum şi asupra oricăror alte accesorii născute chiar după înfiinţarea popririi.

(4) Prin efectul indisponibilizării, plata sau cesiunea creanţei poprite nu va fi opozabilă creditorului popritor. De asemenea, nu pot fi opuse creditorului popritor actele de dispoziţie de orice fel făcute ulterior înfiinţării popririi de debitorul poprit asupra bunurilor poprite.

(5) Poprirea întrerupe prescripţia nu numai cu privire la creanţa poprită, dar şi în ceea ce priveşte creanţa pentru acoperirea căreia ea a fost înfiinţată.

(6) Indisponibilizarea sumelor de bani sau a bunurilor mobile poprite nu va înceta decât dacă debitorul consemnează, cu afectaţiune specială, toate sumele pentru acoperirea cărora a fost

înfiinţată poprirea, la dispoziţia executorului judecătoresc, în condiţiile prevăzute la art. 721. Debitorul va înmâna recipisa de consemnare executorului judecătoresc, care îl va înştiinţa de îndată pe terţul poprit.

(7) În cazul sumelor urmăribile reprezentând venituri şi disponibilităţi în valută, instituţiile de credit sunt autorizate să efectueze convertirea în lei a sumelor în valută, fără consimţământul titularului de cont, la cursul de schimb comunicat de Banca Naţională a României pentru ziua respectivă, în vederea consemnării acestora potrivit dispoziţiilor art. 787.

(8) În cazul în care titlul executoriu cuprinde o obligaţie de plată în valută, instituţiile de credit sunt autorizate să efectueze convertirea în valuta indicată în titlul executoriu a sumelor existente în conturile debitorului, fie în lei, fie într-o altă valută decât aceea în care se face executarea, fără a fi necesar consimţământul titularului de cont, la cursul de schimb comunicat de Banca Naţională a României pentru ziua respectivă.

ART. 785

Publicitatea popririi

(1) În cazul când creanţa poprită este garantată cu ipotecă sau cu altă garanţie reală, creditorul popritor va fi în drept să ceară, pe baza unei copii certificate de executorul judecătoresc de pe adresa de înfiinţare a popririi, ca poprirea să fie înscrisă în cartea funciară sau în alte registre de publicitate, după caz.

(2) Dacă garanţia ipotecară este arătată în cererea de poprire, executorul judecătoresc va solicita din oficiu înscrierea în cartea funciară sau în alte registre de publicitate, după caz.

(3) Radierea acestei înscrieri nu se va putea dispune decât cu citarea creditorului la cererea căruia aceasta a fost făcută.

(4) În cazul popririi asupra titlurilor de valoare sau a altor bunuri mobile incorporale, dispoziţiile art. 742 se aplică în mod corespunzător.

ART. 786

Continuarea popririi

(1) Poprirea rămâne în fiinţă şi atunci când debitorul îşi schimbă locul de muncă sau este pensionat. În aceste cazuri, terţul poprit va trimite actele prin care s-a înfiinţat poprirea unităţii la care se află noul loc de muncă al debitorului sau organului de asigurări sociale competent, care, de la data primirii acestor acte, devine terţ poprit.

(2) Dacă debitorul părăseşte unitatea fără ca aceasta să cunoască noul loc de muncă, ea îl va încunoştinţa pe creditor despre această împrejurare. După aflarea noului loc de muncă al debitorului, creditorul îl va aduce la cunoştinţa unităţii de la care debitorul a plecat, pentru a se proceda potrivit alin. (1).

ART. 787

Obligaţiile terţului poprit

(1) În termen de 5 zile de la comunicarea popririi, iar în cazul sumelor de bani datorate în viitor, de la scadenţa acestora, terţul poprit este obligat:

1. să consemneze suma de bani, dacă creanţa poprită este exigibilă, sau, după caz, să indisponibilizeze bunurile mobile incorporale poprite şi să trimită dovada executorului judecătoresc, în cazul popririi înfiinţate pentru realizarea altor creanţe decât cele arătate la pct. 2;

2. să plătească direct creditorului suma reţinută şi cuvenită acestuia, în cazul sumelor datorate cu titlu de obligaţie de întreţinere sau de alocaţie pentru copii, precum şi în cazul sumelor datorate

cu titlu de despăgubiri pentru repararea pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii. La cererea creditorului, suma îi va fi trimisă la domiciliul indicat sau, dacă este cazul, la reşedinţa indicată, cheltuielile de trimitere fiind în sarcina debitorului.

(2) Dacă sunt înfiinţate mai multe popriri, terţul poprit va proceda potrivit alin. (1), comunicând, după caz, executorului ori creditorilor arătaţi la pct. 1 şi 2 din acelaşi alineat numele şi adresa celorlalţi creditori, precum şi sumele poprite de fiecare în parte.

(3) Terţul în mâinile căruia se află bunurile mobile incorporale poprite este supus tuturor îndatoririlor şi sancţiunilor prevăzute de lege pentru administratorii-sechestru de bunuri sechestrate.

(4) În cazul când poprirea s-a făcut asupra unor bunuri mobile incorporale şi termenul de restituire este scadent, terţul poate cere executorului să le încredinţeze unui administrator-sechestru.

(5) Terţul poprit nu va putea face contestaţie împotriva popririi. El îşi va formula apărările în instanţa de validare.

ART. 788

Eliberarea şi distribuirea sumei consemnate

(1) Executorul judecătoresc va proceda la eliberarea sau distribuirea sumei de bani consemnate, în condiţiile dispoziţiilor art. 787 alin. (1) pct. 1 şi ale art. 864 şi următoarele.

(2) În cazul creditorilor care nu locuiesc sau nu îşi au sediul în localitatea unde funcţionează executorul, sumele consemnate de terţul poprit vor fi trimise acestora la adresa indicată în cererea de înfiinţare a popririi ori vor fi virate în contul indicat de aceştia, pe cheltuiala debitorului.

ART. 789

Cazul popririlor ce depăşesc cuantumul sumei urmăribile

(1) În cazul în care sunt înfiinţate mai multe popriri şi sumele pentru care s-a dispus înfiinţarea popririi depăşesc suma urmăribilă din veniturile debitorului, terţul poprit, în termenul prevăzut la art. 787 alin. (1), va reţine şi va consemna suma urmăribilă, înştiinţându-i pe executorii judecătoreşti care au înfiinţat popririle, dispoziţiile art. 654 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Distribuirea se va face de către executorul judecătoresc competent, potrivit dispoziţiilor art. 864 şi următoarele.

ART. 790

Validarea popririi

(1) Dacă terţul poprit nu îşi îndeplineşte obligaţiile ce îi revin pentru efectuarea popririi, inclusiv în cazul în care, în loc să consemneze suma urmăribilă, a liberat-o debitorului poprit, creditorul urmăritor, debitorul sau executorul judecătoresc, în termen de cel mult o lună de la data când terţul poprit trebuia să consemneze sau să plătească suma urmăribilă, poate sesiza instanţa de executare, în vederea validării popririi.

(2) În cazul când asupra aceleiaşi sume datorate de terţul poprit există mai multe popriri, care nu au fost executate de către acesta, validarea lor se va putea judeca printr-o singură hotărâre.

(3) Instanţa îi va cita pe creditorul urmăritor şi pe cei intervenienţi, dacă este cazul, precum şi pe debitorul şi terţul poprit şi, la termenul fixat pentru judecarea cererii de validare, va putea dispune administrarea oricărei probe necesare soluţionării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanţa de validare, terţul poprit poate opune creditorului urmăritor

toate excepţiile şi mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului, în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi.

(4) Dacă din probele administrate rezultă că terţul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanţa va da o hotărâre de validare a popririi, prin care îl va obliga pe terţul poprit să îi plătească creditorului, în limita creanţei, suma datorată debitorului, iar, în caz contrar, va hotărî desfiinţarea popririi.

(5) Poprirea înfiinţată asupra unei creanţe cu termen sau sub condiţie va putea fi validată, dar hotărârea nu va putea fi executată decât după ajungerea creanţei la termen sau, după caz, la data îndeplinirii condiţiei.

(6) Dacă sumele sunt datorate periodic, poprirea se validează atât pentru sumele ajunse la scadenţă, cât şi pentru cele care vor fi scadente în viitor, în acest ultim caz validarea producându-şi efectele numai la data când sumele devin scadente. În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pentru sumele viitoare, instanţa va dispune menţinerea popririi până la realizarea integrală a creanţei.

(7) Dacă poprirea a fost înfiinţată asupra unor bunuri mobile incorporale care se aflau, la data înfiinţării ei, în mâinile terţului poprit, instanţa va hotărî vânzarea lor.

(8) Dacă poprirea a fost înfiinţată asupra unor bunuri mobile incorporale datorate debitorului, dar care, la data validării, nu se mai aflau în posesia terţului, acesta va fi obligat, prin hotărârea de validare, la plata contravalorii acestor bunuri, caz în care va fi urmărit direct de către executorul judecătoresc.

(9) Terţul poprit care, cu rea-credinţă, a refuzat să îşi îndeplinească obligaţiile privind efectuarea popririi va putea fi amendat, prin aceeaşi hotărâre de validare, cu o sumă cuprinsă între 2.000 lei şi 10.000 lei.

ART. 791

Căi de atac

Hotărârea dată cu privire la validarea popririi este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare.

ART. 792

Efectele validării popririi

(1) Hotărârea de validare rămasă definitivă are efectul unei cesiuni de creanţă şi constituie titlu executoriu împotriva terţului poprit, până la concurenţa sumelor pentru care s-a făcut validarea.

(2) După validarea popririi, terţul poprit va proceda, după caz, la consemnarea sau plata prevăzută la art. 787, în limita sumei determinate expres în hotărârea de validare. În caz de nerespectare a acestor obligaţii, executarea silită se va face împotriva terţului poprit, pe baza hotărârii de validare, în limita sumei ce trebuia consemnată sau plătită.

(3) Creditorul popritor, în măsura în care creanţa sa nu va putea fi acoperită prin executarea hotărârii de validare, se va putea întoarce cu alte urmăriri silite împotriva debitorului poprit.

(4) În cazul în care creanţa debitorului poprit este garantată cu ipotecă, după ce hotărârea de validare a devenit definitivă, se va intabula în cartea funciară strămutarea dreptului de ipotecă în favoarea tuturor creditorilor care au obţinut validarea.

ART. 793

Vânzarea bunurilor poprite

Dacă poprirea a fost înfiinţată asupra unor titluri de valoare sau asupra altor bunuri mobile incorporale, executorul va proceda la valorificarea lor potrivit dispoziţiilor prevăzute pentru urmărirea mobiliară propriu-zisă, ţinând seama şi de reglementările speciale referitoare la aceste bunuri, precum şi la eliberarea sau distribuirea sumelor obţinute potrivit dispoziţiilor art. 864 şi următoarele.

ART. 794

Desfiinţarea popririi

(1) Dacă după înfiinţarea popririi cauza în temeiul căreia s-a înfiinţat aceasta a încetat să mai existe, executorul judecătoresc, din oficiu sau la cererea debitorului poprit, va dispune desfiinţarea popririi printr-o adresă către terţul poprit. Atunci când poprirea a fost validată, desfiinţarea acesteia se va face de instanţa de executare prin încheiere executorie, dată cu citarea părţilor.

(2) Când creanţa debitorului poprit este garantată cu ipotecă, acesta va putea cere, în temeiul acestei adrese sau, după caz, al încheierii rămase definitivă, radierea notării popririi sau a intabulării strămutării dreptului de ipotecă în cartea funciară.

(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător în cazul radierii popririi asupra unor creanţe sau altor bunuri mobile incorporale, înscrise în alte registre de publicitate decât cartea funciară.

SECŢIUNEA a 4-a

Urmărirea fructelor şi a veniturilor imobilelor

§1. Urmărirea silită a fructelor neculese şi a recoltelor prinse de rădăcini

ART. 795

Obiectul urmăririi

Fructele neculese şi recoltele prinse de rădăcini aparţinând debitorului nu se pot urmări decât pe bază de titluri executorii; ele se pot însă sechestra, potrivit dispoziţiilor art. 952 şi următoarele.

ART. 796

Începerea şi efectuarea urmăririi

Urmărirea fructelor neculese şi a recoltelor prinse de rădăcini nu se va putea face decât în cele 6 săptămâni dinaintea coacerii lor şi va fi precedată de o somaţie cu două zile înaintea urmăririi. Sechestrarea însă se va putea face în orice timp.

ART. 797

Înfiinţarea sechestrului

(1) Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui executor judecătoresc, care va proceda la sechestrarea acestora şi la numirea unui administrator-sechestru, ales potrivit regulilor aplicabile urmăririi mobiliare propriu-zise.

(2) Cu acest prilej, executorul va încheia un proces-verbal semnat de acesta şi de persoanele care, potrivit legii, au asistat la aplicarea sechestrului. Câte un exemplar al procesului-verbal se va preda creditorului, debitorului şi administratorului-sechestru, iar unul se va lăsa la primăria în raza căreia se află bunurile sechestrate.

(3) De asemenea, executorul va trimite de îndată, din oficiu, un exemplar al procesului-verbal de sechestru, pentru a fi notată urmărirea în cartea funciară. Prin efectul acestei notări, urmărirea

va fi opozabilă tuturor celor care dobândesc vreun drept asupra imobilului ori asupra fructelor sau recoltelor sechestrate.

(4) Dispoziţiile art. 744 - 746 se aplică în mod corespunzător.

ART. 798

Obligaţiile administratorului-sechestru

(1) Administratorul-sechestru va avea îndatorirea de a păstra, de a culege şi de a depozita fructele sau recoltele, cheltuielile necesare fiind avansate de creditorul urmăritor, potrivit art. 762 alin. (4).

(2) Dispoziţiile art. 748 şi 749 se vor aplica, prin asemănare, acestui administrator-sechestru.

ART. 799

Vânzarea fructelor şi recoltelor

(1) Executorul judecătoresc va hotărî, după caz, vânzarea fructelor sau a recoltelor aşa cum sunt prinse de rădăcini sau după ce vor fi culese.

(2) Vânzarea va fi anunţată, cu cel puţin 5 zile înainte de termen, la primăria comunei respective, la domiciliul debitorului şi locul unde se face vânzarea, precum şi în alte locuri publice.

(3) Ea se va face în zilele, la orele şi în locul hotărâte de executor, cu preferinţă în zilele nelucrătoare şi în zilele de târg sau bâlci, fie la faţa locului, fie în târg sau bâlci.

(4) Vânzarea se va face prin licitaţie publică şi, de preferinţă, pe bani gata, în prezenţa unui agent al poliţiei sau a unui reprezentant al jandarmeriei ori, în lipsă, a primarului sau a unui delegat al primăriei şi a debitorului sau chiar în lipsa acestuia, dacă a fost legal citat. În cazul fructelor sau recoltelor prinse de rădăcini, preţul se va putea depune, cu acordul creditorului sau al reprezentantului său, şi ulterior, în cel mult 5 zile de la data licitaţiei. În toate cazurile, intrarea în posesia bunurilor adjudecate se va face numai după plata integrală a preţului.

(5) Executorul judecătoresc va putea încuviinţa ca vânzarea să se facă de către administrator-sechestru, chiar prin bună învoială, pe preţul curent, fără ca acesta să mai fie ţinut de depozitare, în cazurile când:

1. fructele sau recolta sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii şi vânzarea trebuie făcută de urgenţă;

2. depozitarea nu este cu putinţă sau dă loc la cheltuieli disproporţionate în raport cu valoarea fructelor sau recoltelor.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (5), vânzarea se va face cu încunoştinţarea creditorului şi a debitorului.

(7) Sumele rezultate din vânzarea făcută de administrator-sechestru vor fi consemnate de acesta la entitatea specializată prevăzută de lege, în 24 de ore de la încasare, iar recipisa de consemnare va fi depusă de îndată la executor, împreună cu o listă care va fi semnată de administrator-sechestru şi de cumpărători şi în care se vor arăta fructele sau recolta vândută şi preţul de vânzare.

(8) Dispoziţiile art. 753 - 780, precum şi cele ale art. 864 - 887 se aplică în mod corespunzător.

§2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor

ART. 800

Obiectul urmăririi

(1) Se pot urmări toate veniturile prezente şi viitoare ale imobilelor ce sunt proprietatea debitorului sau asupra cărora el are un drept de uzufruct.

(2) De asemenea, se pot urmări şi veniturile debitorului arendaş sau chiriaş provenite din exploatarea imobilelor arendate sau închiriate.

(3) Urmărirea veniturilor unui imobil nu va putea fi efectuată dacă există o urmărire imobiliară asupra aceluiaşi imobil.

ART. 801

Cererea de urmărire

(1) Cererea de urmărire, însoţită de titlul executoriu şi de dovada achitării taxelor de timbru, se va îndrepta la executorul judecătoresc din circumscripţia curţii de apel în a cărei rază teritorială se află imobilul ale cărui venituri se urmăresc.

(2) Cererea de urmărire va cuprinde menţiunile prevăzute la art. 664 şi indicarea imobilului ale cărui venituri se urmăresc.

ART. 802

Administratorul-sechestru

(1) După încuviinţarea urmăririi silite, la cererea creditorului sau, în lipsă, atunci când apreciază că este necesar, executorul judecătoresc va numi, prin încheiere, dată cu citarea în termen scurt a părţilor, un administrator-sechestru, pentru administrarea veniturilor imobilului.

(2) Poate fi numit administrator-sechestru creditorul, debitorul sau o altă persoană fizică ori persoană juridică.

(3) Când administrator-sechestru este numită o altă persoană decât debitorul, executorul îi va fixa drept remuneraţie o sumă, ţinând seama de activitatea depusă, stabilind totodată şi modalitatea de plată.

(4) Administratorul-sechestru acţionează în calitate de administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia, dispoziţiile Codului civil privitoare la administrarea bunurilor altuia aplicându-se în mod corespunzător.

(5) În cazul neîndeplinirii obligaţiilor stabilite în sarcina sa, administratorul-sechestru, la cererea oricărei persoane interesate, poate fi revocat de către executorul judecătoresc şi înlocuit cu altă persoană.

(6) De asemenea, la cererea oricărei persoane interesate, administratorul-sechestru poate fi obligat la despăgubiri de către instanţa de executare.

ART. 803

Drepturile şi obligaţiile administratorului-sechestru

(1) Administratorul-sechestru este îndatorat să ia măsuri de conservare şi de întreţinere în bună stare a imobilului, să facă însămânţări sau plantaţii pomicole ori viticole şi să încaseze chiriile şi arenzile sau alte venituri ale imobilului, să plătească impozitele şi taxele locale, dobânzile creanţelor ipotecare, primele de asigurare şi, în general, orice alte prestaţii cu scadenţe succesive în legătură cu acel imobil.

(2) El este autorizat să reţină, pentru cheltuielile de administrare, cel mult 10% din sumele încasate, fiind obligat să consemneze restul, în 24 de ore de la încasare, la entitatea indicată de executor şi să remită recipisele de îndată executorului judecătoresc.

(3) Administratorul-sechestru este în drept să denunţe contractele de locaţiune existente, potrivit clauzelor contractuale, să ceară evacuarea locatarilor, cu încuviinţarea instanţei de executare, şi să sechestreze, în numele proprietarului, bunurile mobile ale acestora aflate în imobil.

(4) În caz de pericol de întârziere, el va putea lua măsurile de conservare sau de asigurare pe care le reclamă o bună administrare.

(5) Administratorul-sechestru nu va putea însă încheia contracte de închiriere sau de arendare decât pe termen de cel mult 2 ani şi numai cu încuviinţarea instanţei de executare, prin încheiere definitivă, dată în camera de consiliu, cu citarea părţilor.

(6) În afară de cazul de evacuare prevăzut la alin. (3), încuviinţarea instanţei de executare este necesară şi pentru intentarea acţiunilor.

ART. 804

Concursul de urmăriri

În cazul când asupra aceluiaşi imobil s-au încuviinţat urmăriri generale de venituri la cererea mai multor creditori, ele vor fi conexate, potrivit dispoziţiilor art. 654, desemnându-se totodată un singur administrator-sechestru în persoana celui dintâi numit sau a aceluia care ar prezenta mai multe garanţii.

ART. 805

Publicitatea urmăririi

(1) Executorul judecătoresc va afişa de îndată copii certificate ale încheierii de încuviinţare a urmăririi la sediul organului de executare, la instanţa de executare şi la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul. De asemenea, încheierea va fi publicată şi într-un ziar local, dacă există.

(2) Un exemplar al încheierii, în copie certificată de executor, se va trimite din oficiu, pentru a se face notarea urmăririi în cartea funciară.

ART. 806

Predarea imobilului

(1) După încuviinţarea urmăririi, executorul judecătoresc se va deplasa la faţa locului, însoţit de administratorul-sechestru, căruia îi va preda, pe bază de inventar, bunurile ale căror venituri sunt urmărite. Dacă debitorul refuză să permită accesul în imobil, lipseşte ori refuză să predea bunurile ale căror venituri sunt urmărite, executorul judecătoresc va recurge la concursul forţei publice, dispoziţiile art. 734 şi următoarele aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Totodată, executorul îi va notifica, printr-o înştiinţare scrisă, pe chiriaşi, pe arendaşi sau pe cei care au alte contracte de exploatare a imobilului că toate veniturile acestuia sunt sechestrate şi că sunt îndatoraţi ca în viitor să plătească chiriile, arenzile sau alte venituri rezultate din contractele de exploatare a imobilului direct administratorului-sechestru ori să le consemneze la unitatea prevăzută de lege, depunând recipisele la administratorul-sechestru.

(3) Executorul va încheia un proces-verbal prin care va constata aducerea la îndeplinire a celor de mai sus şi care va fi semnat de el şi de administratorul-sechestru.

(4) Procesul-verbal va fi încheiat în 3 exemplare, dintre care unul va fi predat administratorului-sechestru, altul va fi comunicat debitorului, împreună cu încheierea de încuviinţare a urmăririi, în condiţiile art. 667 şi următoarele, iar al treilea va fi ataşat la dosarul de executare, împreună cu dovezile de comunicare a înştiinţărilor făcute chiriaşilor şi arendaşilor.

(5) Executorul va putea sechestra veniturile, în condiţiile alin. (1) - (4), chiar în lipsa administratorului-sechestru, urmând ca acestuia să i se predea bunurile ulterior.

(6) Administratorul-sechestru care nu a cerut predarea bunurilor în termen de 10 zile de la comunicarea numirii va fi considerat că nu acceptă această însărcinare. Acesta şi cel care refuză în mod expres însărcinarea vor fi înlocuiţi de îndată cu altă persoană prin încheiere dată de executorul judecătoresc, fără citarea părţilor. Dispoziţiile prezentului alineat nu se aplică în situaţia în care administrator-sechestru a fost numit debitorul sau, după caz, terţul dobânditor.

ART. 807

Efectele urmăririi

(1) De la data notării urmăririi în cartea funciară, aceasta va fi opozabilă tuturor dobânditorilor de drepturi asupra imobilului.

(2) De la aceeaşi dată, cesiunile de venituri, contractele de închiriere, de arendare sau de exploatare a imobilului, inclusiv cesiunile de drepturi rezultând din aceste contracte, nu vor fi opozabile creditorului urmăritor.

(3) De la data notificării sechestrului persoanelor arătate la art. 806 alin. (2), plata chiriilor, arenzilor sau altor venituri ale imobilului făcută debitorului va fi, de asemenea, inopozabilă creditorului urmăritor.

(4) Plata sumelor prevăzute la alin. (3), făcută debitorului înainte de data notificării şi de termenul fixat în contractul respectiv, va fi opozabilă creditorului urmăritor numai dacă este constatată printr-un înscris cu dată certă.

ART. 808

Evacuarea debitorului

În cazul în care debitorul ocupă el însuşi imobilul ale cărui venituri sunt urmărite, la cererea creditorului, instanţa de executare va putea, după împrejurări, să ordone evacuarea, în tot sau în parte, a imobilului fie de îndată, fie într-un anumit termen, în scopul asigurării unei mai bune exploatări a acestuia.

ART. 809

Sumele necesare întreţinerii debitorului

Dacă debitorul nu are alte mijloace de subzistenţă, la cererea sa, executorul judecătoresc va dispune ca o parte din venituri să servească pentru întreţinerea rezonabilă a lui şi a familiei sale, pe toată durata urmăririi, dispoziţiile art. 833 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 810

Descărcarea administratorului-sechestru

(1) La sfârşitul fiecărei perioade de 6 luni, socotite de la data predării imobilului sau de la data fixată de executor, precum şi la sfârşitul gestiunii, administratorul-sechestru este dator să prezinte o dare de seamă, în faţa executorului şi a părţilor interesate, cu privire la veniturile încasate şi cheltuielile efectuate, pe bază de documente justificative.

(2) Executorul va verifica socotelile şi, dacă acestea sunt regulat întocmite şi corespund realităţii, va da descărcare administratorului-sechestru, prin încheiere, dată fără citarea părţilor. În caz contrar, la cererea părţii interesate sau din oficiu, executorul va dispune, prin încheiere, revocarea din funcţie a administratorului-sechestru şi numirea altei persoane.

(3) Remuneraţia administratorului-sechestru va fi plătită numai dacă socotelile au fost date şi aprobate, primind descărcare de la executor. Suma remuneraţiei se impută asupra veniturilor realizate din administrarea imobilului.

ART. 811

Eliberarea şi distribuirea veniturilor

(1) După fiecare depunere de socoteli, sumele rezultate din urmărire vor fi eliberate sau, după caz, distribuite între creditori, potrivit dispoziţiilor art. 864 şi următoarele.

(2) În caz de concurs între urmărirea generală de venituri şi o urmărire imobiliară, înfiinţată ulterior de un creditor ipotecar în rang prioritar, acesta din urmă va avea drept de preferinţă asupra veniturilor nedistribuite.

ART. 812

Încetarea urmăririi

Urmărirea veniturilor încetează:

1. prin renunţare la urmărire, făcută de toţi creditorii urmăritori şi intervenienţi;

2. prin plata creanţelor acestora, inclusiv a dobânzilor şi a cheltuielilor de judecată şi de executare;

3. prin depunerea, cu afectaţiune specială, a sumelor pentru care s-a făcut urmărirea, în condiţiile art. 721;

4. prin adjudecarea silită a imobilului;

5. prin trecerea unui termen de 5 ani de la înfiinţarea ei, chiar dacă creditorul urmăritor nu a fost îndestulat. Se exceptează cazul când se urmăresc veniturile unui uzufruct asupra unui imobil.

CAPITOLUL II

Urmărirea imobiliară

SECŢIUNEA 1

Bunurile imobile care pot fi urmărite

ART. 813

Obiectul urmăririi

(1) Sunt supuse urmăririi silite imobiliare bunurile imobile.

(2) Pot forma obiectul urmăririi silite imobiliare şi dreptul de uzufruct asupra unui imobil, precum şi dreptul de superficie.

(3) Dreptul de servitute poate fi urmărit silit numai odată cu fondul dominant căruia îi profită.

(4) Nu sunt supuse urmăririi silite imobilele declarate neurmăribile în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege.

(5) În cazul titlurilor executorii privitoare la creanţe a căror valoare nu depăşeşte 10.000 lei, vânzarea bunurilor imobile ale debitorului poate fi făcută numai dacă acesta nu are alte bunuri urmăribile sau dacă are bunuri urmăribile, dar nu pot fi valorificate. Refuzul nejustificat al debitorului de a furniza executorului judecătoresc informaţiile, lămuririle şi dovezile necesare, precum şi furnizarea cu rea-credinţă de informaţii incomplete în legătură cu existenţa şi valoarea unor bunuri mobile ori a unor venituri de natură a fi valorificate în vederea acoperirii integrale a creanţei permit declanşarea urmăririi silite imobiliare chiar dacă valoarea creanţei nu depăşeşte 10.000 lei.

ART. 814

Urmărirea imobilelor înscrise în cartea funciară

(1) Urmărirea imobilelor înscrise în cartea funciară se face pe imobile în întregimea lor.

(2) Se pot urmări în mod separat construcţiile ce formează o proprietate distinctă de sol, drepturile privitoare la proprietatea pe tronsoane, pe etaje sau pe apartamente, precum şi orice alte drepturi privitoare la bunuri pe care legea le declară imobile.

(3) Sunt supuse urmăririi silite, odată cu imobilul înscris în cartea funciară, şi orice alte lucrări autonome sau adăugate, potrivit Codului civil, chiar dacă acestea din urmă nu sunt înscrise în cartea funciară la data începerii urmăririi.

ART. 815

Întinderea urmăririi

(1) Urmărirea silită imobiliară se întinde de plin drept şi asupra bunurilor accesorii imobilului, prevăzute de Codul civil, precum şi asupra fructelor şi veniturilor acestuia.

(2) Bunurile accesorii nu pot fi urmărite decât odată cu imobilul.

ART. 816

Imobilele minorilor şi ale persoanelor care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială

(1) Imobilul unui minor sau al unei persoane care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială nu poate fi urmărit silit înaintea urmăririi mobilelor sale.

(2) Dispoziţiile alin. (1) nu împiedică urmărirea silită asupra unui imobil aflat în proprietatea comună a minorului sau a persoanei care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială şi a unei persoane cu capacitate deplină de exerciţiu, dacă obligaţia prevăzută în titlul executoriu este comună.

ART. 817

Urmărirea imobilelor ipotecate

(1) Creditorii care au ipotecă înscrisă asupra unui imobil îl pot urmări în orice mâini ar trece şi pot cere vânzarea lui pentru a se îndestula din preţul rezultat.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care se urmăreşte un imobil ipotecat care a fost ulterior înstrăinat, dobânditorul, care nu este personal obligat pentru creanţa ipotecară, poate să se opună vânzării imobilului ipotecat, dacă au rămas alte imobile ipotecate în posesia debitorului principal, şi să ceară instanţei de executare urmărirea prealabilă a acestora din urmă, după regulile prevăzute de Codul civil în materie de fideiusiune. Pe durata urmăririi acestor bunuri, urmărirea imobilului aparţinând terţului dobânditor este suspendată.

(3) Contestaţia prin care terţul dobânditor se opune scoaterii la vânzare se va putea face, sub sancţiunea decăderii, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus notarea în cartea funciară a începerii urmăririi silite.

(4) Creditorul ipotecar nu poate cere scoaterea la vânzare silită a bunurilor neipotecate ale debitorului său decât în cazul în care urmărirea silită a bunurilor imobile ipotecate nu a condus la îndestularea creditorului ipotecar în limita sumelor totale datorate.

ART. 818

Urmărirea imobilelor proprietate comună

(1) Creditorii personali ai unui debitor coproprietar sau codevălmaş nu vor putea să urmărească partea acestuia din imobilele aflate în proprietate comună, ci vor trebui să ceară mai întâi partajul acestora. La cererea creditorului, acţiunea în împărţeală poate fi notată în cartea funciară.

(2) Până la soluţionarea partajului, prin hotărâre rămasă definitivă, urmărirea imobilului este de drept suspendată. Dacă nu s-a făcut decât cerere de partaj, până la soluţionarea acesteia, prin

hotărâre rămasă definitivă, se suspendă prescripţia dreptului la acţiune contra debitorului coproprietar sau devălmaş.

(3) Creditorii personali pot urmări însă cota-parte determinată a debitorului lor din dreptul de proprietate asupra imobilului, fără a mai fi necesar să ceară partajul, dacă ea este neîndoielnic stabilită şi lămurită şi este înscrisă, prin arătarea unei fracţiuni, în cartea funciară. În acest caz, coproprietarii vor putea cere punerea în vânzare a întregului imobil aflat în coproprietate în condiţiile prevăzute la art. 823.

SECŢIUNEA a 2-a
Încuviinţarea urmăririi imobiliare

ART. 819
Competenţa

(1) Urmărirea silită imobiliară este de competenţa executorului judecătoresc din circumscripţia curţii de apel unde se află imobilul aparţinând debitorului sau unei terţe persoane, dacă se urmăreşte un imobil ipotecat ajuns în mâinile acesteia.

(2) Dacă se urmăresc mai multe imobile aflate în circumscripţia aceleiaşi curţi de apel, competenţa aparţine oricăruia dintre executorii judecătoreşti care funcţionează în această circumscripţie, la alegerea creditorului.

ART. 820
Înştiinţarea debitorului şi a terţului dobânditor

Executorul judecătoresc va comunica o copie de pe încheierea de încuviinţare a executării silite prevăzute de art. 666 atât debitorului, cât şi terţului dobânditor, însoţită, în ambele cazuri, de titlul executoriu în copie certificată de executor pentru conformitate cu originalul şi de somaţie, punându-li-se în vedere ca în termen de 15 zile de la primirea acesteia să plătească întreaga datorie, inclusiv dobânzile şi cheltuielile de executare.

ART. 821
Înştiinţarea altor persoane

Dacă se urmăreşte numai cota-parte aparţinând debitorului din imobilul aflat în proprietate comună pe cote-părţi, copii de pe încheierea de încuviinţare a executării vor fi comunicate şi coproprietarilor, cu invitaţia de a-şi exercita dreptul ce le este recunoscut potrivit art. 823.

ART. 822
Publicitatea urmăririi

(1) Odată cu comunicarea încheierii de încuviinţare, executorul va solicita biroului teritorial de cadastru şi publicitate imobiliară să dispună, în baza acesteia, notarea urmăririi imobilului în cartea funciară, cu arătarea creditorului urmăritor şi a sumei pentru care se face urmărirea.

(2) Când se urmăresc mai multe imobile, înscrise la acelaşi birou sau la birouri teritoriale de cadastru şi publicitate imobiliară diferite, pentru o creanţă garantată cu ipotecă colectivă, cererea de notare a urmăririi se va înainta biroului teritorial la care este înscrisă ipoteca principală, care, după ce va săvârşi notările prevăzute de lege, va trimite din oficiu o copie de pe încheierile sale biroului de cadastru şi publicitate imobiliară unde este înscrisă ipoteca secundară.

(3) Când dreptul de proprietate este înscris numai provizoriu în favoarea debitorului, notarea se va face sub condiţia justificării înscrierii provizorii. În acest caz, creditorul urmăritor va fi în drept să exercite, în numele debitorului, acţiunea pentru justificarea dreptului de proprietate.

(4) Când cererea de notare nu poate fi admisă din cauza unui impediment de carte funciară, potrivit legii, se va nota respingerea acesteia.

(5) Încheierea de admitere sau respingere a notării pronunţate de registratorul de carte funciară se va comunica, în afara creditorului urmăritor, executorului judecătoresc, precum şi persoanelor care, potrivit menţiunilor din cartea funciară, sunt interesate.

(6) În cazul în care cererea de executare silită şi înscrisurile anexate acesteia nu cuprind menţiuni privitoare la imobilul urmărit, executorul judecătoresc va solicita efectuarea formalităţilor de publicitate prevăzute de prezentul articol de îndată ce imobilul va fi identificat cu datele necesare îndeplinirii formalităţilor de publicitate.

ART. 823

Vânzarea în întregime a imobilului aflat în coproprietate

(1) Coproprietarii imobilului urmărit pentru o parte indiviză vor putea exercita dreptul de a cere scoaterea la vânzare a întregului imobil aflat în indiviziune, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii de încuviinţare a urmăririi ori, în lipsă, de la data comunicării încheierii de notare a acesteia în cartea funciară.

(2) Cererea nu va fi admisă decât dacă va fi semnată de toţi coproprietarii şi dacă va fi depusă personal ori, în lipsă, prin mandatar având procură specială. Dacă cererea acestora a fost legalizată de notarul public sau certificată de avocat, ea va putea fi depusă de oricare dintre coproprietari, personal sau prin reprezentant, ori va putea fi, de asemenea, transmisă prin poştă, după caz.

(3) Executorul, primind cererea, va dispune scoaterea la vânzare a întregului imobil, prin încheiere, dată fără citarea părţilor, care se va comunica creditorului urmăritor.

ART. 824

Suspendarea urmăririi la cererea debitorului

(1) După primirea încheierii de încuviinţare a urmăririi, debitorul poate cere instanţei de executare, în termen de 10 zile de la comunicare, să îi încuviinţeze ca plata integrală a datoriei, inclusiv dobânzile şi cheltuielile de executare, să se facă din veniturile nete ale imobilelor sale, chiar neurmărite, sau din alte venituri ale sale, pe timp de 6 luni.

(2) Instanţa sesizată potrivit alin. (1) va cita părţile în camera de consiliu şi se va pronunţa de îndată prin încheiere definitivă. În caz de admitere a cererii debitorului, instanţa va dispune suspendarea urmăririi silite imobiliare, încheierea fiind comunicată şi executorului.

(3) Suspendarea urmăririi se va comunica, prin grija executorului, chiriaşilor şi arendaşilor sau altor debitori care, de la data comunicării, vor consemna toate sumele scadente în viitor la unitatea prevăzută de lege şi vor depune recipisa de consemnare la executorul judecătoresc.

(4) Venitul afectat va servi în mod exclusiv pentru acoperirea creanţei creditorului urmăritor.

(5) Pentru motive temeinice, creditorul poate solicita instanţei reluarea urmăririi înainte de expirarea termenului de 6 luni, dispoziţiile alin. (2) fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 825

Concursul de urmăriri imobiliare

În cazul când mai mulţi creditori au început urmăriri asupra aceluiaşi imobil, ele se vor conexa de către instanţă, la cererea oricăruia dintre ei sau a oricăruia dintre executorii judecătoreşti, în condiţiile prevăzute la art. 654.

ART. 826

Modalităţi de valorificare

Imobilele urmărite silit se valorifică prin modalităţile de vânzare prevăzute la art. 754 - 756, care se aplică în mod corespunzător.

SECŢIUNEA a 3-a

Efectele urmăririi

ART. 827

Inopozabilitatea unor drepturi

Drepturile reale, precum şi orice alte drepturi înscrise după notarea urmăririi imobilului în cartea funciară nu vor putea fi opuse creditorului urmăritor şi adjudecatarului, în afară de cazurile expres prevăzute de lege ori de cazul în care creditorul sau adjudecatarul s-a declarat de acord cu acel drept ori debitorul sau terţul dobânditor a consemnat sumele necesare acoperirii creanţelor ce se urmăresc, inclusiv dobânzile şi cheltuielile de executare.

ART. 828

Locaţiunea şi cesiunea de venituri

(1) Închirierile sau arendările, precum şi cesiunile de venituri făcute de debitor sau terţul dobânditor după data notării urmăririi nu vor fi opozabile creditorului urmăritor şi adjudecatarului.

(2) Închirierile sau arendările anterioare notării sunt opozabile, în condiţiile legii, atât creditorilor urmăritori, cât şi adjudecatarului. Cu toate acestea, adjudecatarul nu este ţinut să respecte locaţiunea atunci când preţul convenit este mai mic cu o treime decât preţul pieţei sau mai mic faţă de cel rezultat din locaţiunile precedente.

(3) Plăţile de chirii sau arenzi efectuate debitorului urmărit înainte de scadenţă nu pot fi însă opuse creditorilor urmăritori şi adjudecatarului decât dacă sunt notate în cartea funciară. Dispoziţiile alin. (2) teza a doua rămân aplicabile.

SECŢIUNEA a 4-a

Vânzarea la licitaţie publică

§1. Formalităţile premergătoare vânzării

ART. 829

Procesul-verbal de situaţie

(1) După comunicarea încheierii de încuviinţare a executării şi notarea în cartea funciară a urmăririi silite, executorul judecătoresc, în vederea identificării imobilului urmărit şi a preţuirii lui, va încheia un proces-verbal de situaţie, care va cuprinde, pe lângă menţiunile prevăzute la art. 839 alin. (1) lit. a) - c), e) şi m), elemente privind descrierea imobilului urmărit, precum şi, dacă este cazul, obligaţiile fiscale cu privire la imobil şi sumele datorate cu titlu de cotă de contribuţie la cheltuielile asociaţiei de proprietari. În cazul în care debitorul nu furnizează aceste elemente în

condiţiile art. 627, executorul judecătoresc va face demersurile prevăzute la art. 660 spre a obţine înscrisurile şi relaţiile care fac posibile identificarea imobilului urmărit şi evaluarea sa. În invitaţia comunicată debitorului potrivit art. 627, executorul judecătoresc, sub sancţiune de nulitate a executării, va indica debitorului că, în lipsa unor relaţii, însoţite de acte doveditoare, privind descrierea imobilului spre a face posibilă evaluarea, se va recurge la demersurile prevăzute la art. 660. În toate cazurile, în vederea identificării imobilului, executorul judecătoresc are dreptul să se deplaseze la locul situării imobilului.

(2) În cazul în care imobilul supus urmăririi nu este înscris în cartea funciară, executorul judecătoresc va solicita biroului de cadastru şi publicitate imobiliară, în numele debitorului, deschiderea cărţii funciare, în baza unei documentaţii cadastrale întocmite de o persoană autorizată şi a titlurilor de proprietate obţinute, când este cazul, în condiţiile art. 660. Cheltuielile necesare vor fi avansate de creditor şi vor fi imputate debitorului cu titlu de cheltuieli de executare silită, în condiţiile art. 670.

ART. 830

Evacuarea debitorului

În cazul în care debitorul sau terţul dobânditor ocupă el însuşi imobilul urmărit, la cererea creditorului sau a executorului, instanţa de executare va putea, după împrejurări, să ordone evacuarea sa din imobil, în tot sau în parte, fie de îndată, fie într-un anumit termen.

ART. 831

Administrarea imobilului urmărit

(1) La data comunicării încheierii de încuviinţare a executării, debitorul sau, după caz, terţul dobânditor este decăzut din dreptul de a efectua acte de administrare asupra imobilului urmărit.

(2) Executorul judecătoresc, atunci când apreciază ca fiind necesar, va numi, prin încheiere, un administrator-sechestru care să asigure administrarea imobilului, încasarea veniturilor, efectuarea cheltuielilor necesare şi apărarea în litigiile privitoare la acest bun.

(3) Când debitorul însuşi sau terţul dobânditor este administratorul-sechestru al imobilului urmărit, executorul judecătoresc îi va preda imobilul cu acest titlu. În caz de refuz, procesul-verbal întocmit de executorul judecătoresc va ţine loc de predare-primire şi va fi comunicat potrivit dispoziţiilor privitoare la procedura de comunicare a citaţiilor şi a altor acte de procedură.

ART. 832

Drepturile şi obligaţiile administratorului-sechestru

(1) Administratorul-sechestru este obligat:

a) să păstreze şi să întreţină imobilul urmărit, cu toate accesoriile lui;

b) să încaseze chiriile, arenzile şi alte venituri;

c) să plătească primele de asigurare, impozitele şi taxele locale;

d) să denunţe contractele de locaţiune existente, cu respectarea clauzelor contractuale, şi să ceară evacuarea locatarilor;

e) să încheie, cu încuviinţarea instanţei de executare, dată prin încheiere, cu citarea părţilor, contracte de locaţiune pe termen de cel mult 2 ani;

f) să culeagă fructele şi recoltele şi să le vândă, în condiţiile prevăzute la art. 799.

(2) Dispoziţiile art. 802 şi următoarele se aplică în mod corespunzător şi administratorului-sechestru numit în cadrul acestei proceduri.

ART. 833

Sumele necesare întreţinerii debitorului

(1) Dacă debitorul sau terţul dobânditor nu are alt mijloc de subzistenţă decât veniturile imobilului urmărit, la cererea acestuia, executorul judecătoresc va fixa prin proces-verbal o cotă de cel mult 20% din aceste venituri pentru întreţinerea rezonabilă a lui şi a familiei sale, pe toată durata urmăririi.

(2) Împotriva măsurii luate de către executorul judecătoresc, cei interesaţi se pot adresa instanţei de executare. Instanţa va cita părţile în termen scurt, în camera de consiliu, şi va hotărî prin încheiere definitivă.

ART. 834

Distribuirea veniturilor imobilului

Sumele încasate de administratorul-sechestru se vor distribui creditorilor, cu respectarea dispoziţiilor art. 864 - 887, chiar înainte de distribuirea preţului rezultat din vânzarea imobilului urmărit.

§2. Scoaterea în vânzare a imobilului

ART. 835

Declanşarea procedurii de vânzare

(1) Dacă în termen de 15 zile de la comunicarea încheierii de încuviinţare a executării debitorul nu plăteşte datoria, executorul judecătoresc va începe procedura de vânzare.

(2) În cazul în care obiectul executării silite îl formează mai multe bunuri imobile distincte ale debitorului, procedura de vânzare prin licitaţie publică se va îndeplini pentru fiecare bun în parte.

ART. 836

Evaluarea imobilului urmărit

(1) Executorul judecătoresc va stabili de îndată, prin încheiere, valoarea de circulaţie a imobilului, raportată la preţul mediu de piaţă din localitatea respectivă, şi o va comunica părţilor.

(2) Totodată, executorul va cere biroului de cadastru şi publicitate imobiliară să îi comunice drepturile reale şi alte sarcini care grevează imobilul urmărit, precum şi eventualele drepturi de preferinţă înscrise în folosul altor persoane. Titularii acestor drepturi vor fi înştiinţaţi despre executare şi vor fi citaţi la termenele fixate pentru vânzarea imobilului.

(3) La cererea părţilor interesate sau în cazul în care nu poate proceda el însuşi la evaluare, executorul judecătoresc va numi un expert care să stabilească valoarea de circulaţie a imobilului.

(4) Cererea de expertiză va fi făcută de părţi, în termen de 15 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la alin. (1), sub sancţiunea decăderii. Expertiza poate fi cerută şi de terţul dobânditor, de coproprietari în cazul prevăzut la art. 823, precum şi de creditorii intervenienţi, în acelaşi termen.

(5) La cerere se vor alătura toate înscrisurile care pot servi pentru evaluarea imobilului.

(6) Expertul va fi numit de către executor prin încheiere executorie, care va arăta şi termenul de depunere a raportului de expertiză, dispoziţiile art. 758 alin. (6) - (9) aplicându-se în mod corespunzător. Încheierea se comunică părţilor şi expertului. Creditorul poate depune la dosar înscrisuri în vederea evaluării imobilului, dacă este cazul.

(7) O altă expertiză nu este admisibilă, dar părţile pot conveni o altă valoare.

(8) Refuzul debitorului de a permite accesul expertului în imobil în vederea evaluării nu împiedică evaluarea, urmând să se ia în considerare înscrisurile depuse la dosarul de executare,

precum şi orice alte date sau informaţii disponibile, inclusiv cele obţinute de executor pe baza demersurilor întreprinse în condiţiile art. 660.

ART. 837

Stabilirea preţului imobilului şi a valorii altor drepturi

(1) Executorul va fixa preţul imobilului, care va fi preţul de pornire a licitaţiei, la valoarea stabilită conform art. 836, prin încheiere definitivă, dată fără citarea părţilor.

(2) Separat de preţul imobilului se va determina şi valoarea drepturilor de uzufruct, uz, abitaţie sau servitute, dacă aceste drepturi au fost intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci; în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară se va avea în vedere valoarea acestor drepturi menţionată în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, ea se va stabili, când este cazul, prin expertiză, în condiţiile arătate la art. 836.

ART. 838

Punerea în vânzare

(1) În termen de 5 zile de la stabilirea preţului imobilului, executorul va fixa, prin încheiere definitivă, termenul pentru vânzarea imobilului, ce va fi adus la cunoştinţa publică prin publicaţii de vânzare.

(2) Termenul stabilit pentru vânzare nu va fi mai scurt de 20 de zile şi nici mai lung de 40 de zile de la afişarea publicaţiei de vânzare la locul unde va avea loc licitaţia.

ART. 839

Publicitatea vânzării

(1) Publicaţiile de vânzare vor cuprinde următoarele menţiuni:

a) denumirea şi sediul organului de executare;

b) numărul dosarului de executare;

c) numele executorului judecătoresc;

d) numele şi domiciliul ori, după caz, denumirea şi sediul debitorului, ale terţului dobânditor, dacă va fi cazul, şi ale creditorului;

e) titlul executoriu în temeiul căruia se face urmărirea imobiliară;

f) identificarea imobilului cu arătarea numărului cadastral sau topografic şi a numărului de carte funciară, precum şi descrierea lui sumară;

g) preţul la care a fost evaluat imobilul;

h) menţiunea, dacă va fi cazul, că imobilul se vinde grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitaţie sau servitute, intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, şi că, în cazul în care creanţele creditorilor urmăritori nu ar fi acoperite la prima licitaţie, se va proceda în aceeaşi zi la o nouă licitaţie pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi. Preţul de la care vor începe aceste licitaţii va fi cel prevăzut la art. 846 alin. (6) şi (7);

i) ziua, ora şi locul vânzării la licitaţie;

j) somaţia pentru toţi cei care pretind vreun drept asupra imobilului să îl anunţe executorului înainte de data stabilită pentru vânzare, în termenele şi sub sancţiunile prevăzute de lege;

k) invitaţia către toţi cei care vor să cumpere imobilul să se prezinte la termenul de vânzare, la locul fixat în acest scop şi până la acel termen să prezinte oferte de cumpărare;

l) menţiunea că ofertanţii sunt obligaţi să depună, până la termenul de vânzare, o garanţie reprezentând 10% din preţul de pornire a licitaţiei;

m) semnătura şi ştampila executorului judecătoresc.

(2) Menţiunile arătate la alin. (1) lit. a) şi c) - m) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

(3) Publicaţia de vânzare se va afişa la sediul organului de executare şi al instanţei de executare, la locul unde se află imobilul urmărit, la sediul primăriei în a cărei rază teritorială este situat imobilul, precum şi la locul unde se desfăşoară licitaţia, dacă acesta este altul decât locul unde este situat imobilul.

(4) Publicaţii în extras, cuprinzând menţiunile prevăzute la alin. (1) lit. a), c) şi f) - m), se vor face, sub sancţiunea nulităţii, într-un ziar de circulaţie naţională, dacă valoarea imobilului depăşeşte suma de 250.000 lei, sau într-un ziar local, dacă nu trece peste această sumă. Publicaţia, în extras sau în întregul ei, va fi publicată, sub sancţiunea nulităţii, şi în Registrul electronic de publicitate a vânzării bunurilor supuse executării silite şi, de asemenea, va putea fi publicată şi în ziare, reviste şi alte publicaţii existente care sunt destinate vânzării unor imobile de natura celui scos la licitaţie, inclusiv pe alte pagini de internet deschise în acelaşi scop.

(5) Cheltuielile de afişare şi publicare vor fi avansate de către creditorul urmăritor şi vor fi preluate din preţul bunurilor urmărite.

(6) Îndeplinirea formalităţilor privind afişarea publicaţiei la sediul executorului judecătoresc, la locul unde se află imobilul urmărit, precum şi la locul unde se desfăşoară licitaţia, dacă acesta este altul decât locul unde este situat imobilul, se va constata prin procese-verbale încheiate de executorul judecătoresc. Afişarea la locul imobilului se poate face şi de către agentul procedural al executorului judecătoresc. În cazul afişării la sediul instanţei şi la sediul primăriei, procesul-verbal se întocmeşte de către funcţionarul instituţiei însărcinat cu asemenea atribuţii, la dosarul de executare trebuind să existe, la data licitaţiei, dovada că executorul judecătoresc a solicitat instituţiilor respective afişarea publicaţiei.

ART. 840

Comunicarea publicaţiilor de vânzare

(1) Câte un exemplar din publicaţia de vânzare se va comunica, potrivit dispoziţiilor pentru comunicarea şi înmânarea citaţiilor:

a) creditorului urmăritor şi debitorului, precum şi, după caz, terţului dobânditor, coproprietarilor sau altor persoane care au un drept înscris în legătură cu bunul imobil scos la vânzare;

b) creditorilor ipotecari înscrişi în cartea funciară, precum şi celor care au înscrieri provizorii sau notări în legătură cu vreun drept real, dacă înscrierile sau notările sunt anterioare notării urmăririi. Comunicarea se va face, pentru creditorii ipotecari, la domiciliul ales în actul prin care s-a constituit dreptul de ipotecă, iar în lipsă, la domiciliul sau sediul real;

c) organelor fiscale locale.

(2) În cazul în care se urmăreşte imobilul unui minor sau al unei persoane care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială, o copie de pe publicaţia de vânzare a imobilului se comunică şi parchetului de pe lângă instanţa de executare, precum şi instanţei de tutelă.

ART. 841

Situaţia vânzătorului imobilului urmărit

(1) Vânzătorul imobilului urmărit, care are, în condiţiile legii, ipotecă legală, precum şi dreptul de a cere sau de a declara rezoluţiunea pentru neplata preţului, va fi somat prin publicaţie să opteze, în scris, în termen de 5 zile de la comunicarea publicaţiei, pentru valorificarea unuia dintre aceste drepturi.

(2) Dacă nu a optat în termenul prevăzut la alin. (1) pentru dreptul de a obţine rezoluţiunea, vânzătorul se consideră decăzut din acest drept şi nu mai poate reclama decât creanţa garantată cu ipotecă.

(3) În cazul în care a optat pentru rezoluţiune, acţiunea în rezoluţiune a vânzării se face în cadrul contestaţiei la executare, în termen de 15 zile de la expedierea opţiunii către executorul judecătoresc. În acelaşi termen trebuie făcută şi declaraţia unilaterală de rezoluţiune a vânzării.

(4) Urmărirea silită a imobilului se suspendă la data la care vânzătorul imobilului urmărit depune la executorul judecătoresc dovada înregistrării în termen a contestaţiei la executare prevăzute la alin. (3) sau, după caz, dovada comunicării către cumpărător, în acelaşi termen, a declaraţiei unilaterale de rezoluţiune.

(5) Urmărirea silită a imobilului este de asemenea suspendată şi atunci când acţiunea în rezoluţiune pentru neplata preţului a fost introdusă anterior începerii urmăririi silite, cu condiţia ca aceasta să fi fost notată în cartea funciară. Dacă acţiunea în rezoluţiune introdusă anterior începerii urmăririi silite nu a fost notată în cartea funciară, vânzătorul poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să îşi exprime în scris opţiunea de a continua ori nu judecata şi să noteze acţiunea în cartea funciară, dacă este cazul. Aceste dispoziţii se aplică, în mod corespunzător, şi declaraţiei unilaterale de rezoluţiune a vânzării făcute înainte de începerea urmăririi silite.

(6) Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi coschimbaşului, precum şi oricărui alt înstrăinător care este titularul unei ipoteci legale asupra imobilului care face obiectul urmăririi silite.

§3. Licitaţia şi adjudecarea imobilului

ART. 842

Locul licitaţiei

Vânzarea se face la sediul organului de executare sau al instanţei de executare ori la locul unde este situat imobilul sau în orice alt loc, dacă se consideră că este mai potrivit pentru buna valorificare a acestuia. Vânzarea se poate efectua şi la sediul primăriei în raza căreia este situat imobilul.

ART. 843

Participanţii la licitaţie

(1) Poate participa la licitaţie, în calitate de licitator, orice persoană care are capacitate deplină de exerciţiu, precum şi capacitatea să dobândească bunul ce se vinde.

(2) Debitorul nu poate licita nici personal, nici prin persoane interpuse.

(3) Solvabilitatea, capacitatea şi interpunerea sunt lăsate la aprecierea sumară şi imediată a executorului judecătoresc, care poate refuza, făcând menţiune despre aceasta în procesul-verbal de licitaţie.

(4) Mandatarul va trebui să prezinte o procură specială autentică, care se va păstra la dosarul executării.

(5) Creditorii urmăritori sau intervenienţi nu pot să adjudece bunurile oferite spre vânzare la o valoare mai mică de 75% din preţul de pornire a primei licitaţii.

ART. 844

Garanţia de participare şi oferta de cumpărare

(1) Persoanele care vor să cumpere imobilul la licitaţie sunt obligate să depună la unitatea prevăzută de lege, la dispoziţia executorului judecătoresc, o garanţie reprezentând 10% din preţul de începere a licitaţiei pentru termenul respectiv. Dovada consemnării va fi ataşată ofertei de cumpărare ce va cuprinde preţul oferit şi condiţiile de plată. Termenul-limită pentru depunerea ofertei de cumpărare însoţite de dovada consemnării este ziua premergătoare licitaţiei, cu excepţia ofertelor de cumpărare cel puţin egale cu preţul de începere a licitaţiei, care pot fi depuse inclusiv în ziua licitaţiei.

(2) Dispoziţiile art. 768 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) De asemenea, sunt dispensate de garanţia prevăzută la alin. (1) persoanele care, împreună cu debitorul, au asupra imobilului urmărit un drept de proprietate comună pe cote-părţi sau sunt titularii unui drept de preempţiune, după caz.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (2) şi (3), dacă valoarea creanţei ipotecare sau privilegiate ori valoarea cotei-părţi a proprietarului nu acoperă cuantumul garanţiei prevăzute în alin. (1), se va completa diferenţa.

ART. 845

Amânarea licitaţiei

(1) Executorul judecătoresc va amâna vânzarea, din oficiu sau la cererea părţii interesate, dacă se constată că nu au fost respectate termenele de înştiinţare a debitorului sau a terţului dobânditor ori, după caz, cele de efectuare a publicităţii vânzării. Pentru noul termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data fixată pentru prima vânzare, se vor reface formalităţile de publicitate încălcate, potrivit art. 839. În acest din urmă caz, sub sancţiunea nulităţii licitaţiei, este suficient ca publicaţiile de vânzare prevăzute de art. 839 alin. (4) să fie efectuate în Registrul electronic de publicitate a vânzării bunurilor supuse executării silite.

(2) În toate cazurile, partea interesată, dacă a fost prezentă, poate solicita amânarea vânzării prin cerere scrisă făcută înainte de începerea licitaţiei, sub sancţiunea decăderii.

ART. 846

Efectuarea licitaţiei

(1) Vânzarea la licitaţie se face în mod public. Ea începe prin citirea de către executor a publicaţiei de vânzare şi a ofertelor primite până la acea dată.

(2) Licitaţia se va ţine separat pentru fiecare imobil.

(3) Dacă mai multe imobile înscrise în diferite cărţi funciare sunt grevate cu aceeaşi ipotecă sau imobilul este compus din mai multe parcele, executorul judecătoresc va putea dispune, la cererea debitorului sau a creditorului urmăritor, ca vânzarea să se facă în acelaşi timp pentru mai multe imobile sau separat pentru fiecare parcelă în parte. Executorul judecătoresc va putea dispune ca vânzarea să se facă separat pentru o parte determinată din imobil, după efectuarea operaţiunii de dezmembrare a imobilului în cartea funciară, dacă această parte nu este suficient individualizată.

(4) În cazul când imobilele sau parcelele se vând separat, ordinea vânzării lor va fi arătată de debitor, iar în lipsa unei asemenea menţiuni, va fi stabilită de executor.

(5) Executorul va oferi apoi spre vânzare imobilul, prin 3 strigări succesive, la intervale de timp care să permită opţiuni şi supralicitări, pornind de la preţul oferit care este mai mare decât cel la care s-a făcut evaluarea, potrivit art. 836 alin. (1), sau, în lipsa unei asemenea oferte, chiar de la acest preţ.

(6) Dacă imobilul este grevat de vreun drept de uzufruct, uz, abitaţie sau servitute intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, la primul termen de vânzare strigările vor începe de la preţul cel mai mare oferit sau, în lipsă, de la cel fixat în publicaţie, scăzut cu valoarea acestor drepturi socotită potrivit art. 837 alin. (2).

(7) Dacă din cauza existenţei drepturilor arătate la alin. (6) nu s-a putut obţine un preţ suficient pentru acoperirea creanţelor ipotecare înscrise anterior, socotite după datele din cartea funciară, executorul judecătoresc va relua în aceeaşi zi licitaţia pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi; în acest caz, strigările vor începe de la preţul menţionat în publicaţia de vânzare, fără scăderea arătată la alin. (6).

(8) În cazul în care nu este oferit nici preţul la care imobilul a fost evaluat, vânzarea se va amâna la un alt termen, de cel mult 30 de zile, pentru care se va face o nouă publicaţie, în condiţiile art. 839, cu excepţia publicării anunţului într-un ziar de circulaţie naţională sau locală. La acest termen, licitaţia va începe de la preţul de 75% din preţul de pornire al primei licitaţii. Dacă nu se obţine preţul de începere a licitaţiei şi există cel puţin 2 licitatori, la acelaşi termen, bunul va fi vândut la cel mai mare preţ oferit, dar nu mai puţin de 30% din preţul de pornire al primei licitaţii. Vânzarea se va putea face chiar dacă se prezintă o singură persoană care oferă preţul de la care începe licitaţia. În conţinutul publicaţiei de vânzare întocmite pentru cel de-al doilea termen vor fi inserate, sub sancţiunea nulităţii, toate aceste menţiuni privind modul de stabilire a preţului de adjudecare a imobilului la al doilea termen.

(9) Dacă nici la a doua licitaţie imobilul nu a fost adjudecat, la cererea creditorului, executorul judecătoresc va putea stabili o nouă licitaţie, în condiţiile prevăzute la alin. (8). La termenul stabilit la alin. (8), licitaţia va începe de la preţul de 50% din preţul de pornire al primei licitaţii. Dacă nu se obţine acest preţ şi există cel puţin 2 licitatori, bunul va fi vândut, la acest termen, la cel mai mare preţ oferit, chiar dacă acesta din urmă este mai mic decât valoarea creanţei ori a garanţiei. Vânzarea se va putea face chiar dacă se prezintă o singură persoană care oferă preţul de pornire al acestei licitaţii. În conţinutul publicaţiei de vânzare întocmite pentru cel de-al treilea termen vor fi inserate, sub sancţiunea nulităţii, toate aceste menţiuni privind modul de stabilire a preţului de adjudecare a imobilului la al treilea termen.

(10) Executorul va ţine o listă în care va trece numele persoanelor care au luat parte la licitaţie şi sumele pe care le-au oferit.

(11) Executorul va declara adjudecatar persoana care, la termenul de licitaţie, a oferit preţul de vânzare cel mai mare ori, după caz, cel arătat la alin. (6) - (8).

(12) În toate cazurile, la preţ egal, va fi preferat cel care are un drept de preempţiune asupra bunului urmărit.

ART. 847

Procesul-verbal de licitaţie

(1) Executorul va întocmi un proces-verbal despre desfăşurarea şi rezultatul fiecărei licitaţii, care va cuprinde:

a) locul, data şi ora când s-a ţinut licitaţia;

b) numele executorului judecătoresc;

c) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul creditorului, debitorului, terţului dobânditor, dacă e cazul, şi ale reprezentanţilor lor;

d) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul participanţilor, cu arătarea sumelor oferite de fiecare;

e) menţiunile că ofertanţii au depus garanţie, că aceea a adjudecatarului s-a reţinut şi că executorul a dispus restituirea de îndată a garanţiilor depuse de ceilalţi participanţi;

f) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul adjudecatarului imobilului, dacă este cazul.

(2) Lista prevăzută la art. 846 alin. (10), ofertele de cumpărare şi raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se vor anexa la procesul-verbal.

(3) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de creditor, de debitor şi de terţul dobânditor, dacă sunt prezenţi, precum şi de adjudecatar şi de alţi participanţi la licitaţie, dacă este cazul. Despre refuzul semnării procesului-verbal se va face menţiune de către executorul judecătoresc.

ART. 848

Stingerea dreptului de preempţiune

Titularul unui drept de preempţiune care nu a participat la licitaţie nu va mai putea să îşi exercite dreptul după adjudecarea imobilului.

ART. 849

Contestaţia împotriva procesului-verbal de licitaţie

(1) Procesul-verbal de licitaţie care consemnează adjudecarea va fi notat în cartea funciară, la cererea de îndată a executorului, pe cheltuiala adjudecatarului.

(2) În termen de o lună de la data înscrierii adjudecării în cartea funciară, debitorul sau terţul dobânditor, creditorii urmăritori şi oricare altă persoană interesată potrivit menţiunilor din cartea funciară vor putea ataca procesul-verbal de licitaţie pe cale de contestaţie la executare.

(3) Contestaţia se notează în cartea funciară la cererea contestatorului, iar în lipsă, la cererea instanţei de executare.

(4) Instanţa de executare poate suspenda eliberarea sau, după caz, distribuirea sumelor rezultate din urmărirea silită a imobilului adjudecat.

(5) Dacă instanţa admite contestaţia, executorul judecătoresc va continua urmărirea de la actul desfiinţat şi va solicita din oficiu ca notarea prevăzută la alin. (1) să fie radiată.

(6) Sumele consemnate şi neeliberate sau, după caz, nedistribuite se vor restitui de îndată adjudecatarului.

ART. 850

Depunerea preţului

(1) Adjudecatarul imobilului va depune preţul la dispoziţia executorului judecătoresc, în termen de cel mult 30 de zile de la data vânzării, ţinându-se seama de garanţia depusă în contul preţului.

(2) Când adjudecatar este un creditor, el poate depune creanţa sa în contul preţului, fiind obligat, dacă este cazul, să depună diferenţa de preţ în termenul prevăzut la alin. (1). Dacă există alţi creditori care au un drept de preferinţă în condiţiile art. 865 şi 867, el va depune până la concurenţa preţului de adjudecare şi suma necesară pentru plata creanţelor lor, în măsura în care acestea nu sunt acoperite prin diferenţa de preţ.

ART. 851

Nedepunerea preţului. Reluarea licitaţiei

(1) Dacă adjudecatarul nu depune preţul în termenul prevăzut la art. 850 alin. (1), imobilul se va scoate din nou în vânzare în contul acestuia, la preţul de începere a licitaţiei la care bunul a fost

adjudecat, el fiind obligat să plătească cheltuielile prilejuite de noua licitaţie şi eventuala diferenţă de preţ. Adjudecatarul va putea să achite la termenul de licitaţie preţul oferit iniţial, caz în care va fi obligat numai la plata cheltuielilor cauzate de noua licitaţie.

(2) Dacă la noul termen de licitaţie imobilul nu a fost vândut, fostul adjudecatar este obligat să plătească toate cheltuielile prilejuite de urmărirea imobilului.

(3) Suma datorată potrivit alin. (1) şi (2) de fostul adjudecatar se stabileşte de executor prin procesul-verbal de licitaţie, care constituie titlu executoriu. Această sumă se va reţine cu precădere din garanţia depusă.

ART. 852

Restituirea garanţiilor

După adjudecarea imobilului către unul dintre participanţii la licitaţie, potrivit art. 846, executorul, la cerere, va dispune restituirea garanţiilor depuse de ceilalţi participanţi, procedând, când este cazul, potrivit dispoziţiilor art. 851 alin. (3).

ART. 853

Plata preţului în rate

La cererea adjudecatarului, executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, când acesta nu este adjudecatar, precum şi al debitorului, pentru partea din preţ care depăşeşte valoarea creanţei, poate stabili plata preţului în rate cu dobânda legală aferentă, numărul acestora, cuantumul şi data scadenţei lor, precum şi suma care se plăteşte de îndată drept avans.

ART. 854

Actul de adjudecare

După plata integrală a preţului sau a avansului prevăzut la art. 853, executorul, pe baza procesului-verbal de licitaţie, va întocmi actul de adjudecare, care va cuprinde următoarele menţiuni:

a) denumirea şi sediul organului de executare;

b) numele executorului judecătoresc;

c) numărul şi data procesului-verbal de licitaţie;

d) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul debitorului, ale terţului dobânditor şi ale adjudecatarului;

e) preţul la care s-a vândut şi modalitatea de achitare în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata în rate;

f) menţiunea, dacă este cazul, că imobilul s-a vândut grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitaţie sau servitute ori, după caz, liber de aceste drepturi, în condiţiile prevăzute la art. 846 alin. (6) şi (7);

g) datele de identificare ale imobilului cu arătarea numărului cadastral sau topografic şi a numărului de carte funciară, precum şi datele de identificare ale fostului proprietar;

h) menţiunea că actul de adjudecare este titlu de proprietate şi că poate fi înscris în cartea funciară;

i) menţiunea că, pentru adjudecatar, actul de adjudecare constituie titlu executoriu împotriva debitorului sau, după caz, a terţului dobânditor, ca şi împotriva oricărei persoane care posedă ori deţine imobilul adjudecat, fără a putea invoca un drept opozabil în condiţiile legii;

j) menţiunea că, pentru creditor sau debitor, după caz, actul de adjudecare constituie titlu executoriu împotriva adjudecatarului care nu plăteşte diferenţa de preţ, în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata preţului în rate;

k) data întocmirii actului de adjudecare, semnătura şi ştampila executorului judecătoresc, precum şi semnătura adjudecatarului.

ART. 855

Predarea actului de adjudecare

Un exemplar de pe actul de adjudecare se va preda adjudecatarului spre a-i servi ca titlu de proprietate, iar în cazul în care imobilul a fost vândut cu plata preţului în rate, un exemplar va fi predat creditorului urmăritor şi, după caz, debitorului, spre a le servi acestora drept titlu executoriu împotriva adjudecatarului, dacă acesta nu plăteşte diferenţa de preţ.

ART. 856

Intabularea dreptului de proprietate şi punerea în posesie a adjudecatarului

(1) Odată cu predarea către adjudecatar a unui exemplar al actului de adjudecare, executorul judecătoresc va solicita de îndată, din oficiu, intabularea în cartea funciară a dreptului de proprietate al adjudecatarului, pe cheltuiala acestuia, chiar şi în cazul în care adjudecatar este însuşi terţul dobânditor care avea deja dreptul înscris în cartea funciară. În cazul în care dreptul dobândit de adjudecatar era înscris în mod provizoriu, nu se va dispune decât înscrierea provizorie.

(2) La cererea adjudecatarului, acesta va fi pus în posesia imobilului adjudecat de către executorul judecătoresc, actul de adjudecare constituind titlu executoriu împotriva tuturor persoanelor arătate la art. 854 lit. i). Dispoziţiile art. 664 şi următoarele sunt aplicabile.

(3) În cazul în care imobilul a fost vândut cu plata preţului în rate, executorul judecătoresc va hotărî, prin aceeaşi încheiere, şi înscrierea în cartea funciară a interdicţiei de înstrăinare şi de grevare a imobilului până la plata integrală a preţului şi a dobânzii corespunzătoare.

SECŢIUNEA a 5-a

Efectele adjudecării

ART. 857

Transmiterea proprietăţii imobilului

(1) Prin adjudecarea imobilului adjudecatarul devine proprietar. De la această dată, adjudecatarul are dreptul la fructe şi venituri, datorează dobânzile până la plata integrală a preţului şi suportă toate sarcinile imobilului.

(2) Prin intabulare, adjudecatarul dobândeşte dreptul de a dispune de imobilul cumpărat, potrivit regulilor de carte funciară.

(3) De la data intabulării, imobilul rămâne liber de orice ipoteci sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanţă, creditorii putându-şi realiza aceste drepturi numai din preţul obţinut. Dacă preţul de adjudecare se plăteşte în rate, sarcinile se sting la plata ultimei rate.

(4) Ipotecile şi celelalte sarcini reale, precum şi drepturile reale intabulate după notarea urmăririi în cartea funciară se vor radia din oficiu, cu excepţia celor pentru care adjudecatarul ar conveni să fie menţinute; de asemenea, vor fi radiate din oficiu drepturile reale intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, dacă vânzarea s-a făcut în condiţiile prevăzute la art. 846 alin. (7), toate notările făcute cu urmărirea silită, cu excepţia notării contestaţiei împotriva procesului-verbal de licitaţie,

dacă aceasta nu a fost soluţionată prin hotărârea rămasă definitivă, interdicţia de înstrăinare sau de grevare, dacă există, cu excepţia celei prevăzute la art. 856 alin. (3), precum şi promisiunea de a încheia un contract viitor, dacă până la data adjudecării beneficiarul promisiunii nu şi-a înscris în cartea funciară dreptul dobândit în temeiul contractului care a făcut obiectul acesteia.

(5) Dacă imobilul a fost adjudecat cu plata preţului în rate, adjudecatarul nu îl va putea înstrăina sau greva, fără încuviinţarea creditorilor urmăritori şi a debitorului, dacă este cazul, înainte de plata integrală a preţului.

ART. 858

Viciile ascunse şi leziunea

(1) În cazul vânzării silite la licitaţie publică nu există garanţie contra viciilor ascunse.

(2) Această vânzare nu poate fi atacată nici pentru leziune.

ART. 859

Menţinerea sau încetarea unor contracte

(1) Locaţiunea şi celelalte acte juridice privitoare la imobilul adjudecat rămân în fiinţă sau, după caz, încetează, potrivit dispoziţiilor art. 828 alin. (1) şi (2).

(2) Plăţile făcute înainte de scadenţă de către locatar sau alte persoane interesate sunt supuse dispoziţiilor art. 828 alin. (3).

SECŢIUNEA a 6-a

Dispoziţii speciale

ART. 860

Stingerea acţiunilor contra adjudecatarului

(1) Orice cerere de evicţiune, totală sau parţială, privind imobilul adjudecat este definitiv stinsă.

(2) În cazul imobilelor înscrise pentru prima dată în cartea funciară, în condiţiile art. 829 alin. (2), cererea de evicţiune se va prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii actului de adjudecare în cartea funciară. Această prescripţie curge şi împotriva minorilor şi a persoanelor care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială.

ART. 861

Suspendarea împărţelii preţului

(1) În cazul în care cererea de evicţiune prevăzută la art. 860 alin. (2) este introdusă înainte de împărţeala preţului din adjudecare, instanţa de executare, la solicitarea adjudecatarului, va putea să suspende împărţeala preţului, cu sau fără cauţiune, până la judecarea definitivă a cererii de evicţiune.

(2) Când cererea de evicţiune va fi făcută după împărţeala preţului adjudecării, se va urma procedura de drept comun.

ART. 862

Acţiunea în regres

(1) Dacă a fost evins total sau parţial, adjudecatarul îl poate acţiona pe debitorul urmărit pentru a fi despăgubit. Dispoziţiile legale privind chemarea în judecată a vânzătorului se aplică în mod corespunzător.

(2) În măsura în care nu se poate îndestula de la debitor, adjudecatarul îl poate acţiona pe creditorul care a încasat preţul de adjudecare, în limita sumei încasate. Termenul de prescripţie

este de un an şi curge de la data la care executarea silită împotriva debitorului a încetat pentru motivul prevăzut la art. 703 alin. (1) pct. 2.

ART. 863

Desfiinţarea măsurilor asigurătorii sau de executare

(1) În tot cursul urmăririi silite şi până la adjudecarea bunului imobil, debitorul sau orice altă persoană interesată poate obţine desfiinţarea măsurilor asigurătorii sau de executare, consemnând la dispoziţia creditorului urmăritor întreaga valoare a creanţei, cu toate accesoriile şi cheltuielile de executare.

(2) Dispoziţiile art. 751 şi 752 se aplică în mod corespunzător.

(3) În cazul în care cererea este admisă, instanţa sau, după caz, executorul judecătoresc va dispune şi eliberarea sumei în mâinile creditorului.

CAPITOLUL III

Eliberarea şi distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită

SECŢIUNEA 1

Dispoziţii generale

ART. 864

Eliberarea sumei

Dacă există un singur creditor urmăritor, după reţinerea cheltuielilor de executare, când este cazul, suma de bani realizată prin urmărirea silită se eliberează acestuia până la acoperirea integrală a drepturilor sale, iar suma rămasă disponibilă se predă debitorului.

ART. 865

Rangul creanţelor cu preferinţă generală

(1) În cazul în care urmărirea silită a fost pornită de mai mulţi creditori sau când, până la eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare, au depus şi alţi creditori titlurile lor, executorul judecătoresc procedează la distribuirea sumei potrivit următoarei ordini de preferinţă, dacă legea nu prevede altfel:

a) creanţele reprezentând cheltuieli de judecată, pentru măsuri asigurătorii sau de executare silită, pentru conservarea bunurilor al căror preţ se distribuie, orice alte cheltuieli făcute în interesul comun al creditorilor, precum şi creanţele născute împotriva debitorului pentru cheltuielile efectuate cu ocazia îndeplinirii condiţiilor sau formalităţilor prevăzute de lege pentru dobândirea dreptului asupra bunului adjudecat şi înscrierea acestuia în registrul de publicitate;

b) cheltuielile de înmormântare a debitorului, în raport cu condiţia şi starea acestuia;

c) creanţele reprezentând salarii şi alte datorii asimilate acestora, pensiile, sumele cuvenite şomerilor, potrivit legii, ajutoarele pentru întreţinerea şi îngrijirea copiilor, pentru maternitate, pentru incapacitate temporară de muncă, prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea sau întărirea sănătăţii, ajutoarele de deces, acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum şi creanţele reprezentând obligaţia de reparare a pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii;

d) creanţele rezultând din obligaţia legală de întreţinere, alocaţii pentru copii sau obligaţia de plată a altor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existenţă;

e) creanţele fiscale provenite din impozite, taxe, contribuţii şi din alte sume stabilite potrivit legii, datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor locale şi bugetelor fondurilor speciale;

f) creanţele rezultând din împrumuturi acordate de stat;

g) creanţele reprezentând despăgubiri pentru repararea pagubelor pricinuite proprietăţii publice prin fapte ilicite;

h) creanţele rezultând din împrumuturi bancare, din livrări de produse, prestări de servicii sau executări de lucrări, precum şi din chirii sau arenzi;

i) creanţele reprezentând amenzi cuvenite bugetului de stat sau bugetelor locale;

j) alte creanţe.

(2) Dispoziţiile privind subrogaţia legală rămân aplicabile în folosul celui care achită oricare dintre creanţele prevăzute la alin. (1).

(3) În cazul creanţelor care au aceeaşi ordine de preferinţă, dacă legea nu prevede altfel, suma realizată se repartizează între creditori proporţional cu creanţa fiecăruia.

ART. 866

Declararea creanţelor statului

(1) În termen de 15 zile de la începerea executării silite, potrivit legii, orice creditor poate cere statului sau unităţilor administrativ-teritoriale să declare creanţele lor privilegiate. Această cerere va fi înscrisă în registrele de publicitate numai dacă se depune dovada notificării făcute organelor fiscale teritoriale.

(2) În termen de 30 de zile de la notificare, statul sau unitatea administrativ-teritorială trebuie să declare şi să înscrie valoarea creanţei sale.

(3) Nerespectarea obligaţiei prevăzute la alin. (1) are ca efect pierderea preferinţei în raport cu creditorii care au solicitat declaraţia.

ART. 867

Rangul creanţelor garantate

Dacă există creditori care, asupra bunului vândut, au drepturi de gaj, ipotecă sau alte drepturi de preferinţă conservate, în condiţiile prevăzute de lege, la distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunului, creanţele lor vor fi plătite înaintea creanţelor prevăzute la art. 865 alin. (1) lit. c).

ART. 868

Rangul creanţelor accesorii

Dobânzile şi penalităţile sau alte asemenea accesorii ale creanţei principale vor urma ordinea de preferinţă a acestei creanţe.

SECŢIUNEA a 2-a

Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite

ART. 869

Termenul de depunere a titlurilor de creanţă

(1) Dacă există mai mulţi creditori urmăritori sau intervenienţi, suma rezultată din vânzare se distribuie acestora potrivit ordinii de preferinţă prevăzute la art. 865 - 868.

(2) În acest scop, după depunerea sau consemnarea sumei rezultate din vânzare, executorul va fixa de urgenţă un termen de 10 zile pentru depunerea titlurilor de creanţă.

(3) Debitorul, creditorii urmăritori, organele fiscale locale, administratorii-sechestru, adjudecatarul şi titularii drepturilor şi sarcinilor stinse prin adjudecare, despre care executorul a luat cunoştinţă în condiţiile art. 741 ori art. 836 alin. (2), vor fi înştiinţaţi din oficiu despre fixarea acestui termen, potrivit dispoziţiilor privitoare la comunicarea şi înmânarea citaţiilor.

(4) Termenul se va afişa la sediul executorului judecătoresc şi la cel al instanţei de executare cu cel puţin 5 zile înainte de termenul fixat pentru depunerea titlurilor de creanţă. Afişarea va fi constatată printr-un proces-verbal care se va depune la dosar.

(5) După expirarea termenului arătat la alin. (4), niciun creditor nu va mai putea lua parte la distribuirea sumei obţinute din urmărire.

ART. 870

Depunerea titlurilor de creanţă

(1) În vederea participării la distribuire, toţi creditorii interesaţi vor trebui să depună la sediul executorului judecătoresc, în termenul prevăzut la art. 869 alin. (4), titlurile de creanţă, în original sau în copie certificată, arătând în mod distinct capitalul, dobânzile şi cheltuielile ce le sunt datorate, precum şi, dacă va fi cazul, drepturile de preferinţă neînscrise în cartea funciară sau în alte registre publice.

(2) Reprezentantul fiscului va depune înscrisurile doveditoare ale creanţelor statului sau unităţilor administrativ-teritoriale la sediul executorului judecătoresc.

(3) Creditorii care au înfiinţat măsuri asigurătorii asupra bunurilor urmărite, pentru a participa la distribuire, vor depune copii certificate de pe acţiune şi de pe actul constatator al înfiinţării măsurii asigurătorii.

ART. 871

Creanţele periodice

(1) În cazul în care unul dintre titlurile depuse de creditorii urmăritori conţine obligaţia debitorului de a plăti o sumă de bani în mod periodic, iar bunurile rămase în patrimoniul debitorului după efectuarea executării sau veniturile sale nu asigură plata în viitor a ratelor datorate, suma alocată creditorului se va stabili prin acordul părţilor, care va prevedea şi modul de fructificare a acesteia, iar în lipsa unui acord, executorul va constata acest fapt printr-un proces-verbal semnat de el şi de toate părţile prezente. În acest din urmă caz, partea interesată va putea sesiza instanţa de executare în circumscripţia căreia se face executarea pentru a stabili suma alocată creditorului, în termen de 15 zile de la încheierea procesului-verbal, dacă a fost prezentă, sau de la comunicarea acestuia de către executor, dacă a lipsit.

(2) Dacă părţile nu se înţeleg, instanţa de executare va stabili, prin încheiere, suma cu care creditorul va participa la distribuirea sumelor realizate prin urmărire, precum şi modul de fructificare a acesteia, astfel încât ratele datorate să fie plătite cu precădere din dobânzile încasate, iar dacă acestea sunt insuficiente, se vor imputa asupra capitalului. Încheierea se dă cu citarea în termen scurt a părţilor şi este supusă numai apelului.

(3) În cazul în care niciuna din părţi nu sesizează instanţa de executare în termenul arătat la alin. (1), executorul judecătoresc va solicita acesteia stabilirea sumei alocate creditorului, cu respectarea dispoziţiilor alin. (2).

(4) Dacă debitorul a decedat şi se constată că, în raport cu numărul moştenitorilor, locul unde aceştia se găsesc, modul în care s-a făcut împărţeala moştenirii sau cu alte asemenea împrejurări, plata în rate a creanţelor este greu de realizat, instanţa poate, la cererea creditorului, să procedeze

potrivit alin. (1), stabilind suma ce se cuvine creditorului, precum şi partea din aceasta pe care o va plăti fiecare moştenitor în parte.

ART. 872

Încetarea curgerii dobânzilor

De la data fixată pentru depunerea titlurilor de creanţă, dobânzile creanţelor creditorilor urmăritori trecute în proiectul de distribuire încetează de a mai fi în sarcina debitorului urmărit, chiar în caz de convenţie contrară. Dacă instituţia de credit la care s-au depus ori consemnat aceste sume plăteşte dobânzi, creditorii nu vor avea drept decât la dobânzile ce se plătesc de instituţia de credit la care s-au depus ori consemnat acele sume.

ART. 873

Interdicţia poririi

(1) Sumele rezultate din valorificarea bunurilor urmărite şi cele consemnate la dispoziţia executorului nu pot fi poprite de către creditorii debitorului sau ai adjudecatarului.

(2) Se va putea înfiinţa poprire numai asupra sumelor atribuite creditorilor sau debitorului prin procesul-verbal de distribuire.

ART. 874

Întocmirea proiectului de distribuire

(1) În termen de 5 zile de la expirarea termenului pentru depunerea titlurilor de creanţă, executorul va întocmi proiectul de distribuire a sumelor, potrivit ordinii de preferinţă prevăzute la art. 865 - 868, iar dacă printre creditorii urmăritori şi intervenienţi se află şi creditori care au intervenit tardiv, după expirarea termenului prevăzut la art. 691, creanţele acestora vor fi alocate asupra părţii din suma rămasă după îndestularea drepturilor creditorilor urmăritori şi a celor care au intervenit în timp util.

(2) În cazul în care imobilele grevate de o ipotecă colectivă au fost vândute împreună, creanţa garantată cu o astfel de ipotecă va fi repartizată, la cererea creditorilor cu rang posterior, asupra imobilelor adjudecate, proporţional cu preţul obţinut pentru fiecare imobil în parte, iar dacă sunt creanţe ipotecare anterioare, proporţional cu restul de preţ ce a rămas de la fiecare imobil, după ce s-au acoperit creanţele cu rang anterior ipotecii colective.

(3) Creanţele cu termen şi cele condiţionale vor fi repartizate după rangul lor, ca şi cum ar fi pure şi simple, cu menţiunea că ele vor fi plătite numai potrivit regulilor prevăzute la art. 881 şi 882.

(4) Creanţele care nu pot fi valorificate decât după executarea bunurilor unui codebitor principal vor fi trecute ca socotite sub condiţie suspensivă.

(5) Titularii drepturilor de uzufruct, uz, abitaţie şi servitute, stinse prin adjudecare, vor fi trecuţi în ordinea înscrierii cu valoarea acestor drepturi înscrise în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, cu valoarea determinată potrivit art. 837 alin. (2), care poate fi contestată în condiţiile art. 875 alin. (2).

(6) Creditorul unei rente pe viaţă sau altei creanţe periodice va fi trecut în ordinea înscrierii în cartea funciară, cu o sumă ale cărei dobânzi anuale să fie suficiente pentru a asigura plata ratelor rentei.

ART. 875

Afişarea proiectului de distribuire

(1) Proiectul de distribuire va fi comunicat debitorului şi creditorilor care şi-au depus titlurile de creanţă, potrivit dispoziţiilor privitoare la comunicarea şi înmânarea citaţiilor.

(2) Ei vor fi citaţi cu menţiunea expresă că, sub sancţiunea decăderii, în termen de 5 zile de la data comunicării, pot formula, în scris, obiecţiuni la proiectul de distribuire.

(3) În lipsa obiecţiunilor în termenul arătat la alin. (2), proiectul de distribuire devine definitiv.

(4) În caz de obiecţiune, executorul va convoca în scris debitorul şi toţi creditorii în vederea unei eventuale concilieri, care va avea loc la sediul executorului în termen de cel mult 15 zile de la data primirii ultimei contestaţii.

ART. 876

Încercarea de conciliere. Efecte

(1) Dacă la termenul fixat în vederea concilierii, debitorul sau creditorii care au formulat obiecţiuni nu mai stăruie în menţinerea lor sau se ajunge la un acord privind modul de distribuire, executorul va lua act de acordul realizat şi va dispune repartizarea sumelor potrivit acestei înţelegeri, care va fi consemnată într-un proces-verbal semnat de executor şi de toate persoanele prezente.

(2) Dacă nu se ajunge la un acord, iar cei care au formulat obiecţiuni stăruie în menţinerea lor, executorul va încheia un proces-verbal în care se vor consemna obiecţiile celor prezenţi, semnat de el şi de cei prezenţi.

(3) Cel nemulţumit de proiectul de distribuire poate introduce contestaţie în termen de 5 zile de la data întocmirii procesului-verbal prevăzut la alin. (2). Contestaţia suspendă de drept plata creanţei sau a părţii din creanţa contestată. La primul termen la care părţile au fost legal citate, instanţa este obligată să se pronunţe asupra menţinerii sau, după caz, a înlăturării suspendării. Instanţa se pronunţă prin încheiere, care poate fi atacată numai cu apel, în termen de 5 zile de la pronunţare. Apelul nu suspendă de drept executarea încheierii atacate.

(4) Debitorul sau creditorii care nu s-au prezentat la termenul arătat la alin. (1) sunt consideraţi că au renunţat la obiecţiunile formulate, fiind decăzuţi din dreptul de a face contestaţie la executare.

ART. 877

Soluţionarea contestaţiilor

(1) Toate contestaţiile formulate împotriva proiectului de distribuire se judecă de instanţa de executare, printr-o singură hotărâre, de urgenţă şi cu precădere, cu citarea în termen scurt a părţilor. Hotărârea poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare.

(2) Contestatorul a cărui cerere a fost respinsă va răspunde faţă de creditori pentru dobânzile ce trec peste acelea prevăzute la art. 872 şi pentru toate prejudiciile cauzate de întârzierea la plată a sumelor cuvenite.

ART. 878

Îndreptarea erorilor de calcul şi a greşelilor materiale

Erorile de calcul şi alte greşeli materiale se vor îndrepta de executor, din oficiu ori la cerere, făcându-se menţiune despre aceasta în încheierea prin care se dispune eliberarea sau, după caz, distribuirea sumei.

SECŢIUNEA a 3-a

Plata sumei rezultate din urmărirea silită

ART. 879

Condiţii

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, plata sumei rezultate din executare se poate dispune numai după expirarea termenului de depunere a titlurilor de creanţă ori, după caz, la data expirării termenului de formulare a obiecţiunilor împotriva proiectului de distribuire.

(2) Executorul se va pronunţa asupra plăţii sumei arătate la alin. (1) prin încheiere executorie, dată fără citarea părţilor.

(3) Suma rămasă se va elibera debitorului.

ART. 880

Efectuarea plăţilor

(1) Plăţile vor fi efectuate de către unitatea la care au fost depuse sau consemnate sumele rezultate din urmărire, pe baza unei dispoziţii de plată trimise de executorul judecătoresc.

(2) Dovada efectuării plăţii va fi comunicată executorului, care o va păstra la dosarul executării.

ART. 881

Plata creanţelor afectate de termen

Dacă creanţa este afectată de un termen suspensiv, aceasta se va plăti chiar dacă termenul nu s-a împlinit. Când o astfel de creanţă este fără dobândă, plata înainte de termen nu se va face decât dacă se scade dobânda cuvenită până la împlinirea termenului. Dacă însă creditorul nu este de acord să se facă scăderea, creanţa sa se va consemna la unitatea prevăzută de lege, pentru a fi eliberată la împlinirea termenului.

ART. 882

Plata creanţelor condiţionale

(1) Atunci când condiţia este rezolutorie, nu se va putea elibera creditorului suma cuvenită, decât dacă acesta va da o cauţiune sau va constitui o ipotecă în favoarea celor care ar trebui să se folosească de această sumă în cazul îndeplinirii condiţiei.

(2) Dacă însă condiţia este suspensivă, suma cuvenită creditorului va fi distribuită creditorilor care vin după acesta, dacă aceştia vor da o cauţiune sau vor constitui o ipotecă pentru a garanta restituirea sumei primite în caz de îndeplinire a condiţiei.

(3) În cazul în care creditorii prevăzuţi la alin. (1) şi (2) nu dau o cauţiune sau nu constituie o ipotecă, suma se va consemna la unitatea prevăzută de lege până la îndeplinirea condiţiei rezolutorii sau suspensive.

ART. 883

Plata creanţelor contestate

(1) Sumele corespunzătoare creanţelor contestate sau acelora pentru care s-au înfiinţat măsuri asigurătorii, precum şi cele reclamate în condiţiile prevăzute la art. 692 alin. (6), dar nerecunoscute, în tot sau în parte, de debitor, vor fi consemnate spre a fi plătite ulterior.

(2) După rămânerea definitivă a hotărârii de soluţionare a contestaţiei sau a celei date asupra acţiunii pe baza căreia s-a înfiinţat măsura asigurătorie, executorul, la cererea debitorului sau a creditorului interesat, va dispune, potrivit hotărârii respective, fie eliberarea sumelor corespunzătoare creanţei contestate ori alocate pe bază de măsură asigurătorie, fie distribuirea lor, în condiţiile legii, între creditorii rămaşi neîndestulaţi. Suma rămasă se va elibera debitorului.

(3) Dacă suma reclamată a fost păstrată pentru obţinerea de către creditorii intervenienţi a titlurilor executorii necesare, în condiţiile prevăzute la art. 692 alin. (6), executorul, la cererea

uneia dintre părţi sau chiar din oficiu, va cita debitorul, creditorul urmăritor şi creditorii intervenienţi, cu excepţia celor îndestulaţi integral, şi, după ascultarea celor prezenţi, va dispune eliberarea sumei reţinute în contul creditorilor intervenienţi care au obţinut între timp un titlu executoriu. Înfăţişarea părţilor interesate va putea fi dispusă, la cererea oricăruia dintre creditori, şi înainte de expirarea termenului legal pentru obţinerea titlului executoriu, în afară de cazul în care mai există alţi creditori care urmează să obţină titlul executoriu. Suma rămasă se va elibera debitorului.

ART. 884

Plata creanţelor periodice

(1) Suma alocată creditorului unei creanţe periodice va fi întrebuinţată în vederea fructificării ei, pentru asigurarea plăţii ratelor, în modul convenit de părţile interesate, iar în lipsa unui acord, în modul în care se va hotărî de instanţa de executare, la sesizarea părţii interesate sau, în lipsă, a executorului judecătoresc, în condiţiile prevăzute la art. 871.

(2) Dacă dobânzile sumei alocate vor fi mai mici decât ratele datorate, diferenţa se va întregi prin preluare din capital.

(3) După stingerea, din orice motive, a obligaţiei de plată, suma rămasă va fi distribuită creditorilor rămaşi neîndestulaţi sau eliberată debitorului.

ART. 885

Predarea titlurilor de creanţă

(1) Titlurile creanţelor plătite integral vor fi eliberate creditorilor, cu menţiunea stingerii totale a datoriei.

(2) Titlurile creanţelor plătite parţial vor fi eliberate creditorilor cu menţiunea părţii plătite.

ART. 886

Închiderea procedurii

(1) După predarea titlurilor, executorul, prin încheiere dată fără citarea părţilor, constată încetarea urmăririi silite şi dispune închiderea dosarului.

(2) Creditorii care nu au fost îndestulaţi pot cere însă reluarea urmăririi silite, în condiţiile legii, sau efectuarea unei noi urmăriri asupra altor bunuri ale debitorului, dacă este cazul.

ART. 887

Sumele neridicate

Sumele consemnate şi neridicate în termen de 5 ani de la data comunicării încheierii prin care s-a aprobat distribuirea acestora se fac venit la bugetul local, dispoziţiile art. 780 aplicându-se în mod corespunzător.

TITLUL III
Executarea silită directă

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

ART. 888

Modul de executare

(1) În cazul în care obligaţia debitorului prevăzută în titlul executoriu constă în lăsarea posesiei unui bun, în predarea unui bun sau a folosinţei acestuia ori în evacuarea debitorului dintr-o locuinţă sau dintr-o altă incintă, în desfiinţarea unei construcţii, plantaţii sau a altei lucrări ori în îndeplinirea oricărei alte activităţi stabilite pentru realizarea drepturilor creditorului, iar debitorul nu execută de bunăvoie obligaţia sa în termenul prevăzut în somaţie, creditorul va solicita executarea silită, putând, în raport cu împrejurările cauzei şi natura obligaţiei ce se execută, să sesizeze instanţa de executare, în vederea aplicării unei penalităţi.

(2) Atribuirea prin hotărâre judecătorească a unui imobil sau obligaţia de a-l preda, a-l lăsa în posesie ori în folosinţă, după caz, cuprinde şi obligaţia de evacuare a imobilului, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

ART. 889

Executarea fără somaţie

La cererea creditorului, dacă se justifică o nevoie urgentă sau există pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire, să ascundă, să distrugă ori să deterioreze bunurile ce trebuie predate, instanţa va putea să dispună, prin încheierea de încuviinţare a executării silite sau pe cale separată, ca executarea silită să se facă de îndată şi fără somaţie.

ART. 890

Procesul-verbal de îndeplinire a executării

(1) Despre îndeplinirea executării obligaţiilor prevăzute în prezentul capitol, executorul va încheia un proces-verbal în condiţiile art. 679, stabilind totodată cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.

(2) Procesul-verbal va fi comunicat părţilor, iar un exemplar va fi păstrat la dosarul de executare.

(3) Procesul-verbal constituie titlu executoriu în privinţa cheltuielilor de executare, stabilite în sarcina debitorului.

ART. 891

Imposibilitatea predării silite a bunului

În cazul în care predarea silită a unui bun a devenit imposibilă din cauza distrugerii, ascunderii sau deteriorării acestuia ori a altor asemenea împrejurări, executorul va consemna aceasta într-un proces-verbal întocmit în condiţiile art. 890 şi totodată va dispune, prin încheiere, încetarea executării silite.

ART. 892

Obligarea debitorului la despăgubiri

(1) Dacă în titlu executoriu nu s-a stabilit ce sumă urmează a fi plătită ca echivalent al valorii bunului în cazul imposibilităţii predării acestuia sau, după caz, echivalentul despăgubirilor datorate în cazul neexecutării obligaţiei de a face ce implică faptul personal al debitorului, instanţa de executare, la cererea creditorului, va stabili această sumă prin hotărâre dată cu citarea părţilor, în termen scurt. În toate cazurile, la cererea creditorului, instanţa va avea în vedere şi prejudiciile ocazionate prin neexecutarea de bunăvoie a obligaţiei, înainte ca aceasta să devină imposibil de executat.

(2) Hotărârea este executorie şi este supusă numai apelului. Suspendarea executării acestei hotărâri nu se va putea obţine decât cu consemnarea sumei stabilite. Dispoziţiile art. 751 şi 752 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Pe baza cererii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea înfiinţa măsuri asigurătorii.

CAPITOLUL II
Predarea silită a bunurilor mobile

ART. 893
Înştiinţarea debitorului
Dacă partea obligată să predea un bun mobil, determinat prin calitate şi cantitate, nu îşi îndeplineşte obligaţia în termen de 24 de ore de la comunicarea încheierii de încuviinţare a executării, predarea lui se va face prin executare silită.
ART. 894
Efectuarea executării silite
(1) În vederea executării silite a obligaţiei prevăzute la art. 893, executorul judecătoresc va ridica bunul urmărit de la debitor sau de la persoana la care se află, punându-l pe creditor în drepturile sale, stabilite prin titlul executoriu.
(2) Executorul judecătoresc va încheia, în condiţiile art. 890, un proces-verbal despre îndeplinirea executării, stabilind totodată cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.
ART. 895
Imposibilitatea de predare
Dacă, în termen de 30 de zile de la data deplasării executorului judecătoresc la locul de unde urma să fie ridicat bunul mobil, nu s-a efectuat predarea silită către creditor, executorul judecătoresc, la cererea acestuia din urmă, poate întocmi o încheiere prin care să constate imposibilitatea de predare. Dispoziţiile art. 891 şi 892 se aplică în mod corespunzător chiar şi atunci când debitorul, ulterior împlinirii termenului de 30 de zile, oferă predarea bunului către creditor.

CAPITOLUL III
Predarea silită a bunurilor imobile

ART. 896
Termen de executare
(1) Nicio evacuare din imobilele cu destinaţie de locuinţă nu poate fi făcută de la data de 1 decembrie şi până la data de 1 martie a anului următor, decât dacă creditorul face dovada că, în sensul dispoziţiilor legislaţiei locative, el şi familia sa nu au la dispoziţie o locuinţă corespunzătoare ori că debitorul şi familia sa au o altă locuinţă corespunzătoare în care s-ar putea muta de îndată.
(2) Dispoziţiile alin. (1) nu se aplică în cazul evacuării persoanelor care ocupă abuziv, pe căi de fapt, fără niciun titlu, o locuinţă şi nici celor care au fost evacuaţi pentru că pun în pericol relaţiile de convieţuire sau tulbură în mod grav liniştea publică.
ART. 897
Înştiinţarea debitorului

Dacă partea obligată să evacueze ori să predea un imobil nu îşi îndeplineşte această obligaţie în termen de 8 zile de la comunicarea încheierii de încuviinţare a executării, ea va fi îndepărtată prin executare silită, iar imobilul va fi predat celui îndreptăţit.

ART. 898

Efectuarea executării silite

(1) În vederea executării silite a obligaţiei prevăzute la art. 897, executorul judecătoresc se va deplasa la faţa locului, va soma pe debitor să părăsească de îndată imobilul, iar în caz de împotrivire, îl va evacua din imobilul respectiv pe debitor împreună cu toate persoanele care ocupă imobilul în fapt ori fără niciun titlu opozabil creditorului, cu sau fără ajutorul forţei publice, după caz, punând pe creditor în drepturile sale.

(2) Când debitorul lipseşte sau refuză să deschidă uşile, executorul va fi însoţit de agenţi ai forţei publice ori reprezentanţi ai jandarmeriei, după caz.

(3) După deschiderea uşilor imobilului, prezenţa celor menţionaţi la alin. (2) va putea fi suplinită de 2 martori asistenţi.

(4) Executarea în modalitatea predării silite imobiliare va putea continua în ziua începerii sale chiar după ora 20,00, precum şi în zilele următoare, inclusiv în cele nelucrătoare, dacă nu s-a finalizat din cauza unei opuneri la executare din partea debitorului ori a altei persoane sau dacă operaţiunile ce trebuie efectuate pentru finalizarea executării silite nu s-au putut realiza până la ora 20,00.

ART. 899

Depozitarea bunurilor mobile

(1) Dacă executarea priveşte un imobil în care se găsesc bunuri mobile ce nu formează obiectul executării şi pe care debitorul nu le ridică singur ori sunt sechestrate într-o altă urmărire, executorul va încredinţa aceste bunuri în păstrarea unui administrator-sechestru, care poate fi chiar creditorul, pe cheltuiala debitorului. Despre această măsură va fi înştiinţat creditorul în folosul căruia bunurile au fost sechestrate.

(2) Dispoziţiile prezentei cărţi referitoare la administratori-sechestru în materie de urmărire mobiliară propriu-zisă sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Dacă bunurile lăsate în depozit nu sunt sechestrate în favoarea altei urmăriri, executorul va fixa, prin procesul-verbal arătat la art. 900, termenul în care debitorul trebuie să le ridice, care nu poate fi mai lung de o lună.

ART. 900

Procesul-verbal de predare silită

Despre îndeplinirea executării potrivit prevederilor prezentului capitol, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal, dispoziţiile art. 890 fiind aplicabile. În cazul în care debitorul refuză primirea procesului-verbal, lipseşte ori, după caz, a părăsit imobilul după începerea executării, iar domiciliul său se afla în acel imobil, executorul judecătoresc, dacă debitorul nu i-a comunicat un domiciliu ales, va proceda la afişarea procesului-verbal de predare silită pe uşa imobilului sau în orice altă parte a imobilului care îl face vizibil.

ART. 901

Vânzarea bunurilor lăsate în depozit

(1) Dacă debitorul nu ridică bunurile în termenul arătat în procesul-verbal prevăzut la art. 900 şi acestea au valoare de piaţă, ele vor fi scoase în vânzare, inclusiv cele care sunt insesizabile prin natura lor, potrivit regulilor din materia vânzării bunurilor mobile urmăribile.

(2) Preţul bunurilor vândute, după deducerea cheltuielilor de executare silită, inclusiv a cheltuielilor de vânzare şi a remuneraţiei administratorului-sechestru, va fi consemnat pe numele debitorului, care va fi înştiinţat despre aceasta potrivit dispoziţiilor privitoare la comunicarea şi înmânarea citaţiilor. Dispoziţiile art. 900 se aplică în mod corespunzător.

(3) Bunurile care nu au valoare de piaţă sunt declarate abandonate. De asemenea, la cererea creditorului, executorul judecătoresc poate declara abandonate bunurile mobile care au valoare de piaţă şi nu au fost revendicate de debitor sau de altă persoană care ar dovedi calitatea de proprietar, în termen de 4 luni de la data încheierii procesului-verbal de predare silită.

(4) Despre toate acestea va fi înştiinţat şi debitorul, potrivit dispoziţiilor prevăzute la alin. (2), precum şi organul financiar local pentru a prelua bunurile abandonate. Dispoziţiile art. 780 se aplică în mod corespunzător.

ART. 902

Reocuparea imobilului

(1) Dacă, după încheierea procesului-verbal de predare silită, debitorul sau orice altă persoană, în lipsa consimţământului expres prealabil ori a unei hotărâri judecătoreşti, pătrunde sau se reinstalează în imobil, la cererea creditorului ori a altei persoane interesate, se va putea face o nouă executare silită în baza aceluiaşi titlu executoriu, fără somaţie şi fără nicio altă formalitate prealabilă.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), orice bunuri mobile, indiferent de natura ori valoarea lor, care nu au fost ridicate la data predării silite iniţiale sau care au fost aduse în imobil după reocupare, se consideră de drept abandonate din momentul repunerii în posesie.

(3) Pe baza procesului-verbal pus la dispoziţia organului de urmărire penală, în copie certificată, de executorul judecătoresc, va fi declanşată urmărirea penală.

CAPITOLUL IV
Executarea silită a altor obligaţii de a face sau a obligaţiilor de a nu face

SECŢIUNEA 1
Dispoziţii comune

ART. 903

Domeniu de aplicare

(1) Dispoziţiile prezentei secţiuni sunt aplicabile în cazul executării silite în natură a obligaţiilor de a face sau de a nu face în temeiul unui titlu executoriu. Dacă prin titlul executoriu creditorul a fost autorizat ca, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuşi ori să facă să fie executată obligaţia de a face sau, după caz, să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligaţiei de a nu face nu mai este necesară obţinerea unui nou titlu executoriu prin care să se stabilească despăgubirile datorate de debitor sau, după caz, contravaloarea lucrărilor necesare restabilirii situaţiei anterioare încălcării obligaţiei de a nu face. În aceste din urmă cazuri, sumele respective

se determină pe bază de expertiză sau de alte documente justificative de către executorul judecătoresc, potrivit dispoziţiilor art. 628.

(2) Dispoziţiile art. 1.528 din Codul civil rămân aplicabile.

ART. 904

Executarea obligaţiei de a face

Dacă debitorul refuză să îndeplinească o obligaţie de a face cuprinsă într-un titlu executoriu, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviinţare a executării, creditorul poate fi autorizat de instanţa de executare, prin încheiere executorie, dată cu citarea părţilor, să o îndeplinească el însuşi sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului.

ART. 905

Executarea obligaţiei de a nu face

(1) Dispoziţiile prevăzute în prezenta secţiune sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul când titlul executoriu cuprinde o obligaţie de a nu face.

(2) Creditorul va putea cere instanţei de executare să fie autorizat, prin încheiere executorie, dată cu citarea părţilor, să desfiinţeze el însuşi sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului, lucrările făcute de acesta împotriva obligaţiei de a nu face.

ART. 906

Aplicarea de penalităţi

(1) Dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviinţare a executării debitorul nu execută obligaţia de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unor penalităţi, de către instanţa de executare.

(2) Când obligaţia nu este evaluabilă în bani, instanţa sesizată de creditor îl poate obliga pe debitor, prin încheiere definitivă dată cu citarea părţilor, să plătească în favoarea creditorului o penalitate de la 100 lei la 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere, până la executarea obligaţiei prevăzute în titlul executoriu.

(3) Atunci când obligaţia are un obiect evaluabil în bani, penalitatea prevăzută la alin. (2) poate fi stabilită de instanţă între 0,1% şi 1% pe zi de întârziere, procentaj calculat din valoarea obiectului obligaţiei.

(4) Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităţii debitorul nu execută obligaţia prevăzută în titlul executoriu, instanţa de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere, dată cu citarea părţilor. Creditorul poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalităţi de întârziere după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu îşi execută obligaţia prevăzută în titlu executoriu, până la stingerea ei completă.

(5) Penalitatea va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestaţiei la executare, dacă debitorul execută obligaţia prevăzută în titlul executoriu şi dovedeşte existenţa unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării.

(6) Încheierea dată în condiţiile alin. (4) este executorie.

(7) Acordarea de penalităţi în condiţiile alin. (1) - (4) nu exclude obligarea debitorului la plata de despăgubiri, la cererea creditorului, în condiţiile art. 892 sau ale dreptului comun.

ART. 907

Interzicerea daunelor cominatorii

Pentru neexecutarea obligaţiilor prevăzute în prezentul capitol nu se pot acorda daune cominatorii.

ART. 908

Concursul forţei publice

Dacă, în cazurile prevăzute la art. 904 şi 905, debitorul se opune la executarea obligaţiei de către creditor, executorul judecătoresc, la cererea creditorului, va obţine, în condiţiile legii, concursul organelor de poliţie, jandarmerie sau al altor agenţi ai forţei publice, după caz.

ART. 909

Efectuarea înscrierilor în cartea funciară

(1) Dacă printr-un titlu executoriu s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară împotriva celui înscris ca titular al dreptului, creditorul va putea solicita, direct sau prin intermediul executorului judecătoresc, biroului de cadastru şi publicitate imobiliară să dispună înscrierea în baza acestui titlu.

(2) Dacă cel împotriva căruia s-a dispus efectuarea înscrierii a fost totodată obligat, prin acelaşi titlu executoriu sau prin altul, să evacueze ori, după caz, să predea imobilul în mâinile creditorului, se va proceda potrivit dispoziţiilor art. 896 şi următoarele.

(3) Dispoziţiile prezentului articol sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi în cazurile în care obligaţia cuprinsă în titlul executoriu priveşte efectuarea înscrierilor în alte registre publice decât cartea funciară.

SECŢIUNEA a 2-a

Executarea hotărârilor judecătoreşti şi a altor titluri executorii referitoare la minori

ART. 910

Domeniu de aplicare

(1) Dispoziţiile prezentului capitol sunt aplicabile şi în cazul măsurilor privitoare la minori prevăzute într-un titlu executoriu, cum sunt stabilirea locuinţei minorului, darea în plasament, înapoierea minorului de către persoana care îl ţine fără drept, exercitarea dreptului de a avea legături personale cu minorul, precum şi alte măsuri prevăzute de lege.

(2) În aceste cazuri, executorul judecătoresc va trimite părintelui sau persoanei la care se află minorul încheierea de încuviinţare a executării împreună cu o somaţie în care îi va comunica acesteia data la care să se prezinte împreună cu minorul la sediul său ori în alt loc stabilit de executor, în vederea preluării acestuia de către creditor, sau, după caz, îi va pune în vedere să permită celuilalt părinte să îşi exercite dreptul de a avea legături personale cu minorul, potrivit programului stabilit în titlul executoriu.

(3) Dacă debitorul nu se va conforma somaţiei executorului, acesta, la cererea creditorului, va sesiza instanţa de executare pentru a se face aplicarea prevederilor art. 906.

ART. 911

Reguli speciale de executare

(1) Dacă în termen de o lună de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 906 alin. (2) debitorul nu execută obligaţia sa, executorul judecătoresc va proceda la executarea silită.

(2) Executarea se va efectua în prezenţa unui reprezentant al direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului şi, când acesta apreciază că este necesar, a unui psiholog desemnat de aceasta. Prezenţa psihologului nu este necesară dacă reprezentantul direcţiei are această calificare.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenţii forţei publice sunt obligaţi să îşi dea concursul la executare, în condiţiile legii.

(4) Nu este permis niciunei persoane să bruscheze minorul sau să exercite presiuni asupra lui pentru a se realiza executarea.

ART. 912

Opunerea la executare

(1) Dacă debitorul nu îşi îndeplineşte obligaţia, penalitatea stabilită de instanţă potrivit art. 906 va curge până la momentul executării, dar nu mai mult de 3 luni de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 906 alin. (2).

(2) În cazul în care debitorul nu îşi îndeplineşte obligaţia în termenul prevăzut la alin. (1), precum şi atunci când debitorul este de rea-credinţă şi ascunde minorul, executorul judecătoresc va consemna acest fapt şi va sesiza de îndată parchetul de pe lângă instanţa de executare în vederea începerii urmăririi penale, pentru săvârşirea infracţiunii de nerespectare a hotărârii judecătoreşti.

ART. 913

Refuzul minorului

(1) Dacă executorul constată că însuşi minorul refuză în mod categoric să îl părăsească pe debitor sau manifestă aversiune faţă de creditor, va întocmi un proces-verbal în care va consemna constatările sale şi pe care îl va comunica părţilor şi reprezentantului direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului.

(2) Reprezentantul direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului va sesiza instanţa competentă de la locul unde se află minorul, pentru ca aceasta să dispună, în funcţie de vârsta copilului, un program de consiliere psihologică, pentru o perioadă ce nu poate depăşi 3 luni. Cererea se soluţionează de urgenţă în camera de consiliu, prin încheiere nesupusă niciunei căi de atac, pronunţată cu citarea părinţilor şi, după caz, a persoanei la care se află copilul. Dispoziţiile legale privind ascultarea copilului rămân aplicabile.

(3) La finalizarea programului de consiliere, psihologul numit de instanţă va întocmi un raport pe care îl va comunica instanţei, executorului judecătoresc şi direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului.

(4) După primirea raportului psihologului, executorul va relua procedura executării silite, potrivit art. 911.

(5) Dacă şi în cursul acestei proceduri executarea nu va putea fi realizată din cauza refuzului minorului, creditorul poate sesiza instanţa competentă de la locul unde se află minorul în vederea aplicării unei penalităţi, dispoziţiile art. 906 alin. (2) şi (4) - (6) fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 914

Procesul-verbal de constatare

Executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal în care va constata modul de îndeplinire a obligaţiilor prevăzute la art. 910 alin. (1), dispoziţiile art. 890 fiind aplicabile în mod corespunzător.

CARTEA a VI-a
Proceduri speciale

TITLUL I
Procedura divorţului

CAPITOLUL I
Dispoziţii comune

ART. 915
Instanţa competentă
(1) Cererea de divorţ este de competenţa judecătoriei în circumscripţia căreia se află cea din urmă locuinţă comună a soţilor. Dacă soţii nu au avut locuinţă comună sau dacă niciunul dintre soţi nu mai locuieşte în circumscripţia judecătoriei în care se află cea din urmă locuinţă comună, judecătoria competentă este aceea în circumscripţia căreia îşi are locuinţa pârâtul, iar când pârâtul nu are locuinţa în ţară şi instanţele române sunt competente internaţional, este competentă judecătoria în circumscripţia căreia îşi are locuinţa reclamantul.
(2) Dacă nici reclamantul şi nici pârâtul nu au locuinţa în ţară, părţile pot conveni expres să introducă cererea de divorţ la orice judecătorie din România. În lipsa unui asemenea acord, cererea de divorţ este de competenţa Judecătoriei Sectorului 5 al Municipiului Bucureşti.
ART. 916
Cererea de divorţ
(1) Cererea de divorţ va cuprinde, pe lângă cele prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, numele copiilor minori ai celor 2 soţi ori adoptaţi de aceştia.
(2) Dacă nu sunt copii minori, se va menţiona în cerere această împrejurare.
(3) La cerere se vor alătura o copie a certificatului de căsătorie şi, după caz, câte o copie a certificatelor de naştere ale copiilor minori.
(4) La cerere se poate alătura, după caz, înţelegerea soţilor rezultată din mediere cu privire la desfacerea căsătoriei şi, după caz, la rezolvarea aspectelor accesorii divorţului.
ART. 917
Cererea reconvenţională
(1) Soţul pârât poate să facă şi el cerere de divorţ, cel mai târziu până la primul termen de judecată la care a fost citat în mod legal, pentru faptele petrecute înainte de această dată. Pentru faptele petrecute după această dată pârâtul va putea face cerere până la începerea dezbaterilor asupra fondului în cererea reclamantului.
(2) Cererea pârâtului se va face la aceeaşi instanţă şi se va judeca împreună cu cererea reclamantului.
(3) În cazul în care motivele divorţului s-au ivit după începerea dezbaterilor asupra fondului la prima instanţă şi în timp ce judecata primei cereri se află în apel, cererea pârâtului va putea fi făcută direct la instanţa învestită cu judecarea apelului.
(4) Neintroducerea cererii în termenele arătate la alin. (1) şi (3) atrage decăderea soţului pârât din dreptul de a cere divorţul pentru acele motive. Dacă cererea reclamantului a fost respinsă, soţul pârât poate cere divorţul pentru motive ivite ulterior.

ART. 918

Calitatea procesuală activă

(1) Desfacerea căsătoriei prin divorţ poate fi cerută numai de soţi.

(2) Cu toate acestea, soţul care beneficiază de tutelă specială poate cere divorţul prin reprezentant legal sau personal în cazul în care face dovada că are discernământul neafectat.

ART. 919

Cereri accesorii şi incidentale

(1) La cerere, instanţa de divorţ se pronunţă şi cu privire la:

a) exercitarea autorităţii părinteşti, contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere şi educare a copiilor, locuinţa copilului şi dreptul părintelui de a avea legături personale cu acesta;

b) numele soţilor după divorţ;

c) locuinţa familiei;

d) despăgubirea pretinsă pentru prejudiciile materiale sau morale suferite ca urmare a desfacerii căsătoriei;

e) obligaţia de întreţinere sau prestaţia compensatorie între foştii soţi;

f) încetarea regimului matrimonial şi, după caz, lichidarea comunităţii de bunuri şi partajul acestora.

(2) Când soţii au copii minori, născuţi înaintea sau în timpul căsătoriei ori adoptaţi, instanţa se va pronunţa asupra exercitării autorităţii părinteşti şi a locuinţei copiilor după divorţ, precum şi asupra contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere şi educare a copiilor, chiar dacă acest lucru nu a fost solicitat prin cererea de divorţ.

(3) De asemenea, instanţa se va pronunţa din oficiu şi asupra numelui pe care îl vor purta soţii după divorţ, potrivit prevederilor Codului civil.

ART. 920

Măsuri vremelnice

Instanţa poate lua, pe tot timpul procesului, prin ordonanţă preşedinţială, măsuri provizorii cu privire la stabilirea locuinţei copiilor minori, la obligaţia de întreţinere, la încasarea alocaţiei de stat pentru copii şi la folosirea locuinţei familiei.

ART. 921

Prezenţa personală a părţilor

(1) În faţa instanţelor de fond, părţile se vor înfăţişa în persoană, afară numai dacă unul dintre soţi execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, beneficiază de tutelă specială, are reşedinţa în străinătate sau se află într-o altă asemenea situaţie, care îl împiedică să se prezinte personal; în astfel de cazuri cel în cauză se va putea înfăţişa prin avocat, mandatar sau, după caz, prin tutore ori curator.

(2) Instanţa va încerca la fiecare înfăţişare împăcarea soţilor.

(3) În toate cazurile, instanţa este obligată să îl asculte pe copilul minor, potrivit prevederilor Codului civil.

ART. 922

Absenţa reclamantului

Dacă la termenul de judecată, în primă instanţă, reclamantul lipseşte nejustificat şi se înfăţişează numai pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesusţinută.

ART. 923

Citarea pârâtului

Dacă procedura de citare a soţului pârât a fost îndeplinită prin afişare, iar acesta nu s-a prezentat la primul termen de judecată, instanţa va cere dovezi sau va dispune cercetări pentru a verifica dacă pârâtul îşi are locuinţa la locul indicat în cerere şi, dacă va constata că nu locuieşte acolo, va dispune citarea lui la locuinţa sa efectivă, precum şi, dacă este cazul, la locul său de muncă.

ART. 924

Renunţarea la judecată

Reclamantul poate renunţa la judecată în tot cursul judecăţii, chiar dacă pârâtul se împotriveşte. Renunţarea reclamantului nu are niciun efect asupra cererii de divorţ făcute de pârât.

ART. 925

Împăcarea soţilor

(1) Soţii se pot împăca în tot cursul judecăţii, chiar dacă nu au fost plătite taxele de timbru. În acest caz, instanţa va lua act de împăcare şi va dispune, prin hotărâre definitivă, închiderea dosarului, precum şi restituirea taxelor de timbru, dacă au fost achitate.

(2) Oricare dintre soţi va putea formula o cerere nouă pentru fapte petrecute după împăcare şi, în acest caz, se va putea folosi şi de faptele vechi.

ART. 926

Decesul unuia dintre soţi

(1) Dacă în timpul procesului de divorţ unul dintre soţi decedează, instanţa va lua act de încetarea căsătoriei şi va dispune, prin hotărâre definitivă, închiderea dosarului.

(2) Cu toate acestea, când cererea de divorţ se întemeiază pe culpa pârâtului şi reclamantul decedează în cursul procesului, lăsând moştenitori, aceştia vor putea continua acţiunea, pe care instanţa o va admite numai dacă va constata culpa exclusivă a soţului pârât. În caz contrar, dispoziţiile alin. (1) rămân aplicabile.

(3) Pentru introducerea în cauză a moştenitorilor soţului reclamant, instanţa va face aplicarea art. 412 alin. (1) pct. 1.

(4) În cazul în care acţiunea este continuată de moştenitorii soţului reclamant, potrivit alin. (2), căsătoria se socoteşte desfăcută la data introducerii cererii de divorţ.

ART. 927

Nemotivarea hotărârii

Hotărârea prin care se pronunţă divorţul nu se va motiva, dacă ambele părţi solicită instanţei aceasta.

ART. 928

Căi de atac. Publicitatea hotărârii

(1) Apelul reclamantului împotriva hotărârii prin care s-a respins cererea va fi respins ca nesusţinut, dacă la judecată se prezintă numai pârâtul.

(2) Apelul pârâtului va fi judecat chiar dacă se înfăţişează numai reclamantul.

(3) Dacă unul dintre soţi s-a recăsătorit, hotărârea definitivă prin care s-a desfăcut căsătoria nu este supusă contestaţiei în anulare şi revizuirii în ce priveşte divorţul.

(4) Instanţa la care hotărârea de divorţ a rămas definitivă o va trimite, din oficiu, serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor unde a fost încheiată căsătoria, Registrului naţional al regimurilor matrimoniale, prevăzut de Codul civil, şi, dacă unul dintre soţi a fost profesionist, registrului comerţului.

CAPITOLUL II
Divorţul remediu

SECŢIUNEA 1
Divorţul prin acordul soţilor

ART. 929
Domeniu de aplicare
Dispoziţiile prezentei secţiuni nu se aplică cazurilor în care soţii au optat pentru divorţul pe cale administrativă sau notarială, în condiţiile Codului civil.
ART. 930
Depunerea cererii
(1) În cazul în care cererea de divorţ se întemeiază, în condiţiile prevăzute de Codul civil, pe acordul părţilor, ea va fi semnată de ambii soţi sau de către un mandatar comun, cu procură specială autentică. Dacă mandatarul este avocat, el va certifica semnătura soţilor, potrivit legii.
(2) Atunci când este cazul, în cererea de divorţ soţii vor stabili şi modalităţile în care au convenit să fie soluţionate cererile accesorii divorţului, cu excepţia cazului în care unul dintre aceştia sau ambii beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială.
(3) Primind cererea formulată în condiţiile alin. (1), instanţa va verifica existenţa consimţământului soţilor, după care va fixa termen pentru soluţionarea cererii în camera de consiliu.
ART. 931
Soluţionarea cererii
(1) La termenul de judecată, instanţa va verifica dacă soţii stăruie în desfacerea căsătoriei pe baza acordului lor şi, în caz afirmativ, va pronunţa divorţul, fără a face menţiune despre culpa soţilor. Prin aceeaşi hotărâre, instanţa va lua act de învoiala soţilor cu privire la cererile accesorii, în condiţiile legii.
(2) Dacă soţii nu se învoiesc asupra cererilor accesorii, precum şi în situaţia în care unul dintre aceştia sau ambii beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială, instanţa va administra probele prevăzute de lege pentru soluţionarea acestora şi, la cererea părţilor, va pronunţa o hotărâre cu privire la divorţ, potrivit alin. (1), soluţionând totodată şi cererile privind exercitarea autorităţii părinteşti, locuinţa copiilor, contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere şi educare a copiilor şi numele soţilor după divorţ.
(3) Dacă va fi cazul, cu privire la celelalte cereri accesorii instanţa va continua judecata, pronunţând o hotărâre supusă căilor de atac prevăzute de lege.
(4) Hotărârea pronunţată în condiţiile alin. (1) este definitivă, iar hotărârea pronunţată potrivit alin. (2) este definitivă numai în ceea ce priveşte divorţul, dacă legea nu prevede altfel.
ART. 932
Cererea acceptată de pârât
(1) Când cererea de divorţ este întemeiată pe culpa soţului pârât, iar acesta recunoaşte faptele care au dus la destrămarea vieţii conjugale, instanţa, dacă reclamantul este de acord, va pronunţa

divorţul fără a cerceta temeinicia motivelor de divorţ şi fără a face menţiune despre culpa pentru desfacerea căsătoriei.

(2) Dispoziţiile art. 931 alin. (2) - (4) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă reclamantul nu este de acord cu pronunţarea divorţului în condiţiile alin. (1), cererea va fi soluţionată potrivit art. 934.

SECŢIUNEA a 2-a
Divorţul din motive de sănătate

ART. 933
Condiţii

Când divorţul este cerut pentru că starea sănătăţii unuia dintre soţi face imposibilă continuarea căsătoriei, instanţa va administra probe privind existenţa bolii şi starea sănătăţii soţului bolnav şi va pronunţa divorţul, potrivit Codului civil, fără a face menţiune despre culpa pentru desfacerea căsătoriei.

CAPITOLUL III
Divorţul din culpa soţilor

ART. 934
Culpa în destrămarea căsătoriei

(1) Instanţa va pronunţa divorţul din culpa soţului pârât atunci când, din cauza unor motive temeinice, imputabile acestuia, raporturile dintre soţi sunt grav vătămate şi continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

(2) Instanţa poate să pronunţe divorţul din culpa ambilor soţi, chiar atunci când numai unul dintre ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese că amândoi sunt vinovaţi de destrămarea căsătoriei.

(3) Dacă pârâtul nu a formulat cerere reconvenţională, iar din dovezile administrate rezultă că numai reclamantul este culpabil de destrămarea căsătoriei, cererea acestuia va fi respinsă ca neîntemeiată, cu excepţia cazului în care sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 935 privind pronunţarea divorţului din culpa exclusivă a reclamantului.

ART. 935
Divorţul pentru separarea în fapt îndelungată

(1) Când soţii sunt separaţi în fapt de cel puţin 2 ani, oricare dintre ei va putea cere divorţul, asumându-şi responsabilitatea pentru eşecul căsătoriei. În acest caz, instanţa va verifica existenţa şi durata despărţirii în fapt şi va pronunţa divorţul din culpa exclusivă a reclamantului.

(2) Dacă soţul pârât se declară de acord cu divorţul, se vor aplica în mod corespunzător dispoziţiile art. 931.

TITLUL II
Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale. Încuviinţarea mandatului de ocrotire

CAPITOLUL I
Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale

ART. 936
Instanţa competentă
Cererea de instituire a consilierii judiciare sau a tutelei speciale cu privire la o persoană se soluţionează de instanţa de tutelă în a cărei circumscripţie aceasta îşi are domiciliul.
ART. 937
Conţinutul cererii
(1) Cererea de instituire a consilierii judiciare sau a tutelei speciale va cuprinde, pe lângă elementele prevăzute la art. 194, faptele din care rezultă deteriorarea facultăţilor sale mintale, precum şi dovezile propuse în acest scop.
(2) Cererea va cuprinde şi date referitoare la situaţia familială, socială şi patrimonială a persoanei, orice alte elemente privind gradul său de autonomie, precum şi numele medicului curant al acesteia, în măsura în care ele sunt cunoscute de reclamant.
(3) Instanţa de tutelă nu este legată de obiectul cererii şi poate institui, în condiţiile legii, o măsură de ocrotire diferită de cea solicitată.
(4) În cazul în care cererea de prelungire, înlocuire sau ridicare a măsurii de ocrotire este formulată de reprezentantul sau ocrotitorul legal al persoanei, aceasta este însoţită de rapoartele de evaluare prevăzute la art. 938 alin. (6), întocmite cu cel mult două luni înainte de data sesizării instanţei.
ART. 938
Măsuri prealabile
(1) După primirea cererii, preşedintele instanţei va dispune să se comunice celui cu privire la care se solicită instituirea măsurii de ocrotire copii de pe cerere şi de pe înscrisurile anexate. Aceeaşi comunicare se va face şi procurorului, atunci când cererea nu a fost introdusă de acesta.
(2) În tot cursul procesului, dacă persoana a cărei ocrotire se cere nu şi-a ales un avocat, instanţa ia măsuri pentru desemnarea unuia din oficiu.
(3) Procurorul va face cercetările necesare, va dispune efectuarea unei evaluări medicale şi a uneia psihologice, stabilind şi termenul în care acestea trebuie realizate. Dacă cel cu privire la care a fost solicitată instituirea măsurii de ocrotire este internat într-o instituţie sanitară, va dispune întocmirea unui referat şi de către aceasta. Cu ocazia efectuării evaluării medicale şi, după caz, a întocmirii referatului, poate fi solicitat şi punctul de vedere al medicului curant al persoanei a cărei ocrotire se cere. De asemenea, procurorul va dispune întocmirea unui raport de anchetă socială de către autoritatea tutelară.
(4) Evaluarea medicală şi cea psihologică se efectuează după exprimarea, în faţa persoanei care face evaluarea, a consimţământului persoanei a cărei ocrotire se cere, dacă starea sa de sănătate o permite.
(5) În cazul în care persoana a cărei ocrotire se cere refuză evaluarea stării sale ori nu se prezintă în vederea efectuării acesteia, instanţa dispune aducerea sa cu mandat.
(6) Raportul de evaluare medicală şi cel de evaluare psihologică a persoanei a cărei ocrotire se solicită cuprind, după caz, referiri la natura şi gradul de severitate al afecţiunii psihice şi la evoluţia

previzibilă a acesteia, la amploarea nevoilor sale şi la celelalte circumstanţe în care se găseşte, precum şi menţiuni privind necesitatea şi oportunitatea instituirii unei măsuri de ocrotire.

(7) Dacă este cazul, preşedintele dispune şi numirea unui curator în condiţiile prevăzute de Codul civil.

ART. 939

Internarea provizorie nevoluntară

(1) În cazul în care este necesară observarea mai îndelungată a stării de sănătate a celui a cărui ocrotire se cere, ce nu poate fi realizată decât prin internarea sa provizorie într-o instituţie sanitară de specialitate, iar acesta refuză internarea, procurorul, la sesizarea medicului care efectuează evaluarea medicală, va solicita motivat instanţei de tutelă luarea acestei măsuri.

(2) Măsura se dispune numai după ascultarea persoanei a cărei ocrotire se cere. Dispoziţiile art. 940 alin. (3) teza finală şi ale art. 940 alin. (4) rămân aplicabile.

(3) Instanţa, solicitând şi concluziile procurorului, va putea dispune, motivat şi proporţional cu scopul urmărit, internarea provizorie nevoluntară a celui a cărui ocrotire se cere, pentru cel mult 20 de zile, într-o instituţie sanitară de specialitate.

(4) Instanţa se pronunţă prin încheiere executorie, care este supusă numai apelului, în termen de 3 zile, care curge de la pronunţare pentru cei prezenţi şi de la comunicare pentru cei lipsă. Apelul se soluţionează în termen de 5 zile de la formularea acestuia.

(5) Dispoziţiile art. 940 alin. (2) şi (7) rămân aplicabile.

(6) În cazul în care înainte de expirarea duratei internării provizorii nevoluntare se constată că aceasta nu mai este necesară, instituţia sanitară de specialitate procedează de îndată la externarea persoanei a cărei ocrotire se cere.

ART. 940

Judecata

(1) După primirea actelor prevăzute la art. 938 se va fixa termenul pentru judecarea cererii, dispunându-se citarea părţilor.

(2) Judecarea cererii se face de urgenţă şi cu precădere.

(3) La termenul de judecată, instanţa este obligată să îl asculte, în camera de consiliu, pe cel a cărui punere sub ocrotire este cerută, punându-i şi întrebări pentru a constata necesitatea şi oportunitatea instituirii unei măsuri de ocrotire, precum şi opinia sa cu privire la regimul de ocrotire şi la persoana ocrotitorului. Dacă este în interesul celui a cărui punere sub ocrotire este cerută, acesta va fi ascultat la locuinţa sa, acolo unde este îngrijit sau în alt loc apreciat de instanţă ca fiind potrivit.

(4) La ascultarea celui a cărui ocrotire se solicită poate fi de faţă o persoană de încredere.

(5) Prin excepţie, prelungirea măsurii tutelei speciale pentru o durată mai mare de 5 ani se poate dispune fără ascultarea persoanei ocrotite dacă în raportul medical se menţionează că ascultarea sa este de natură să aducă atingere stării ei de sănătate sau aceasta nu este în măsură să îşi exprime voinţa.

(6) Judecarea se face cu participarea procurorului. Atunci când reclamantul renunţă la judecată, procurorul poate cere continuarea judecăţii. Dispoziţiile art. 81 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(7) Pe întreaga durată a procedurii, persoana a cărei ocrotire se cere va fi informată, în modalităţi adaptate stării acesteia, despre desfăşurarea procedurii judiciare, precum şi despre luarea oricărei măsuri cu privire la persoana şi bunurile sale.

ART. 941

Comunicarea hotărârii

(1) După ce hotărârea de instituire a măsurii de ocrotire a rămas definitivă, instanţa care a pronunţat-o va comunica, de îndată, dispozitivul acesteia în copie legalizată, după cum urmează:

a) serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor la care naşterea celui pus sub ocrotire este înregistrată, pentru a se face menţiune pe marginea actului de naştere;

b) serviciului sanitar competent, pentru ca acesta să instituie asupra celui pus sub ocrotire, potrivit legii, o supraveghere permanentă;

c) biroului de cadastru şi publicitate imobiliară competent, pentru notarea în cartea funciară, când este cazul;

d) registrului comerţului, dacă persoana pusă sub ocrotire este profesionist;

e) Registrului naţional de evidenţă a măsurilor de sprijin şi ocrotire luate de notarul public şi instanţa de tutelă, ţinut de Uniunea Naţională a Notarilor Publici din România.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile şi instanţelor învestite cu judecarea căilor de atac prevăzute de lege.

(3) În cazul în care cererea de punere sub ocrotire a fost respinsă, curatela instituită pe durata procesului încetează de drept.

ART. 942 Abrogat

ART. 943

Modificarea sau ridicarea măsurii de ocrotire

(1) Prelungirea, înlocuirea sau ridicarea măsurii de ocrotire se face cu procedura prevăzută în prezentul titlu, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Despre măsurile prevăzute la alin. (1) se face menţiune pe hotărârea prin care a fost luată măsura de ocrotire.

CAPITOLUL II

Încuviinţarea mandatului de ocrotire

ART. 943^1

Instanţa competentă

Cererea de încuviinţare a mandatului de ocrotire se soluţionează de instanţa de tutelă în a cărei circumscripţie îşi are domiciliul mandantul sau, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire.

ART. 943^2

Titularul cererii. Înscrisurile anexate

Cererea poate fi formulată numai de către mandatar şi este însoţită de următoarele documente:

a) o copie a contractului de mandat de ocrotire;

b) rapoartele de evaluare medicală şi psihologică având cuprinsul prevăzut la art. 938 alin. (6) şi, dacă este cazul, referatul prevăzut la art. 938 alin. (3), întocmite cu cel mult două luni înainte de data sesizării instanţei;

c) în cazul prevăzut la art. 114 alin. (6) din Codul civil, certificatul de deces al mandantului sau, după caz, dovezile privitoare la motivele pentru care acesta nu îşi mai poate îndeplini sarcina tutelei faţă de beneficiarul contractului de mandat de ocrotire, precum şi o copie a hotărârii prin care cu privire la acesta a fost instituită tutela specială.

ART. 943^3

Măsuri prealabile

(1) După primirea cererii, instanţa va dispune să se comunice mandantului sau, după caz, beneficiarului mandatului de ocrotire şi procurorului copii de pe cerere şi de pe înscrisurile anexate.

(2) Instanţa va dispune ca cererea să fie comunicată, în copie, şi unei persoane din familia mandantului, precum şi persoanei desemnate în contract faţă de care urmează să fie îndeplinită obligaţia de a da socoteală.

(3) Instanţa verifică în registrul prevăzut la art. 2.033 din Codul civil dacă mandatul de ocrotire nu a fost revocat de către mandant sau dacă mandatarul nu a renunţat la mandat, solicitând notarului public instrumentator transmiterea, pe cale electronică, a unei copii certificate a contractului.

(4) În tot cursul procedurii, instanţa poate lua măsuri provizorii cerute de interesele mandantului sau, după caz, beneficiarul contractului de mandat de ocrotire, putând chiar să numească un curator special. Instanţa îl numeşte cu prioritate în această calitate pe mandatarul din contractul de mandat de ocrotire.

ART. 943^4

Soluţionarea cererii

(1) Cererea se soluţionează în camera de consiliu, cu citarea în termen scurt a mandantului sau, după caz, a beneficiarului contractului de mandat de ocrotire şi a mandatarului.

(2) Soluţionarea cererii se face cu participarea procurorului.

(3) Instanţa este obligată să îl asculte pe mandant sau, după caz, pe beneficiarul contractului de mandat, punându-i şi întrebări pentru a constata necesitatea şi oportunitatea încuviinţării mandatului de ocrotire. Dispoziţiile art. 940 alin. (3) teza finală şi alin. (4) sunt aplicabile.

(4) Instanţa verifică dacă mandantul a desemnat prin contract o persoană căreia mandatarul trebuie să îi dea socoteală, iar, în caz contrar, desemnează o asemenea persoană, cu acordul acesteia.

(5) Dispoziţiile art. 940 alin. (7) rămân aplicabile.

(6) Dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege, instanţa încuviinţează mandatul de ocrotire prin încheiere.

ART. 943^5

Calea de atac

Încheierea prin care instanţa a soluţionat cererea de încuviinţare a mandatului de ocrotire este supusă numai apelului.

ART. 943^6

Comunicarea hotărârii

(1) După rămânerea definitivă a încheierii prin care a fost încuviinţat mandatul de ocrotire, instanţa care a pronunţat-o va comunica, de îndată, dispozitivul acesteia, în copie legalizată,

instituţiilor prevăzute la art. 941, precum şi notarului public instrumentator al mandatului de ocrotire.

(2) În cazul în care cererea de încuviinţare a mandatului de ocrotire a fost respinsă, curatela specială instituită pe durata soluţionării acesteia încetează de drept.

ART. 943^7

Revocarea mandatului de ocrotire încuviinţat

Cererea de revocare a mandatului de ocrotire încuviinţat se judecă potrivit dispoziţiilor cuprinse în prezentul capitol.

TITLUL III

Procedura de declarare a morţii

ART. 944

Instanţa competentă

Cererea de declarare a morţii unei persoane se introduce la instanţa competentă în a cărei circumscripţie acea persoană a avut ultimul domiciliu cunoscut.

ART. 945

Măsuri prealabile

(1) După sesizarea instanţei, preşedintele va cere primăriei comunei, oraşului, municipiului sau sectorului municipiului Bucureşti, precum şi organelor poliţiei în a căror rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel dispărut să culeagă informaţii cu privire la acesta.

(2) Totodată, preşedintele va dispune să se facă afişarea cererii la ultimul domiciliu cunoscut al celui dispărut, la sediul primăriei comunei, oraşului, municipiului sau sectorului municipiului Bucureşti şi la sediul instanţei, precum şi publicarea într-un ziar de largă circulaţie a unui anunţ despre deschiderea procedurii de declarare a morţii, cu invitaţia ca orice persoană să comunice datele pe care le cunoaşte în legătură cu cel dispărut.

(3) Preşedintele va sesiza instanţa de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui a cărui moarte se cere a fi declarată, spre a numi, dacă este cazul, un curator, în condiţiile prevăzute de Codul civil.

(4) Dacă în patrimoniul persoanei a cărei moarte se cere a fi declarată există bunuri imobile, preşedintele va cere, din oficiu, notarea cererii în cartea funciară, precum şi înregistrarea acesteia în registrul comerţului, dacă este profesionist.

ART. 946

Judecata

(1) După trecerea a două luni de la data efectuării publicaţiilor şi după primirea rezultatelor cercetărilor, se va fixa termen de judecată.

(2) Persoana a cărei moarte se cere a fi declarată se citează la ultimul domiciliu cunoscut; citaţia se publică într-un ziar de largă circulaţie. Dacă persoana în cauză a avut un mandatar, va fi citat şi acesta, pentru a da lămuriri instanţei.

(3) De asemenea, va fi citat şi curatorul, dacă a fost numit.

(4) Judecarea se va face cu participarea procurorului.

ART. 947

Comunicarea hotărârii

(1) Prin grija instanţei care a judecat cererea, dispozitivul hotărârii de declarare a morţii rămase definitivă se va afişa timp de două luni la sediul acelei instanţe şi al primăriei comunei, oraşului, municipiului sau sectorului municipiului Bucureşti, în a cărei rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel declarat mort, precum şi la acest domiciliu.

(2) Dispozitivul hotărârii va fi comunicat instanţei de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, spre a se numi un curator, dacă va fi cazul.

(3) De asemenea, dispozitivul hotărârii de declarare a morţii, cu menţiunea că hotărârea a rămas definitivă, va fi comunicat serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, pentru a înregistra moartea.

(4) Când este cazul, dispozitivul hotărârii de declarare a morţii va fi notat în cartea funciară şi se va înregistra în registrul comerţului, în registrul succesoral, precum şi în alte registre publice.

ART. 948

Situaţii speciale

(1) Cererea de declarare a morţii unei persoane a cărei încetare din viaţă este sigură, dar cadavrul nu poate fi găsit ori identificat, se poate introduce şi la instanţa în a cărei circumscripţie a decedat acea persoană.

(2) Cererea se poate introduce de îndată ce s-a cunoscut faptul morţii, pe baza cercetărilor făcute de organele competente. Instanţa va putea dispune şi administrarea altor probe. Dispoziţiile art. 945 alin. (1) şi (2) şi art. 946 alin. (1) nu sunt aplicabile.

ART. 949

Nulitatea hotărârii

(1) Cererea de constatare a nulităţii hotărârii declarative de moarte în cazul în care persoana este în viaţă se face la instanţa care a pronunţat hotărârea. Tot astfel se va proceda când se înfăţişează certificatul de stare civilă prin care se constată decesul celui declarat mort.

(2) Judecarea cererii se face cu citarea persoanelor care au fost părţi în procesul de declarare a morţii şi cu participarea procurorului.

(3) Dispozitivul hotărârii de constatare a nulităţii hotărârii, cu menţiunea că aceasta a rămas definitivă, se comunică serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor pentru anularea înregistrării.

ART. 950

Rectificarea datei morţii

La cererea oricărei persoane interesate, urmând procedura prevăzută la art. 949, instanţa va rectifica data morţii stabilită prin hotărâre, dacă se va dovedi că nu a fost cu putinţă ca moartea să se fi produs la acea dată.

ART. 951

Notarea cererii în cartea funciară

Când se cere rectificarea sau constatarea nulităţii hotărârii declarative de moarte şi în patrimoniul persoanei a cărei moarte a fost declarată există bunuri imobile, instanţa, din oficiu, va dispune notarea cererii în cartea funciară.

TITLUL IV

Măsuri asigurătorii şi provizorii

CAPITOLUL I
Sechestrul asigurător

SECŢIUNEA 1
Dispoziţii generale

ART. 952
Noţiune
Sechestrul asigurător constă în indisponibilizarea bunurilor mobile sau/şi imobile urmăribile ale debitorului aflate în posesia acestuia sau a unui terţ în scopul valorificării lor în momentul în care creditorul unei sume de bani va obţine un titlu executoriu.
ART. 953
Condiţii de înfiinţare
(1) Creditorul care nu are titlu executoriu, dar a cărui creanţă este constatată în scris şi este exigibilă, poate solicita înfiinţarea unui sechestru asigurător asupra bunurilor mobile şi imobile ale debitorului, dacă dovedeşte că a intentat cerere de chemare în judecată. El poate fi obligat la plata unei cauţiuni în cuantumul fixat de către instanţă.
(2) Acelaşi drept îl are şi creditorul a cărui creanţă nu este constatată în scris, dacă dovedeşte că a intentat acţiune şi depune, odată cu cererea de sechestru, o cauţiune de jumătate din valoarea reclamată.
(3) Instanţa poate încuviinţa sechestrul asigurător chiar şi atunci când creanţa nu este exigibilă, în cazurile în care debitorul a micşorat prin fapta sa asigurările date creditorului sau nu a dat asigurările promise ori atunci când este pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire sau să îşi ascundă ori să îşi risipească averea. În aceste cazuri, creditorul trebuie să dovedească îndeplinirea celorlalte condiţii prevăzute la alin. (1) şi să depună o cauţiune, al cărei cuantum va fi fixat de către instanţă.
ART. 954
Procedura de soluţionare
(1) Cererea de sechestru asigurător se adresează instanţei care este competentă să judece procesul în prima instanţă. Creditorul nu este dator să individualizeze bunurile asupra cărora solicită să se înfiinţeze sechestrul.
(2) Instanţa va decide de urgenţă în camera de consiliu, fără citarea părţilor, prin încheiere executorie, stabilind suma până la care se încuviinţează sechestrul, fixând totodată, dacă este cazul, cuantumul cauţiunii şi termenul înăuntrul căruia urmează să fie depusă aceasta.
(3) Încheierea prin care se soluţionează cererea de sechestru se comunică creditorului de îndată de către instanţă, iar debitorului de către executorul judecătoresc, odată cu luarea măsurii. Încheierea este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare, la instanţa ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgenţă şi cu precădere, cu citarea în termen scurt a părţilor.
(4) Dispoziţiile art. 999 alin. (4) se aplică atât la soluţionarea cererii, cât şi la judecarea apelului.
ART. 955
Executarea măsurii
(1) Măsura sechestrului asigurător se duce la îndeplinire de către executorul judecătoresc, potrivit regulilor prezentului cod cu privire la executarea silită, care se aplică în mod

corespunzător, fără a mai cere vreo autorizare sau încuviinţare în acest sens. Dispoziţiile art. 665 rămân aplicabile.

(2) În cazul bunurilor mobile, executorul se va deplasa, în cel mai scurt timp posibil, la locul unde se află bunurile asupra cărora se va aplica sechestrul. Executorul judecătoresc va aplica sechestrul asupra bunurilor urmăribile numai în măsura necesară realizării creanţei. În toate cazurile, sechestrul asigurător se va aplica fără somaţie ori înştiinţare prealabilă a debitorului.

(3) Sechestrul asigurător înfiinţat asupra unui bun supus unor formalităţi de publicitate se va înscrie de îndată în cartea funciară, registrul comerţului, Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare sau în alte registre publice, după caz. Înscrierea face opozabil sechestrul tuturor acelora care, după înscriere, vor dobândi vreun drept asupra imobilului respectiv.

(4) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului cel interesat va putea face contestaţie la executare.

ART. 956

Desfiinţarea de drept a sechestrului asigurător

Nedepunerea cauţiunii în termenul fixat de instanţă atrage desfiinţarea de drept a sechestrului asigurător. Aceasta se constată prin încheiere definitivă, dată fără citarea părţilor.

ART. 957

Ridicarea sechestrului asigurător

(1) Dacă debitorul va da, în toate cazurile, o garanţie îndestulătoare, instanţa va putea ridica, la cererea debitorului, sechestrul asigurător. Cererea se soluţionează în camera de consiliu, de urgenţă şi cu citarea în termen scurt a părţilor, prin încheiere supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la pronunţare, la instanţa ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgenţă şi cu precădere. Dispoziţiile art. 954 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(2) De asemenea, în cazul în care cererea principală, în temeiul căreia a fost încuviinţată măsura asigurătorie, a fost anulată, respinsă sau perimată prin hotărâre definitivă ori dacă cel care a făcut-o a renunţat la judecarea acesteia, debitorul poate cere ridicarea măsurii de către instanţa care a încuviinţat-o. Asupra cererii instanţa se pronunţă prin încheiere definitivă, dată fără citarea părţilor. Dispoziţiile art. 955 se aplică în mod corespunzător.

ART. 958

Valorificarea bunurilor sechestrate

Valorificarea bunurilor sechestrate nu se va putea face decât după ce creditorul a obţinut titlul executoriu.

ART. 959

Dispoziţii speciale

În toate cazurile în care competenţa de primă instanţă aparţine curţii de apel, calea de atac este recursul, dispoziţiile art. 954 şi 957 aplicându-se în mod corespunzător.

SECŢIUNEA a 2-a

Dispoziţii speciale privind sechestrul asigurător al navelor civile

ART. 960

Dreptul de a sechestra o navă civilă

Creditorul poate solicita înfiinţarea sechestrului asigurător asupra unei nave, în condiţiile dispoziţiilor prezentei secţiuni, precum şi ale secţiunii 1 a prezentului capitol care se aplică în mod corespunzător, cu respectarea convenţiilor internaţionale asupra sechestrului navelor, la care România este parte.

ART. 961

Înfiinţarea sechestrului. Condiţii

(1) În cazuri urgente, cererea de înfiinţare a sechestrului asigurător asupra unei nave se poate face chiar şi înaintea introducerii acţiunii de fond. În acest caz, creditorul care a obţinut instituirea sechestrului asigurător este obligat să introducă acţiunea la instanţa competentă sau să iniţieze demersurile pentru constituirea tribunalului arbitral într-un termen de cel mult 20 de zile de la data încuviinţării măsurii asigurătorii.

(2) Cererea de sechestru se judecă de urgenţă în camera de consiliu, cu citarea părţilor. Încheierea este executorie şi este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la pronunţare.

(3) Neintroducerea acţiunii în termenul prevăzut la alin. (1) atrage desfiinţarea de drept a sechestrului asigurător. Aceasta se constată prin încheiere definitivă, dată cu citarea părţilor.

ART. 962

Instanţa competentă

Competenţa de soluţionare a cererii de sechestru asigurător asupra unei nave aparţine tribunalului locului unde se află nava, indiferent de instanţa la care s-a introdus sau urmează a fi introdusă acţiunea de fond.

ART. 963

Interdicţia sechestrului

(1) Nava gata de plecare nu poate fi pusă sub sechestru asigurător.

(2) Nava se consideră că este gata de plecare din momentul în care comandantul are la bord certificatele, toate documentele navei, precum şi permisul de plecare, predate comandantului de căpitănia portului.

ART. 964

Autorizarea efectuării de călătorii

(1) După încuviinţarea sechestrului asigurător, la cererea creditorului care are un privilegiu asupra unei nave, a unui coproprietar al navei sau chiar a debitorului, instanţa care a dispus măsura asigurătorie poate ordona ca nava să întreprindă una sau mai multe călătorii, stabilind în acelaşi timp toate măsurile preventive care, după împrejurări, ar fi necesare.

(2) Dispoziţiile art. 961 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Nava poate pleca numai după transcrierea încheierii de încuviinţare în registrele autorităţii maritime respective şi înscrierea menţiunii corespunzătoare în actul de naţionalitate.

(4) Cheltuielile necesare pentru efectuarea călătoriei se vor avansa de cel care a solicitat aceasta.

(5) Navlul pentru călătoriile autorizate de instanţă, după ce mai întâi se vor scădea cheltuielile prevăzute la alin. (4), va putea fi adăugat la preţul vânzării.

ART. 965

Strămutarea sechestrului

(1) Pentru motive temeinic justificate, la cererea debitorului sau, după caz, a creditorului, instanţa care a dispus sechestrul asigurător poate încuviinţa schimbarea navei sechestrate cu alta.

(2) Dispoziţiile art. 961 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 966

Sechestrarea mărfurilor

Creditorul posesorului legitim al conosamentului poate proceda la sechestrarea mărfurilor reprezentate în conosament, aflate la bordul unei nave. Dacă nu se solicită deopotrivă şi sechestrarea navei, creditorul va trebui să ceară şi descărcarea mărfii.

ART. 967

Executarea sechestrului

(1) Măsura sechestrului asigurător se aduce la îndeplinire prin imobilizarea navei de către căpitănia portului unde aceasta se află. În acest caz, căpitănia portului nu va elibera documentele necesare navigaţiei şi nu va admite plecarea navei din port sau radă.

(2) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului cel interesat va putea face contestaţie la executare la tribunalul locului unde se află nava.

ART. 968

Măsuri urgente

Pentru asigurarea traficului portuar şi a siguranţei civile pe durata imobilizării navei, instanţa arătată la art. 962 va putea dispune, pe calea ordonanţei preşedinţiale, măsuri urgente, dispoziţiile art. 997 şi următoarele aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 969

Oprirea temporară a plecării navei

Oprirea temporară a plecării navei, în absenţa unei hotărâri judecătoreşti, se poate dispune de căpitănia portului în condiţiile legii speciale.

CAPITOLUL II

Poprirea asigurătorie

ART. 970

Obiectul popririi asigurătorii

Poprirea asigurătorie se poate înfiinţa asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente, în condiţiile stabilite la art. 953.

ART. 971

Reguli aplicabile

(1) Soluţionarea cererii, executarea măsurii, desfiinţarea şi ridicarea popririi asigurătorii se vor efectua potrivit dispoziţiilor art. 954 - 959, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cererea de poprire bancară creditorul nu este dator să individualizeze terţii popriţi cu privire la care solicită să se înfiinţeze poprirea.

CAPITOLUL III

Sechestrul judiciar

ART. 972

Noţiune

Sechestrul judiciar constă în indisponibilizarea bunurilor ce formează obiectul litigiului sau, în condiţiile legii, a altor bunuri, prin încredinţarea pazei acestora unui administrator-sechestru desemnat potrivit art. 976.

ART. 973

Condiţii de înfiinţare

(1) Ori de câte ori există un proces asupra proprietăţii sau altui drept real principal, asupra posesiei unui bun mobil sau imobil ori asupra folosinţei sau administrării unui bun proprietate comună, instanţa de judecată va putea să încuviinţeze, la cererea celui interesat, punerea sub sechestru judiciar a bunului, dacă această măsură este necesară pentru conservarea dreptului respectiv.

(2) Se va putea, de asemenea, încuviinţa sechestrul judiciar, chiar fără a exista proces:

a) asupra unui bun pe care debitorul îl oferă pentru liberarea sa;

b) asupra unui bun cu privire la care cel interesat are motive temeinice să se teamă că va fi sustras, distrus ori alterat de posesorul său actual;

c) asupra unor bunuri mobile care alcătuiesc garanţia creditorului, când acesta învederează insolvabilitatea debitorului său ori când are motive temeinice de bănuială că debitorul se va sustrage de la eventuala urmărire silită ori să se teamă de sustrageri sau deteriorări.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), partea care a obţinut instituirea sechestrului judiciar este obligată să introducă acţiunea la instanţa competentă, să iniţieze demersurile pentru constituirea tribunalului arbitral sau să solicite punerea în executare a titlului executoriu, într-un termen de cel mult 20 de zile de la data încuviinţării măsurii asigurătorii.

(4) Nerespectarea dispoziţiilor alin. (3) atrage desfiinţarea de drept a sechestrului judiciar. Aceasta se constată prin încheiere definitivă dată fără citarea părţilor.

ART. 974

Instanţa competentă

Cererea pentru înfiinţarea sechestrului judiciar se va adresa instanţei învestite cu judecarea acţiunii principale în cazul prevăzut la art. 973 alin. (1), respectiv instanţei în circumscripţia căreia se află bunul în cazurile prevăzute la art. 973 alin. (2).

ART. 975

Procedura de înfiinţare

(1) Cererea de sechestru judiciar se judecă de urgenţă, cu citarea părţilor.

(2) În caz de admitere, instanţa va putea să îl oblige pe reclamant la darea unei cauţiuni, dispoziţiile art. 956 aplicându-se în mod corespunzător.

(3) În cazul bunurilor imobile se va proceda şi la înscrierea în cartea funciară potrivit art. 955 alin. (3).

(4) Încheierea este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la pronunţare, la instanţa ierarhic superioară. Dispoziţiile art. 954 alin. (4) şi cele ale art. 959 se aplică în mod corespunzător.

ART. 976

Administratorul-sechestru

(1) Paza bunului sechestrat va fi încredinţată persoanei desemnate de părţi de comun acord, iar în caz de neînţelegere, unei persoane desemnate de instanţă, care va putea fi chiar deţinătorul bunului. În acest scop, executorul judecătoresc, sesizat de partea interesată, se va deplasa la locul situării bunului ce urmează a fi pus sub sechestru şi îl va da în primire, pe bază de proces-verbal,

administratorului-sechestru. Un exemplar al procesului-verbal va fi înaintat şi instanţei care a încuviinţat măsura.

(2) Administratorul-sechestru va putea face toate actele de conservare şi administrare, va încasa orice venituri şi sume datorate şi va putea plăti datorii cu caracter curent, precum şi pe cele constatate prin titlu executoriu. De asemenea, cu autorizarea prealabilă a instanţei care l-a numit, administratorul-sechestru va putea să înstrăineze bunul în cazul în care acesta nu poate fi conservat sau dacă, dintr-un alt motiv, măsura înstrăinării este vădit necesară şi, dacă a fost în prealabil autorizat, el va putea sta în judecată în numele părţilor litigante cu privire la bunul pus sub sechestru.

(3) Dacă administrator-sechestru a fost numită o altă persoană decât deţinătorul, instanţa va fixa, pentru activitatea prestată, o sumă drept remuneraţie, stabilind totodată şi modalităţile de plată.

ART. 977

Administratorul provizoriu

În cazuri urgente, instanţa va putea numi, prin încheiere definitivă dată fără citarea părţilor, un administrator provizoriu până la soluţionarea cererii de sechestru judiciar.

CAPITOLUL IV

Măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală

ART. 978

Domeniu de aplicare

(1) Dispoziţiile prezentului capitol reglementează măsurile provizorii necesare pentru apărarea drepturilor de proprietate intelectuală, indiferent de conţinutul lor, patrimonial sau nepatrimonial, şi indiferent de izvorul acestora.

(2) Măsurile provizorii necesare pentru protecţia altor drepturi nepatrimoniale sunt prevăzute la art. 255 din Codul civil.

ART. 979

Măsuri provizorii

(1) Dacă titularul dreptului de proprietate intelectuală sau orice altă persoană care exercită dreptul de proprietate intelectuală cu consimţământul titularului face dovada credibilă că drepturile sale de proprietate intelectuală fac obiectul unei acţiuni ilicite, actuale sau iminente şi că această acţiune riscă să îi cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate să ceară instanţei judecătoreşti luarea unor măsuri provizorii.

(2) Instanţa judecătorească poate să dispună în special:

a) interzicerea încălcării sau încetarea ei provizorie;

b) luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor.

(3) În cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanţa judecătorească nu poate să dispună încetarea cu titlu provizoriu a acţiunii prejudiciabile decât dacă prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, dacă acţiunea nu este în mod evident justificată, potrivit art. 75 din Codul civil, şi dacă măsura luată de instanţă nu apare ca fiind disproporţionată în raport cu prejudiciile cauzate. Dispoziţiile art. 253 alin. (2) din Codul civil rămân aplicabile.

(4) Instanţa soluţionează cererea potrivit dispoziţiilor privitoare la ordonanţa preşedinţială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care cererea este formulată înainte de introducerea

acţiunii de fond, prin hotărârea prin care s-a dispus măsura provizorie se va fixa şi termenul în care acţiunea de fond trebuie să fie introdusă, sub sancţiunea încetării de drept a acelei măsuri. Dispoziţiile alin. (6) sunt aplicabile.

(5) Dacă măsurile luate sunt de natură să producă un prejudiciu părţii adverse, instanţa îl poate obliga pe reclamant să dea o cauţiune în cuantumul fixat de aceasta, sub sancţiunea încetării de drept a măsurii dispuse.

(6) Măsurile luate potrivit dispoziţiilor alin. (1) - (4) anterior introducerii acţiunii în justiţie pentru apărarea dreptului încălcat încetează de drept dacă reclamantul nu a sesizat instanţa în termenul fixat de aceasta, dar nu mai târziu de 30 de zile de la luarea acestora.

(7) Reclamantul este ţinut să repare, la cererea părţii interesate, prejudiciul cauzat prin măsurile provizorii luate, dacă acţiunea de fond este respinsă ca neîntemeiată. Cu toate acestea, dacă reclamantul nu a fost în culpă ori a avut o culpă uşoară, instanţa, în raport cu circumstanţele concrete, poate fie să refuze obligarea sa la despăgubirile cerute de partea adversă, fie să dispună reducerea acestora.

(8) Dacă partea adversă nu solicită daune-interese, instanţa va dispune eliberarea cauţiunii, la cererea reclamantului, prin hotărâre dată cu citarea părţilor. Cererea se judecă potrivit dispoziţiilor privitoare la ordonanţa preşedinţială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care pârâtul se opune la eliberarea cauţiunii, instanţa va fixa un termen în vederea introducerii acţiunii de fond, care nu poate fi mai lung de 30 de zile de la data pronunţării hotărârii, sub sancţiunea încetării de drept a măsurii de indisponibilizare a sumei depuse cu titlu de cauţiune.

TITLUL V
Procedura partajului judiciar

ART. 980
Reguli aplicabile

Judecarea oricărei cereri de partaj privind bunuri asupra cărora părţile au un drept de proprietate comună se face după procedura prevăzută în prezentul titlu, cu excepţia cazurilor în care legea prevede o altă procedură.

ART. 981
Cuprinsul cererii

Reclamantul este obligat să arate în cerere, pe lângă menţiunile prevăzute la art. 194, persoanele între care urmează a avea loc partajul, titlul pe baza căruia acesta este cerut, toate bunurile supuse partajului, valoarea lor, locul unde acestea se află, precum şi persoana care le deţine sau le administrează.

ART. 982
Declaraţiile părţilor

La primul termen de judecată, dacă părţile sunt prezente, instanţa le va lua declaraţie cu privire la fiecare dintre bunurile supuse partajului şi va lua act, când este cazul, de recunoaşterile şi acordul lor cu privire la existenţa bunurilor, locul unde se află şi valoarea acestora.

ART. 983
Rolul activ al instanţei. Înţelegerile dintre părţi

(1) În tot cursul procesului, instanţa va stărui ca părţile să împartă bunurile prin bună învoială.

(2) Dacă părţile ajung la o înţelegere cu privire la împărţirea bunurilor, instanţa va hotărî potrivit înţelegerii lor. Împărţeala se poate face prin bună învoială şi dacă printre cei interesaţi se află minori, persoane care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială ori dispăruţi, însă numai cu încuviinţarea prealabilă a instanţei de tutelă, precum şi, dacă este cazul, a reprezentantului sau a ocrotitorului legal.

(3) În cazul în care înţelegerea priveşte numai partajul anumitor bunuri, instanţa va lua act de această învoială şi va pronunţa o hotărâre parţială, continuând procesul pentru celelalte bunuri.

(4) Dispoziţiile art. 438 - 441 sunt aplicabile.

ART. 984

Partajul judiciar

(1) Dacă părţile nu ajung la o înţelegere sau nu încheie o tranzacţie potrivit celor arătate la art. 983, instanţa va stabili bunurile supuse împărţelii, calitatea de coproprietar, cota-parte ce se cuvine fiecăruia şi creanţele născute din starea de proprietate comună pe care coproprietarii le au unii faţă de alţii. Dacă se împarte o moştenire, instanţa va mai stabili datoriile transmise prin moştenire, datoriile şi creanţele comoştenitorilor faţă de defunct, precum şi sarcinile moştenirii.

(2) Instanţa va face împărţeala în natură. În temeiul celor stabilite potrivit alin. (1), ea procedează la formarea loturilor şi la atribuirea lor. În cazul în care loturile nu sunt egale în valoare, ele se întregesc printr-o sumă în bani.

ART. 985

Încheierea de admitere în principiu

(1) Dacă pentru formarea loturilor sunt necesare operaţii de măsurătoare, evaluare şi altele asemenea, pentru care instanţa nu are date suficiente, ea va da o încheiere prin care va stabili elementele prevăzute la art. 984, întocmind în mod corespunzător minuta.

(2) Dacă, în condiţiile legii, s-au formulat şi alte cereri în legătură cu partajul şi de a căror soluţionare depinde efectuarea acestuia, precum cererea de reducţiune a liberalităţilor excesive, cererea de raport al donaţiilor şi altele asemenea, prin încheierea arătată la alin. (1) instanţa se va pronunţa şi cu privire la aceste cereri.

(3) Prin aceeaşi încheiere, instanţa va dispune efectuarea unei expertize pentru formarea loturilor. Raportul de expertiză va arăta valoarea bunurilor şi criteriile avute în vedere la stabilirea acestei valori, va indica dacă bunurile sunt comod partajabile în natură şi în ce mod, propunând, la solicitarea instanţei, loturile ce urmează a fi atribuite.

ART. 986

Încheierea de admitere în principiu suplimentară

În cazul în care, după pronunţarea încheierii prevăzute la art. 985, dar mai înainte de pronunţarea hotărârii de împărţeală, se constată că există şi alţi coproprietari sau că au fost omise unele bunuri care trebuiau supuse împărţelii, fără ca privitor la aceşti coproprietari sau la acele bunuri să fi avut loc o dezbatere contradictorie, instanţa va putea da, cu citarea părţilor, o nouă încheiere, care va cuprinde, după caz, şi coproprietarii sau bunurile omise. În aceleaşi condiţii, instanţa poate, cu consimţământul tuturor coproprietarilor, să elimine un bun care a fost cuprins din eroare în masa de împărţit.

ART. 987

Căile de atac împotriva unor încheieri

Încheierile prevăzute la art. 985 alin. (1) şi art. 986 pot fi atacate numai cu apel odată cu fondul.

ART. 988

Criteriile partajului

La formarea şi atribuirea loturilor, instanţa va ţine seama, după caz, şi de acordul părţilor, mărimea cotei-părţi ce se cuvine fiecăreia din masa bunurilor de împărţit, natura bunurilor, domiciliul şi ocupaţia părţilor, faptul că unii dintre coproprietari, înainte de a se cere împărţeala, au făcut construcţii sau îmbunătăţiri cu acordul celorlalţi coproprietari sau altele asemenea.

ART. 989

Atribuirea provizorie

(1) În cazul în care împărţeala în natură a unui bun nu este posibilă sau ar cauza o scădere importantă a valorii acestuia ori i-ar modifica în mod păgubitor destinaţia economică, la cererea unuia dintre coproprietari instanţa, prin încheiere, îi poate atribui provizoriu întregul bun. Dacă mai mulţi coproprietari cer să li se atribuie bunul, instanţa va ţine seama de criteriile prevăzute la art. 988. Prin încheiere, ea va stabili şi termenul în care coproprietarul căruia i s-a atribuit provizoriu bunul este obligat să consemneze sumele ce corespund cotelor-părţi cuvenite celorlalţi coproprietari.

(2) Dacă coproprietarul căruia i s-a atribuit provizoriu bunul consemnează, în termenul stabilit, sumele cuvenite celorlalţi coproprietari, instanţa, prin hotărârea asupra fondului procesului, îi va atribui acestuia bunul.

(3) În cazul în care coproprietarul nu consemnează în termen sumele cuvenite celorlalţi coproprietari, instanţa va putea atribui bunul altui coproprietar, în condiţiile prezentului articol.

ART. 990

Atribuirea definitivă

La cererea unuia dintre coproprietari, instanţa, ţinând seama de împrejurările cauzei, pentru motive temeinice, va putea să îi atribuie bunul direct prin hotărârea asupra fondului procesului, stabilind totodată sumele ce se cuvin celorlalţi coproprietari şi termenul în care este obligat să le plătească.

ART. 991

Vânzarea bunului

(1) În cazul în care niciunul dintre coproprietari nu cere atribuirea bunului ori, deşi acesta a fost atribuit provizoriu, nu s-au consemnat, în termenul stabilit, sumele cuvenite celorlalţi coproprietari, instanţa, prin încheiere, va dispune vânzarea bunului, stabilind totodată dacă vânzarea se va face de către părţi prin bună învoială ori de către executorul judecătoresc.

(2) Dacă părţile sunt de acord ca vânzarea să se facă prin bună învoială, instanţa va stabili şi termenul la care aceasta va fi efectuată. Termenul nu poate fi mai mare de 3 luni, în afară de cazul în care părţile sunt de acord cu majorarea lui.

(3) În cazul în care vreuna dintre părţi nu a fost de acord cu vânzarea prin bună învoială sau dacă această vânzare nu s-a realizat în termenul stabilit potrivit alin. (2), instanţa, prin încheiere dată cu citarea părţilor, va dispune ca vânzarea să fie efectuată de executorul judecătoresc.

(4) Încheierile prevăzute în prezentul articol pot fi atacate separat numai cu apel, în termen de 15 zile de la pronunţare. Dacă nu au fost astfel atacate, aceste încheieri nu mai pot fi supuse apelului odată cu hotărârea asupra fondului procesului.

ART. 992

Procedura vânzării la licitaţie

(1) După rămânerea definitivă a încheierii prin care s-a dispus vânzarea bunului de către un executor judecătoresc, acesta va proceda la efectuarea vânzării la licitaţie publică.

(2) Executorul va fixa termenul de licitaţie, care nu va putea depăşi 30 de zile pentru bunurile mobile şi 60 de zile pentru bunurile imobile, socotite de la data primirii încheierii, şi va înştiinţa coproprietarii despre data, ora şi locul vânzării.

(3) Pentru termenul de licitaţie a bunurilor mobile, executorul va întocmi şi afişa publicaţia de vânzare, cu cel puţin 5 zile înainte de acel termen.

(4) În cazul vânzării unui bun imobil, executorul va întocmi şi afişa publicaţia de vânzare cu cel puţin 30 de zile înainte de termenul de licitaţie.

(5) Coproprietarii pot conveni ca vânzarea bunurilor să se facă la orice preţ oferit de participanţii la licitaţie. De asemenea, ei pot conveni ca vânzarea să nu se facă sub un anumit preţ.

(6) Dispoziţiile prezentului articol se completează în mod corespunzător cu dispoziţiile prezentului cod privitoare la vânzarea la licitaţie a bunurilor mobile şi imobile prevăzute în materia executării silite.

ART. 993

Bunurile nesupuse vânzării

La cererea uneia dintre părţi, instanţa poate proceda la împărţeala bunurilor pentru care nu a dispus vânzarea potrivit art. 991.

ART. 994

Soluţionarea cererii de partaj

(1) În toate cazurile, asupra cererii de partaj instanţa se va pronunţa prin hotărâre.

(2) Sumele depuse de unul dintre coproprietari pentru ceilalţi, precum şi cele rezultate din vânzare vor fi împărţite de instanţă potrivit dreptului fiecărui coproprietar.

(3) În cazul în care partajul nu se poate realiza în niciuna dintre modalităţile prevăzute de lege, instanţa va hotărî închiderea dosarului. Dacă se introduce o nouă cerere de partaj, încheierile de admitere în principiu prevăzute la art. 985 şi 986 nu au autoritate de lucru judecat.

ART. 995

Hotărârea de partaj

(1) Hotărârea de partaj are efect constitutiv.

(2) Odată rămasă definitivă, hotărârea de partaj constituie titlu executoriu şi poate fi pusă în executare chiar dacă nu s-a cerut predarea efectivă a bunului ori instanţa nu a dispus în mod expres această predare.

(3) Hotărârea de partaj este supusă numai apelului. Cu toate acestea, dacă partajul s-a cerut pe cale incidentală, hotărârea este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea dată asupra cererii principale. Acelaşi este şi termenul pentru exercitarea căii de atac, chiar dacă se atacă numai soluţia dată asupra partajului. Aplicarea criteriilor prevăzute la art. 988 nu poate fi cenzurată pe calea recursului.

(4) Executarea cu privire la bunurile împărţite poate fi cerută în termenul de prescripţie de 10 ani prevăzut la art. 706.

ART. 996

Revendicarea bunurilor atribuite

(1) În cazul în care părţile declară în mod expres că nu solicită predarea bunurilor, hotărârea de partaj nu este susceptibilă de executare silită.

(2) Pentru a intra în posesia bunurilor atribuite şi a căror predare i-a fost refuzată de ceilalţi coproprietari, partea interesată va trebui să exercite acţiunea în revendicare.

TITLUL VI
Procedura ordonanţei preşedinţiale

ART. 997
Condiţii de admisibilitate
(1) Instanţa de judecată, stabilind că în favoarea reclamantului există aparenţa de drept, va putea să ordone măsuri provizorii în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente şi care nu s-ar putea repara, precum şi pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări.
(2) Ordonanţa este provizorie şi executorie. Dacă hotărârea nu cuprinde nicio menţiune privind durata sa şi nu s-au modificat împrejurările de fapt avute în vedere, măsurile dispuse vor produce efecte până la soluţionarea litigiului asupra fondului.
(3) La cererea reclamantului, instanţa va putea hotărî ca executarea să se facă fără somaţie sau fără trecerea unui termen.
(4) Ordonanţa va putea fi dată chiar şi atunci când este în curs judecata asupra fondului.
(5) Pe cale de ordonanţă preşedinţială nu pot fi dispuse măsuri care să rezolve litigiul în fond şi nici măsuri a căror executare nu ar mai face posibilă restabilirea situaţiei de fapt.
ART. 998
Instanţa competentă
Cererea de ordonanţă preşedinţială se va introduce la instanţa competentă să se pronunţe în primă instanţă asupra fondului dreptului.
ART. 999
Procedura de soluţionare
(1) În vederea judecării cererii, părţile vor fi citate conform normelor privind citarea în procesele urgente, iar pârâtului i se va comunica o copie de pe cerere şi de pe actele care o însoţesc. Întâmpinarea nu este obligatorie.
(2) Ordonanţa va putea fi dată şi fără citarea părţilor. În caz de urgenţă deosebită, ordonanţa va putea fi dată chiar în aceeaşi zi, instanţa pronunţându-se asupra măsurii solicitate pe baza cererii şi actelor depuse, fără concluziile părţilor.
(3) Judecata se face de urgenţă şi cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită un timp îndelungat. Dispoziţiile privind cercetarea procesului nu sunt aplicabile.
(4) Pronunţarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore, iar motivarea ordonanţei se face în cel mult 48 de ore de la pronunţare.
ART. 1000
Calea de atac
(1) Dacă prin legi speciale nu se prevede altfel, ordonanţa este supusă numai apelului în termen de 5 zile de la pronunţare, dacă s-a dat cu citarea părţilor, şi de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.
(2) Instanţa de apel poate suspenda executarea până la judecarea apelului, dar numai cu plata unei cauţiuni al cărei cuantum se va stabili de către aceasta.

(3) Apelul se judecă de urgenţă şi cu precădere, cu citarea părţilor. Dispoziţiile art. 999 alin. (4) sunt aplicabile.

(4) În toate cazurile în care competenţa de primă instanţă aparţine curţii de apel, calea de atac este recursul, dispoziţiile alin. (1) - (3) aplicându-se în mod corespunzător.

(5) Împotriva executării ordonanţei preşedinţiale se poate face contestaţie la executare.

ART. 1001

Transformarea cererii

La solicitarea reclamantului, până la închiderea dezbaterilor la prima instanţă, cererea de ordonanţă preşedinţială va putea fi transformată într-o cerere de drept comun, situaţie în care pârâtul va fi încunoştinţat şi citat în mod expres cu această menţiune.

ART. 1002

Autoritatea de lucru judecat

(1) Ordonanţa preşedinţială are autoritate de lucru judecat faţă de o altă cerere de ordonanţă preşedinţială, numai dacă nu s-au modificat împrejurările de fapt care au justificat-o.

(2) Ordonanţa preşedinţială nu are autoritate de lucru judecat asupra cererii privind fondul dreptului.

(3) Hotărârea dată asupra fondului dreptului are autoritate de lucru judecat asupra unei cereri ulterioare de ordonanţă preşedinţială.

TITLUL VII

Cererile posesorii

ART. 1003

Condiţii de admisibilitate

Cererile posesorii sunt admisibile numai în cazurile şi condiţiile prevăzute de Codul civil.

ART. 1004

Judecata şi căile de atac

(1) Cererile posesorii se judecă de urgenţă şi cu precădere.

(2) Sunt inadmisibile cererea reconvenţională şi orice alte cereri prin care se solicită protecţia unui drept în legătură cu bunul în litigiu.

(3) Hotărârea dată asupra cererii posesorii este supusă numai apelului.

ART. 1005

Autoritatea lucrului judecat

(1) Hotărârea judecătorească prin care s-a soluţionat o cerere posesorie are autoritate de lucru judecat într-o cerere posesorie ulterioară purtată între aceleaşi părţi şi întemeiată pe aceleaşi fapte. Ea nu are însă o astfel de autoritate într-o cerere ulterioară privitoare la fondul dreptului.

(2) Hotărârea judecătorească prin care s-a soluţionat o acţiune privitoare la fondul dreptului are autoritate de lucru judecat într-o cerere posesorie ulterioară în legătură cu acelaşi bun.

TITLUL VIII

Procedura ofertei de plată şi consemnaţiunii

ART. 1006

Domeniu de aplicare

Când creditorul refuză să primească plata de la debitor, acesta din urmă este în drept să facă ofertă reală şi să consemneze ceea ce datorează.

ART. 1007

Procedura ofertei reale

(1) În scopul prevăzut la art. 1.006, debitorul va face creditorului, prin mijlocirea unui executor judecătoresc din circumscripţia curţii de apel în care se află domiciliul ori sediul creditorului sau domiciliul ales al acestuia, o somaţie, prin care este invitat să primească prestaţia datorată.

(2) În acea somaţie se vor arăta locul, data şi ora când suma sau obiectul oferit urmează să îi fie predat creditorului.

ART. 1008

Acceptarea ofertei reale

În cazul în care creditorul primeşte suma sau bunul oferit, debitorul este liberat de obligaţia sa. Executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal prin care va constata acceptarea ofertei reale.

ART. 1009

Consemnarea sumei sau a bunului

(1) Dacă creditorul nu se prezintă sau refuză să primească suma ori obiectul oferit, executorul judecătoresc va încheia proces-verbal în care va consemna aceste împrejurări.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), debitorul, spre a se libera de datorie, va putea să consemneze suma sau bunul oferit la CEC Bank - S.A. sau la orice altă instituţie de credit ori, după caz, la o unitate specializată, iar recipisa de consemnare se va depune la executorul judecătoresc care a trimis somaţia. Procedura de consemnare a sumelor de bani este obligatorie pentru unitatea la care urmează a se face consemnarea şi nu poate fi condiţionată de existenţa acordului creditorului. Consemnarea bunurilor se face în condiţiile prevăzute de lege.

(3) Consemnarea va fi precedată de o nouă somaţie adresată creditorului în care se vor arăta ziua şi ora, cât şi locul unde suma sau, după caz, bunul oferit se va depune.

ART. 1010

Anularea ofertei reale, urmată de consemnaţiune

(1) După consemnare, executorul judecătoresc va constata, printr-o încheiere dată fără citarea părţilor, efectuarea plăţii şi liberarea debitorului. Încheierea se comunică creditorului în termen de 5 zile de la întocmirea acesteia.

(2) În termen de 15 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea cere anularea acesteia pentru nerespectarea condiţiilor de validitate, de fond şi de formă ale ofertei de plată şi consemnaţiunii, la judecătoria în circumscripţia căreia s-a făcut consemnarea. Hotărârea poate fi atacată numai cu apel, în termen de 10 zile de la comunicare.

(3) Debitorul este considerat liberat la data consemnării plăţii, în afară de cazul în care se anulează oferta de plată şi consemnaţiunea.

ART. 1011

Oferta de plată în faţa instanţei

(1) Oferta de plată poate fi făcută şi în timpul procesului, în faţa oricărei instanţe, în orice stadiu al judecăţii. În acest caz, prin încheiere, creditorul este pus în întârziere să primească suma sau, după caz, bunul. Dacă creditorul este prezent şi primeşte prestaţia datorată, liberarea debitorului se va constata prin încheiere.

(2) În cazul în care creditorul lipseşte sau refuză primirea prestaţiei, debitorul va proceda la consemnare conform dispoziţiilor art. 1.009 alin. (2), iar recipisa de consemnare va fi pusă la dispoziţia instanţei, care, prin încheiere, va constata liberarea debitorului.

(3) Încheierile prevăzute la alin. (1) şi (2) se atacă numai odată cu fondul, cu excepţia celor date în recurs, care sunt definitive.

ART. 1012

Radierea ipotecilor

În baza procesului-verbal întocmit în condiţiile art. 1.008 ori a încheierii emise în condiţiile art. 1.010 sau 1.011, cel interesat va putea cere radierea din cartea funciară sau din alte registre publice a drepturilor de ipotecă constituite în vederea garantării creanţei stinse în condiţiile prezentului titlu.

ART. 1013

Incidenţa dispoziţiilor Codului civil

Dispoziţiile prezentului titlu se completează cu prevederile Codului civil privitoare la plată, precum şi cu cele referitoare la ofertele de plată şi consemnaţiuni.

TITLUL IX
Procedura ordonanţei de plată

ART. 1014

Domeniu de aplicare

(1) Prevederile prezentului titlu se aplică creanţelor certe, lichide şi exigibile constând în obligaţii de plată a unor sume de bani care rezultă dintr-un contract civil, inclusiv din cele încheiate între un profesionist şi o autoritate contractantă, constatat printr-un înscris ori determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însuşit de părţi prin semnătură ori în alt mod admis de lege.

(2) Nu sunt incluse în sfera de aplicare a prezentului titlu creanţele înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvenţă.

(3) Prin autoritate contractantă, în sensul alin. (1), se înţelege:

a) orice autoritate publică a statului român sau a unui stat membru al Uniunii Europene, care acţionează la nivel central, regional sau local;

b) orice organism de drept public, altul decât cele prevăzute la lit. a), cu personalitate juridică, care a fost înfiinţat pentru a satisface nevoi de interes general, fără scop lucrativ, şi care se află în cel puţin una dintre următoarele situaţii:

(i) este finanţat, în majoritate, de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a);

(ii) se află în subordinea sau este supus controlului unei autorităţi contractante, astfel cum este definită la lit. a);

(iii) în componenţa consiliului de administraţie ori, după caz, a consiliului de supraveghere şi directoratului, mai mult de jumătate din numărul membrilor sunt numiţi de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a);

c) orice asociere formată de una sau mai multe autorităţi contractante dintre cele prevăzute la lit. a) sau b).

ART. 1015

Comunicarea somaţiei

(1) Creditorul îi va comunica debitorului, prin intermediul executorului judecătoresc sau prin scrisoare recomandată, cu conţinut declarat şi confirmare de primire, o somaţie, prin care îi va pune în vedere să plătească suma datorată în termen de 15 zile de la primirea acesteia.

(2) Această somaţie întrerupe prescripţia extinctivă potrivit dispoziţiilor art. 2.540 din Codul civil, care se aplică în mod corespunzător.

ART. 1016

Instanţa competentă

Dacă debitorul nu plăteşte în termenul prevăzut la art. 1.015 alin. (1), creditorul poate introduce cererea privind ordonanţa de plată la instanţa competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanţă.

ART. 1017

Cuprinsul cererii

(1) Cererea privind ordonanţa de plată va cuprinde:

a) numele şi prenumele, precum şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul creditorului;

b) numele şi prenumele, codul numeric personal, dacă este cunoscut, şi domiciliul debitorului persoană fizică, iar în cazul debitorului persoană juridică, denumirea şi sediul, precum şi, după caz, dacă sunt cunoscute, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar;

c) suma ce reprezintă obiectul creanţei, temeiul de fapt şi de drept al obligaţiei de plată, perioada la care se referă acestea, termenul la care trebuia făcută plata şi orice element necesar pentru determinarea datoriei;

d) suma ce reprezintă dobânzile aferente sau alte despăgubiri ce se cuvin creditorului, potrivit legii;

e) semnătura creditorului.

(2) La cerere se anexează înscrisurile ce atestă cuantumul sumei datorate şi orice alte înscrisuri doveditoare ale acesteia. Dovada comunicării somaţiei prevăzute la art. 1.015 alin. (1) se va ataşa cererii sub sancţiunea respingerii acesteia ca inadmisibilă.

(3) Cererea şi actele anexate la aceasta se depun în copie în atâtea exemplare câte părţi sunt, plus unul pentru instanţă.

ART. 1018

Determinarea dobânzii

(1) Dacă părţile nu au stabilit nivelul dobânzii pentru plata cu întârziere, se va aplica dobânda legală penalizatoare, calculată potrivit dispoziţiilor legale în vigoare. Rata de referinţă a dobânzii legale în vigoare în prima zi calendaristică a semestrului se aplică pe întregul semestru.

(2) Creditorul poate pretinde daune-interese suplimentare pentru toate cheltuielile făcute pentru recuperarea sumelor ca urmare a neexecutării la timp a obligaţiilor de către debitor.

ART. 1019

Citarea părţilor. Întâmpinarea

(1) Pentru soluţionarea cererii, judecătorul dispune citarea părţilor, potrivit dispoziţiilor referitoare la pricinile urgente, pentru explicaţii şi lămuriri, precum şi pentru a stărui în efectuarea

plăţii sumei datorate de debitor ori pentru a se ajunge la o înţelegere a părţilor asupra modalităţilor de plată. Citaţia va fi înmânată părţii cu 10 zile înaintea termenului de judecată.

(2) La citaţia pentru debitor se vor anexa, în copie, cererea creditorului şi actele depuse de acesta în dovedirea pretenţiilor.

(3) În citaţie se va preciza că debitorul este obligat să depună întâmpinare cu cel puţin 3 zile înaintea termenului de judecată, făcându-se menţiune că, în cazul nedepunerii întâmpinării, instanţa, faţă de împrejurările cauzei, poate considera aceasta ca o recunoaştere a pretenţiilor creditorului.

(4) Întâmpinarea nu se comunică reclamantului, care va lua cunoştinţă de cuprinsul acesteia de la dosarul cauzei.

ART. 1020

Declaraţiile părţilor. Stingerea litigiului

(1) În cazul în care creditorul declară că a primit plata sumei datorate, instanţa ia act de această împrejurare printr-o încheiere definitivă, prin care se dispune închiderea dosarului.

(2) Când creditorul şi debitorul ajung la o înţelegere asupra plăţii, instanţa ia act de aceasta, pronunţând o hotărâre de expedient, potrivit art. 438.

(3) Hotărârea de expedient este definitivă şi constituie titlu executoriu.

ART. 1021

Contestarea creanţei

(1) Dacă debitorul contestă creanţa, instanţa verifică dacă contestaţia este întemeiată, în baza înscrisurilor aflate la dosar şi a explicaţiilor şi lămuririlor părţilor. În cazul în care apărarea debitorului este întemeiată, instanţa va respinge cererea creditorului prin încheiere.

(2) Dacă apărările de fond formulate de debitor presupun administrarea altor probe decât cele prevăzute la alin. (1), iar acestea ar fi admisibile, potrivit legii, în procedura de drept comun, instanţa va respinge cererea creditorului privind ordonanţa de plată prin încheiere.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) şi (2), creditorul poate introduce cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun.

ART. 1022

Emiterea ordonanţei

(1) În cazul în care instanţa, ca urmare a verificării cererii pe baza înscrisurilor depuse, precum şi a declaraţiilor părţilor, constată că pretenţiile creditorului sunt întemeiate, va emite o ordonanţă de plată, în care se precizează suma şi termenul de plată.

(2) Dacă instanţa, examinând probele cauzei, constată că numai o parte dintre pretenţiile creditorului sunt întemeiate, va emite ordonanţa de plată numai pentru această parte, stabilind şi termenul de plată. În acest caz, creditorul poate formula cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun pentru a obţine obligarea debitorului la plata restului datoriei.

(3) Termenul de plată prevăzut la alin. (1) şi (2) nu va fi mai mic de 10 zile şi nici nu va depăşi 30 de zile de la data comunicării ordonanţei. Judecătorul nu va putea stabili alt termen de plată, decât dacă părţile se înţeleg în acest sens.

(4) În cazul creanţelor reprezentând obligaţii de plată a cotelor din cheltuielile comune faţă de asociaţiile de proprietari, precum şi a cheltuielilor de întreţinere ce revin persoanelor fizice corespunzător suprafeţelor locative pe care le folosesc ca locuinţe, instanţa, la cererea debitorului, va putea, prin excepţie de la dispoziţiile alin. (3), să dispună stabilirea unui termen de plată mai

mare ori eşalonarea plăţii, ţinând seama de motivele temeinice invocate de debitor în ceea ce priveşte posibilităţile efective de plată.

(5) Ordonanţa se va înmâna părţii prezente sau se va comunica fiecărei părţi de îndată, potrivit legii.

ART. 1023

Durata procedurii

(1) În cazul în care debitorul nu contestă creanţa prin întâmpinare, ordonanţa de plată va fi emisă în termen de cel mult 45 de zile de la introducerea cererii.

(2) Nu intră în calculul termenului prevăzut la alin. (1) perioada necesară pentru comunicarea actelor de procedură şi întârzierea cauzată de creditor, inclusiv ca urmare a modificării sau completării cererii.

ART. 1024

Cererea în anulare

(1) Împotriva ordonanţei de plată prevăzute la art. 1.022 alin. (1) şi (2) debitorul poate formula cerere în anulare în termen de 10 zile de la data înmânării sau comunicării acesteia.

(2) Cererea în anulare poate fi introdusă de creditor împotriva încheierilor prevăzute la art. 1.021 alin. (1) şi (2), precum şi împotriva ordonanţei de plată prevăzute la art. 1.022 alin. (2), în termenul prevăzut la alin. (1).

(3) Prin cererea în anulare se poate invoca numai nerespectarea cerinţelor prevăzute de prezentul titlu pentru emiterea ordonanţei de plată, precum şi, dacă este cazul, cauze de stingere a obligaţiei ulterioare emiterii ordonanţei de plată. Dispoziţiile art. 1.021 se aplică în mod corespunzător.

(4) Cererea în anulare se soluţionează de către instanţa care a pronunţat ordonanţa de plată, în complet format din 2 judecători.

(5) Cererea în anulare nu suspendă executarea. Suspendarea va putea fi însă încuviinţată, la cererea debitorului, numai cu dare de cauţiune, al cărei cuantum va fi fixat de instanţă.

(6) Dacă instanţa învestită admite, în tot sau în parte, cererea în anulare, aceasta va anula ordonanţa, în tot sau, după caz, în parte, pronunţând o hotărâre definitivă. Prevederile art. 1.021 alin. (3) şi ale art. 1.022 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(7) În cazurile prevăzute la alin. (2), dacă instanţa învestită admite cererea în anulare, va pronunţa o hotărâre definitivă prin care va emite ordonanţa de plată, dispoziţiile art. 1.022 aplicându-se în mod corespunzător.

(8) Hotărârea prin care a fost respinsă cererea în anulare este definitivă.

ART. 1025

Titlul executoriu

(1) Ordonanţa de plată este executorie, chiar dacă este atacată cu cerere în anulare şi are autoritate de lucru judecat provizorie până la soluţionarea cererii în anulare. Ordonanţa de plată devine definitivă ca urmare a neintroducerii sau respingerii cererii în anulare. Dispoziţiile art. 637 rămân aplicabile.

(2) Împotriva executării silite a ordonanţei de plată partea interesată poate face contestaţie la executare, potrivit dreptului comun. În cadrul contestaţiei nu se pot invoca decât neregularităţi privind procedura de executare, precum şi cauze de stingere a obligaţiei ivite ulterior rămânerii definitive a ordonanţei de plată.

TITLUL X
Procedura cu privire la cererile de valoare redusă

ART. 1026
Domeniu de aplicare
(1) Prezentul titlu se aplică atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, nu depăşeşte suma de 50.000 lei la data sesizării instanţei.
(2) Prezentul titlu nu se aplică în materie fiscală, vamală sau administrativă şi nici în ceea ce priveşte răspunderea statului pentru acte sau omisiuni în cadrul exercitării autorităţii publice.
(3) De asemenea, prezenta procedură nu se aplică cererilor referitoare la:
a) starea civilă sau capacitatea persoanelor fizice;
b) drepturile patrimoniale născute din raporturile de familie;
c) moştenire;
d) insolvenţă, concordatul preventiv, procedurile privind lichidarea societăţilor insolvabile şi a altor persoane juridice sau alte proceduri asemănătoare;
e) asigurări sociale;
f) dreptul muncii;
g) închirierea unor bunuri imobile, cu excepţia acţiunilor privind creanţele având ca obiect plata unei sume de bani;
h) arbitraj;
i) atingeri aduse dreptului la viaţă privată sau altor drepturi care privesc personalitatea.
ART. 1027
Caracterul alternativ
(1) Reclamantul are alegerea între procedura specială reglementată de prezentul titlu şi procedura de drept comun.
(2) Dacă a sesizat instanţa cu o cerere redactată potrivit art. 194, aceasta va fi soluţionată potrivit procedurii de drept comun, cu excepţia cazului în care reclamantul, cel mai târziu la primul termen de judecată, solicită în mod expres aplicarea procedurii speciale.
(3) Atunci când cererea nu poate fi soluţionată potrivit dispoziţiilor prevăzute de prezentul titlu, instanţa judecătorească îl informează pe reclamant în acest sens, iar dacă reclamantul nu îşi retrage cererea, aceasta va fi judecată potrivit dreptului comun.
ART. 1028
Instanţa competentă
(1) Competenţa de a soluţiona cererea în primă instanţă aparţine judecătoriei.
(2) Competenţa teritorială se stabileşte potrivit dreptului comun.
ART. 1029
Declanşarea procedurii
(1) Reclamantul declanşează procedura cu privire la cererile cu valoare redusă prin completarea formularului de cerere şi depunerea sau trimiterea acestuia la instanţa competentă, prin poştă sau prin orice alte mijloace care asigură transmiterea formularului şi confirmarea primirii acestuia.

(2) Formularul de cerere se aprobă prin ordin al ministrului justiţiei şi conţine rubrici care permit identificarea părţilor, valoarea pretenţiei, indicarea probelor şi alte elemente necesare soluţionării cauzei.

(3) Odată cu formularul de cerere se depun ori se trimit şi copii de pe înscrisurile de care reclamantul înţelege să se folosească.

(4) În cazul în care informaţiile furnizate de reclamant nu sunt suficient de clare sau sunt inadecvate ori formularul de cerere nu a fost completat corect, instanţa îi va acorda reclamantului posibilitatea să completeze sau să rectifice formularul ori să furnizeze informaţii sau înscrisuri suplimentare. Instanţa va folosi în acest scop un formular-tip, care va fi aprobat prin ordin al ministrului justiţiei.

(5) În cazul în care reclamantul nu completează sau nu rectifică formularul de cerere în termenul stabilit de instanţă, cererea se va anula.

ART. 1030

Desfăşurarea procedurii

(1) Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă şi se desfăşoară în întregul ei în camera de consiliu.

(2) Instanţa poate dispune înfăţişarea părţilor, dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau la solicitarea uneia dintre părţi. Instanţa poate să refuze o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ţinând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri orale. Refuzul se motivează în scris şi nu poate fi atacat separat.

(3) După primirea formularului de cerere completat corect, instanţa va trimite de îndată pârâtului formularul de răspuns, însoţit de o copie a formularului de cerere şi de copii de pe înscrisurile depuse de reclamant.

(4) În termen de 30 de zile de la comunicarea actelor prevăzute la alin. (3), pârâtul va depune sau trimite formularul de răspuns completat corespunzător, precum şi copii de pe înscrisurile de care înţelege să se folosească. Pârâtul poate să răspundă prin orice alt mijloc adecvat, fără utilizarea formularului de răspuns.

(5) Instanţa va comunica de îndată reclamantului copii de pe răspunsul pârâtului, cererea reconvenţională, dacă este cazul, precum şi de pe înscrisurile depuse de pârât.

(6) Dacă pârâtul a formulat cerere reconvenţională, reclamantul, în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia, va depune sau va trimite formularul de răspuns completat corespunzător ori va răspunde prin orice alt mijloc.

(7) Cererea reconvenţională care nu poate fi soluţionată în cadrul prezentei proceduri întrucât nu sunt îndeplinite cerinţele prevăzute la art. 1.026 va fi disjunsă şi judecată potrivit dreptului comun.

(8) Instanţa poate solicita părţilor să furnizeze mai multe informaţii în termenul pe care îl va stabili în acest scop, care nu poate depăşi 30 de zile de la primirea răspunsului pârâtului sau, după caz, al reclamantului.

(9) Instanţa poate încuviinţa şi alte probe în afara înscrisurilor depuse de părţi. Nu vor fi însă încuviinţate acele probe a căror administrare necesită cheltuieli disproporţionate faţă de valoarea cererii de chemare în judecată sau a cererii reconvenţionale.

(10) În cazul în care instanţa a fixat un termen pentru înfăţişarea părţilor, acestea trebuie citate.

(11) Ori de câte ori instanţa stabileşte un termen în vederea îndeplinirii unui act de procedură, va înştiinţa partea interesată de consecinţele nerespectării acestuia.

ART. 1031

Soluţionarea cererii

(1) Instanţa va pronunţa şi redacta hotărârea în termen de 30 de zile de la primirea tuturor informaţiilor necesare sau, după caz, de la dezbaterea orală.

(2) În cazul în care nu se primeşte niciun răspuns de la partea interesată în termenul stabilit la art. 1.030 alin. (4), (6) sau (8), instanţa se va pronunţa cu privire la cererea principală sau la cererea reconvenţională în raport cu actele aflate la dosar.

(3) Hotărârea primei instanţe este executorie de drept.

ART. 1032

Cheltuieli de judecată

(1) Partea care cade în pretenţii va fi obligată, la cererea celeilalte părţi, la plata cheltuielilor de judecată.

(2) Cu toate acestea, instanţa nu va acorda părţii care a câştigat procesul cheltuielile care nu au fost necesare sau care au avut o valoare disproporţionată în raport cu valoarea cererii.

ART. 1033

Căi de atac

(1) Hotărârea judecătoriei este supusă numai apelului la tribunal, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Pentru motive temeinice, instanţa de apel poate să suspende executarea silită, însă numai dacă se consemnează o cauţiune de 10% din valoarea contestată.

(3) Hotărârea instanţei de apel se comunică părţilor şi este definitivă.

TITLUL XI
Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

ART. 1034

Domeniu de aplicare

(1) Dispoziţiile prezentului titlu se aplică în litigiile privind evacuarea din imobilele folosite sau, după caz, ocupate fără drept de către foştii locatari sau alte persoane.

(2) În sensul prezentului titlu, termenii de mai jos au următorul înţeles:

a) locaţiune - orice locaţiune scrisă sau verbală, incluzând şi sublocaţiunea;

b) locatar - locatarul principal, chiriaş sau arendaş, sublocatarul sau un cesionar al locatarului, indiferent dacă persoana care solicită evacuarea este locatorul sau sublocatorul ori dobânditorul imobilului;

c) locator - locatorul principal, sublocatorul, cesionarul şi dobânditorul imobilului;

d) imobil - construcţia, terenul cu sau fără construcţii, împreună cu accesoriile acestora;

e) ocupantul - oricare persoană, alta decât proprietarul sau locatarul, care ocupă în fapt imobilul cu sau fără permisiunea ori îngăduinţa proprietarului;

f) proprietar - titularul dreptului de proprietate asupra imobilului, inclusiv locatarul.

ART. 1035

Caracterul facultativ al procedurii

(1) Reclamantul are alegerea între procedura reglementată de prezentul titlu şi procedura de drept comun.

(2) De asemenea, dispoziţiile prezentului titlu nu aduc nicio atingere drepturilor locatorului sau proprietarului la plata chiriei sau arenzii, la plata de despăgubiri şi nici altor drepturi născute în temeiul contractului sau al legii, după caz.

(3) În cazul arătat la alin. (2), pentru realizarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor izvorând din contract, precum şi a celor prevăzute de dispoziţiile legale aplicabile în materie, partea interesată, sub rezerva aplicării dispoziţiilor art. 1.042 alin. (4), va putea proceda, după caz, potrivit dispoziţiilor referitoare la ordonanţa de plată sau celor privind soluţionarea cererilor cu valoare redusă ori la sesizarea instanţei competente, în condiţiile dreptului comun.

ART. 1036

Instanţa competentă

Cererile formulate în temeiul prezentului titlu sunt de competenţa judecătoriei în circumscripţia căreia se află situat imobilul ocupat fără drept ori, după caz, închiriat sau arendat, chiar dacă locatarul a părăsit imobilul sau contractul a încetat.

ART. 1037

Citarea şi comunicarea actelor procedurale

(1) Locatarul şi ocupantul imobilului sunt socotiţi ca având domiciliul lor obligatoriu la imobilul pe care îl ocupă fără niciun drept.

(2) Dacă imobilul este închis, toate notificările, citaţiile şi celelalte acte de procedură emise potrivit dispoziţiilor prezentului titlu vor fi afişate la uşa imobilului.

ART. 1038

Încetarea locaţiunii. Notificarea locatarului

(1) Atunci când dreptul locatarului de a folosi un imobil s-a stins ca urmare a încetării locaţiunii prin expirarea termenului, prin acţiunea locatorului, prin neplata chiriei sau a arenzii, precum şi din orice altă cauză şi locatorul doreşte să intre în posesia imobilului, acesta va notifica locatarul, în scris, prin intermediul executorului judecătoresc, punându-i în vedere să elibereze şi să-i predea liber imobilul, în termen de cel mult 30 de zile de la data comunicării notificării.

(2) Dacă locaţiunea este pe durată nedeterminată, denunţarea cerută de lege pentru încetarea contractului va fi considerată şi notificare de evacuare a imobilului, în condiţiile prezentului articol.

(3) Când locaţiunea este pe durată determinată, notificarea de evacuare a imobilului trebuie făcută cu cel puţin 30 de zile înainte de expirarea termenului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(4) Locatarul poate renunţa la notificarea prevăzută în prezentul articol prin act scris cuprinzând recunoaşterea dreptului locatorului de a recurge imediat la procedura prevăzută la cap. II din prezentul titlu, dacă locaţiunea încetează din orice motive, iar dreptul locatarului este socotit stins.

ART. 1039

Notificarea ocupantului

Atunci când proprietarul unui imobil doreşte să îl evacueze pe ocupantul acestuia, după ce dreptul de a ocupa imobilul a încetat, proprietarul va notifica în scris ocupantul, punându-i în

vedere să elibereze imobilul pe care îl ocupă fără niciun drept, în termen de 5 zile de la comunicarea notificării.

CAPITOLUL II
Procedura de evacuare

ART. 1040
Evacuarea voluntară
(1) Dacă locatarul sau ocupantul care a fost notificat în condiţiile prezentului titlu a părăsit imobilul, locatorul sau proprietarul poate intra în posesia acestuia, de drept, fără nicio procedură judiciară de evacuare. În caz contrar, sunt incidente dispoziţiile prezentului capitol.
(2) Se prezumă că imobilul este părăsit în caz de încetare a activităţii economice ori de încetare a folosirii imobilului de către locatar sau ocupant ori de către persoanele aflate sub controlul lor, precum şi în cazul returnării cheilor imobilului, ridicării echipamentelor, mărfurilor sau altor bunuri mobile din imobil.
ART. 1041
Sesizarea instanţei
Dacă locatarul sau ocupantul notificat în condiţiile prezentului titlu refuză să evacueze imobilul ori dacă locatarul a renunţat la dreptul său de a fi notificat şi a pierdut, din orice motive, dreptul de a folosi imobilul, locatorul sau proprietarul va solicita instanţei să dispună, prin hotărâre executorie, evacuarea imediată a locatarului sau ocupantului din imobil, pentru lipsă de titlu.
ART. 1042
Procedura de judecată. Calea de atac
(1) Cererea de evacuare se judecă cu citarea părţilor, în afară de cazul în care evacuarea imobilului pentru neplata chiriei sau a arenzii se solicită în baza unui contract care constituie, pentru plata acestora, titlu executoriu, potrivit legii.
(2) Cererea de evacuare se judecă de urgenţă, în camera de consiliu, cu dezbateri sumare, dacă s-a dat cu citarea părţilor.
(3) Întâmpinarea nu este obligatorie.
(4) Dacă s-a solicitat şi plata chiriei ori a arenzii exigibile, instanţa, cu citarea părţilor, va putea dispune odată cu evacuarea şi obligarea pârâtului la plata acestora, inclusiv a sumelor devenite exigibile în cursul judecăţii.
(5) Hotărârea de evacuare este executorie şi poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunţare, dacă s-a dat cu citarea părţilor, sau de la comunicare, când s-a dat fără citarea lor.
ART. 1043
Apărările pârâtului în cazul judecării cu citare
(1) Pârâtul chemat în judecată, potrivit procedurii prevăzute în prezentul titlu, nu poate formula cerere reconvenţională, de chemare în judecată a altei persoane sau în garanţie, pretenţiile sale urmând a fi valorificate numai pe cale separată.
(2) Pârâtul poate invoca apărări de fond privind temeinicia motivelor de fapt şi de drept ale cererii, inclusiv lipsa titlului reclamantului.
ART. 1044
Contestaţia la executare

Împotriva executării hotărârii de evacuare cei interesaţi pot introduce contestaţie la executare, în condiţiile legii.

ART. 1045

Suspendarea executării

(1) Executarea hotărârii de evacuare nu va putea fi suspendată. Cu toate acestea, în cazul evacuării pentru neplata chiriei sau a arenzii se va putea dispune suspendarea executării hotărârii în cadrul contestaţiei la executare sau a apelului exercitat de către pârât numai dacă acesta consemnează în numerar, la dispoziţia creditorului, chiria sau arenda la care a fost obligat, suma stabilită pentru asigurarea ratelor de chirie sau arendă datorate până la data cererii de suspendare, precum şi cea aferentă ratelor de chirie sau arendă ce ar deveni exigibile în cursul judecăţii procesului.

(2) Suspendarea încetează de drept dacă, la expirarea termenului pentru care chiria sau arenda a fost astfel acoperită, debitorul nu cere şi nu depune suma ce se va fixa de instanţa de executare pentru acoperirea unor noi rate, în condiţiile prevăzute la alin. (1).

CAPITOLUL III

Dispoziţii speciale

ART. 1046

Încetarea abuzului de folosinţă

(1) Dacă locatarul, nerespectând obligaţiile ce îi revin privind folosirea normală, cu prudenţă şi diligenţă, a imobilului închiriat ori arendat, întrebuinţează imobilul în alt scop decât cel prevăzut în contract, îi modifică structura stabilită prin construcţie, îi produce stricăciuni ori săvârşeşte orice alte abuzuri de folosinţă, el va putea fi obligat, prin ordonanţă preşedinţială, dată cu citarea părţilor, la încetarea acestor abuzuri şi la restabilirea situaţiei anterioare.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi pentru soluţionarea cererii privind încetarea oricăror abuzuri săvârşite de proprietarul care prejudiciază folosinţa normală a părţilor sau instalaţiilor aflate în proprietate comună din imobilele cu mai multe etaje sau apartamente ori care tulbură buna convieţuire în acel imobil.

ART. 1047

Efectuarea reparaţiilor. Restrângerea folosinţei. Evacuarea

Prin ordonanţă preşedinţială, dată cu citarea părţilor, locatarul sau, când este cazul, sublocatarul poate fi obligat la efectuarea reparaţiilor necesare ce îi revin potrivit legii, precum şi la restrângerea folosinţei spaţiului închiriat ori chiar la evacuarea din acest spaţiu dacă aceste măsuri se justifică pentru efectuarea reparaţiilor ori lucrărilor prevăzute de lege în sarcina locatorului.

ART. 1048

Examinarea imobilului

Dispoziţiile art. 1.047 se aplică şi în cazul obligării locatarului sau, după caz, a sublocatarului de a permite, în condiţiile legii, examinarea imobilului deţinut în locaţiune.

ART. 1049

Cereri ale asociaţiilor de proprietari

Dispoziţiile art. 1.046 se aplică în mod corespunzător şi pentru soluţionarea cererii formulate de o asociaţie de proprietari împotriva proprietarilor, membri ai acesteia, în cazul în care neefectuarea

reparaţiilor ce sunt în sarcina fiecărui proprietar ori a reparaţiilor sau a oricăror lucrări la părţile sau la instalaţiile aflate în coproprietatea acestora ori la spaţiile aflate în proprietate exclusivă afectează folosinţa normală a părţilor comune sau a altor spaţii locative din imobil, precum şi siguranţa locuirii în acel imobil.

TITLUL XII
Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii

ART. 1050
Domeniu de aplicare
Dispoziţiile prezentului titlu sunt aplicabile oricăror cereri de înscriere în cartea funciară a drepturilor reale imobiliare dobândite în temeiul uzucapiunii.
ART. 1051
Instanţa competentă. Cuprinsul cererii
(1) Cererea de uzucapiune se depune la judecătoria în circumscripţia căreia este situat imobilul.
(2) Reclamantul va arăta în cererea de înscriere data de la care posedă imobilul sub nume de proprietar, temeiul uzucapiunii, faptul dacă imobilul posedat este sau nu înscris în cartea funciară, precum şi numele ori denumirea vechiului proprietar sau a succesorului acestuia, dacă îl cunoaşte.
(3) La cerere se vor anexa:
a) un certificat eliberat de serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor, care atestă că titularul dreptului înscris în cartea funciară este decedat, precum şi data decesului sau, după caz, un certificat emis de autoritatea competentă, care atestă faptul că persoana juridică titulară a dreptului înscris în cartea funciară şi-a încetat existenţa;
b) un certificat eliberat de camera notarilor publici, din care să rezulte faptul dacă moştenirea titularului înscris în cartea funciară a fost sau nu dezbătută, iar în caz afirmativ, care sunt persoanele care au cules moştenirea respectivă;
c) un certificat eliberat de primăria în a cărei rază teritorială este situat imobilul, din care să rezulte că acesta nu face parte din domeniul public al statului sau al unităţii administrativ-teritoriale;
d) certificatul de rol fiscal, atunci când este cazul;
e) înscrisul constatator al actului juridic pe care solicitantul şi-a întemeiat posesia, atunci când este cazul;
f) documentaţia tehnică cadastrală a imobilului, realizată, pe cheltuiala celui interesat, de o persoană fizică sau juridică autorizată, potrivit legii;
g) extrasul de carte funciară pentru informare, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară ori a înscrierii declaraţiei de renunţare la proprietate, precum şi a faptului dacă imobilul este sau nu grevat de sarcini, eliberat de biroul teritorial de cadastru şi publicitate imobiliară; în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară în folosul altei persoane şi nici grevat de sarcini, un certificat emis de acelaşi birou, care atestă acest fapt, inclusiv faptul că nu a fost alocat un număr cadastral pentru înscrierea imobilului;
h) lista cuprinzând numele, prenumele şi domiciliul a cel puţin 2 martori.
ART. 1052
Procedura de judecată. Căi de atac

(1) După depunerea cererii, instanţa dispune, prin încheiere, citarea titularului dreptului înscris în cartea funciară sau a succesorilor acestuia, dacă sunt cunoscuţi, precum şi emiterea unei somaţii şi afişarea acesteia la imobilul în litigiu, la sediul instanţei, al biroului teritorial de cadastru şi publicitate imobiliară şi la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul, precum şi publicarea ei în două ziare de largă răspândire, dintre care cel puţin unul de circulaţie naţională.

(2) Afişele şi publicaţia vor cuprinde:

a) denumirea instanţei care a emis somaţia, numărul şi data încheierii prin care s-a dispus emiterea;

b) numele, prenumele sau denumirea posesorului şi domiciliul sau, după caz, sediul acestuia;

c) precizarea că acesta invocă dobândirea proprietăţii sau a unui alt drept real prin uzucapiune;

d) indicarea precisă a imobilului, cu adresa poştală şi, dacă este cazul, cu număr cadastral sau topografic şi a numărului de carte funciară, iar în lipsa acestora, cu precizarea vecinătăţilor;

e) somaţia către toţi cei interesaţi să facă opoziţie, cu precizarea că, în caz contrar, în termen de 6 luni de la emiterea celei din urmă publicaţii se va trece la judecarea cererii.

(3) Cheltuielile necesare efectuării formalităţilor de afişare şi publicare sunt în sarcina reclamantului.

(4) Îndeplinirea acestor formalităţi va fi constatată într-un proces-verbal, întocmit de grefier, ce se va depune la dosarul cauzei.

(5) Dacă nu s-au făcut opoziţii în termenul prevăzut la alin. (2) lit. e) sau dacă cel înscris în cartea funciară este decedat ori şi-a încetat existenţa juridică sau a renunţat la proprietate, instanţa se va pronunţa în camera de consiliu, după ascultarea reclamantului şi a martorilor şi verificarea îndeplinirii condiţiilor cerute de lege pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii, prin încheiere.

(6) Dacă s-au formulat opoziţii la cererea de uzucapiune, acestea vor fi comunicate reclamantului, pentru a formula întâmpinare potrivit dispoziţiilor de drept comun. După primirea întâmpinării se va fixa termen pentru soluţionarea cererii de înscriere, cu citarea reclamantului şi a oponenţilor, cărora li se va comunica şi câte o copie de pe cererea de înscriere şi întâmpinarea depusă de reclamant.

(7) În ambele cazuri, instanţa va cerceta dacă sunt îndeplinite cerinţele prevăzute de Codul civil pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii.

(8) Încheierea sau, după caz, hotărârea este supusă numai apelului.

ART. 1053

Înscrierea în cartea funciară a dreptului uzucapat

(1) Reclamantul va putea cere înscrierea provizorie a dreptului ce a uzucapat, în temeiul încheierii date potrivit art. 1.052 alin. (5) sau, după caz, al hotărârii judecătoreşti, de primă instanţă, prin care s-a admis cererea de înscriere, înainte de rămânerea definitivă a acesteia. Justificarea înscrierii provizorii se va face pe baza încheierii sau, după caz, a hotărârii judecătoreşti, rămasă definitivă.

(2) În toate cazurile, registratorul de carte funciară nu va putea dispune înscrierea dreptului, în temeiul uzucapiunii, dacă acesta a fost intabulat sau înscris provizoriu în folosul unei alte persoane, chiar după împlinirea termenului de uzucapiune; în cazul în care s-a făcut numai o notare, se va putea dispune înscrierea dreptului, fără ca înscrierea să fie opozabilă celui care a cerut notarea.

(3) Reclamantul este considerat proprietar de la data înscrierii, în condiţiile legii, în cartea funciară a dreptului de proprietate dobândit în temeiul uzucapiunii.

TITLUL XIII
Procedura refacerii înscrisurilor şi hotărârilor dispărute

ART. 1054
Refacerea dosarelor sau înscrisurilor în cauzele în curs de soluţionare
(1) Dosarele sau înscrisurile privitoare la o pricină în curs de judecată, dispărute în orice mod, se pot reface de însăşi instanţa învestită cu judecarea cauzei.
(2) În scopul prevăzut la alin. (1), instanţa va fixa termen, chiar din oficiu, citând părţile şi, după caz, martorii şi experţii; va cere copii de pe înscrisurile ce i-au fost trimise de autorităţi şi de care părţile s-au folosit sau de pe înscrisurile depuse de părţi, dispunând totodată să se scoată din registrele instanţei toate datele privitoare la înscrisurile ce se refac.
(3) Pot servi la refacerea dosarului copiile legalizate de pe înscrisurile dispărute ce se află în posesia părţilor ori a altor persoane sau a autorităţilor.
(4) Încheierea nu va putea fi atacată decât odată cu fondul.
(5) Înscrisurile refăcute ţin locul originalelor, până la găsirea acestora.
ART. 1055
Refacerea hotărârilor dispărute
(1) Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricină în care se pronunţase o hotărâre, această hotărâre se va reface de către instanţa care a pronunţat-o, după cel de-al doilea exemplar al hotărârii păstrat la mapă, iar dacă şi acel exemplar ar fi dispărut, vor putea servi la refacere copiile legalizate de pe hotărâre, ce s-au încredinţat părţilor sau altor persoane.
(2) În acest scop, instanţa va putea să dispună, din oficiu, să se facă publicaţii într-un ziar de largă răspândire, cu invitaţia ca orice posesor al unei copii de pe hotărâre să o depună la grefa instanţei care a ordonat publicaţia.
(3) Dacă hotărârea nu se poate reface pe calea arătată la alin. (1) şi (2), se va trece la refacerea ei de către instanţa care a pronunţat-o, potrivit dispoziţiilor art. 1.054.
(4) În situaţia în care dosarul, inclusiv hotărârea, nu se pot reface nici potrivit alin. (3), iar cauza se află în apel, instanţa de apel va judeca din nou pricina în fond. Pentru judecata din nou a cauzei, părţile sunt obligate să facă dovada că între ele a existat litigiul ce face obiectul rejudecării şi că acesta a fost soluţionat prin hotărâre judecătorească. Dovada se va face cu orice înscrisuri sau extrase din registrele ori din alte evidenţe ale instanţei judecătoreşti sau ale altor autorităţi.
(5) Când procesul se află în recurs, iar dosarul, inclusiv hotărârile date în primă instanţă sau apel, nu pot fi refăcute nici potrivit alin. (3), instanţa de recurs va trimite cauza instanţei de apel pentru a proceda potrivit alin. (4).
(6) Dacă în cursul judecării a fost găsită hotărârea dispărută, cererea de refacere va fi respinsă.
(7) Dacă ulterior judecării cererii de refacere hotărârea dispărută a fost găsită, hotărârea refăcută potrivit prevederilor alin. (3), (4) şi (5) va fi anulată de către instanţa care a pronunţat-o.
ART. 1056
Refacerea hotărârilor definitive

Dispoziţiile art. 1.054 şi 1.055 se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care se solicită refacerea unei hotărâri definitive.

TITLUL XIV
Cauţiunea judiciară

ART. 1057
Stabilirea cauţiunii şi depunerea ei
(1) Când legea prevede darea unei cauţiuni, suma datorată de parte cu acest titlu se stabileşte de către instanţă în condiţiile legii şi se depune la Trezoreria Statului, la CEC Bank - S.A. sau la orice altă instituţie de credit care efectuează astfel de operaţiuni, pe numele părţii respective, la dispoziţia instanţei sau, după caz, a executorului judecătoresc.
(2) Dacă legea nu prevede altfel, cauţiunea nu va reprezenta mai mult de 20% din valoarea obiectului cererii, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil în bani, nu va putea depăşi suma de 10.000 lei.
ART. 1058
Depunerea în numerar sau în instrumente financiare
(1) Cauţiunea se depune, de regulă, în numerar.
(2) La cererea debitorului cauţiunii şi dacă partea în favoarea căreia se depune declară în mod expres că este de acord, cauţiunea va putea consta şi în instrumente financiare care pot servi ca instrumente de plată. Cu toate acestea, acordul părţii nu este necesar în cazul titlurilor emise de stat sau de unităţile administrativ-teritoriale.
(3) Valoarea instrumentelor financiare prevăzute la alin. (2) este aceea arătată în cuprinsul lor.
ART. 1059
Oferirea de garanţii reale
(1) Sub rezerva acceptării exprese de către beneficiar, se poate oferi cauţiune şi un drept de ipotecă imobiliară sau mobiliară ori o creanţă ipotecară, dacă valoarea acesteia este cel puţin egală cu valoarea cauţiunii stabilite de instanţă, în condiţiile legii.
(2) Când s-a acceptat cu titlu de cauţiune un drept de ipotecă, instanţa va dispune, din oficiu, intabularea acestuia sau, după caz, înregistrarea la Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare.
(3) Cauţiunea care constă într-o creanţă ipotecară produce efecte din momentul înscrierii sau notării rangului în cartea funciară sau, după caz, în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare. Înscrierea sau, după caz, notarea se va dispune de către instanţă din oficiu.
(4) Când cauţiunea nu mai este necesară, instanţa va ordona, din oficiu, radierea înscrierilor făcute.
ART. 1060
Aducerea unui garant
(1) La cererea debitorului cauţiunii, instanţa poate încuviinţa, cu acordul expres al beneficiarului cauţiunii, ca în locul bunurilor arătate la art. 1.057 - 1.059 să fie adus un garant.
(2) În cazul prevăzut la alin. (1), instanţa va stabili, cu citarea părţilor, un termen la care garantul să fie înfăţişat.

(3) Dacă garantul este încuviinţat de instanţă, el va da în faţa acesteia ori prin înscris autentic, depus la dosarul cauzei, o declaraţie că este de acord să garanteze până la nivelul sumei stabilite de instanţă.

ART. 1061

Indisponibilizarea cauţiunii

Când cauţiunea a fost depusă în numerar sau în instrumente financiare, ea nu poate fi urmărită de creditorii depunătorului decât în măsura în care urmează a-i fi restituită acestuia. De asemenea, cauţiunea nu va putea fi urmărită nici de creditorii depozitarului.

ART. 1062

Procedura de stabilire a cauţiunii

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, instanţa va cita părţile în termen scurt, în camera de consiliu, şi va stabili de urgenţă cauţiunea.

(2) Instanţa se pronunţă printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu hotărârea prin care s-a dispus asupra cauţiunii.

(3) Când există urgenţă, instanţa va putea stabili cauţiunea şi fără citarea părţilor. În acest caz, cauţiunea se va depune numai în numerar, într-un termen stabilit de instanţă. Debitorului cauţiunii îi va fi comunicată încheierea prin care cauţiunea a fost stabilită, de la data acestei comunicări începând a curge termenul pentru plata cauţiunii.

(4) Nedepunerea cauţiunii în termenul prevăzut la alin. (3) atrage desfiinţarea de drept a măsurilor în legătură cu care s-a dispus stabilirea cauţiunii.

ART. 1063

Înlocuirea cauţiunii în numerar

Cel care a depus cauţiunea în numerar va putea cere ulterior ca, în condiţiile stabilite de prezentul titlu, suma în numerar să fie înlocuită cu alte bunuri ori prin aducerea unui garant. În acest caz, dispoziţiile art. 1.062 alin. (1) şi (2) rămân aplicabile.

ART. 1064

Restituirea cauţiunii

(1) Cauţiunea depusă se va restitui, la cerere, după soluţionarea prin hotărâre definitivă a procesului în legătură cu care s-a stabilit cauţiunea, respectiv după încetarea efectelor măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(2) Cauţiunea se restituie celui care a depus-o în măsura în care asupra acesteia cel îndreptăţit nu a formulat cerere pentru plata despăgubirii cuvenite până la împlinirea unui termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii sau, după caz, de la data încetării efectelor măsurii, prevăzute la alin. (1). Cu toate acestea, cauţiunea se restituie de îndată dacă partea interesată declară în mod expres că nu urmăreşte obligarea celui care a depus-o la despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin încuviinţarea măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(3) Instanţa se pronunţă asupra cererii de restituire a cauţiunii cu citarea părţilor, printr-o încheiere supusă numai recursului la instanţa ierarhic superioară. Recursul este suspensiv de executare. Încheierea pronunţată de una dintre secţiile Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie este definitivă.

(4) Dacă cererea pentru care s-a depus cauţiunea a fost respinsă, instanţa va dispune din oficiu şi restituirea cauţiunii.

CARTEA a VII-a
Procesul civil internaţional

ART. 1065
Domeniul de aplicare
Dispoziţiile prezentei cărţi se aplică proceselor de drept privat cu elemente de extraneitate în măsura în care prin tratatele internaţionale la care România este parte, prin dreptul Uniunii Europene sau prin legi speciale nu se prevede altfel.

TITLUL I
Competenţa internaţională a instanţelor române

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

ART. 1066
Competenţa întemeiată pe domiciliul sau sediul pârâtului
(1) Sub rezerva situaţiilor în care legea dispune altfel, instanţele române sunt competente dacă pârâtul are domiciliul, iar în lipsa domiciliului, reşedinţa obişnuită, respectiv sediul principal, iar în lipsa sediului principal, un sediu secundar sau fondul de comerţ pe teritoriul României la data introducerii cererii.
(2) Când există mai mulţi pârâţi, instanţele române sunt competente dacă unul dintre aceştia se află în situaţia prevăzută la alin. (1), în afară de cazul când cererea a fost făcută numai cu scopul de a-l sustrage pe un pârât de la jurisdicţia domiciliului ori reşedinţei obişnuite sau, după caz, a sediului principal ori secundar situat în străinătate.
(3) Instanţele române sunt de asemenea competente pentru a judeca orice cerere privind activitatea la sediul secundar al unei persoane juridice neavând sediul principal în România, când acest sediu secundar este situat în România la data introducerii cererii.
ART. 1067
Prorogarea voluntară de competenţă în favoarea instanţei române
(1) Când, în materii având ca obiect drepturi de care ele dispun liber conform legii române, părţile au convenit valabil competenţa instanţelor române de a judeca litigii actuale sau eventuale privind asemenea drepturi, instanţele române sunt singurele competente.
(2) Cu excepţia cazurilor în care prin lege se dispune altfel, instanţa română în faţa căreia pârâtul este chemat rămâne competentă de a judeca cererea, dacă pârâtul se prezintă în faţa instanţei şi formulează apărări în fond, fără a invoca excepţia de necompetenţă, cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului în faţa primei instanţe.
(3) În situaţiile prevăzute la alin. (1) şi (2), instanţa română sesizată poate respinge cererea, când din ansamblul circumstanţelor rezultă că litigiul nu prezintă nicio legătură semnificativă cu România.
ART. 1068
Alegerea forului

(1) În materie patrimonială, părţile pot conveni asupra instanţei competente să judece un litigiu actual sau eventual izvorând dintr-un raport cu elemente de extraneitate. Convenţia poate fi încheiată prin înscris, telegramă, telex, telecopiator sau orice alt mijloc de comunicare ce permite a-i stabili proba printr-un text. În lipsă de stipulaţie contrară, competenţa forului ales este exclusivă.

(2) Alegerea instanţei este fără efect dacă ea conduce la lipsirea în mod abuziv a uneia dintre părţi de protecţia pe care i-o asigură o instanţă prevăzută de legea română. De asemenea, alegerea este fără efect când instanţa aleasă este străină, iar litigiul este de competenţa exclusivă a instanţelor române, precum şi când instanţa aleasă este română, iar litigiul este de competenţa exclusivă a unei instanţe străine.

(3) Instanţa aleasă nu se poate declara necompetentă dacă:

a) una dintre părţi are domiciliul/reşedinţa obişnuită, respectiv un sediu secundar în circumscripţia acestei instanţe;

b) dreptul aplicabil litigiului conform dreptului internaţional privat român este legea română.

ART. 1069

Excepţia de arbitraj

Dacă părţile au încheiat o convenţie de arbitraj vizând un litigiu arbitrabil conform legii române, instanţa română sesizată îşi va declina competenţa, cu excepţia situaţiilor în care:

a) pârâtul nu a invocat excepţia de arbitraj până la primul termen la care a fost legal citat;

b) instanţa constată că respectiva convenţie de arbitraj este caducă sau inoperantă;

c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit sau arbitrul unic nu poate fi desemnat din motive vădit imputabile pârâtului.

ART. 1070

For de necesitate

(1) Instanţa română de la locul cu care cauza prezintă o legătură suficientă devine competentă să soluţioneze cauza, deşi legea nu prevede competenţa instanţelor române, dacă se dovedeşte că nu este posibilă introducerea unei cereri în străinătate sau că nu se poate pretinde în mod rezonabil ca ea să fie introdusă în străinătate.

(2) În situaţiile prevăzute la alin. (1), dacă cererea este formulată de un cetăţean român sau apatrid domiciliat în România ori de o persoană juridică de naţionalitate română, competenţa instanţei române este obligatorie.

ART. 1071

Verificarea competenţei internaţionale

(1) Instanţa sesizată verifică din oficiu competenţa sa internaţională, procedând conform regulilor interne privind competenţa, iar dacă stabileşte că nu este competentă nici ea, nicio altă instanţă română, respinge cererea ca nefiind de competenţa jurisdicţiei române, sub rezerva aplicării prevederilor art. 1.070. Hotărârea instanţei este supusă recursului la instanţa ierarhic superioară.

(2) Necompetenţa internaţională a instanţei române poate fi invocată în orice stare a procesului, chiar şi direct în căile de atac. Dispoziţiile art. 1.067 rămân aplicabile.

ART. 1072

Competenţa internă

(1) Când instanţele române sunt competente potrivit dispoziţiilor cărţii de faţă, competenţa se determină conform regulilor din prezentul cod şi, după caz, a celor prevăzute în legi speciale.

(2) Dacă, în aplicarea prevederilor alin. (1), nu se poate identifica instanţa competentă să judece cauza, cererea va fi îndreptată, urmând regulile de competenţă materială, la Judecătoria Sectorului 1 al Municipiului Bucureşti, respectiv la Tribunalul Bucureşti.

ART. 1073

Chestiuni preliminare

Instanţa română sesizată judecă pe cale incidentală chestiunile care nu intră în competenţa sa, dar a căror soluţionare este necesară pentru a decide asupra cererii principale.

ART. 1074

Cereri incidentale

Instanţa competentă să judece cererea originară este, de asemenea, competentă să judece:

a) cererile de intervenţie, cu excepţia cazurilor când asemenea cereri ar fi fost formulate numai pentru a-l sustrage pe intervenient de la jurisdicţia normal competentă;

b) cererea reconvenţională.

ART. 1075

Măsuri provizorii, conservatorii şi de executare

În situaţii de urgenţă, instanţa română este, de asemenea, competentă să dispună măsuri provizorii, conservatorii şi de executare privind persoane sau bunuri aflate în România la data introducerii cererii, chiar dacă, potrivit dispoziţiilor cărţii de faţă, ea nu ar fi competentă să judece fondul.

ART. 1076

Litispendenţa internaţională

(1) Când o cerere este pendinte în faţa unei instanţe străine şi este previzibil că hotărârea străină va fi susceptibilă de recunoaştere sau de executare în România, instanţa română sesizată ulterior cu o cerere între aceleaşi părţi, având acelaşi obiect şi aceeaşi cauză, poate suspenda judecata până la pronunţarea hotărârii de către jurisdicţia străină. Instanţa română va respinge cererea când hotărârea străină pronunţată este susceptibilă de a fi recunoscută conform dispoziţiilor prezentei cărţi.

(2) În cazul suspendării prevăzut la alin. (1), dacă jurisdicţia străină se declară necompetentă sau dacă hotărârea străină pronunţată nu este susceptibilă de a fi recunoscută în România, instanţa română repune procesul pe rol la cererea părţii interesate.

(3) Faptul că o cauză este sau nu pendinte în faţa jurisdicţiei străine se determină conform legii statului în care are loc procesul.

ART. 1077

Conexitatea internaţională

Când instanţa română este sesizată cu judecarea unei cereri, ea este competentă să judece şi cererea care este legată de cea dintâi printr-un raport atât de strâns, încât există interesul pentru cercetarea şi judecarea acestora în acelaşi timp, cu scopul de a evita soluţii care nu ar putea fi conciliate dacă cererile ar fi judecate separat.

ART. 1078

Termene

Când o persoană aflată în străinătate trebuie să respecte un termen procedural în faţa autorităţilor judiciare sau administrative române, este suficient ca cererea sa să parvină în ultima zi a termenului la o reprezentanţă diplomatică sau consulară română.

CAPITOLUL II

Dispoziţii speciale de competenţă internaţională a instanţelor române

ART. 1079

Competenţa personală exclusivă

Instanţele române sunt exclusiv competente să judece litigii cu elemente de extraneitate din sfera statutului personal referitoare la:

1. acte de stare civilă întocmite în România privind persoane domiciliate în România şi care sunt cetăţeni români sau apatrizi;

2. încuviinţarea adopţiei, dacă cel ce urmează a fi adoptat domiciliază în România şi este cetăţean român sau apatrid;

3. tutela şi curatela pentru protecţia unei persoane cu domiciliul în România, care este cetăţean român sau apatrid;

4. instituirea consilierii judiciare sau a tutelei speciale cu privire la o persoană cu domiciliul în România;

5. desfacerea, nulitatea sau anularea căsătoriei, precum şi alte litigii între soţi, cu excepţia celor referitoare la imobile situate în străinătate, dacă la data introducerii cererii ambii soţi domiciliază în România şi unul dintre ei este cetăţean român sau apatrid.

ART. 1080

Competenţa exclusivă în materia unor acţiuni patrimoniale

Instanţele române sunt exclusiv competente să judece litigii cu elemente de extraneitate referitoare la:

1. imobile situate pe teritoriul României;

2. bunuri lăsate în România de defunctul cu ultimul domiciliu în România;

3. contracte încheiate cu consumatori având domiciliul sau reşedinţa obişnuită în România, pentru prestaţii de consum curent destinate uzului personal sau familial al consumatorului şi fără legătură cu activitatea profesională sau comercială a acestuia, dacă:

a) furnizorul a primit comanda în România;

b) încheierea contractului a fost precedată în România de o ofertă sau o publicitate şi consumatorul a îndeplinit actele necesare încheierii contractului.

ART. 1081

Competenţa preferenţială a instanţelor române

(1) Instanţele judecătoreşti române sunt competente să judece şi litigiile în care:

1. reclamantul din cererea privind obligaţia de întreţinere are domiciliul în România;

2. locul unde a luat naştere sau trebuia executată, fie şi numai în parte, o obligaţie contractuală se află în România;

3. locul unde a intervenit un fapt juridic din care decurg obligaţii extracontractuale sau se produc efectele acestuia se află în România;

4. staţia feroviară sau rutieră ori portul sau aeroportul de îmbarcare/încărcare sau debarcare/descărcare a pasagerilor sau mărfii transportate se află în România;

5. bunul asigurat sau locul producerii evenimentului asigurat se află în România;

6. ultimul domiciliu al defunctului se află în România, rezervată fiind competenţa exclusivă pentru imobilele lăsate de acesta în străinătate.

(2) Instanţele judecătoreşti române sunt, de asemenea, competente să judece:

1. procese referitoare la ocrotirea minorului sau persoanei care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială, cetăţean român cu domiciliul în străinătate;

2. cererile de divorţ, dacă la data introducerii cererii reclamantul domiciliază pe teritoriul României de cel puţin un an;

3. declararea judecătorească a morţii unui cetăţean român, chiar dacă acesta se află în străinătate la data când a intervenit dispariţia. Până la luarea unor măsuri provizorii de către instanţa română rămân valabile măsurile provizorii dispuse de instanţa străină;

4. procese între persoane cu domiciliul în străinătate, referitoare la acte sau fapte de stare civilă înregistrate în România, dacă cel puţin una dintre părţi este cetăţean român;

5. procese referitoare la ocrotirea în străinătate a proprietăţii intelectuale a unei persoane domiciliate în România, cetăţean român sau apatrid, rezervată fiind o convenţie de alegere a forului;

6. procese între străini, dacă aceştia au convenit expres astfel, iar raporturile juridice privesc drepturi de care ei pot dispune, în legătură cu bunuri sau interese ale persoanelor din România;

7. procese referitoare la abordajul navelor sau coliziunea aeronavelor, precum şi cele referitoare la asistenţa sau la salvarea unor persoane sau unor bunuri în marea liberă ori într-un spaţiu nesupus suveranităţii vreunui stat, dacă:

a) nava sau aeronava arborează pavilionul român sau, după caz, este înmatriculată în România;

b) locul de destinaţie sau primul port ori aeroport unde nava sau aeronava a ajuns se găseşte pe teritoriul României;

c) nava sau aeronava a fost sechestrată în România;

d) pârâtul are domiciliul sau reşedinţa obişnuită în România;

8. procese privind răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate de produse originare din România, indiferent de cetăţenia victimei, de locul survenirii accidentului sau locul producerii prejudiciului.

ART. 1082

Convenţii inoperante

Pentru situaţiile prevăzute la art. 1.079 şi 1.080, convenţia de alegere a forului, altul decât instanţa română, este inoperantă.

TITLUL II

Legea aplicabilă în procesul civil internaţional

CAPITOLUL I

Capacitatea şi drepturile părţilor în proces

ART. 1083

Capacitatea procesuală

(1) Capacitatea procesuală a fiecăreia dintre părţile în proces este guvernată de legea sa naţională.

(2) Capacitatea procesuală a apatridului este guvernată de legea română.

ART. 1084

Condiţia străinului

(1) Persoanele fizice şi persoanele juridice străine au, în condiţiile legii, în faţa instanţelor române, aceleaşi drepturi şi obligaţii procesuale ca şi cetăţenii români, respectiv persoanele juridice române.

(2) Cetăţenii străini beneficiază în faţa instanţelor române, în procesele civile internaţionale, de scutiri şi reduceri de taxe şi alte cheltuieli de procedură, precum şi de asistenţă judiciară gratuită, în aceeaşi măsură şi în aceleaşi condiţii ca şi cetăţenii români, sub condiţia reciprocităţii cu statul de cetăţenie sau de domiciliu al solicitantului.

ART. 1085

Scutirea de cauţiunea judiciară

Sub condiţia reciprocităţii, reclamantul, cetăţean străin sau persoană juridică de naţionalitate străină, nu poate fi ţinut să depună cauţiune sau obligat la vreo altă garanţie pentru motivul că este străin sau nu are domiciliul ori sediul în România.

ART. 1086

Curator special

În situaţiile în care reprezentarea ori asistarea străinului lipsit de capacitate sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă nu a fost asigurată conform legii sale naţionale, iar din această cauză judecata procesului întârzie, instanţa îi va putea numi în mod provizoriu un curator special.

ART. 1087

Reguli aplicabile apatrizilor

Prevederile art. 1.083 - 1.086 se aplică în mod corespunzător apatrizilor, fără a fi cerută condiţia reciprocităţii.

CAPITOLUL II

Legea aplicabilă în materie procedurală

ART. 1088

Legea forului

În procesul civil internaţional instanţa aplică legea procesuală română, sub rezerva unor dispoziţii exprese contrare.

ART. 1089

Calificare

Calificarea unei probleme ca fiind de drept procesual sau de drept substanţial se face conform legii române, sub rezerva instituţiilor juridice fără corespondent în dreptul român.

ART. 1090

Calitatea procesuală şi calificarea pretenţiei

Calitatea procesuală a părţilor, obiectul şi cauza acţiunii în procesul civil internaţional se stabilesc conform legii care guvernează fondul raportului juridic dedus judecăţii.

ART. 1091

Probele

(1) Mijloacele de probă pentru dovedirea unui act juridic şi forţa probantă a înscrisului constatator sunt cele prevăzute de legea convenită de părţi, când legea locului încheierii actului juridic le acordă această libertate. În lipsa acestei libertăţi sau când părţile n-au uzat de ea, se aplică legea locului încheierii actului juridic.

(2) Probaţiunea faptelor este supusă legii locului unde ele s-au produs ori au fost săvârşite.

(3) Cu toate acestea, legea română este aplicabilă, dacă ea admite şi alte mijloace de probă decât cele prevăzute de legile stabilite conform prevederilor alin. (1) şi (2). Legea română se aplică şi în cazul în care ea acceptă proba cu martori şi cu prezumţii ale judecătorului, chiar şi în situaţiile în care aceste mijloace de probă nu ar fi admisibile conform legii străine declarate aplicabilă.

(4) Proba stării civile şi puterea doveditoare a actelor de stare civilă sunt guvernate de legea locului unde a fost întocmit înscrisul invocat.

(5) Administrarea probelor în procesul civil internaţional este guvernată de legea română.

ART. 1092

Formalităţi de publicitate

(1) Formalităţile de înregistrare şi publicitate, efectele lor şi autorităţile abilitate să instrumenteze sunt cele prevăzute de dreptul ţării unde operaţiunea a avut loc.

(2) În materie imobiliară se aplică legea locului unde este situat imobilul.

ART. 1093

Acte oficiale publice

(1) Actele publice întocmite sau legalizate de o autoritate străină sau de un agent public străin pot fi produse în faţa instanţelor române numai dacă sunt supralegalizate, pe cale administrativă ierarhică în statul de origine şi apoi de misiunea diplomatică sau oficiul consular român, pentru certificarea autenticităţii semnăturilor şi sigiliului aplicate pe acestea.

(2) Supralegalizarea pe cale administrativă este supusă procedurii stabilite de statul de origine al actului, urmată de supralegalizarea efectuată fie de către misiunea diplomatică română sau oficiul consular român din acest stat, fie de către misiunea diplomatică sau oficiul consular în România ale statului de origine şi, în continuare, în oricare dintre cele două situaţii, de către Ministerul Afacerilor Externe.

(3) Scutirea de supralegalizare este permisă în temeiul legii, al unui tratat internaţional la care România este parte sau pe bază de reciprocitate.

(4) Supralegalizarea actelor întocmite sau legalizate de instanţele române se face, din partea autorităţilor române, de către Ministerul Justiţiei şi Ministerul Afacerilor Externe, în această ordine.

TITLUL III

Eficacitatea hotărârilor străine

ART. 1094

Noţiune

În sensul prezentului titlu, termenul de hotărâri străine se referă la actele de jurisdicţie contencioasă sau necontencioasă ale instanţelor judecătoreşti, cele notariale sau ale oricăror autorităţi competente dintr-un stat nemembru al Uniunii Europene.

CAPITOLUL I
Recunoaşterea hotărârilor străine

ART. 1095
Recunoaşterea de plin drept
Hotărârile străine sunt recunoscute de plin drept în România, dacă se referă la statutul personal al cetăţenilor statului unde au fost pronunţate sau dacă, fiind pronunţate într-un stat terţ, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetăţenie al fiecărei părţi ori, în lipsă de recunoaştere, au fost pronunţate în baza legii determinate ca aplicabilă conform dreptului internaţional privat român, nu sunt contrarii ordinii publice de drept internaţional privat român şi a fost respectat dreptul la apărare.
ART. 1096
Condiţiile recunoaşterii
(1) Hotărârile referitoare la alte procese decât cele prevăzute la art. 1.095 pot fi recunoscute în România, spre a beneficia de autoritatea lucrului judecat, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:
a) hotărârea este definitivă potrivit legii statului unde a fost pronunţată;
b) instanţa care a pronunţat-o a avut, potrivit legii statului de sediu, competenţa să judece procesul fără însă a fi întemeiată exclusiv pe prezenţa pârâtului ori a unor bunuri ale sale fără legătură directă cu litigiul în statul de sediu al respectivei jurisdicţii;
c) există reciprocitate în ceea ce priveşte efectele hotărârilor străine între România şi statul instanţei care a pronunţat hotărârea.
(2) Dacă hotărârea a fost pronunţată în lipsa părţii care a pierdut procesul, ea trebuie să constate, de asemenea, că părţii în cauză i-au fost înmânate în timp util atât citaţia pentru termenul de dezbateri în fond, cât şi actul de sesizare a instanţei şi că i s-a dat posibilitatea de a se apăra şi de a exercita calea de atac împotriva hotărârii.
(3) Caracterul nedefinitiv al hotărârii străine, decurgând din omisiunea citării persoanei care nu a participat la proces în faţa instanţei străine, poate fi invocat numai de către acea persoană.
ART. 1097
Motivele de refuz al recunoaşterii
(1) Recunoaşterea hotărârii străine poate fi refuzată pentru oricare dintre următoarele cazuri:
a) hotărârea este manifest contrară ordinii publice de drept internaţional privat român; această incompatibilitate se apreciază ţinându-se seama, în special, de intensitatea legăturii cauzei cu ordinea juridică română şi de gravitatea efectului astfel produs;
b) hotărârea pronunţată într-o materie în care persoanele nu dispun liber de drepturile lor a fost obţinută cu scopul exclusiv de a sustrage cauza incidenţei legii aplicabile conform dreptului internaţional privat român;
c) procesul a fost soluţionat între aceleaşi părţi printr-o hotărâre, chiar nedefinitivă, a instanţelor române sau se află în curs de judecare în faţa acestora la data sesizării instanţei străine;

d) este inconciliabilă cu o hotărâre pronunţată anterior ei în străinătate şi susceptibilă de a fi recunoscută în România;

e) instanţele române aveau competenţa exclusivă pentru judecarea cauzei;

f) a fost încălcat dreptul la apărare;

g) hotărârea poate face obiectul unei căi de atac în statul în care a fost pronunţată.

(2) Recunoaşterea nu poate fi refuzată pentru singurul motiv că instanţa care a pronunţat hotărârea străină a aplicat o altă lege decât cea care ar fi fost determinată de dreptul internaţional privat român, afară numai dacă procesul priveşte starea civilă şi capacitatea unui cetăţean român, iar soluţia adoptată diferă de cea la care s-ar fi ajuns potrivit legii române.

ART. 1098

Neexaminarea pe fond

Cu excepţia verificării condiţiilor prevăzute la art. 1.096 şi 1.097, instanţa română nu poate proceda la examinarea în fond a hotărârii străine şi nici la modificarea ei.

ART. 1099

Instanţa competentă

(1) Cererea de recunoaştere se rezolvă pe cale principală de tribunalul în circumscripţia căruia îşi are domiciliul sau, după caz, sediul cel care a refuzat recunoaşterea hotărârii străine.

(2) În cazul imposibilităţii de determinare a tribunalului potrivit alin. (1), competenţa aparţine Tribunalului Bucureşti.

(3) Cererea de recunoaştere poate fi, de asemenea, rezolvată pe cale incidentală de către instanţa sesizată cu un proces având un alt obiect, în cadrul căruia se ridică excepţia autorităţii lucrului judecat sau o chestiune prealabilă întemeiată pe hotărârea străină.

ART. 1100

Documente ataşate la cerere

(1) Cererea de recunoaştere a hotărârii străine se întocmeşte potrivit cerinţelor prevăzute de prezentul cod şi va fi însoţită de următoarele acte:

a) copia hotărârii străine;

b) dovada caracterului definitiv al acesteia;

c) copia dovezii de înmânare a citaţiei şi a actului de sesizare, comunicate părţii care a fost lipsă în instanţa străină, sau orice alt act oficial care să ateste că citaţia şi actul de sesizare au fost cunoscute, în timp util, de către partea împotriva căreia s-a pronunţat hotărârea;

d) orice alt act de natură să probeze, în completare, că hotărârea străină îndeplineşte celelalte condiţii prevăzute la art. 1.096.

(2) Actele prevăzute la alin. (1) vor fi însoţite de traduceri autorizate şi vor fi supralegalizate, cu respectarea dispoziţiilor art. 1.093. Supralegalizarea nu se cere în cazul în care părţile sunt de acord cu depunerea de copii certificate pentru conformitate.

(3) În cazul neprezentării unora dintre documentele prevăzute la alin. (1), instanţa poate fixa un termen pentru a fi prezentate ori poate accepta documente echivalente sau, dacă se consideră suficient edificată, să dispenseze partea de producerea lor.

ART. 1101

Întreruperea prescripţiei

Cererea de recunoaştere a hotărârii străine întrerupe prescripţia dreptului de a obţine executarea silită.

ART. 1102

Citarea părţilor

(1) Cererea de recunoaştere a hotărârii străine se soluţionează pe cale principală prin hotărâre, iar pe cale incidentă prin încheiere interlocutorie, în ambele cazuri după citarea părţilor.

(2) Cererea poate fi soluţionată fără citarea părţilor, dacă din hotărârea străină rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acţiunii.

CAPITOLUL II

Executarea hotărârilor străine

ART. 1103

Instanţa competentă

(1) Hotărârile străine care nu sunt aduse la îndeplinire de bunăvoie de către cei obligaţi a le executa pot fi puse în executare pe teritoriul României, pe baza încuviinţării date, la cererea persoanei interesate, de către tribunalul în circumscripţia căruia urmează să se efectueze executarea.

(2) Hotărârile străine prin care s-au luat măsuri asigurătorii şi cele date cu executare provizorie nu pot fi puse în executare pe teritoriul României.

ART. 1104

Condiţiile încuviinţării executării

(1) Executarea hotărârii străine se încuviinţează cu respectarea condiţiilor prevăzute la art. 1.096, precum şi a celei ca hotărârea să fie executorie potrivit legii statului de sediu al instanţei care a pronunţat-o.

(2) Dispoziţiile art. 1.097 şi 1.098 sunt aplicabile în mod corespunzător şi cererii de încuviinţare a executării.

ART. 1105

Dovada caracterului executoriu

Cererea de încuviinţare a executării, întocmită în condiţiile prevăzute la art. 1.100, va fi însoţită şi de dovada caracterului executoriu al hotărârii străine, eliberată de instanţa care a pronunţat-o.

ART. 1106

Soluţionarea cererii

(1) Cererea de încuviinţare a executării se soluţionează prin hotărâre, după citarea părţilor.

(2) În cazul în care hotărârea străină conţine soluţii asupra mai multor capete de cerere, care sunt disociabile, încuviinţarea poate fi acordată separat.

(3) Executarea hotărârii străine stabilind o obligaţie alimentară prin vărsăminte periodice se încuviinţează pentru vărsămintele scadente şi cele subsecvente.

(4) Prin hotărârea de încuviinţare a executării hotărârii străine de condamnare la plata unei sume în monedă străină se va dispune conversia în monedă naţională la cursul de schimb al zilei când hotărârea a devenit executorie în statul unde a fost pronunţată. Până la data conversiei, dobânda produsă de suma stabilită în hotărârea străină este guvernată de legea instanţei care a pronunţat-o.

ART. 1107

Emiterea titlului executoriu

Pe baza hotărârii definitive de încuviinţare a executării se emite titlul executoriu, în condiţiile legii române, menţionându-se în titlu şi hotărârea de încuviinţare.

ART. 1108

Forţa probantă a hotărârii străine

(1) Hotărârea străină pronunţată de instanţa competentă beneficiază în România de forţă probantă în privinţa constatărilor pe care le cuprinde, dacă satisface exigenţele necesare autenticităţii sale conform legii statului de sediu al instanţei.

(2) Constatările făcute de instanţa străină nu beneficiază de forţa probantă prevăzută la alin. (1) dacă ele sunt manifest incompatibile cu ordinea publică de drept internaţional privat român.

(3) Proba contra faptelor constatate de instanţa străină poate fi făcută prin orice mijloace.

ART. 1109

Hotărâri stabilind obligaţii fiscale prevăzute de legi străine

Hotărârea străină care stabileşte o obligaţie decurgând dintr-o lege fiscală străină necesită şi condiţia reciprocităţii pentru a fi recunoscută şi executată în România.

ART. 1110

Tranzacţii judiciare

Tranzacţiile judiciare încheiate în străinătate produc în România efectele ce decurg din legea care le-a fost aplicată, în condiţiile art. 1.103 alin. (1) şi art. 1.104 - 1.108.

TITLUL IV
Arbitrajul internaţional şi efectele hotărârilor arbitrale străine

CAPITOLUL I
Procesul arbitral internaţional

ART. 1111

Calificare şi domeniu de aplicare

(1) În sensul prezentului titlu, un litigiu arbitral care se desfăşoară în România este socotit internaţional dacă s-a născut dintr-un raport de drept privat cu element de extraneitate.

(2) Dispoziţiile prezentului capitol se aplică oricărui arbitraj internaţional dacă sediul instanţei arbitrale se află în România şi cel puţin una dintre părţi nu avea la data încheierii convenţiei arbitrale domiciliul sau reşedinţa obişnuită, respectiv sediul în România, dacă părţile nu au exclus prin convenţia arbitrală sau ulterior încheierii acesteia, dar numai prin înscris, aplicarea acestora.

(3) Sediul instanţei arbitrale se stabileşte de părţile în cauză sau de instituţia de arbitraj desemnată de acestea, iar în lipsă, de către arbitri.

ART. 1112

Arbitrabilitatea litigiului

(1) Orice cauză de natură patrimonială poate face obiectul arbitrajului dacă ea priveşte drepturi asupra cărora părţile pot dispune liber, iar legea statului de sediu al instanţei arbitrale nu rezervă competenţa exclusivă instanţelor judecătoreşti.

(2) Dacă una dintre părţile convenţiei arbitrale este un stat, o întreprindere de stat sau o organizaţie controlată de stat, această parte nu poate invoca propriul său drept pentru a contesta arbitrabilitatea unui litigiu sau capacitatea sa de a fi parte în procesul arbitral.

ART. 1113

Convenţia arbitrală

(1) Convenţia arbitrală se încheie valabil în formă scrisă, prin înscris, telegramă, telex, telecopiator, poştă electronică sau orice alt mijloc de comunicare permiţând a-i stabili proba printr-un text.

(2) Cu privire la cerinţele de fond, convenţia arbitrală este valabilă dacă îndeplineşte condiţiile impuse de una dintre legile următoare:

a) legea stabilită de părţi;

b) legea care guvernează obiectul litigiului;

c) legea aplicabilă contractului ce conţine clauza compromisorie;

d) legea română.

(3) Validitatea convenţiei arbitrale nu poate fi contestată pe motivul nevalabilităţii contractului principal sau pentru că ar viza un litigiu care nu există încă.

ART. 1114

Tribunalul arbitral

(1) Numirea, revocarea şi înlocuirea arbitrilor se realizează conform convenţiei arbitrale sau celor stabilite de părţi ulterior încheierii acesteia, iar în lipsă, partea interesată poate solicita tribunalului de la sediul arbitrajului să facă acest lucru, dispoziţiile cărţii a IV-a aplicându-se prin analogie.

(2) Arbitrul poate fi recuzat:

a) când nu are calificarea stabilită de părţi;

b) când există o cauză de recuzare dintre cele prevăzute de regulile de procedură arbitrală adoptate de părţi sau, în lipsă, de arbitri;

c) când împrejurările induc o îndoială legitimă cu privire la independenţa şi imparţialitatea sa.

(3) O parte nu poate recuza un arbitru pe care l-a desemnat sau la a cărui numire a contribuit decât pentru o cauză de care a luat cunoştinţă după această numire. Tribunalul arbitral şi cealaltă parte trebuie înştiinţate fără întârziere despre motivul de recuzare.

(4) Dacă părţile nu au stabilit procedura de recuzare, tribunalul de la sediul arbitrajului se pronunţă asupra recuzării prin hotărâre definitivă.

ART. 1115

Procedura arbitrală

(1) Părţile pot stabili procedura arbitrală direct sau prin referire la regulamentul unei instituţii de arbitraj ori o pot supune unei legi procedurale la alegerea lor.

(2) Dacă părţile nu au procedat conform celor prevăzute la alin. (1), tribunalul arbitral stabileşte procedura pe calea uneia dintre modalităţile prevăzute la alin. (1).

(3) Oricare ar fi procedura arbitrală stabilită, tribunalul arbitral trebuie să garanteze egalitatea părţilor şi dreptul lor de a fi ascultate în procedură contradictorie.

(4) În arbitrajul internaţional, durata termenelor stabilite în cartea a IV-a se dublează.

ART. 1116

Limba în care se desfăşoară procedura

(1) Dezbaterea litigiului în faţa tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenţia arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privinţă ori nu a intervenit o înţelegere

ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulaţie internaţională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaşte limba în care se desfăşoară dezbaterea, la cererea şi pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

(3) Părţile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

ART. 1117

Măsuri provizorii şi conservatorii

(1) Tribunalul arbitral poate dispune măsuri provizorii sau conservatorii la cererea uneia dintre părţi, dacă nu este stipulat contrariul în convenţia arbitrală.

(2) Dacă partea vizată nu se supune voluntar măsurilor dispuse, tribunalul arbitral poate cere concursul tribunalului competent, care aplică propria lege. Dispunerea de măsuri provizorii sau conservatorii poate fi subordonată de arbitru sau judecător dării unei cauţiuni adecvate.

ART. 1118

Administrarea probelor

(1) Administrarea probelor se face de către tribunalul arbitral.

(2) Dacă pentru administrarea probelor este necesar concursul instanţelor judecătoreşti, tribunalul arbitral sau părţile, de acord cu tribunalul arbitral, pot solicita concursul tribunalului de la sediul arbitrajului, care aplică legea proprie.

ART. 1119

Competenţa tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral decide asupra propriei competenţe.

(2) Tribunalul arbitral statuează asupra propriei competenţe fără a lua în considerare o cerere având acelaşi obiect, deja pendinte între aceleaşi părţi în faţa unui tribunal statal sau arbitral, afară numai dacă motive temeinice impun suspendarea procedurii.

(3) Excepţia de necompetenţă trebuie ridicată prealabil oricărei apărări pe fond.

ART. 1120

Drept aplicabil

(1) Tribunalul arbitral aplică litigiului legea stabilită de părţi, iar dacă părţile nu au desemnat dreptul aplicabil, legea pe care o consideră adecvată, în toate situaţiile ţinând seama de uzanţe şi reguli profesionale.

(2) Tribunalul arbitral poate statua în echitate numai cu autorizarea expresă a părţilor.

ART. 1121

Hotărârea arbitrală

(1) Hotărârea arbitrală este dată cu procedura convenită de părţi. În lipsa unor asemenea prevederi în convenţia arbitrală, hotărârea se pronunţă cu votul majorităţii arbitrilor, iar în caz de paritate a voturilor prevalează soluţia care se raliază votului supraarbitrului.

(2) Hotărârea arbitrală este scrisă, motivată, datată şi semnată de toţi arbitrii.

(3) Hotărârea arbitrală este executorie şi obligatorie de la comunicarea sa părţilor şi poate fi atacată numai cu acţiune în anulare pentru motivele şi în regimul stabilite în cartea a IV-a, care se aplică în mod corespunzător.

(4) Tribunalul arbitral poate pronunţa hotărâri parţiale, în lipsă de stipulaţie contrară în convenţia arbitrală.

ART. 1122

Cheltuieli arbitrale

În afară de cazul în care părţile convin altfel, onorariile arbitrilor şi cheltuielile de deplasare ale acestora se suportă de partea care i-a numit; în cazul arbitrului unic sau al supraarbitrului, aceste cheltuieli se suportă de părţi în cote egale.

ART. 1123

Reguli de aplicare subsidiară

Orice aspecte privind constituirea tribunalului arbitral, procedura, hotărârea arbitrală, completarea, comunicarea şi efectele acesteia, nereglementate de părţi prin convenţia arbitrală şi neîncredinţate de acestea rezolvării de către tribunalul arbitral, vor fi soluţionate prin aplicarea în mod corespunzător a dispoziţiilor cărţii a IV-a.

CAPITOLUL II

Efectele hotărârilor arbitrale străine

ART. 1124

Calificare

Sunt hotărâri arbitrale străine orice sentinţe arbitrale de arbitraj intern sau internaţional pronunţate într-un stat străin şi care nu sunt considerate hotărâri naţionale în România.

ART. 1125

Eficacitate

Orice hotărâre arbitrală dintre cele prevăzute la art. 1.124 este recunoscută şi poate fi executată în România dacă diferendul formând obiectul acesteia poate fi soluţionat pe cale arbitrală în România şi dacă hotărârea nu conţine dispoziţii contrare ordinii publice de drept internaţional privat român.

ART. 1126

Instanţa competentă

(1) Solicitarea de recunoaştere şi executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă printr-o cerere adresată tribunalului în circumscripţia căruia se află domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală.

(2) În caz de imposibilitate de stabilire a tribunalului prevăzut la alin. (1), competenţa aparţine Tribunalului Bucureşti.

ART. 1127

Cererea

(1) Cel care se prevalează de o hotărâre arbitrală străină poate solicita numai recunoaşterea acesteia pentru a invoca autoritatea de lucru judecat sau, când nu este adusă la îndeplinire în mod voluntar, încuviinţarea executării silite pe teritoriul României.

(2) Recunoaşterea unei hotărâri arbitrale străine poate fi cerută şi pe cale incidentală.

(3) Dispoziţiile art. 1.101 se aplică în mod corespunzător.

ART. 1128

Documente ataşate la cerere

(1) Cererea trebuie însoţită de hotărârea arbitrală şi convenţia de arbitraj, în original sau în copie, care sunt supuse supralegalizării în condiţiile prevăzute la art. 1.093.

(2) Dacă documentele prevăzute la alin. (1) nu sunt redactate în limba română, solicitantul trebuie să prezinte şi traducerea acestora în limba română, certificată de conformitate.

ART. 1129

Motivele de refuz al recunoaşterii sau executării

Recunoaşterea sau executarea hotărârii arbitrale străine este respinsă de tribunal dacă partea contra căreia hotărârea este invocată probează existenţa uneia dintre următoarele împrejurări:

a) părţile nu aveau capacitatea de a încheia convenţia arbitrală conform legii aplicabile fiecăreia, stabilită potrivit legii statului unde hotărârea a fost pronunţată;

b) convenţia arbitrală nu era valabilă potrivit legii căreia părţile au supus-o sau, în lipsă de stabilire a acesteia, conform legii statului în care hotărârea arbitrală a fost pronunţată;

c) partea contra căreia hotărârea este invocată n-a fost cuvenit informată cu privire la desemnarea arbitrilor sau cu privire la procedura arbitrală ori a fost în imposibilitate de a-şi valorifica propria apărare în procesul arbitral;

d) constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală n-a fost conformă convenţiei părţilor ori, în lipsa unui acord al acestora, legii locului unde a avut loc arbitrajul;

e) hotărârea priveşte un diferend neprevăzut în convenţia arbitrală sau în afara limitelor fixate de aceasta ori cuprinde dispoziţii care excedează termenilor convenţiei arbitrale. Totuşi, dacă dispoziţiile din hotărâre care privesc aspecte supuse arbitrajului pot fi separate de cele privind chestiuni nesupuse arbitrajului, cele dintâi pot fi recunoscute şi declarate executorii;

f) hotărârea arbitrală n-a devenit încă obligatorie pentru părţi sau a fost anulată ori suspendată de o autoritate competentă din statul în care sau după legea căruia a fost pronunţată.

ART. 1130

Suspendarea judecăţii

(1) Tribunalul poate suspenda judecarea recunoaşterii şi executării hotărârii arbitrale străine dacă anularea ori suspendarea acesteia este solicitată autorităţii competente din statul unde a fost pronunţată sau din statul după legea căruia a fost pronunţată.

(2) În situaţia prevăzută la alin. (1) tribunalul poate, la cererea părţii care solicită recunoaşterea şi executarea hotărârii arbitrale străine, să dispună depunerea unei cauţiuni de către cealaltă parte.

ART. 1131

Judecata

(1) Cererea de recunoaştere sau de executare a hotărârii arbitrale străine se soluţionează prin hotărâre dată cu citarea părţilor şi care poate fi atacată numai cu apel.

(2) Cererea poate fi soluţionată fără citarea părţilor dacă din hotărâre rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acţiunii.

ART. 1132

Forţa probantă

Hotărârile arbitrale străine pronunţate de un tribunal arbitral competent beneficiază în România de forţă probantă cu privire la situaţiile de fapt pe care le constată.

ART. 1133

Examinarea fondului cauzei

Tribunalul nu poate examina hotărârea arbitrală pe fondul diferendului.

Dispoziţii finale

ART. 1134

Intrare în vigoare

(1) Prezentul cod de procedură civilă intră în vigoare la data care va fi prevăzută în legea pentru punerea în aplicare a acestuia.

(2) În termen de 6 luni de la data publicării prezentului cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului de procedură civilă.